

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

คณะกรรมการลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 4

ปี 2566

สารบัญ

สารบัญ	ข
สารบัญภาพประกอบ	ค
สารบัญตาราง	ก
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ความเป็นมา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-2
1.3 พื้นที่ศึกษา	1-3
1.4 ขอบเขตงานบริการวิชาการ	1-3
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ	2-1
2.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ	2-1
2.2 สถานการณ์การเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่กลุ่มน้ำ	2-57
2.3 ปฏิทินการบริหารจัดการน้ำ	2-66
บทที่ 3 การบูรณาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3-1
3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง	3-1
3.2 กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง	3-5
3.3 การบูรณาการแก้ไขปัญหาแล้ง	3-75
บทที่ 4 แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	4-1
4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	4-1
4.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน	4-4
4.3 การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	4-14
4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ	4-68
4.5 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่	4-70
4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำ	4-74
4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง	4-80
บทที่ 5 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งแบบบูรณาการ	5-1
5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ	5-1
5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ	5-2
5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ	5-8
5.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง	5-15
บทที่ 6 รูปแบบรายงานผล	6-1
6.1 ภาวะปกติ	6-1
6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้ง	6-3
บทที่ 7 บทสรุป	7-1
ภาคผนวก	।

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1-1 พื้นที่ศึกษาลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	1-8
ภาพประกอบ 2-1 ขอบเขตจังหวัดในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-2
ภาพประกอบ 2-2 สภาพลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบือและลุ่มน้ำสาขาคลองละอูน	2-9
ภาพประกอบ 2-3 สภาพลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	2-10
ภาพประกอบ 2-4 สภาพลุ่มน้ำสาขาคลองตะกั่วป่า และลุ่มน้ำสาขา	2-11
ภาพประกอบ 2-5 สภาพลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต	2-12
ภาพประกอบ 2-6 สภาพลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม และลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	2-13
ภาพประกอบ 2-7 สภาพลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง	2-14
ภาพประกอบ 2-8 สภาพลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู ลุ่มน้ำสาขาคลอง บำบึง และลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	2-15
ภาพประกอบ 2-9 โครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-17
ภาพประกอบ 2-10 ตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่ใกล้เคียง	2-19
ภาพประกอบ 2-11 การผันแปรรายเดือนของสภาพภูมิอากาศของสถานีตรวจอากาศ	2-20
ภาพประกอบ 2-12 ตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำ และพื้นที่ใกล้เคียง	2-22
ภาพประกอบ 2-13 แสดงแพคเตอร์ถ่วงน้ำหนักด้วยวิธีรูปเหลี่ยมอิสระ	2-24
ภาพประกอบ 2-14 แสดงเส้นชั้นน้ำฝนในบริเวณพื้นที่ศึกษา	2-25
ภาพประกอบ 2-15 การกระจายรายเดือนของปริมาณฝนในแต่ละลุ่มน้ำสาขาในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันตก	2-27
ภาพประกอบ 2-16 แผนที่ตำแหน่งบ่อบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-29
ภาพประกอบ 2-17 แผนที่ศักยภาพการพัฒนาน้ำบาดาลของลุ่มน้ำ	2-34
ภาพประกอบ 2-18 พื้นที่คงสภาพป่าไม้ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ปี 2563	2-39
ภาพประกอบ 2-19 พื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเกิดจากการใช้งานเป็นประโยชน์อื่น ๆ	2-40
ภาพประกอบ 2-20 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำ	2-42
ภาพประกอบ 2-21 แสดงตำแหน่งจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ	2-46
ภาพประกอบ 2-22 การขาดแคลนน้ารวมรายตำบลในพื้นที่ศึกษา สภาพปัจจุบัน	2-58
ภาพประกอบ 2-23 แหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ศึกษา	2-61
ภาพประกอบ 2-24 แหล่งกำเนิดน้ำเสียอุตสาหกรรมโรงงานในพื้นที่ศึกษา	2-62
ภาพประกอบ 2-25 แหล่งกำเนิดน้ำเสียจากสถานเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่ศึกษา	2-63
ภาพประกอบ 2-26 แหล่งกำเนิดน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสุกรในพื้นที่ศึกษา	2-64
ภาพประกอบ 2-27 ปฏิทินบริหารจัดการน้ำ	2-66

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ 3-1 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 1 : ระดับภัยเสี่ยงรุนแรง	3-78
ภาพประกอบ 3-2 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2 : ระดับรุนแรง	3-78
ภาพประกอบ 3-3 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2 : ระดับวิกฤต	3-79
ภาพประกอบ 4-1 แหล่งที่มาและวิธีการจัดสรรงบประมาณในการจัดการความเสี่ยงจาก สาธารณภัย	4-5
ภาพประกอบ 4-2 แผนที่โครงการโดยใช้งบประมาณจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ 2566	4-11
ภาพประกอบ 4-3 แผนที่โครงการโดยใช้งบประมาณ (งบกลาง) ประจำปีงบประมาณ 2565	4-12
ภาพประกอบ 4-4 แผนที่โครงการโดยใช้งบประมาณ (งบกลาง) ประจำปีงบประมาณ 2564	4-13
ภาพประกอบ 4-5 แผนที่แสดงตำแหน่งเขื่อนและอ่างเก็บน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	4-16
ภาพประกอบ 4-6 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดพังงา	4-17
ภาพประกอบ 4-7 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดตรัง	4-18
ภาพประกอบ 4-8 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดสตูล	4-19
ภาพประกอบ 4-9 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดภูเก็ต	4-20
ภาพประกอบ 4-10 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัด ระนอง	4-21
ภาพประกอบ 4-11 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดกระบี่	4-22
ภาพประกอบ 4-12 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดตรัง	4-23
ภาพประกอบ 4-13 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดกระบี่	4-24
ภาพประกอบ 4-14 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดพังงา	4-25
ภาพประกอบ 4-15 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดระนอง	4-26
ภาพประกอบ 4-16 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดสตูล	4-27
ภาพประกอบ 4-17 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดภูเก็ต	4-28
ภาพประกอบ 4-18 โชนปริมาตรเก็บกักของอ่างเก็บน้ำ	4-29
ภาพประกอบ 4-19 โคง้บริหารจัดการการอ่างเก็บน้ำหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง	4-32
ภาพประกอบ 4-20 โคง้บริหารจัดการการอ่างเก็บน้ำบางวาด จังหวัดภูเก็ต	4-33
ภาพประกอบ 4-21 โคง้บริหารจัดการการอ่างเก็บน้ำบางเหนียวดำ จังหวัดภูเก็ต	4-34
ภาพประกอบ 4-22 โคง้บริหารจัดการการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเขียว จังหวัดกระบี่	4-35

สารบัญญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ 4-23 โค้งบริหารการจัดการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองแห้ง จังหวัดกระบี่	4-36
ภาพประกอบ 4-24 โค้งบริหารการจัดการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองท่าजू จังหวัดตรัง	4-37
ภาพประกอบ 4-25 โค้งบริหารการจัดการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองพุดเตย จังหวัดตรัง	4-38
ภาพประกอบ 4-26 ปริมาณน้ำฝนที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง	4-41
ภาพประกอบ 4-27 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง	4-45
ภาพประกอบ 4-28 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง	4-52
ภาพประกอบ 4-29 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจากกรมทรัพยากรน้ำ	4-56
ภาพประกอบ 4-30 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	4-57
ภาพประกอบ 4-31 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองปะเหลียน	4-60
ภาพประกอบ 4-32 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งแม่น้ำตรัง	4-61
ภาพประกอบ 4-33 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองบางใหญ่	4-62
ภาพประกอบ 4-34 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองตะกั่วป่า	4-63
ภาพประกอบ 4-35 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองละอุ่น	4-64
ภาพประกอบ 4-36 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งแม่น้ำกระบี่	4-65
ภาพประกอบ 4-37 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองละงู	4-66
ภาพประกอบ 4-38 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองดุสน	4-67
ภาพประกอบ 4-39 ตัวอย่างโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด	4-70
ภาพประกอบ 5-1 การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เพิ่มประสิทธิภาพ ขึ้นโดย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	5-9
ภาพประกอบ 5-2 การเปรียบเทียบระดับการจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ระหว่าง สำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทย	5-12
ภาพประกอบ 5-3 ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ	5-13
ภาพประกอบ 5-4 10 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566	5-16
ภาพประกอบ 6-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณียังไม่เกิดภาวะภัยแล้ง	6-2
ภาพประกอบ 6-2 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะภัยน้ำแล้ง	6-4
ภาพประกอบ 7-1 การประชุมรับฟังความคิดเห็น	7-3

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 2-1 ประชากรและขนาดประชากรในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-16
ตาราง 2-2 เปรียบเทียบภาพรวมเศรษฐกิจของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-17
ตาราง 2-3 สถานีตรวจอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-18
ตาราง 2-4 สถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก และลุ่มน้ำใกล้เคียง	2-21
ตาราง 2-5 สถานีวัดน้ำฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก และลุ่มน้ำใกล้เคียง	2-23
ตาราง 2-6 จำนวนบ่อบาดาลแยกตามลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-28
ตาราง 2-7 สรุปพื้นที่การจำแนกศักยภาพการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประโยชน์โดยไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-31
ตาราง 2-8 ศักยภาพการพัฒนาน้ำบาดาลแยกตามลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-32
ตาราง 2-9 ศักยภาพน้ำบาดาลที่สามารถพัฒนาได้ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-33
ตาราง 2-10 ขนาดพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-36
ตาราง 2-11 ขนาดพื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเกิดจากการใช้งานเป็นประโยชน์อื่น ๆ	2-38
ตาราง 2-12 ขนาดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำ	2-41
ตาราง 2-13 สถานภาพโครงการในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2-49
ตาราง 2-14 รายชื่อโครงการ (อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ) ที่มีแบบเพื่อการก่อสร้างแล้ว ในลุ่มน้ำ	2-49
ตาราง 2-15 ปริมาณความต้องการใช้น้ำในปัจจุบันของกิจกรรมด้านต่างๆของแต่ละ ลุ่มน้ำสาขา	2-54
ตาราง 2-16 ปริมาณความต้องการใช้น้ำในอนาคต 20 ปี ของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของแต่ละลุ่มน้ำ	2-56
ตาราง 2-17 การขาดแคลนน้ารวมทุกประเภทการใช้น้ำ สภาพปัจจุบัน	2-57
ตาราง 2-18 ค่าการแพร่กระจายความเค็มในลำน้ำสายหลักจากปากแม่น้ำ	2-59
ตาราง 3-1 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	3-2
ตาราง 3-2 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ	3-4
ตาราง 3-3 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561และ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570	3-76
ตาราง 3-4 โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	3-77
ตาราง 3-5 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่างๆ ในระหว่างเกิดเหตุ	3-95
ตาราง 4-1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี	4-5
ตาราง 4-2 แหล่งงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (งบกลาง)	4-9

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตาราง 4-3 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรแยกตามหน่วยงาน	4-10
ตาราง 4-4 หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำด้วย Reservoir Operation Rule Curves ของกรมชลประทาน	4-30
ตาราง 4-5 ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง	4-39
ตาราง 4-6 ปริมาณฝนและปริมาณน้ำท่าที่ใช้ในการวิเคราะห์	4-40
ตาราง 4-7 หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำด้วยโค้งปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ	4-71
ตาราง 4-8 เกณฑ์การระบายน้ำจากอาคารบังคับน้ำ	4-72
ตาราง 4-9 สรุปจำนวนแผนงาน/โครงการ ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก	4-76
ตาราง 5-1 หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้ง	5-10
ตาราง 5-2 เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจระดับสาธารณสุขภัยด้านน้ำ	5-14
ตาราง 5-3 แนวทางปฏิบัติของหน่วยงาน	5-17

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 35 (2) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจ จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- (2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- (4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- (6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิด

ภาวะน้ำแล้ง

- (7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับ

ผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

มาตรา 64 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้าโดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ผังน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- (2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
- (4) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม
- (5) การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม
- (6) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

- (7) วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการให้น้ำระบายไปตามแนวทางที่กำหนด
- (8) วิธีการกักเก็บน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
- (9) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม

มาตรา 61 วรรคสอง และมาตรา 64 วรรคสอง กำหนดให้ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม

ซึ่งทางสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 4 ได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ดำเนินการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม โดยนำข้อมูลจากเล่มรายงานโครงการจัดทำฝั่งน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก จึงจำเป็นต้องนำผลการศึกษาที่ได้จากรายงานฉบับดังกล่าวมาทำการทบทวนดำเนินการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอความคิดเห็นจากผู้ใช้งานจริง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบและนำแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อเป็นกรอบเบื้องต้นในการกำกับและติดตามของคณะกรรมการลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อทบทวนจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำพ.ศ. 2561 มาตรา 61 และ มาตรา 64 ให้สอดคล้องกับบริบทลุ่มน้ำและองค์ประกอบในการบริหารจัดการน้ำ
- (2) เพื่อนำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปสู่การปฏิบัติ
- (3) เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำใช้แผนดังกล่าวเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน

1.3 พื้นที่ศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตพื้นที่ศึกษาต้องครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 (วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564) ดังนี้

1.4 ขอบเขตงานบริการวิชาการ

โดยการนำข้อมูลโครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกมาศึกษาเพื่อทบทวน “แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก” และ “แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก” เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกศึกษาทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ดังนี้

- 1) ทบทวนรายงานการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีรายละเอียด (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งปี 2565
- 2) รวบรวม/ทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อใช้จัดแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังนี้
 - ข้อมูลสภาพลุ่มน้ำ ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขต ประชากร เขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ข้อมูลด้านต้นน้ำ (น้ำฝน น้ำท่า น้ำบาดาล ฯลฯ) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (แหล่งน้ำ/อ่างเก็บน้ำ อาคารบังคับน้ำที่สำคัญ) ความต้องการใช้น้ำ ฯลฯ
 - สถานการณ์สภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำที่เกิดขึ้น สาเหตุของการเกิดสภาวะน้ำแล้ง สภาพความเสียหายจากสภาวะน้ำแล้ง สถิติการประสบสภาวะน้ำแล้งที่ผ่านมา พื้นที่เสี่ยงเกิดสภาวะน้ำแล้งหรือมีปัญหาคุณภาพน้ำ เป็นต้น
 - ปฏิทินการบริหารจัดการน้ำซึ่งเป็นแผนบริหารจัดการที่เชื่อมโยงจากแผนระดับประเทศถ่ายทอดลงสู่ระดับลุ่มน้ำ
- 3) รวบรวมการบูรณาการตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงกฎหมายพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อกำหนด ข้อบัญญัติต่างๆ รวมถึงแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งอย่างบูรณาการ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังนี้
 - ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ ความหมายของภาวะน้ำแล้ง ประเภทหรือความรุนแรงของการเกิดภาวะน้ำแล้งตามสภาพของลุ่มน้ำ

- กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการปัญหาหน้าแล้งของไทย กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาหน้าแล้งของไทย
 - การบูรณาการการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรหรือคณะทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ พ.ศ. 2564-2570 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคม เอกชนและองค์กรการกุศล และองค์กรระหว่างประเทศ (หากมี)
- 4) ทบทวน การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง องค์ประกอบตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 โดยมีรายละเอียดดังนี้
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนเกิด ระหว่างเกิด และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง
 - งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ระบุงบประมาณและแหล่งที่มาของงบประมาณที่สามารถนำมาใช้ดำเนินการในแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง
 - การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง ข้อมูลในระดับพื้นที่ (ลุ่มน้ำย่อย จังหวัด อำเภอ) เช่น ข้อมูลด้านต้นทุนน้ำ (น้ำฝน น้ำท่า น้ำบาดาล ฯลฯ) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ (แหล่งน้ำ/อ่างเก็บน้ำ อาคารบังคับน้ำที่สำคัญ) ความต้องการใช้น้ำ เป็นต้น
 - แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ เช่น การแจ้งหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำแล้งอย่างถูกต้อง เพียงพอ และเหมาะสม
 - การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำแล้ง ตั้งแต่ก่อนเกิด ระหว่างเกิด และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง
- 5) ทบทวนแนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนฯ ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังนี้
- กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรการอำนวยความสะดวก การปฏิบัติการ โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ (ระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนาจการ ระดับปฏิบัติการ ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ)

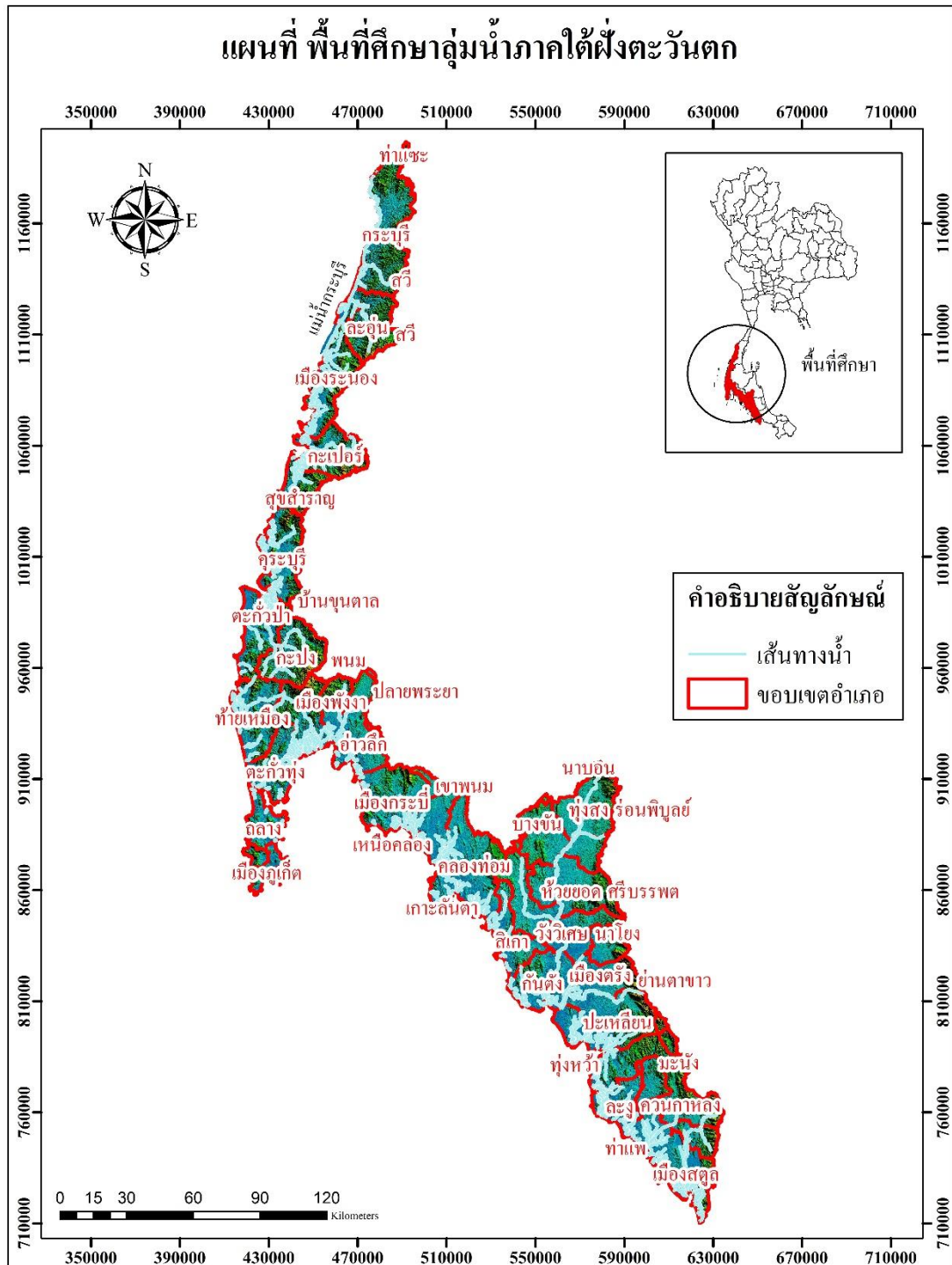
- แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ ได้แก่ (การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำ ระดับการจัดการภาวะน้ำแล้ง ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ)
 - การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ได้แก่ ลักษณะของแผนปฏิบัติการ การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูแล้ง การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ การดำเนินการหลังฤดูแล้ง
- (1) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ดังนี้
- 1) ทบทวนรายงานการศึกษาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีรายละเอียด (ร่าง) แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมปี 2565
 - 2) รวบรวม/ทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อใช้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม มีรายละเอียดดังนี้
 - ข้อมูลสภาพลุ่มน้ำ ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขต ประชากร เขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทางอุตุ-อุทกวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ฯลฯ
 - สถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้น เช่น สาเหตุของการเกิดอุทกภัย สภาพความเสียหายจากสภาวะน้ำท่วม สถิติการประสบอุทกภัยที่ผ่านมาและพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย เป็นต้น
 - 3) รวบรวมการบูรณาการตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงกฎหมายข้อกำหนด ข้อบัญญัติต่างๆ รวมถึงแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมอย่างบูรณาการอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังนี้
 - ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำท่วม ได้แก่ ความหมายของภาวะน้ำท่วม ประเภทหรือความรุนแรงของการเกิดภาวะน้ำท่วมตามสภาพของกลุ่มน้ำ
 - กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำท่วมของไทย
 - การบูรณาการการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรหรือคณะทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม (ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ฯลฯ) แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ พ.ศ. 2561 และ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ฯ พ.ศ. 2564-2570 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณและคุณภาพน้ำ แนวทางปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาน้ำท่วม

- 4) ทบทวน จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม องค์ประกอบต้องครบถ้วนตาม พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 โดยมีรายละเอียดดังนี้
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน ดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนเกิด ระหว่างเกิด และหลังเกิดภาวะน้ำท่วม
 - งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ระบุงบประมาณ แหล่งที่มาของงบประมาณที่สามารถนำมาใช้ดำเนินการในแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
 - การจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เช่น พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม พื้นที่ทางน้ำหลาก/พื้นที่น้ำนอง/พื้นที่ลุ่มต่ำ (กรณีมีการศึกษาจัดทำผังน้ำ) ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำท่วมและตำแหน่งสถานีตรวจวัดข้อมูล (น้ำฝน น้ำท่า น้ำในอ่างเก็บน้ำ)
 - การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม เช่น ประสานและบูรณาการข้อมูล โดยร่วมกับกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ คณะกรรมการลุ่มน้ำในเขตลุ่มน้ำ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมในเขตลุ่มน้ำ การประเมินความเสี่ยง จัดทำมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ เตรียมความพร้อมในการเผชิญสถานการณ์ และเยียวยาผู้ประสบภัยจากภาวะน้ำท่วม แนวทางส่งเสริม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน ประชาชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม ทั้งนี้ที่ปรึกษาต้องกำหนดพื้นที่เสี่ยงสูงหรืออาจเกิดผลกระทบรุนแรงโดยต้องเสนอแนวทางและกระบวนการบริหารจัดการน้ำท่วมในกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยคำนึงถึงผลกระทบของลุ่มน้ำข้างเคียง
 - แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ เช่น การแจ้งหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย ได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำท่วมอย่างถูกต้อง เพียงพอ และเหมาะสม
 - การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำท่วม ตั้งแต่ก่อนเกิด ระหว่างเกิด และหลังเกิดภาวะน้ำท่วม

- 5) รวบรวม ทบทวนแนวทางการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนฯดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติได้ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังนี้
- กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ได้แก่ การจัดตั้งองค์กร การอำนวยความสะดวก การปฏิบัติการ โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ (ระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนาจการ ระดับปฏิบัติการ ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ)
 - แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ ได้แก่ (การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำ ระดับการจัดการภาวะน้ำท่วม ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ)
 - การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ได้แก่ ลักษณะของแผนปฏิบัติการ การจัดทำแผนปฏิบัติการก่อนฤดูฝน การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ การดำเนินการหลังฤดูฝน

(2) การมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น โดยจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในเขตลุ่มน้ำ ให้จัดรับฟังความคิดเห็นโดยมีผู้เข้าร่วมอย่างน้อย 40 คน

ภาพประกอบ 1-1 พื้นที่ศึกษาลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

บทที่ 2 สภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ

2.1 สภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำ

2.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

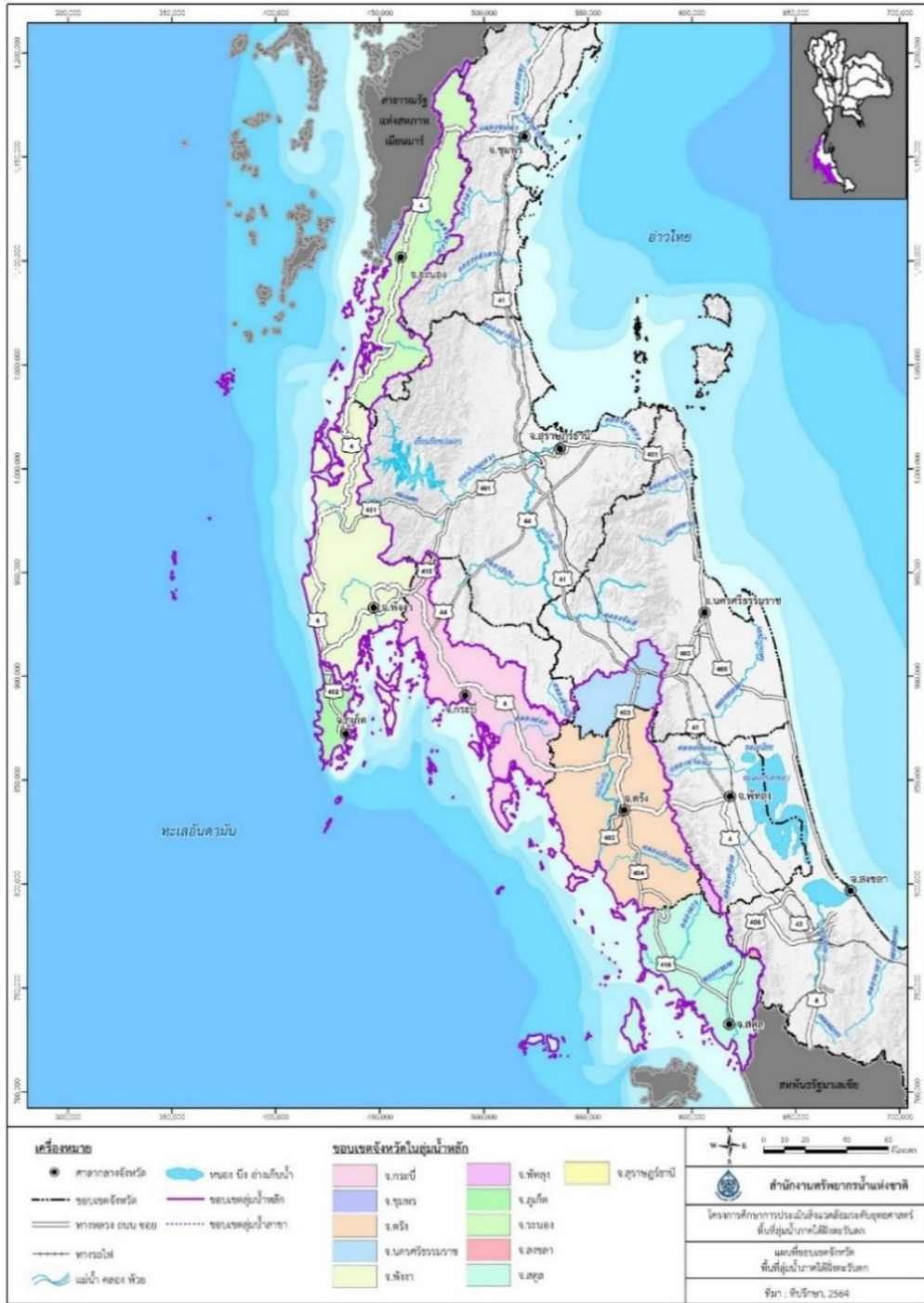
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งหมด 19,732.98 ตารางกิโลเมตร (12,333,112.5 ไร่) โดยลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่เป็นพื้นที่เกาะมีพื้นที่ประมาณ 931.67 ตารางกิโลเมตร (582,293.75 ไร่) ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกมีลักษณะคล้ายคลึงกับลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก เป็นพื้นที่ชายฝั่งติดทะเลอันดามัน มีเทือกเขาภูเก็ทพาดผ่านจากจังหวัดระนองลงมาจนถึงจังหวัดพังงา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำสายต่าง ๆ แม่น้ำและลำน้ำทั่วไปมีความยาวไม่มากนัก และไหลลงสู่ทะเลอันดามันไปทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้ ส่วนใหญ่เป็นภูมิประเทศเกิดจากแผ่นดินยุบตัวลงไป ชายฝั่งทะเลเว้าแหว่ง มีอ่าวและเกาะต่าง ๆ มากมาย เกาะที่สำคัญ ได้แก่ เกาะภูเก็ต เกาะตะรุเตา เกาะลันตา เกาะลิบง เกาะพระทอง และเกาะยาวใหญ่ มีป่าชายเลนขึ้นอยู่ตั้งแต่จังหวัดระนองลงไปถึงจังหวัดสตูล มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
ทิศตะวันออก	ติดกับลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
ทิศใต้	ติดกับทะเลอันดามันและชายแดนสหพันธรัฐมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดกับทะเลอันดามัน

2.1.2 เขตการปกครอง

พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกครอบคลุม 11 จังหวัด โดยครอบคลุมทั้งจังหวัดของจังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล นอกจากนี้ยังครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาพประกอบ 2-1

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-1 ขอบเขตจังหวัดในกลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศและลำน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาต่าง ๆ ของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก แสดงในภาพประกอบ 2-2 ถึง ภาพประกอบ 2-5 โดยมีรายละเอียดแต่ละลุ่มน้ำสาขาดังนี้

(1) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบือ

มีพื้นที่ลุ่มน้ำฝั่งซ้ายอยู่ในเขตประเทศไทยและพื้นที่ลุ่มน้ำฝั่งขวาอยู่ในเขตประเทศพม่า โดยพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาที่อยู่แต่เฉพาะในเขตประเทศไทยมีพื้นที่เท่ากับ 1,104.62 ตารางกิโลเมตร แม่น้ำกระบือมีความยาวแม่น้ำทั้งสิ้นประมาณ 130 กิโลเมตร โดยมีความลาดชันบริเวณต้นแม่น้ำประมาณ 1:50 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:500 และบริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:10,000 โดยมีลำน้ำย่อยที่สำคัญ (เฉพาะฝั่งประเทศไทย) ได้แก่ คลองจั่น คลองวัน และคลองลำเลียง

สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบือมีความลาดเทของพื้นที่ลุ่มน้ำ (ฝั่งประเทศไทย) จากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกโดยประมาณ โดยมีลำน้ำสาขาแม่น้ำกระบือ ไหลจากทิศตะวันออกไปลงแม่น้ำกระบือทางทิศตะวันตก สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปมีความลาดชัน สูงบริเวณต้นน้ำ และค่อยๆ ลดระดับความลาดชันน้อยลงก่อนไหลลงสู่แม่น้ำกระบือ แต่ก็ยังคงมีความลาดชันค่อนข้างสูงอยู่ เมื่อเกิดฝนตกน้ำหลากจากบริเวณต้นน้ำจะไหลอย่างรวดเร็วสู่ด้านท้ายน้ำ บริเวณต้นน้ำยังคงมีสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์พื้นที่ทำกินส่วนใหญ่ปลูกยางพารา ไม้ผล และไม้ยืนต้น

(2) ลุ่มน้ำสาขาคลองละอูน

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 538.61 ตารางกิโลเมตร ภาพประกอบ 2-2 คลองละอูนมีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 50 กิโลเมตร โดยมีความลาดชันบริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:150 และบริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:1,500

สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำคลองละอูน มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา มีความลาดชันของพื้นที่สูง สภาพป่าไม้ต้นน้ำลำธารยังค่อนข้างสมบูรณ์ แต่มีการบุกรุกทำลายป่าเพื่อปลูกยางพารา และปลูกปาล์มน้ำมันอยู่บ้าง แต่ยังคงไม่มากนัก ลุ่มน้ำคลองละอูนมีคลองละอูนเป็นลำน้ำสายหลัก ไหลจากบริเวณเทือกเขาทางทิศตะวันออก ไปทางทิศตะวันตกโดยประมาณ ถ้าเกิดฝนตกหนักมักจะเกิดน้ำหลากอย่างรวดเร็วไหลลงคลองละอูนก่อนไหลลงสู่แม่น้ำกระบือ ซึ่งบางครั้งก็มักเกิดน้ำท่วมสองฝั่งคลองละอูนเช่นกัน แต่ไม่บ่อยนัก

(3) ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,355.83 ตารางกิโลเมตร ภาพประกอบ 2-3 ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบนประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยหลายๆ ลุ่มน้ำรวมกัน โดยลุ่มน้ำย่อยต่างๆ เป็นลุ่มน้ำขนาดเล็กซึ่งมีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลจากเทือกเขาทางทิศตะวันออกไหลลงทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก ลำน้ำย่อยที่สำคัญของลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน ได้แก่ คลองกะเปอร์ คลองกำแพงวน คลองตะกั่วป่า คลองนาคา คลองนางย้อม คลองบางริน คลองราชกรูด และคลองหาดส้มแป้น

สภาพภูมิประเทศทั้งใน จังหวัดระนอง และ จังหวัดพังงา มีความลาดชันจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือโดยมีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลจากเทือกเขาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก บริเวณต้นน้ำของลำน้ำสายสั้น ๆ ดังกล่าวมีความลาดชันสูงและค่อยๆ ลดลงสู่ความลาดชันน้อยก่อนไหลลงสู่ทะเลอันดามัน สภาพภูมิประเทศบริเวณต้นน้ำซึ่งมีป่าค่อนข้างสมบูรณ์ แต่ก็มีมีการบุกรุกทำลายป่าเพื่อใช้พื้นที่ทำการเกษตรอยู่บ้าง บริเวณด้านท้ายน้ำติดฝั่งทะเลอันดามันมีป่าชายเลน และหาดทรายกระจายอยู่ทั่วไป

(4) ลุ่มน้ำสาขาคลองตะกั่วป่า

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 763.14 ตารางกิโลเมตร แสดงดังภาพประกอบ 2-4 คลองตะกั่วป่า มีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 90 กิโลเมตร โดยมีความลาดชันลำน้ำบริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:100 และบริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:3,500

สภาพภูมิประเทศบริเวณต้นน้ำคลองตะกั่วป่ามีความลาดชันสูง สภาพป่ายังค่อนข้างสมบูรณ์แต่ก็มีมีการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำที่ดินไปทำการเกษตรอยู่บ้าง ลุ่มน้ำคลองตะกั่วป่ามีคลองตะกั่วป่าเป็นลำน้ำสายหลัก ซึ่งบริเวณต้นน้ำคลองตะกั่วป่ามีชื่อเรียกว่า คลองบางแม้ยาย บริเวณกลางน้ำเรียกว่า คลองรมณีย์ และบริเวณท้ายน้ำเรียกว่า คลองตะกั่วป่า โดยมีทิศทางการไหลจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และไหลลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้และยางพารา บริเวณต้นน้ำเป็นป่าไม้ค่อนข้างสมบูรณ์

(5) ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2

มีพื้นที่ลุ่มน้ำทั้งสิ้นประมาณ 3,556.97 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-4 ประกอบด้วย ลุ่มน้ำย่อยหลายลุ่มน้ำ โดยลุ่มน้ำย่อยแต่ละลุ่มน้ำเป็นลุ่มน้ำย่อยขนาดเล็กมีลำน้ำสายสั้น ๆ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันโดยตรง ลำน้ำย่อยที่สำคัญของลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 ได้แก่ คลองกระบี่น้อย คลองกระบี่ใหญ่ คลองกาโรส คลองเขาไม้แก้ว คลองถ้ำ คลองทุ่งมะพร้าว คลองบางเตย คลองพังงา คลองแรด คลองลาว คลองอ่าวลึก แม่น้ำมะรุ่ย และแม่น้ำอ่าวลึก ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 เป็นลุ่มน้ำสาขาที่มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตจังหวัดพังงา และบางส่วนอยู่ในเขตจังหวัดกระบี่

สภาพภูมิประเทศในส่วนของ จ.พังงา มีทั้งลำน้ำที่ไหลจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปลงทะเลอันดามันทางทิศตะวันตกโดยประมาณ และลำน้ำบางส่วนไหลจากทางทิศเหนือไปลงทะเล (อ่าวพังงา) ทางทิศใต้โดยประมาณ สภาพภูมิประเทศบริเวณต้นน้ำมีความลาดชันสูงและค่อยๆ ลดความลาดชันลงก่อนไหลลงสู่ทะเลอันดามันและอ่าวพังงา สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่เขาสลับที่เนิน การใช้ที่ดินส่วนใหญ่เป็นยางพารา สำหรับสภาพป่าไม้บริเวณต้นน้ำยังคงมีสภาพค่อนข้างสมบูรณ์ มีการบุกรุกทำลายป่าอยู่บ้างแต่ยังคงไม่มากนัก ส่วน จังหวัดกระบี่ มีความลาดชันจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้ โดยมีลำน้ำย่อยสายเล็กๆ หลายสายไหลจากบริเวณต้นน้ำ

ทางทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือไหลลงสู่ทะเลทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้ โดยประมาณ บริเวณต้นน้ำมีความลาดชันสูงและค่อยๆลดความลาดชันก่อนไหลลงสู่ทะเล

(6) ลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 521.62 ตารางกิโลเมตร แสดงดังภาพประกอบ 2-5 ด้วย ลุ่มน้ำย่อยหลายลุ่มน้ำ โดยลุ่มน้ำย่อยต่างๆ ดังกล่าวมีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันทั้งหมด ลำน้ำที่สำคัญของลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต ได้แก่ คลองบางใหญ่ ซึ่งเป็นลำน้ำขนาดใหญ่และยาวที่สุดของลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต โดยมีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 15 กิโลเมตร มีความลาดชันลำน้ำ บริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:50 และบริเวณปลายลำน้ำประมาณ 1:350 นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสายย่อยๆ อีกหลายสายที่ไหลลงสู่ทะเลอันดามันโดยตรงที่สำคัญ ได้แก่ คลองกมลา คลองกะทะ คลองกะลา คลองฉลอง คลองถกลาง คลองท่าจีน คลองท่าเรือ คลองบางโจ คลองบางทอง คลองบางเทา คลองบางโรง คลองบางเหยียด คลองปากคลอง คลองปากบาง คลองพม่าลง คลองไฟไหม้ คลองไสยวน และคลองหะใหญ่

สภาพภูมิประเทศมีลักษณะยาวเรียวจากเหนือไปใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 77) เป็นพื้นที่ภูเขา มีความสวยงามตามธรรมชาติของทิวเขา ทะเลและหาดทราย พื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันตกมีที่ราบในบริเวณตอนกลาง และพื้นที่ด้านทิศตะวันออกส่วนมากเป็นดินเลน และป่าชายเลน ส่วนทางทิศตะวันตกเป็นหาดทราย จึงทำให้จังหวัดภูเก็ตมีชายหาดและแหลมที่สวยงามตามธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี

(7) ลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 926.43 ตารางกิโลเมตร โดยมีความลาดชันหรือคองท่อมเป็นลำน้ำสายที่ยาวที่สุด มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 65 กิโลเมตร โดยมีความลาดชันบริเวณต้นน้ำประมาณ 1:50 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:200 และบริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:2,500

ลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม มีคองท่อมเป็นลำน้ำสายหลักไหลจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้โดยประมาณ บริเวณต้นน้ำมีความลาดชันสูง และค่อยๆลดความลาดชันลงก่อนไหลลงสู่ทะเลอันดามัน สภาพต้นน้ำยังคงมีสภาพป่าไม้ค่อนข้างสมบูรณ์ แต่ก็เริ่มมีการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำบ้างแล้ว การปลูกพืชส่วนใหญ่ยังคงปลูกยางพารา และผลไม้

(8) ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 1,220.97 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-6 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3 ประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยหลายๆ ลุ่มน้ำรวมกัน โดยลุ่มน้ำย่อยต่าง ๆ เป็นลุ่มน้ำเล็กๆ มีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันโดยตรง ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ คลองแรด และคลองทรายขาว ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3 มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตจังหวัดกระบี่ และบางส่วน (ส่วนน้อย) อยู่ในเขตจังหวัดตรัง

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3 ส่วนที่อยู่ใน จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย ลุ่มน้ำ และลำน้ำย่อยสายสั้นๆ หลายสาย ไหลจากเทือกเขาทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้ โดยประมาณ บริเวณต้นน้ำของลำน้ำย่อยต่างๆ ดังกล่าว มีความลาดชันค่อนข้างสูง และค่อยๆ ลด ความลาดชันน้อยลงก่อนไหลลงสู่ทะเลอันดามัน การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ยังคงปลูกยางพาราจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับพืชชนิดอื่น ส่วนใน จังหวัดตรัง ประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยขนาดเล็กหลายลุ่มน้ำ รวมกัน โดยลำน้ำย่อยต่าง ๆ ไหลจากบริเวณทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ ไหลลงสู่ทะเลอัน ดามันทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้โดยประมาณสภาพภูมิประเทศ โดยทั่วไปมีความลาดชันไม่ มากนัก ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับที่เนิน

(9) ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 3,449.09 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-7 โดยมีแม่น้ำ ตรัง เป็นแม่น้ำสายหลักมีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 190 กิโลเมตร โดยมีความลาดชันแม่น้ำ บริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:200 และบริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:4,000 โดยลุ่มน้ำตรังมีลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ คลองกะปาง คลองซี คลองท่าเหลา คลองนางน้อย คลอง มวน คลองลำดั่ง คลองลำภูรา และคลองสว่าง แม่น้ำตรังมีต้นกำเนิดในบริเวณเทือกเขาหลวง ในเขต อำเภอกันตัง จังหวัดนครศรีธรรมราชจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไหลสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก เฉียงใต้โดยประมาณผ่าน อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอรษฎา อำเภอย้ายยอด อำเภอวังวิเศษ อำเภอเมืองตรัง และไหลลงทะเลอันดามันที่ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แม่น้ำตรังเป็น แม่น้ำที่ยาวที่สุดของลำน้ำทั้งหมดในเขตลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง มีแม่น้ำตรังเป็นแม่น้ำสายหลักไหลจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือใน เขตอำเภอกันตัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้โดยประมาณ โดยบริเวณต้นน้ำ อยู่ในเขตอำเภอกันตัง มีความลาดชันสูงบริเวณต้นน้ำอีกทั้งยังคงมีสภาพป่าไม้ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่เนินสลับที่สูง การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงปลูกยางพารามากที่สุดสลับ กับสวนผลไม้

(10) ลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 1,049.61 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-8 โดยมีแม่น้ำ ปะเหลียนเป็นลำน้ำสายหลักมีความยาวมากที่สุด โดยมีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 80 กิโลเมตร มีความลาดชันแม่น้ำบริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:50 และบริเวณท้ายน้ำ ประมาณ 1:5,000

ลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน มีคลองปะเหลียนเป็นลำน้ำสายหลักไหลจากเทือกเขา บรรทัด เขตติดต่อระหว่างจังหวัดตรังกับจังหวัดพัทลุง โดยมีทิศทางการไหลจากทางทิศตะวันออกไป ลงทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก คลองปะเหลียนยังมีลำน้ำย่อยอีกหลายสายไหลลงสู่คลองปะเหลียน

สภาพภูมิประเทศบริเวณต้นน้ำคลองปะเหลียนมีความลาดชันสูง พื้นดินส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับที่เนิน การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก

(11) ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 849.14 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-8 โดยมีคลองละงูเป็นลำน้ำสายหลักที่ยาวที่สุดโดยมีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 85 กิโลเมตร มีความลาดชันลำน้ำบริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:100 บริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:1,500 และมีลำน้ำย่อยที่สำคัญที่ไหลลงคลองละงู ได้แก่ คลองลำโดนน้อย และคลองลำโตน คลองละงูมีต้นกำเนิดบริเวณเขาทางทิศเหนือและไหลลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศใต้โดยประมาณ

ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู มีคลองละงูเป็นลำน้ำสายสำคัญ โดยไหลจากเทือกเขาทางทิศเหนือไหลลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศใต้โดยประมาณ และมีลำน้ำย่อยไหลลงคลองละงูหลายสาย สภาพภูมิประเทศบริเวณต้นน้ำและมีความลาดชันสูง และค่อย ๆ ลดความลาดชันลงก่อนไหลลงสู่ทะเล สภาพภูมิประเทศเป็นที่สูงสลับที่เนิน การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ปลูกยางพารา บริเวณต้นน้ำยังคงมีสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์

(12) ลุ่มน้ำสาขาคลองบ่าบัง

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 406.87 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-8 โดยมีคลองบ่าบังหรือคลองดusunเป็นลำน้ำสายหลักที่ยาวที่สุด โดยมีความยาวลำน้ำทั้งสิ้นประมาณ 70 กิโลเมตร มีความลาดชันลำน้ำบริเวณต้นน้ำประมาณ 1:10 บริเวณกลางน้ำประมาณ 1:200 และบริเวณท้ายน้ำประมาณ 1:5,000

ลุ่มน้ำสาขาคลองบ่าบัง มีคลองบ่าบัง (คลองดusun) เป็นลำน้ำสายหลัก ไหลจากบริเวณเทือกเขาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือไหลลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณต้นน้ำมีความลาดชันสูง สภาพป่าไม้ต้นน้ำยังคงมีสภาพสมบูรณ์ สภาพภูมิประเทศเป็นที่สูงสลับที่เนินการใช้ที่ดินมีการปลูกยางพารากันเป็นส่วนใหญ่

(13) ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง

มีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 2,058.42 ตารางกิโลเมตร แสดงภาพประกอบ 2-8 ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่างประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยหลายๆ ลุ่มน้ำ โดยลุ่มน้ำย่อยต่างๆ ดังกล่าวเป็นลุ่มน้ำขนาดเล็กซึ่งมีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันโดยตรงทางทิศตะวันตก และทิศตะวันตกเฉียงใต้ ลำน้ำย่อยที่สำคัญ ได้แก่ คลองการะเกตุ คลองท่าแพ คลองละงู คลองลิพัง และคลองหย้าระ

สภาพภูมิประเทศประกอบด้วยลำน้ำย่อยสายเล็กๆ หลายๆ สายไหลจากบริเวณทิศตะวันออกเฉียงและตะวันออกเฉียงเหนือ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้โดยประมาณ บริเวณต้นน้ำมีความลาดชันค่อนข้างสูง การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ปลูกยางพาราและสวนผลไม้

(14) พื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)

มีพื้นที่ประมาณ 931.67 ตารางกิโลเมตรเป็นพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตกในส่วนที่เป็นเกาะ ประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ รวมกัน ตั้งแต่ชายฝั่งจังหวัดระนองไปจนถึงชายฝั่งจังหวัดสตูล อาทิเช่น เกาะลันตา เกาะพระทอง เกาะสิมิลัน หมู่เกาะสุรินทร์ เกาะราชาใหญ่ เกาะราชาน้อย เกาะปาหยัน เกาะพีพี เกาะเหลาลาดิง เกาะเกตรา เป็นต้น

2.1.4 ประชากรและเศรษฐกิจ

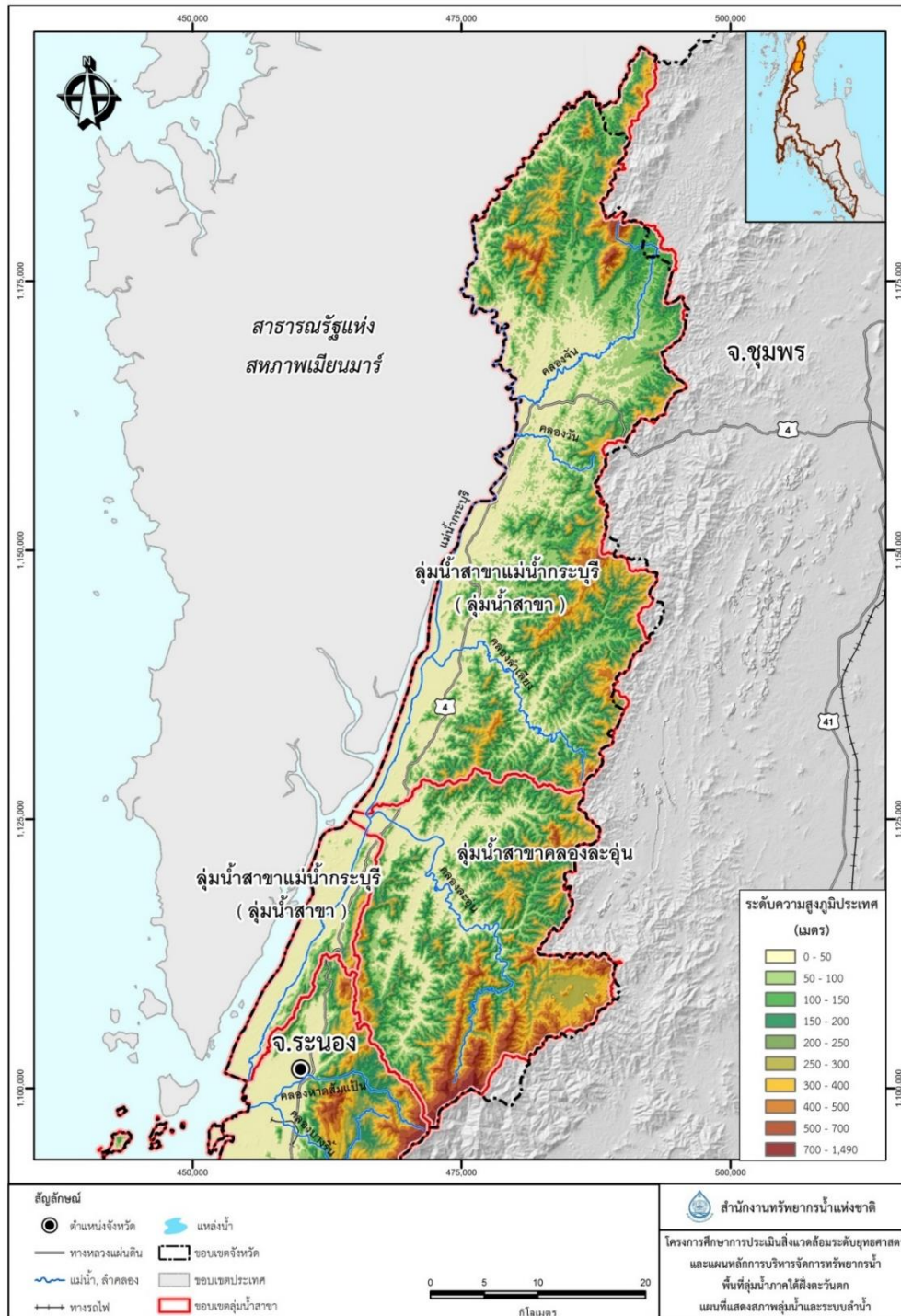
(1) ประชากร

จากข้อมูลประชากรรายจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย นำมาสังเคราะห์เฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ พบว่า ใน ปี พ.ศ. 2562 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 2,337,428 คน แบ่งเป็นชาย 1,149,181 คน และหญิง 1,188,247 คน โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ แม่น้ำตรัง มีจำนวนประชากรรวม 545,682 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.35 ของประชากรทั้งลุ่มน้ำฯ รองลงมาคือ เกาะภูเก็ต มีจำนวนประชากรรวม 416,582 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.82 ของประชากรทั้งลุ่มน้ำฯ และภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 มีจำนวนประชากรรวม 379,163 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 16.22 ของประชากรทั้งลุ่มน้ำฯ ตามลำดับ ส่วนลุ่มน้ำสาขาที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุดคือ คลองละอุ่น มีจำนวนประชากรรวมเพียง 15,029 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.64 ของประชากรทั้งลุ่มน้ำฯ

ปี พ.ศ. 2562 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีจำนวนครัวเรือนรวมทั้งลุ่มน้ำ 2,046,136 ครัวเรือน โดยลุ่มน้ำสาขาที่มีจำนวนครัวเรือนมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เกาะภูเก็ต มีจำนวนครัวเรือนรวม 266,093 ครัวเรือน รองลงมาคือ แม่น้ำตรัง มีจำนวนครัวเรือนรวม 209,066 ครัวเรือน และภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 มีจำนวนครัวเรือน 166,438 ครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนลุ่มน้ำสาขาที่มีจำนวนครัวเรือนน้อยที่สุดคือ คลองละอุ่น มีจำนวนครัวเรือนรวมเพียง 6,487 ครัวเรือน และเมื่อพิจารณาจำนวนคนต่อครัวเรือนหรือขนาดครัวเรือนของลุ่มน้ำฯ เท่ากับ 2.32 คน/ครัวเรือน ซึ่งลุ่มน้ำสาขาที่มีขนาดครัวเรือนใหญ่ที่สุดในลุ่มน้ำฯ ได้แก่ คลองบ่าบัง คิดเป็น 3.35 คน/ครัวเรือน รองลงมาคือ ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3 คิดเป็น 3.09 คน/ครัวเรือน และลุ่มน้ำภาคใต้ ฝั่งตะวันตกตอนล่าง คิดเป็น 3.05 คน/ครัวเรือน ตามลำดับ

ส่วนลุ่มน้ำสาขาที่มีขนาดครัวเรือนเล็กที่สุดในลุ่มน้ำฯ คือ ลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต โดยคิดเป็น 1.57 คน/ครัวเรือน รองลงมาได้แก่ แม่น้ำกระบุรี (ลุ่มน้ำสาขา) คิดเป็น 2.06 คน/ครัวเรือน และภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน คิดเป็น 2.17 คน/ครัวเรือน ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 2-1

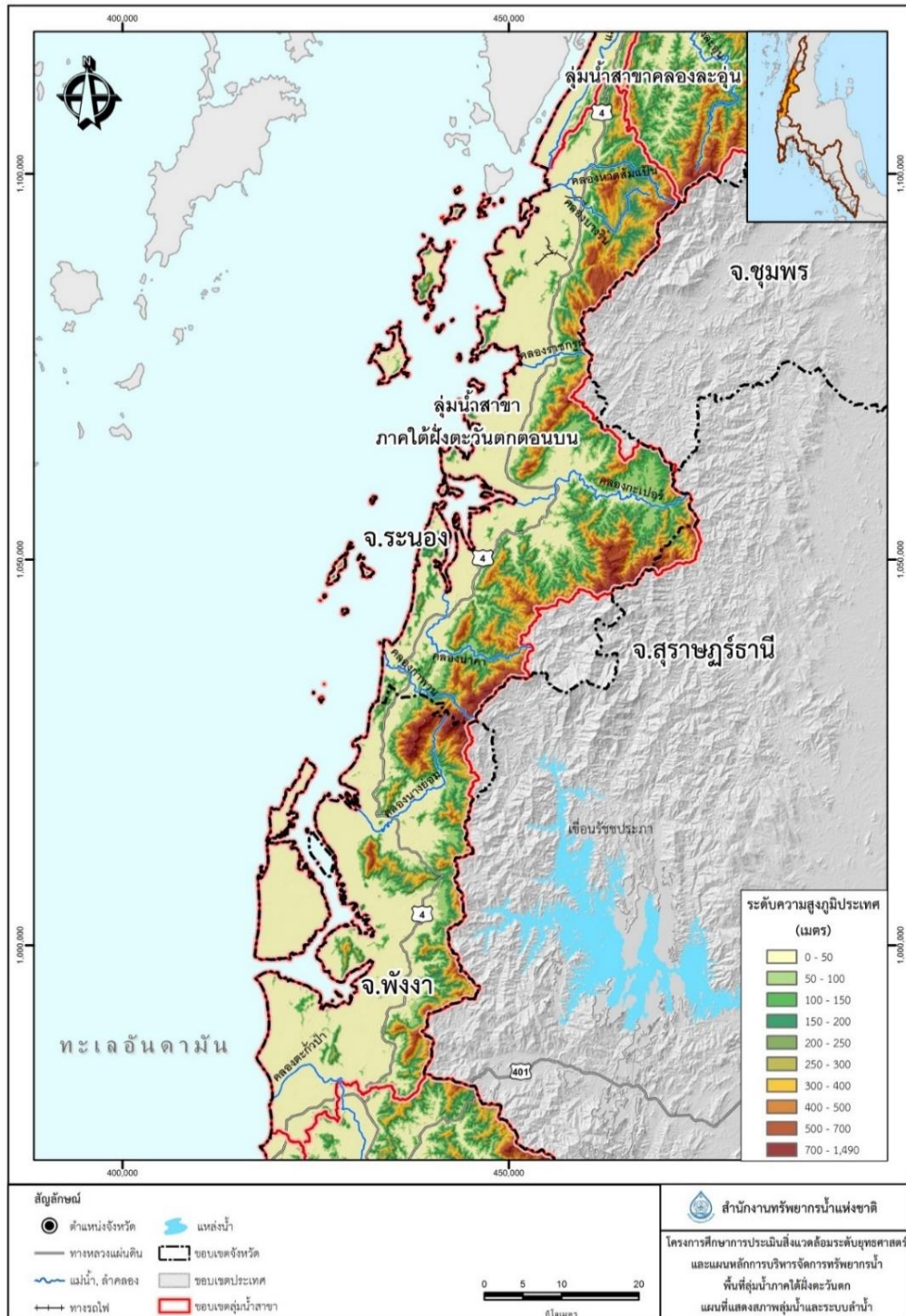
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-2 สภาพลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบุรีและลุ่มน้ำสาขาคลองละอุ่น

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

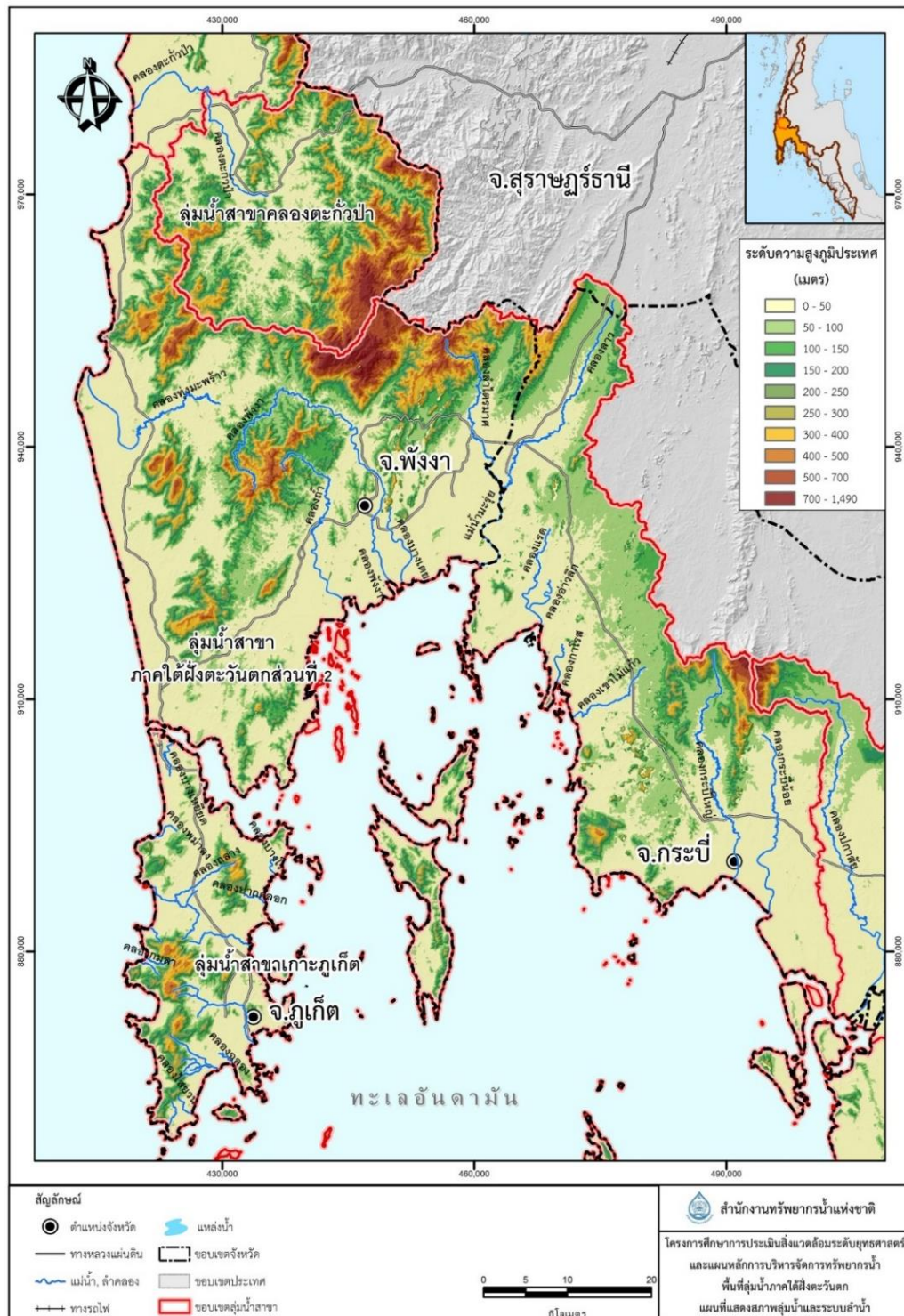
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-3 สภาพลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

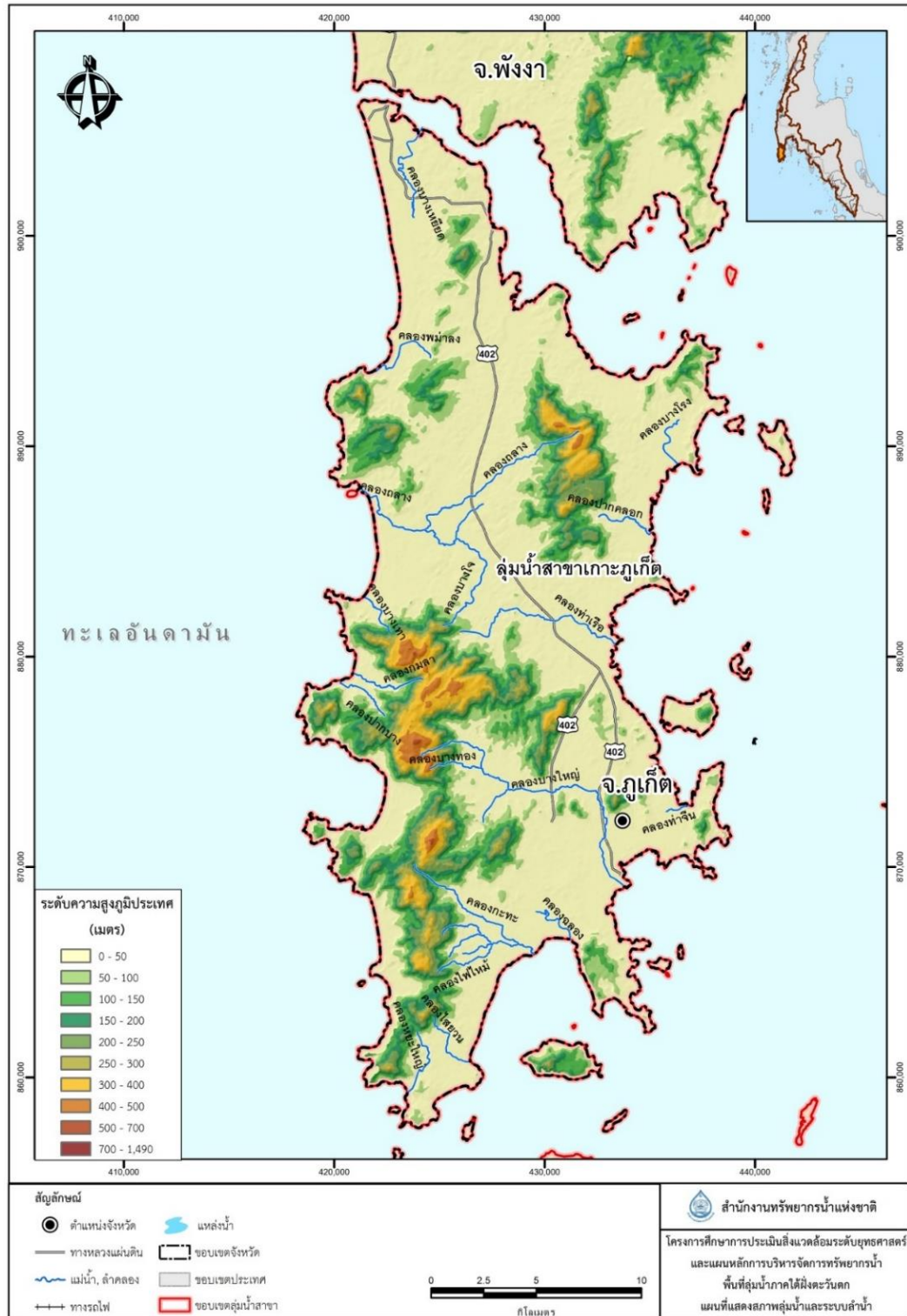
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-4 สภาพลุ่มน้ำสาขาลองตะกั่วป่า และลุ่มน้ำสาขา
 ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

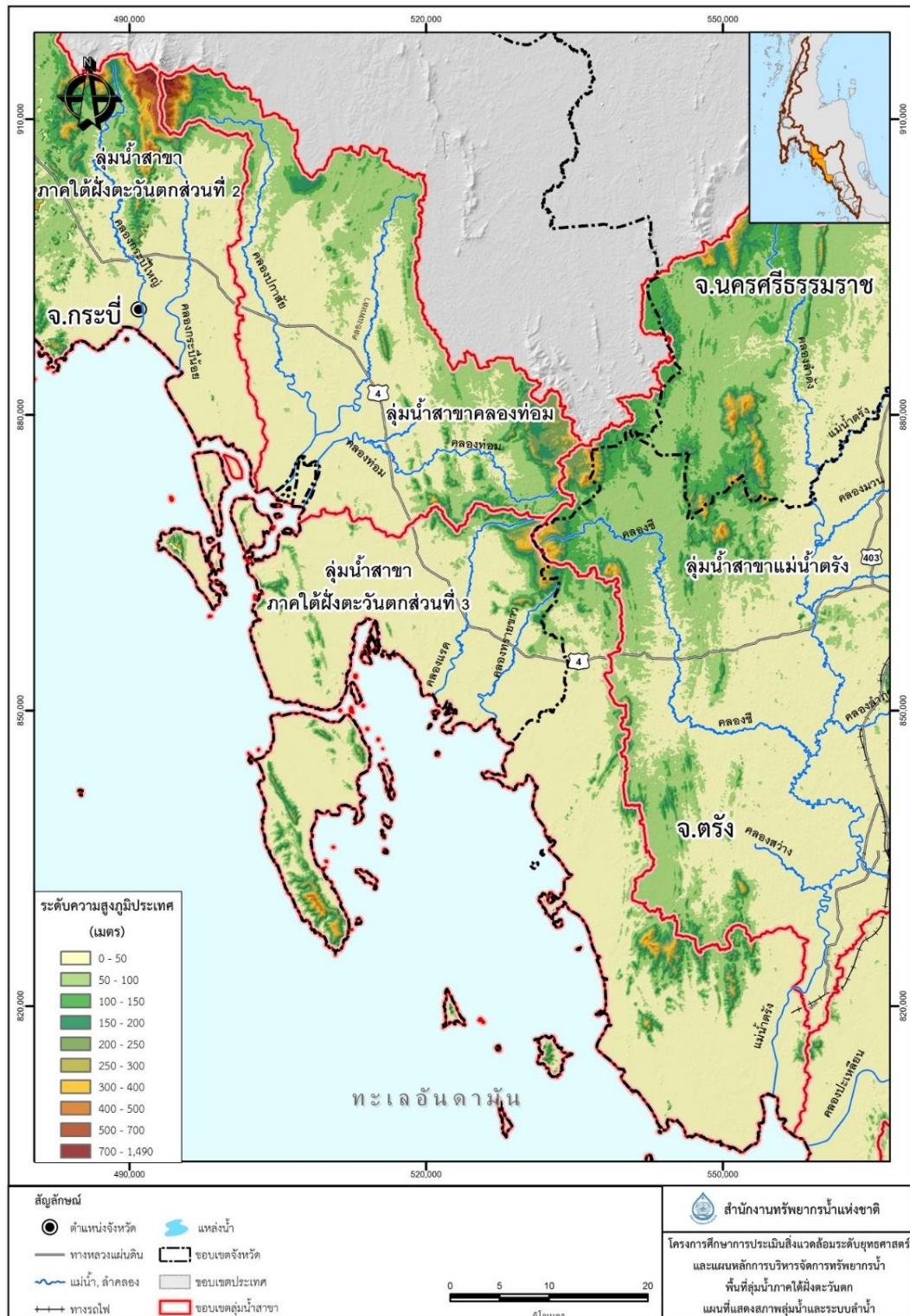
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-5 สภาพลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต

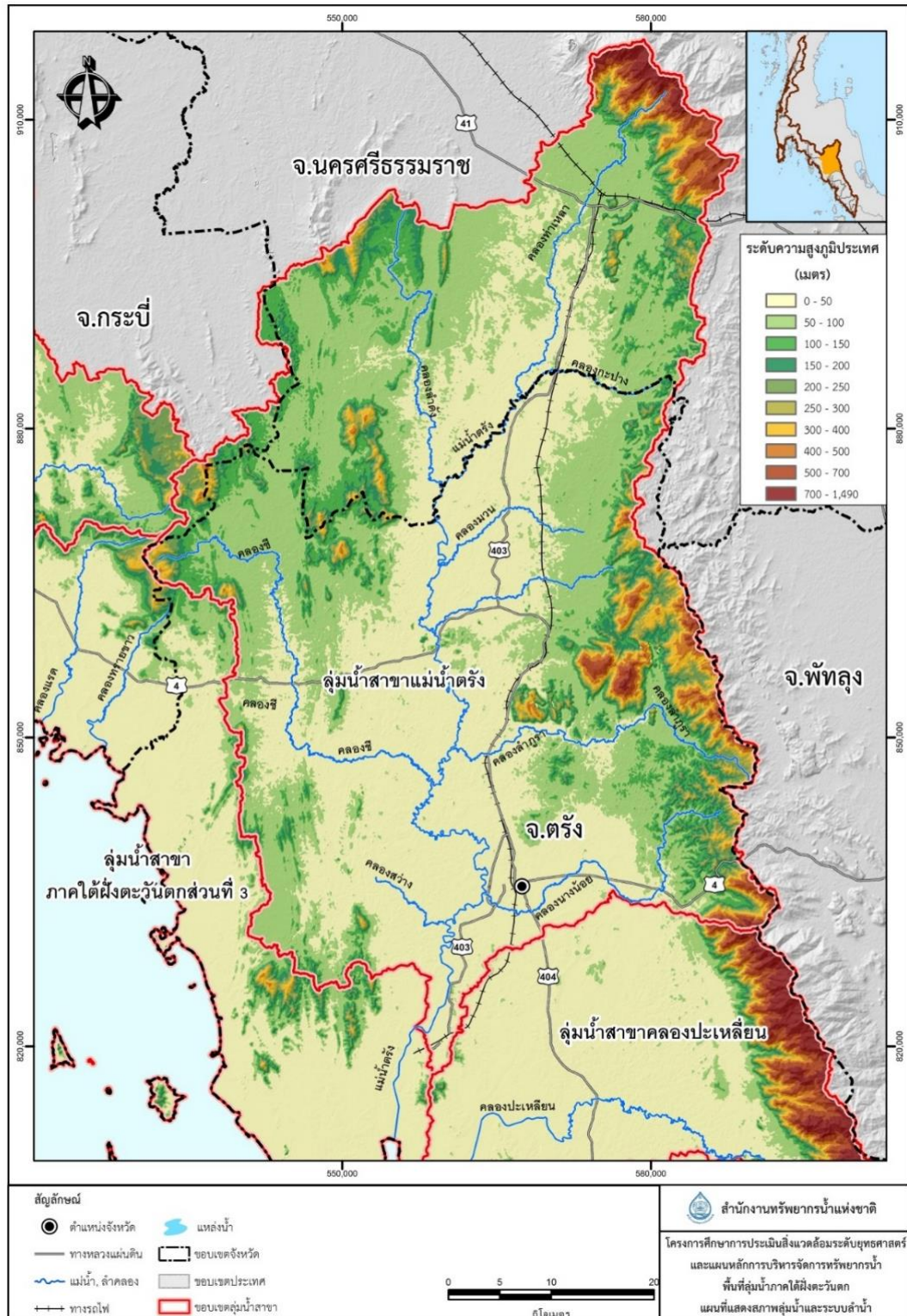
ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-6 สภาพลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม และลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3
 ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

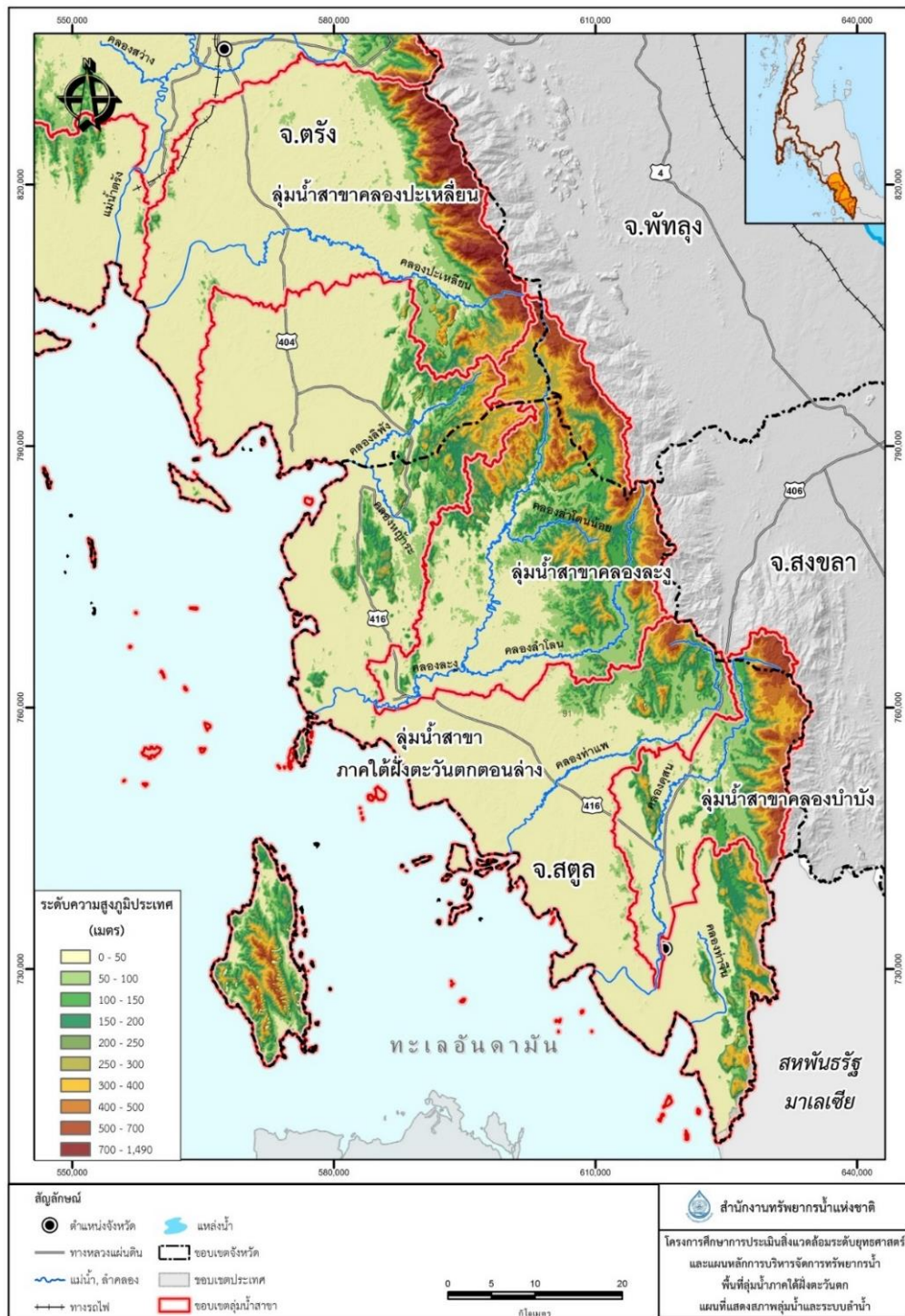
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-7 สภาพลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-8 สภาพลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู ลุ่มน้ำสาขาคลองบ่าบัง และลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริการจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ตาราง 2-1 ประชากรและขนาดประชากรในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

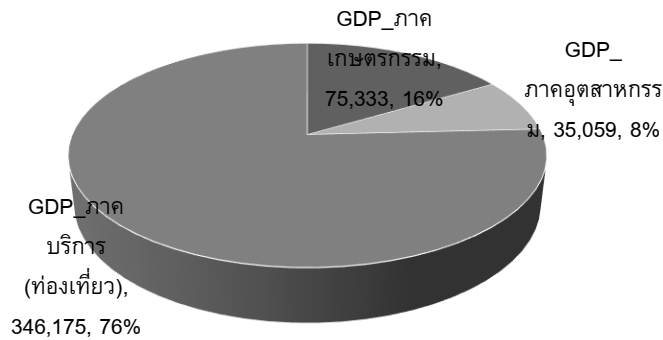
รหัส ลุ่มน้ำ สาขา	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร ปี พ.ศ. 2562 (คน)		ครัวเรือน (หลัง)	ขนาดครัวเรือน (คน/ ครัวเรือน)	ความ หนาแน่น (คน/ตร.กม.)
			รวม	(ร้อยละ)			
2201	แม่น้ำกระบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	1,072.68	61,397	2.63	29,806	2.06	57.24
2202	คลองละอุ่น	538.61	15,029	0.64	6,487	2.32	27.90
2203	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	2,322.62	160,627	6.87	74,053	2.17	69.16
2204	คลองตะกั่วป่า	764.54	34,490	1.48	14,744	2.34	45.11
2205	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	3,533.16	379,163	16.22	166,438	2.28	107.32
2206	เกาะภูเก็ต	512.21	416,582	17.82	266,093	1.57	813.30
2207	คลองท่อม	910.81	75,695	3.24	27,747	2.73	83.11
2208	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	1,204.61	129,319	5.53	41,847	3.09	107.35
2209	แม่น้ำตรัง	3,449.09	545,682	23.35	209,066	2.61	158.21
2210	คลองปะเหลียน	1,031.90	146,142	6.25	49,519	2.95	141.62
2211	คลองละงู	849.14	62,982	2.69	20,869	3.02	74.17
2212	คลองป่าปัง	406.50	73,005	3.12	21,766	3.35	179.59
2213	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	2,047.62	237,315	10.15	77,811	3.05	115.90
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก		18,643.51	2,337,428	100.00	1,006,246	2.32	125.37

ที่มา : กรมการปกครอง สังกเคราะห์โดยกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา

(2) เศรษฐกิจ

ภาพรวมเศรษฐกิจของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก เมื่อพิจารณาผ่านผลิตภัณฑ์มวลรวมปี พ.ศ. 2561 ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีล่าสุด พบว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในลุ่มน้ำฯ รวมทั้งสิ้นเท่ากับ 456,485 ล้านบาท โดยภาคบริการ (ท่องเที่ยว) มีความสำคัญมากที่สุด มีผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งสิ้น 346,113 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.82 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมลุ่มน้ำฯ รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตรกรรม มีผลิตภัณฑ์มวลรวม 75,319 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.50 และภาคอุตสาหกรรม มีผลิตภัณฑ์มวลรวม 35,053 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.68 ตามลำดับ ในขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ และภาคใต้ เท่ากับ 16,365,574 ล้านบาท และ 1,402,735 ล้านบาท ตามลำดับ หรือมากกว่าคิดเป็น 35.84 เท่า และ 3.07 เท่าของลุ่มน้ำฯ ดังภาพประกอบ 2-9 และตาราง 2-2 โดยลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงปีที่ผ่านมา พ.ศ.2551-2561 เฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 7.42 ต่อปี เป็นอัตราการเติบโตที่สูงกว่าประเทศ (ร้อยละ 5.36 ต่อปี) และภาคใต้ (ร้อยละ 4.42 ต่อปี) ซึ่งแสดงถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-9 โครงสร้างเศรษฐกิจของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

ตาราง 2-2 เปรียบเทียบภาพรวมเศรษฐกิจของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

พื้นที่	ผลิตภัณฑ์รวม (ล้านบาท)เทียบกับประเทศ (โครงสร้างเศรษฐกิจ)									อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ/ปี)		
	2551		2556		2561		Agriculture	Industrial	Services	2551-2556	2556-2561	เฉลี่ย
ประเทศ	9,706,929	100.00	12,915,159	100.00	16,365,574	100.00	8.13	32.28	59.60	5.88	4.85	5.36
ภาคใต้	910,621	9.38	1,174,001	9.09	1,402,735	8.57	20.69	15.16	64.14	5.21	3.62	4.42
ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก	223,257	2.30	287,829	2.23	456,567	2.79	16.50	7.68	75.82	5.21	9.67	7.42
นครศรีธรรมราช	112,354	1.16	149,224	1.16	164,375	1.00	26.21	23.93	49.87	5.84	1.95	3.88
กระบี่	56,812	0.59	71,463	0.55	86,684	0.53	22.99	6.25	70.76	4.70	3.94	4.32
พังงา	34,698	0.36	43,908	0.34	78,498	0.48	21.02	4.19	74.80	4.82	12.32	8.51
ภูเก็ต	91,851	0.95	138,179	1.07	234,028	1.43	2.67	2.89	94.44	8.51	11.11	9.80
สุราษฎร์ธานี	133,172	1.37	180,688	1.40	206,889	1.26	19.84	16.42	63.74	6.29	2.74	4.50
ระนอง	19,989	0.21	22,550	0.17	28,014	0.17	40.96	9.24	49.80	2.46	4.43	3.44
ชุมพร	58,513	0.60	69,455	0.54	87,746	0.54	47.13	10.31	42.56	3.49	4.79	4.14
สงขลา	173,066	1.78	234,212	1.81	248,386	1.52	12.43	32.67	54.90	6.24	1.18	3.68
สตูล	24,876	0.26	31,251	0.24	31,215	0.19	36.73	10.57	52.70	4.67	-0.02	2.30
ตรัง	63,020	0.65	66,598	0.52	64,886	0.39	27.52	15.73	56.76	1.11	-0.61	0.25
พัทลุง	28,862	0.30	34,765	0.27	36,006	0.22	31.08	12.27	56.65	3.79	0.70	2.24

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

2.1.5 สภาพภูมิอากาศและอุทกวิทยาในพื้นที่

(1) สภาพภูมิอากาศ

จากการรวบรวมข้อมูลภูมิอากาศที่สถานีต่างๆ ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งบันทึกไว้โดย กรมอุตุนิยมวิทยา ช่วงปี พ.ศ.2533-2562 จำนวน 14 สถานี ดังตาราง 2-3 และภาพประกอบ 2-10 สรุปค่าเฉลี่ยช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน ค่าสูงสุดรายเดือน และค่าเฉลี่ย

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

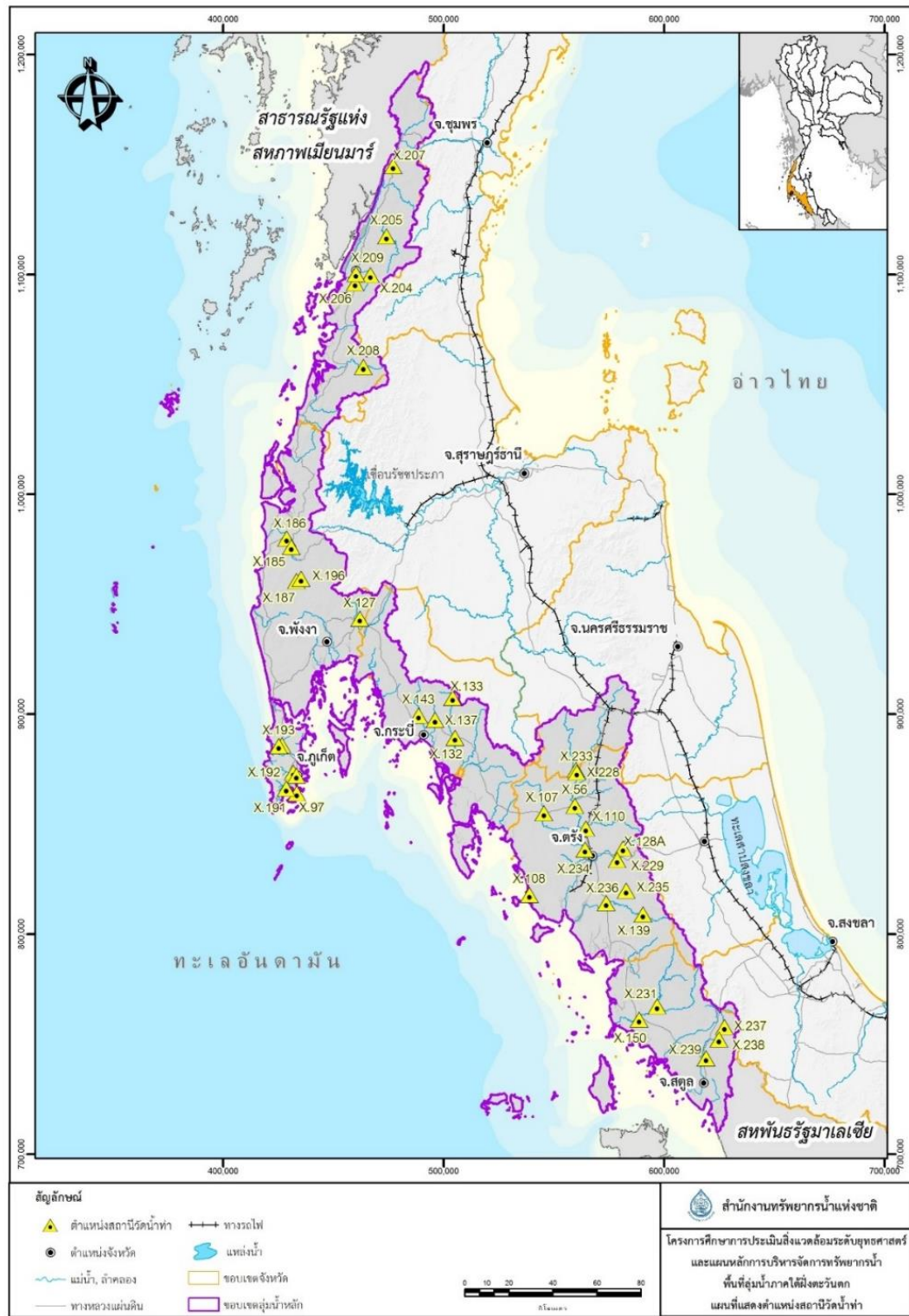
ต่ำสุดรายเดือนของตัวแปรภูมิอากาศหลักของแต่ละสถานีตรวจอากาศ การผันแปรราย เดือนของตัวแปรภูมิอากาศของสถานีตรวจอากาศในกลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก แสดงดังภาพประกอบที่ 2-11 และสรุป ค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.4 องศาเซลเซียส ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน 25.7-29.6 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์โดยเฉลี่ยตลอดปีจะอยู่ระหว่าง 81.3 เปอร์เซ็นต์ ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน 69.0-90.0 เปอร์เซ็นต์ปริมาณการระเหยโดยเฉลี่ยตลอดทั้งปี 1,335.8 มม. ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน 61.5-159.3 มม. ความครึ้มของเมฆโดยเฉลี่ย 6.5 อ็อกต้า (0-10 อ็อกต้า) ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน 3.8-8.2 อ็อกต้า ความเร็วลมโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณ 1.8 น็อต ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน 0.4-7.5 น็อต ปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี 2,411.8 มม. ช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยรายเดือน 19.9-774.3 มม.

ตาราง 2-3 สถานีตรวจอากาศในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ละติจูด (ม.)	ลองจิจูด (ม.)
1	517201	ชุมพร	520176	1159692
2	517301	สวี สกษ.	510947	1142175
3	532201	ระนอง	460185	1101508
4	551401	พระแสง สอท.	527650	946633
5	552201	นครศรีธรรมราช	606310	930296
6	552301	นครศรีธรรมราช สกษ.	619237	921239
7	552401	ฉวาง	555849	931184
8	560301	พัทลุง สกษ.	627414	842844
9	561201	ตะกั่วป่า	417503	959848
10	564201	ภูเก็ต	432460	871934
11	566201	เกาะลันตา	510237	831937
12	567201	ตรัง	567703	835208
13	568502	หาดใหญ่	656526	766552
14	570201	สตูล	619700	733288

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

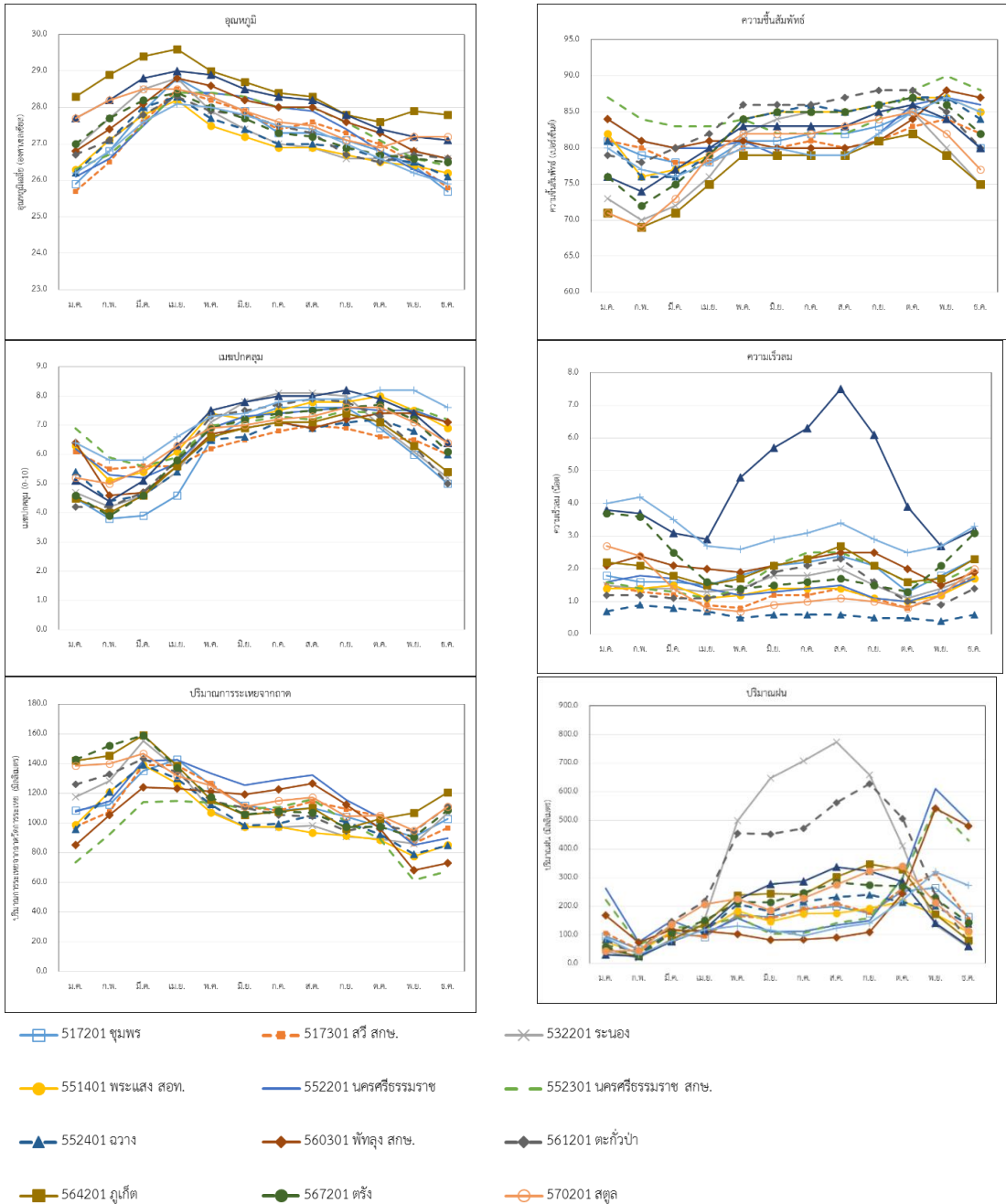
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-10 ตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำและพื้นที่ใกล้เคียง

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-11 การผันแปรรายเดือนของสภาพภูมิอากาศของสถานีตรวจอากาศ

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

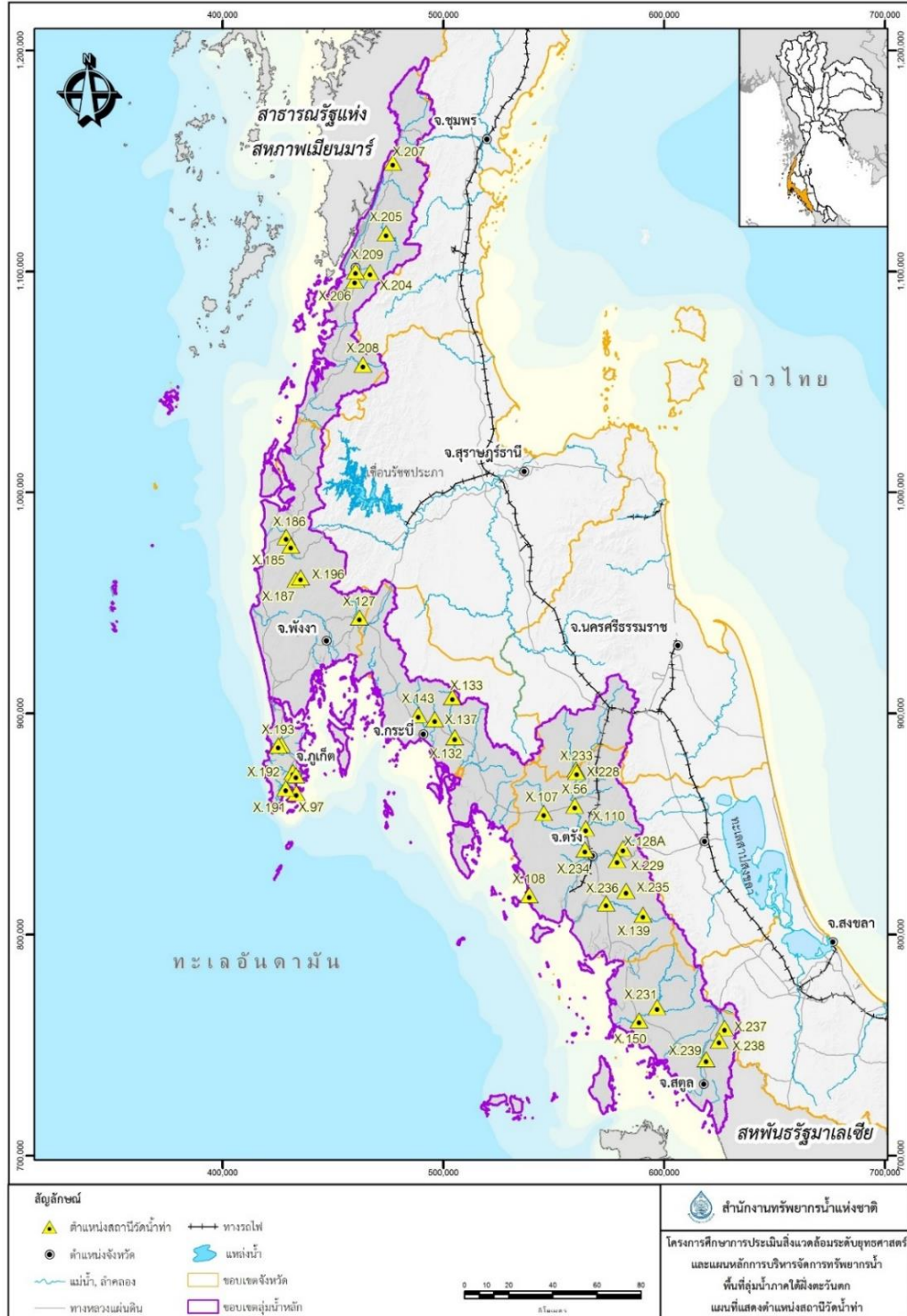
(2) น้ำท่า

จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณน้ำท่ารายเดือนของสถานีวัดน้ำฝนของกรมชลประทาน ที่มีช่วงเวลาการจดบันทึกข้อมูลค่าปริมาณฝนรายเดือนและรายปีของแต่ละสถานีครบตลอดทั้งปี ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2522 - 2561 ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก และลุ่มน้ำใกล้เคียง จำนวน 38 สถานี แสดงตำแหน่งสถานีวัดน้ำท่าที่นำมาวิเคราะห์ แสดงดังตาราง 2-4 และภาพประกอบ 2-12 ตาราง 2-4 สถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก และลุ่มน้ำใกล้เคียง

ลำดับ	รหัสสถานี	ชื่อสถานี	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ละติจูด	ลองจิจูด	พื้นที่รับน้ำ	ช่วงปีสถิติ
1	X56	บ้านท่าประดู่	ต.นาง	อ.ห้วยยอด	จ.ตรัง	559556	855003	1,801	2522 - 2562
2	X97	คลองท่าชัยบ้านท่าชัย	ต.วีถี	อ.เมืองภูเก็ต	จ.ภูเก็ต	433363	864225	2	2522 - 2525
3	X107	บ้านคลองรี	ต.วังมะปรางเหนือ	อ.วิเศษ	จ.ตรัง	545381	855017	248	-
4	X108	บ้านร่มเมือง	ต.ไม้ฝาด	อ.สิเกา	จ.ตรัง	538831	818001	57	2522 - 2531
5	X110	บ้านท่าวี	ต.ลำภู	อ.ห้วยยอด	จ.ตรัง	554476	848162	229	2522 - 2532
6	X127	บ้านโคกเจริญ	ต.โคกเจริญ	อ.บันนัง	จ.พััง	462005	943509	78	-
7	X128A	บ้านทุ่งกลิ้ง	ต.ละมอ	อ.นบไทย	จ.ตรัง	581276	830038	75	2527 - 2556
8	X132	บ้านควนม่วง	ต.ปากซัย	อ.เหนือคลอง	จ.กระบี่	505079	889418	161	2529 - 2537
9	X133	บ้านห้วยตะพาน	ต.เขาพนม	อ.เขาพนม	จ.กระบี่	504031	907443	59	2529 - 2532
10	X137	บ้านกระเบื้องน้อย	ต.กระบี่น้อย	อ.เมืองกระบี่	จ.กระบี่	496024	897494	96	2529 - 2532
11	X139	บ้านลำคลอง	ต.ปะเหลียน	อ.ปะเหลียน	จ.ตรัง	590313	809081	153	2526 - 2550
12	X143	บ้านคลองใหญ่	ต.ทับปด	อ.เมืองกระบี่	จ.กระบี่	488523	889490	127	2529 - 2537
13	X150	บ้านท่าเคียน	ต.นิคมพัฒนา	กิ่งอ.มะนิ	จ.สตูล	596736	767330	552	2527 - 2562
14	X185	บ้านยางหยด	ต.บางหยด	อ.ตะกั่วป่า	จ.พััง	428780	979973	756	-
15	X186	บ้านหาดเก่า	ต.โคกเคียน	อ.ตะกั่วป่า	จ.พััง	430873	976008	762	2546 - 2562
16	X187	บ้านหินดาน	ต.พะเยา	อ.ปะปง	จ.พััง	433179	960618	539	2539 - 2562
17	X189	บ้านดอน	ต.เทพากระบี่	อ.กลาง	จ.ภูเก็ต	426541	885976	42	2540 - 2551
18	X190	คลองบางใหญ่บ้านสามกอง ถนนบารา	ต.ตลาดใหญ่	อ.เมืองภูเก็ต	จ.ภูเก็ต	431691	873624	41	2540 - 2544
19	X191	โรงเรียนสตรีภูเก็ต	ต.ตลาดใหญ่	อ.เมืองภูเก็ต	จ.ภูเก็ต	433136	872117	55	2540 - 2562
20	X192	คลองบางท่าบ้านคลอง ถนนเจ้าฟ้า	ต.ฉลอง	อ.เมืองภูเก็ต	จ.ภูเก็ต	428504	866351	6	2540 - 2554
21	X193	บ้านดอน	ต.วังทะเล	อ.กลาง	จ.ภูเก็ต	425064	885580	15	2541 - 2547
22	X196	บ้านท่านา	ต.พะเยา	อ.ปะปง	จ.พััง	435282	961721	139	2546 - 2562
23	X204	บ้านท่าคั่นแม่น้ำ	ต.หาดส้มแป้น	อ.เมืองระนอง	จ.ระนอง	466694	1099721	23	2546 - 2556
24	X205	บ้านตะลุ่ยใต้	ต.ตะลุ่ยใต้	อ.ตะลุ่ย	จ.ระนอง	474014	1117404	229	2546 - 2551
25	X206	บ้านกรีน	ต.บ้านกรีน	อ.เมืองระนอง	จ.ระนอง	459779	1095930	95	2546 - 2551
26	X207	บ้านน้ำจืด	ต.น้ำจืด	อ.กระบี่	จ.ระนอง	476956	1149340	45	2546 - 2550
27	X208	บ้านเขี้ยวเหยียง	ต.เขี้ยวเหยียง	อ.ปะปง	จ.ระนอง	463579	1068051	168	2546 - 2550
28	X209	บ้านยางกลาง	ต.บ้านกรีน	อ.เมืองระนอง	จ.ระนอง	460172	1100256	38	2548 - 2556
29	X228	บ้านกลาง	ต.วังหิน	อ.บางขัน	จ.นครศรีธรรมราช	560064	874718	2,687	2546 - 2562
30	X229	บ้านท่าข้ามเสียบ (2)	ต.ท่าข้ามเสียบ	อ.นบไทย	จ.ตรัง	578624	833781	56	2546 - 2556
31	X231	บ้านไม้ตา	ต.กำแพง	อ.ละมอ	จ.สตูล	586614	761338	-	-
32	X233	บ้านไทร	ต.ห้วยผิง	อ.ห้วยยอด	จ.ตรัง	560281	873579	1,478	2547 - 2552
33	X234	บ้านป่าหมาก	ต.นาตาล	อ.เมืองตรัง	จ.ตรัง	564083	838570	2,808	2547 - 2562
34	X235	บ้านปากคลอง	ต.โพธิ์กระเบ	อ.ย่านตาขาว	จ.ตรัง	532677	819981	117	2547 - 2556
35	X236	บ้านย่านตาขาว	ต.ย่านตาขาว	อ.ย่านตาขาว	จ.ตรัง	573609	814255	588	2547 - 2562
36	X237	บ้านน้ำร้อน	ต.ทุ่งนุ้ย	อ.ควนกาหลง	จ.สตูล	627288	75920	90	2547 - 2556
37	X238	บ้านคลองห้า	ต.วังมะปราง	อ.ควนโดน	จ.สตูล	624913	752228	78	2547 - 2554
38	X239	บ้านคลองเหนือ	ต.ฉลอง	อ.เมืองสตูล	จ.สตูล	618919	743674	268	2547 - 2556

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ภาพประกอบ 2-12 ตำแหน่งที่ตั้งสถานีวัดน้ำท่าในพื้นที่ลุ่มน้ำ และพื้นที่ใกล้เคียง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

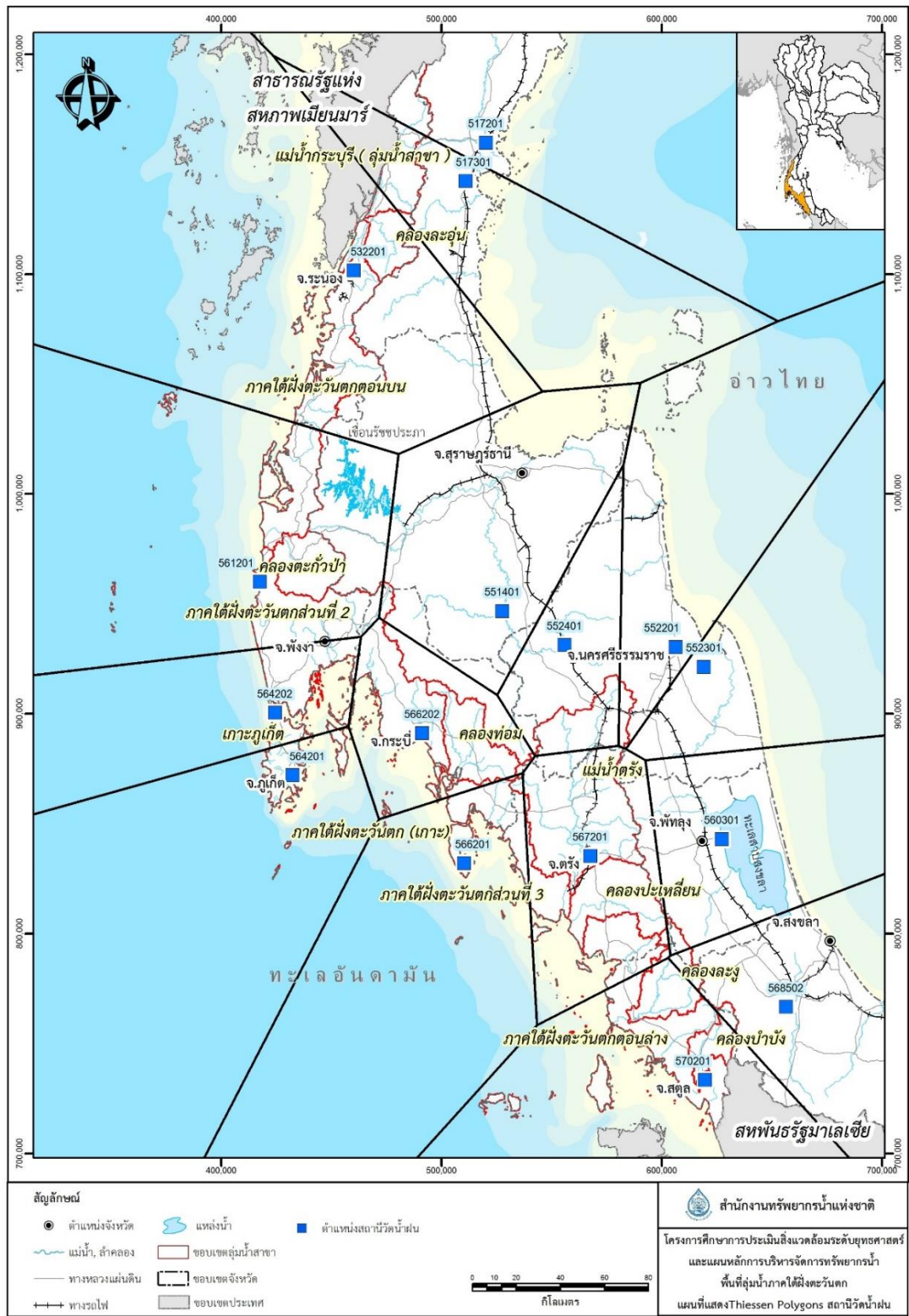
(3) ปริมาณน้ำฝน

จากการรวบรวมข้อมูลปริมาณฝนรายเดือนของสถานีวัดน้ำฝนโดยกรมอุตุนิยมวิทยาที่มี
ช่วงเวลาการจดบันทึกข้อมูลค่าปริมาณฝนรายเดือนและรายปีของแต่ละสถานีครบตลอดทั้งปี ตั้งแต่
ช่วงปีพ.ศ. 2531 – 2561 ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก และลุ่มน้ำใกล้เคียง จำนวน 16 สถานี
แสดงตำแหน่งสถานีวัดน้ำฝนที่นำมาวิเคราะห์ แสดงดังตาราง 2-5

ตาราง 2-5 สถานีวัดน้ำฝนในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก และลุ่มน้ำใกล้เคียง

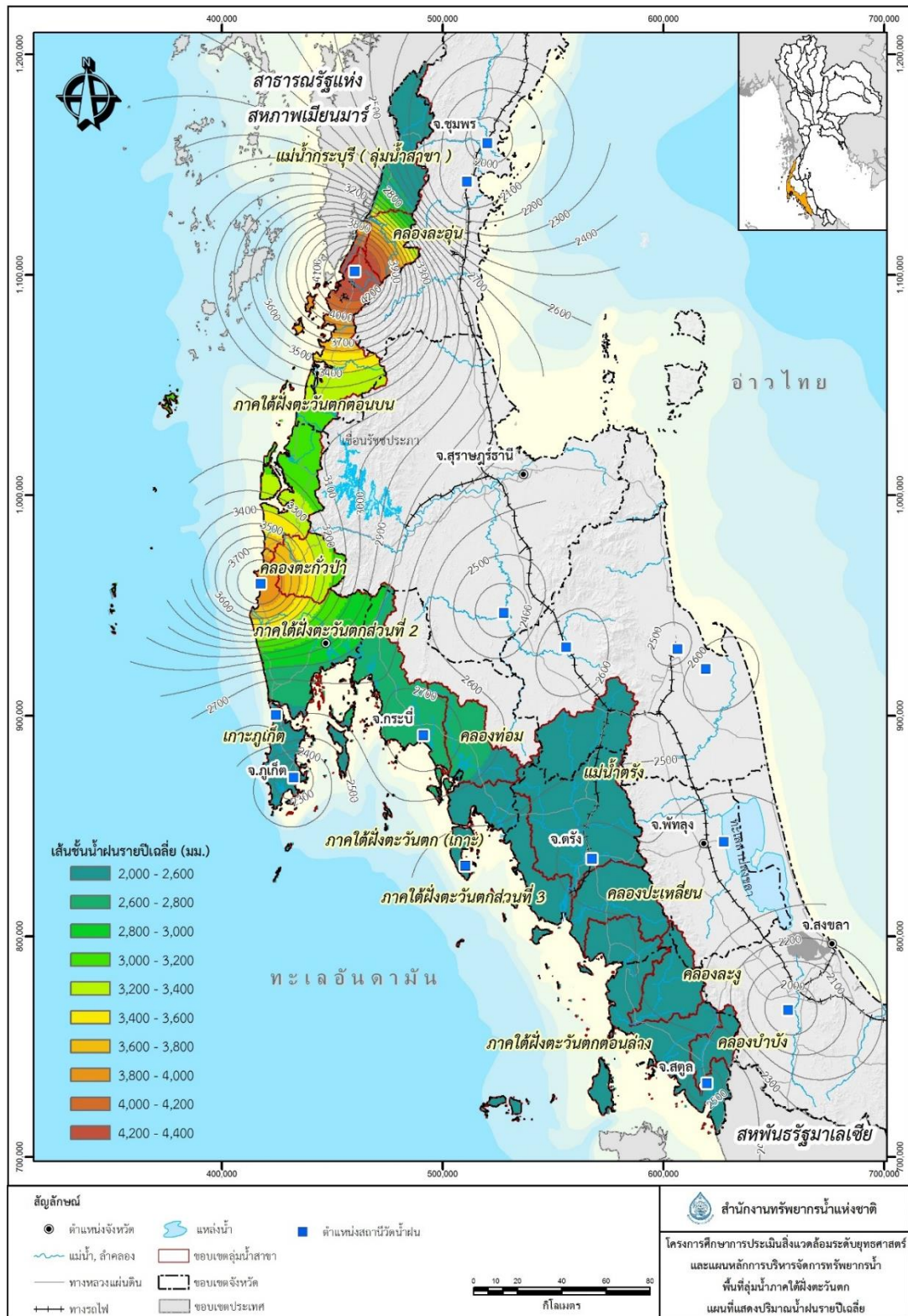
ลำดับ	รหัส สถานี	ชื่อสถานี	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ละติจูด	ลองจิจูด
1	517201	ชุมพร	ท่าตะเภา	เมืองชุมพร	ชุมพร	520176	1159692
2	517301	สวี สกษ.	วิสัยเหนือ	เมืองชุมพร	ชุมพร	510947	1142175
3	532201	ระนอง	เขานิเวศน์	เมืองระนอง	ระนอง	460185	1101508
4	551401	พระแสง สอท.	อิปัน	พระแสง	สุราษฎร์ธานี	527650	946633
5	552201	นครศรีธรรมราช	ในเมือง	เมือง	นครศรีธรรมราช	606310	930296
6	552301	นครศรีธรรมราช	คลองน้อย	ปากพ่อง	นครศรีธรรมราช	619237	921239
7	552401	ฉวาง	ฉวาง	ฉวาง	นครศรีธรรมราช	555849	931184
8	560301	พัทลุง สกษ.	คูหาสวรรค์	เมืองพัทลุง	พัทลุง	627414	842844
9	561201	ตะกั่วป่า	คึกคัก	ตะกั่วป่า	พังงา	417503	959848
10	564201	ภูเก็ต	ตลาดใหญ่	เมืองภูเก็ต	ภูเก็ต	432460	871934
11	564202	สนามบินภูเก็ต	ป่าคลอก	เมืองภูเก็ต	ภูเก็ต	424478	900392
12	566201	เกาะลันตา	เกาะลันตาใหญ่	เกาะลันตา	กระบี่	510237	831937
13	566202	สำนักงานอุตุฯ	ปากน้ำ	เมืองกระบี่	กระบี่	491275	891076
14	567201	ตรัง	ทับเที่ยง	เมืองตรัง	ตรัง	567703	835208
15	568502	หาดใหญ่	โคกม่วง	คลองหอยโข่ง	สงขลา	656526	766552
16	570201	สตูล	คลองขุด	เมืองสตูล	สตูล	619700	733288

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

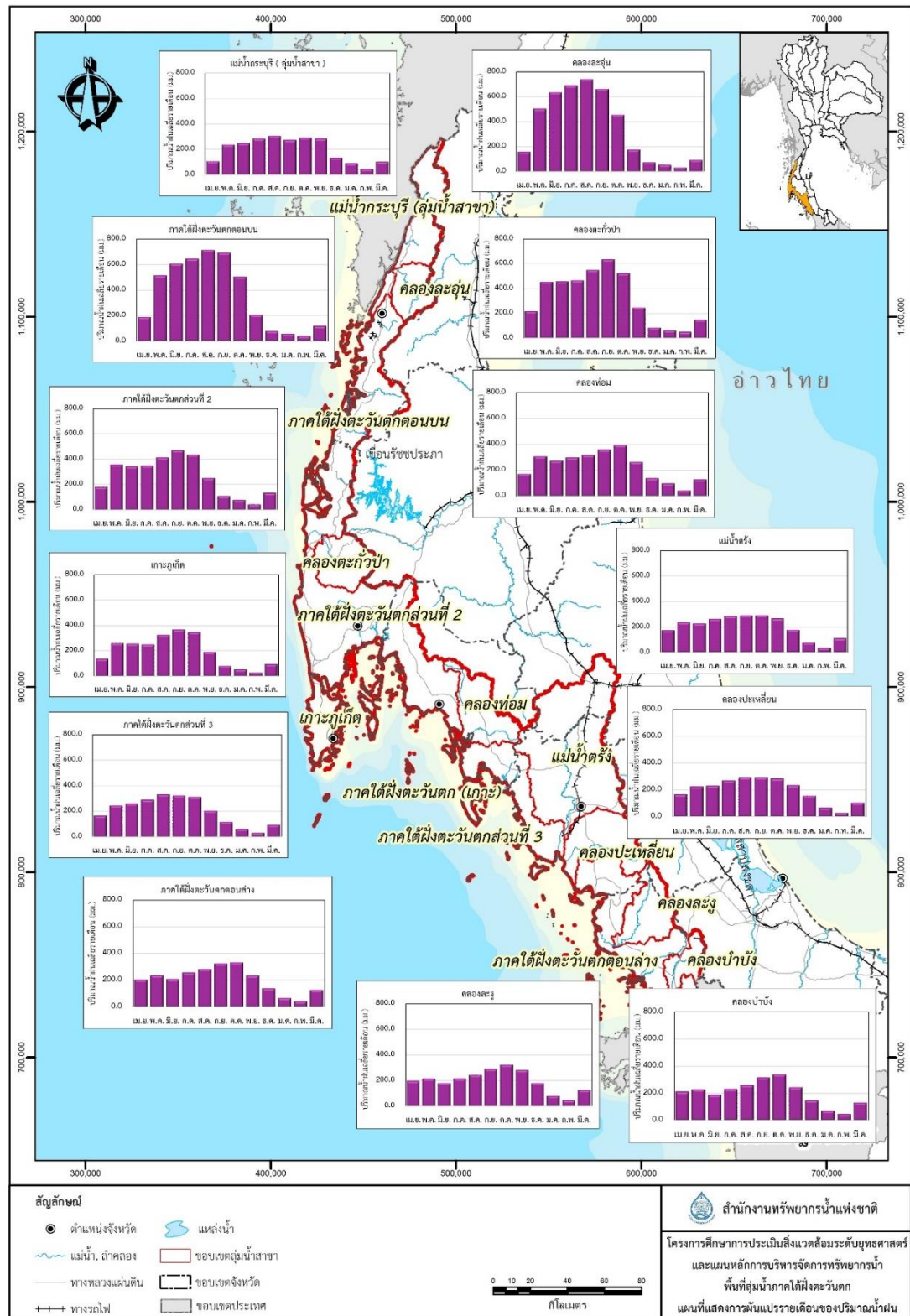
ภาพประกอบ 2-13 แสดงแพคเตอร์ถ่วงน้ำหนักด้วยวิธีรูปเหลี่ยมทริเอสเซน

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-14 แสดงเส้นชั้นน้ำฝนในบริเวณพื้นที่ศึกษา

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-15 การกระจายรายเดือนของปริมาณฝนในแต่ละลุ่มน้ำสาขาในพื้นที่ลุ่มน้ำชายฝั่ง
ทะเลตะวันตก

2.1.6 อุทกวิทยาน้ำบาดาล

จากฐานข้อมูลบ่อบาดาลพสุธารา ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พบว่า บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกมีจำนวนบ่อบาดาลทั้งหมด 7,872 บ่อ และได้ทำการจำแนกบ่อที่ใช้งานได้รวมทั้งหมด 3,068 บ่อ ดังแสดงใน ภาพประกอบ 2-16 โดยบ่อบาดาลส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรังจำนวน 889 บ่อ รองลงมาอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 จำนวน 555 บ่อ และในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง จำนวน 360 บ่อ

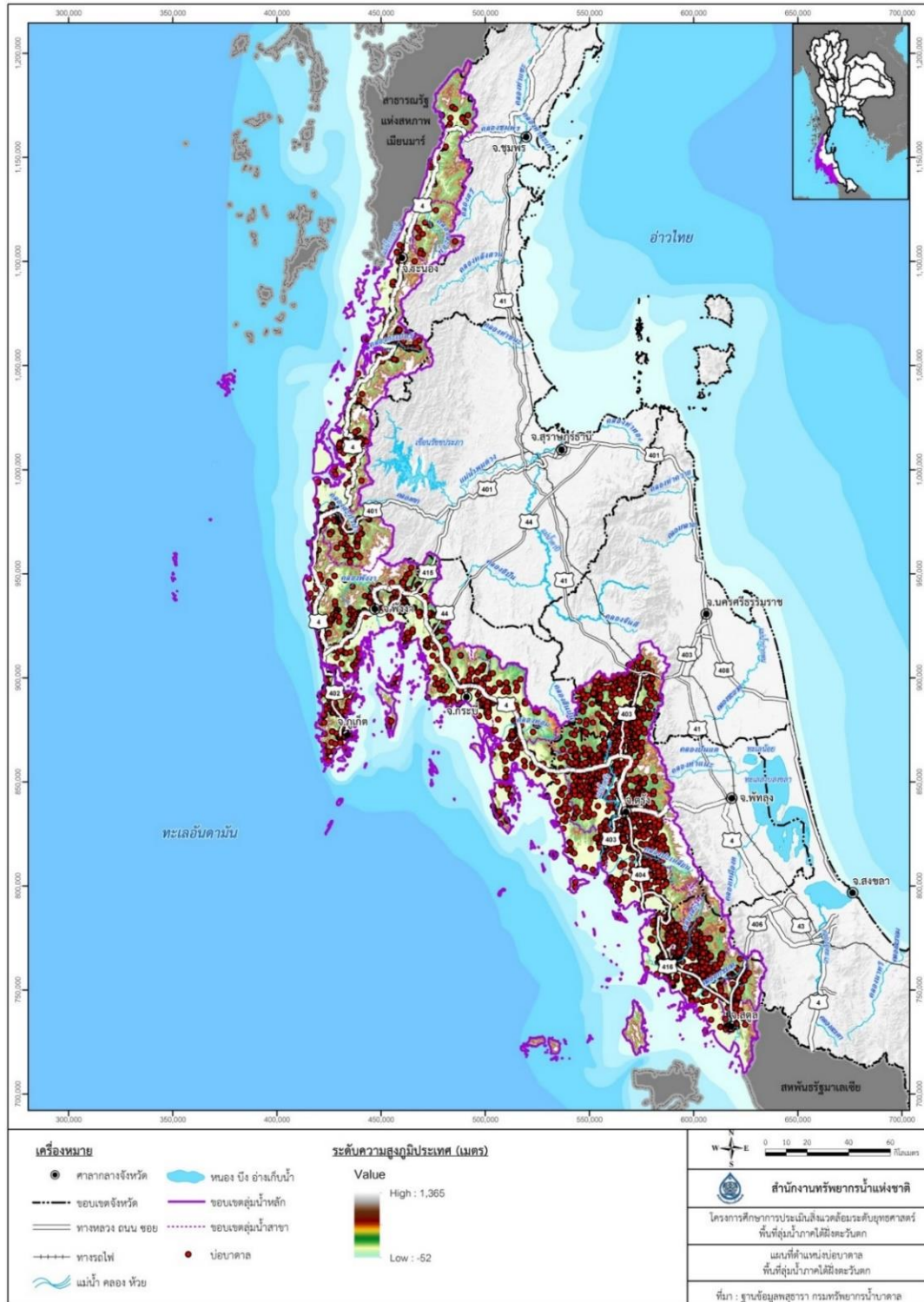
การนำข้อมูลบ่อน้ำตื้นมาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลบ่อน้ำบาดาล จะทำให้สามารถจำแนกได้ว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ชุมชนมีการใช้น้ำประเพณีใดมากที่สุด ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำตื้นของแต่ละ องค์การบริหารส่วนตำบล และบ่อบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พบว่าการใช้น้ำส่วนใหญ่ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ ฝั่งตะวันตก เป็นประเภทบ่อน้ำตื้นมากกว่าบ่อน้ำบาดาล โดยในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรังมีบ่อน้ำตื้นมากที่สุดจำนวน 7,005 บ่อ บ่อบาดาลจำนวน 859 บ่อ รองลงมาเป็นลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน จำนวน 6,741 บ่อ บ่อบาดาลจำนวน 190 บ่อ รายละเอียดดังแสดงใน ตาราง 2-6

ตาราง 2-6 จำนวนบ่อบาดาลแยกตามลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ลำดับ	ลุ่มน้ำสาขา	จำนวนบ่อบาดาล (บ่อ)	จำนวนบ่อน้ำตื้น (บ่อ)
01	แม่น้ำกระบือ	39	508
02	คลองละอุ่น	13	126
03	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	299	1,674
04	คลองตะกั่วป่า	83	795
05	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	555	1,716
06	เกาะภูเก็ต	139	2,209
07	คลองท่อม	85	154
08	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	158	696
09	แม่น้ำตรัง	889	7,005
10	คลองปะเหลียน	190	6,741
11	คลองละงู	219	551
12	คลองบ่าบัง	64	664
13	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	360	4,017
รวมจำนวนบ่อบาดาล		3,063	26,856

ที่มา : ฐานข้อมูลพสุธารา กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละตำบลจำนวน 324 ตำบล

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-16 แผนที่ตำแหน่งบ่อบาดาลในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริการจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

จากการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลในเบื้องต้น พบว่าพื้นที่ดำเนินการมี ศักยภาพน้ำบาดาลเชิงปริมาณและคุณภาพส่วนใหญ่อยู่ในช่วง Yield <2, TDS<500 ซึ่งพบเป็น บริเวณกว้างเกือบทั่วทั้งพื้นที่ คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 10,358.2 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 27.34) รองลงมาอยู่ในช่วง Yield 2-10, TDS <500 คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 5,394.1 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 31.46) ส่วนศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลเชิงปริมาณและคุณภาพในช่วงอื่น ๆ พบกระจายตัวทั่วไปใน พื้นที่โครงการ ดังแสดงในตาราง 2-7

สำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพน้ำบาดาลแต่ละลุ่มน้ำสาขา กำหนดให้

Yield <2 TDS<500, 500-1,500 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลต่ำมาก

Yield 2-10 TDS <500, 500-1,500 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลต่ำ

Yield 10-20 TDS <500, 500-1,500 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลปานกลาง

Yield >20 TDS <500, 500-1,500 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพน้ำบาดาลสูง

โดยสามารถสรุปได้ว่าพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาน้ำ บาดาลสูงคือ พื้นที่ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 และลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง มีพื้นที่เท่ากับ 145.87 และ 140.92 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ รองลงมาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาน้ำบาดาล ปานกลางคือพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง มีพื้นที่เท่ากับ 458.56 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ ของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีศักยภาพการพัฒนาน้ำบาดาลต่ำมาก มีพื้นที่เท่ากับ 10,037.39 ตาราง กิโลเมตร ดังแสดงในตาราง 2-8

ตาราง 2-7 สรุปพื้นที่การจำแนกศักยภาพการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ประโยชน์โดยไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ลำดับที่	ศักยภาพน้ำบาดาลเชิงปริมาณและเชิง คุณภาพ	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	คิดเป็น ร้อยละ
1	Yield 0-2, TDS <500	10,358.2	52.49
2	Yield 2-10, TDS <500	5,394.1	27.34
3	Yield 10-20, TDS <500	1,115.4	5.65
4	Yield >20, TDS <500	384.5	1.95
5	Yield 0-2, TDS 500-1,500	237.2	1.20
6	Yield 2-10, TDS 500-1,500	1,295.6	6.57
7	Yield 10-20, TDS 500-1,500	357.2	1.81
8	Yield >20, TDS 500-1,500	126.5	0.64
9	Yield 0-2, TDS >1,500	61.2	0.31
10	Yield 2-10, TDS >1,500	153.0	0.78
11	Yield 10-20, TDS >1,500	38.3	0.19
12	Yield >20, TDS >1,500	211.6	1.07
รวม		19,732.80	100

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ตาราง 2-8 ศักยภาพการพัฒนาน้ำบาดาลแยกตามลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ลำดับ	ลุ่มน้ำสาขา	พื้นที่ศักยภาพน้ำบาดาล (ตร.กม)			
		ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
01	แม่น้ำกระบือ	956.35	121.00	-	-
02	คลองละอุ่น	507.25	54.43	-	-
03	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	1,515.70	853.28	86.52	16.27
04	คลองตะกั่วป่า	663.02	69.93	68.82	23.39
05	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่	2,099.45	1,253.67	131.84	149.01
06	เกาะภูเก็ต	268.38	241.99	44.32	19.55
07	คลองท่อม	693.04	191.29	32.77	60.37
08	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่	642.64	629.95	175.79	27.54
09	แม่น้ำตรัง	1,299.51	1,548.00	400.82	144.84
10	คลองปะเหลียน	236.10	538.25	283.07	24.15
11	คลองละมู	641.20	228.21	18.54	14.97
12	คลองมำบัง	315.01	45.15	79.12	26.63
13	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	1,113.41	836.54	244.36	97.54
รวมพื้นที่		10,951.01	6,611.64	1,565.92	604.22

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

การศึกษาศักยภาพน้ำบาดาล โดยการนำคุณภาพน้ำบาดาลในส่วนของปริมาณมวลสารทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ (TDS) และผลการวิเคราะห์ปริมาณน้ำสูงสุดที่สามารถสูบขึ้นมาใช้ได้ (maximum available yield) มาวิเคราะห์และประมวลผลร่วมกัน เพื่อแสดงศักยภาพเชิงปริมาณและคุณภาพของน้ำบาดาล โดยกำหนดช่วงค่าของการแสดงข้อมูลออกเป็น 12 ช่วง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันด้วยการประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้าน GIS การซ้อนทับข้อมูลเชิงพื้นที่ของค่าปริมาณมวลสารทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ และค่าปริมาณน้ำสูงสุดที่สามารถสูบขึ้นมาใช้ได้ จะทำให้ได้แผนที่ศักยภาพน้ำบาดาลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของพื้นที่โครงการ ดังแสดงในภาพประกอบ 2-17

สรุป ปริมาณรวมน้ำบาดาลที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้โดยไม่กระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ประมาณ 1,164 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี โดยพื้นที่ที่มี

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ปริมาณน้ำ ที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้โดยไม่เกิดผลกระทบมากที่สุดคือ พื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ตอนบน มีปริมาณน้ำที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ประมาณ 257 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี หรือประมาณ 705,328 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน รองลงมาคือ พื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 มีปริมาณน้ำที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ประมาณ 188 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี หรือประมาณ 516,162 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และน้อยที่สุดคือพื้นที่คลองละอุ่น มีปริมาณน้ำที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้ประมาณ 9 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี หรือประมาณ 24,716 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน รายละเอียดศักยภาพน้ำบาดาลที่สามารถพัฒนาได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำบาดาลในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกดังแสดงในตาราง 2-9

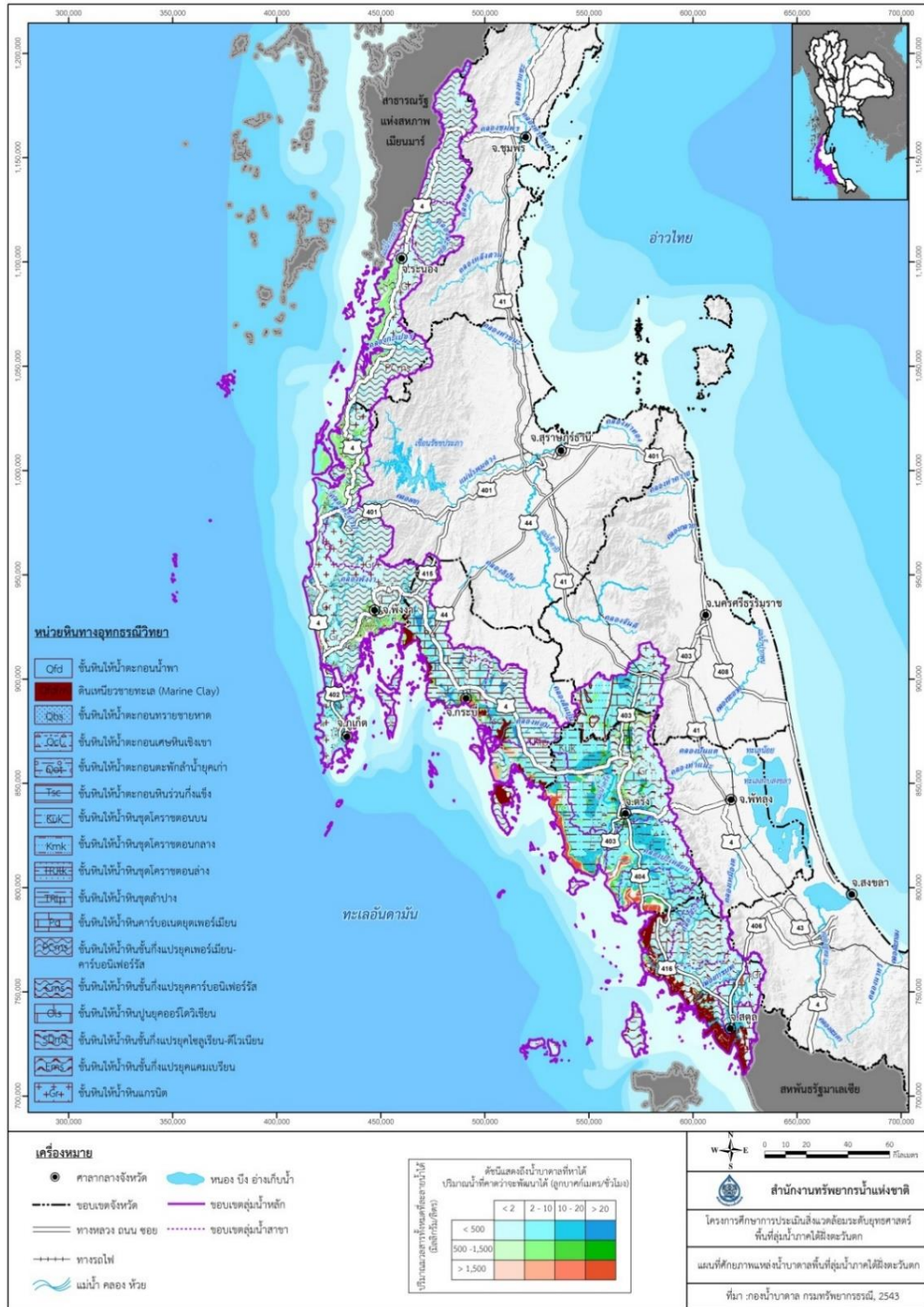
ตาราง 2-9 ศักยภาพน้ำบาดาลที่สามารถพัฒนาได้ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

รหัส ลุ่มน้ำ	ลุ่มน้ำสาขา	ปริมาณน้ำบาดาล ที่กักเก็บรวม (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำที่ เพิ่มเติมรายปี (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำบาดาลที่ สามารถนำมาใช้ได้ (ลบ.ม./ปี)
2201	แม่น้ำกระบือ	169,625,208	25,400,838	19,050,628
2202	คลองละอุ่น	80,190,220	12,028,533	9,021,400
2203	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2,288,398,250	343,259,738	257,444,803
2204	คลองตะกั่วป่า	237,079,239	23,707,924	17,780,943
2205	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	2,511,986,517	251,198,652	188,398,989
2206	เกาะภูเก็ต	835,446,115	89,810,457	67,357,843
2207	คลองท่อม	720,572,871	72,057,287	54,042,965
2208	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	1,811,029,005	181,102,901	135,827,175
2209	แม่น้ำตรัง	1,837,505,583	183,750,558	137,812,919
2210	คลองปะเหลียน	1,216,880,642	121,688,064	91,266,048
2211	คลองละลุ	319,929,689	31,992,969	23,994,727
2212	คลองบ่าบัง	228,047,070	22,804,707	17,103,530
2213	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	1,933,373,158	193,337,316	145,002,987
รวม		14,190,063,569	1,552,139,943	1,164,104,957

* ข้อมูลปริมาณน้ำบาดาลที่สามารถนำมาใช้ได้ในแต่ละปีมาจาก “ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี X 0.75”

** ข้อมูลศักยภาพน้ำบาดาลประเมินจากข้อมูลแผนที่ศักยภาพน้ำบาดาลมาตราส่วน 1:100,000

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-17 แผนที่ศักยภาพการพัฒนาปริมาณน้ำบาดาลของลุ่มน้ำ

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริการจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

2.1.7 สภาพทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

(1) ทรัพยากรป่าไม้

การสำรวจพื้นที่ป่าไม้ในภาคสนามด้วยการประยุกต์ใช้การสำรวจระยะไกล (Remote sensing) เพื่อจำแนกและเปรียบเทียบพื้นที่ป่าไม้ที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่ศึกษา โดยใช้แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน แผนที่การจำแนกชนิดของป่า และแผนที่ขอบเขตพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ในปี พ.ศ. 2562 วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Landsat 8 ที่ถ่ายภาพในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกในปี พ.ศ. 2563 เพื่อจำแนกป่าไม้และป่าต้นน้ำที่มีอยู่จริง พื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเกิดจากการใช้งานเป็นประโยชน์อื่น ๆ และพื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำให้แก่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ด้วยการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อตรวจความถูกต้องในการแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียมด้วยสายตา (Visual interpretation of a satellite image) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกในปี พ.ศ. 2563 พบขนาดพื้นที่ป่าไม้เท่ากับ 4,225,897.32 ไร่ คิดเป็น 34.24 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งมีขนาดพื้นที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.31 จากปีที่ผ่านมา โดยมีสัดส่วนขนาดพื้นที่ป่าไม้กับลุ่มน้ำสาขาสอดคล้องกับข้อมูลกรมป่าไม้ โดยมีขนาดพื้นที่ป่าไม้ในลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน มีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด รองลงมาเป็นลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 และลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง โดยพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีอยู่จริงในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2 ที่เหมาะสมเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร พบว่าลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบนมีขนาดพื้นที่มากที่สุด เท่ากับ 397,590.01 ไร่ รองลงมาเป็นลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 มีขนาดพื้นที่เท่ากับ 250,537.40 ไร่ และลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรังมีขนาดพื้นที่เท่ากับ 167,297.09 ไร่ ตามลำดับ ดังตาราง 2-10

ตาราง 2-10 ขนาดพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ลำดับ	ลุ่มน้ำสาขา	ป่าต้นน้ำที่มีอยู่จริง (ไร่)
1	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบือ (ลุ่มน้ำสาขา)	137,579.15
2	ลุ่มน้ำสาขาคลองละอุ่น	139,475.01
3	ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	397,590.01
4	ลุ่มน้ำสาขาคลองตะกั่วป่า	130,401.16
5	ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	250,537.40
6	ลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต	19,336.95
7	ลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม	10,875.89
8	ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	17,600.71

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลำดับ	กลุ่มน้ำสาขา	ป่าต้นน้ำที่มีอยู่จริง (ไร่)
9	กลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง	167,297.09
10	กลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน	109,923.75
11	กลุ่มน้ำสาขาคลองละงู	131,402.02
12	กลุ่มน้ำสาขาคลองบ่าบัง	75,314.96
13	กลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	165,082.97
14	กลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)	118,003.62
รวม		1,870,420.70

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

2) พื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเกิดจากการใช้งานเป็นประโยชน์อื่น ๆ เป็นการวิเคราะห์สภาพพื้นที่เปรียบเทียบข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินจากสภาพพื้นที่คงสภาพป่าไม้ในกลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกปี พ.ศ. 2560 ของกรมป่าไม้ กับข้อมูลปี 2563 แสดงดังรูปที่ 2-15 และตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ด้วยข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์อื่น ๆ มีขนาดพื้นที่เท่ากับ 156,379.50 ไร่ โดยส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหลากหลายประเภท เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน นาข้าว ไม้ยืนต้นผสม บ่อเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น รองลงมาเป็นสิ่งปลูกสร้าง พุ่มหญ้า/หาดทราย/เหมืองแร่ และแหล่งน้ำ ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 2-11 และภาพประกอบ 2-19

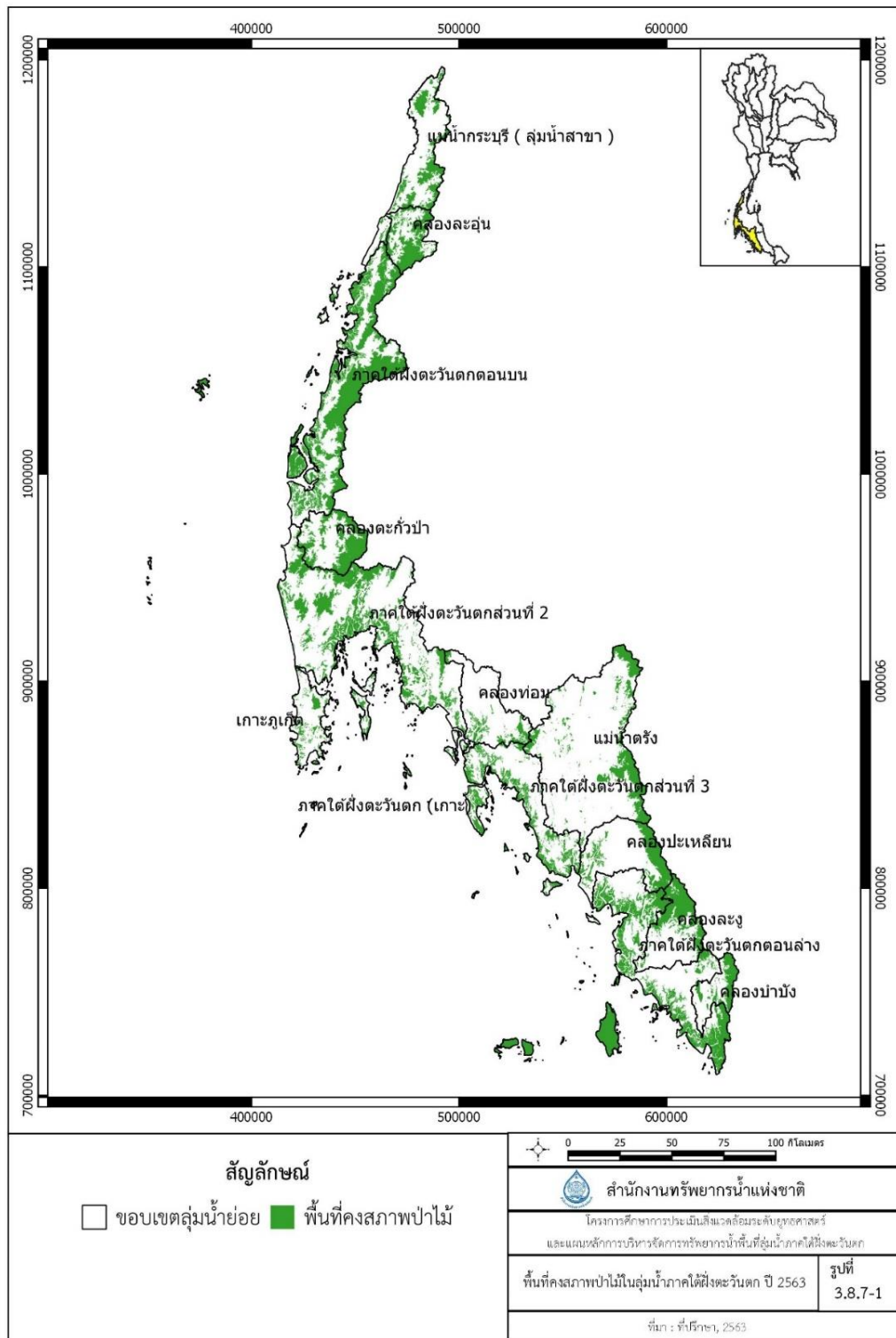
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ตาราง 2-11 ขนาดพื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเกิดจากการใช้งานเป็นประโยชน์อื่น ๆ

ลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินที่ดิน (ไร่)			
	เกษตรกรรม	ทุ่งหญ้า/หาดทราย/เหมืองแร่	สิ่งปลูกสร้าง	แหล่งน้ำ
แม่น้ำกระบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	-	-	-	-
คลองละอุ่น	4,244.75	-	-	0.29
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	23,697.72	20.35	0.13	55.84
คลองตะกั่วป่า	1,414.08	11.11	-	-
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	19,461.66	363.09	169.91	102.51
เกาะภูเก็ต	8,545.02	703.85	3,522.56	23.14
คลองท่อม	3,054.23	207.58	12.01	7.58
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	17,092.24	0.80	-	7.48
แม่น้ำตรัง	9,929.78	3.94	58.29	-
คลองปะเหลียน	1,930.52	-	-	0.58
คลองละงู	2,519.06	-	-	-
คลองบ่าบัง	1,697.40	-	-	-
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	17,680.46	-	4.83	24.26
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)	32,762.55	33.79	93.95	278.95
รวม	150,657.30	1,351.58	3,863.90	506.72
คลองละอุ่น	4,244.75	-	-	0.29
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	23,697.72	20.35	0.13	55.84
คลองตะกั่วป่า	1,414.08	11.11	-	-
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	19,461.66	363.09	169.91	102.51
เกาะภูเก็ต	8,545.02	703.85	3,522.56	23.14
คลองท่อม	3,054.23	207.58	12.01	7.58
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	17,092.24	0.80	-	7.48
แม่น้ำตรัง	9,929.78	3.94	58.29	-
คลองปะเหลียน	1,930.52	-	-	0.58
คลองละงู	2,519.06	-	-	-
คลองบ่าบัง	1,697.40	-	-	-
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	17,680.46	-	4.83	24.26
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)	32,762.55	33.79	93.95	278.95
รวม	150,657.30	1,351.58	3,863.90	506.72

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

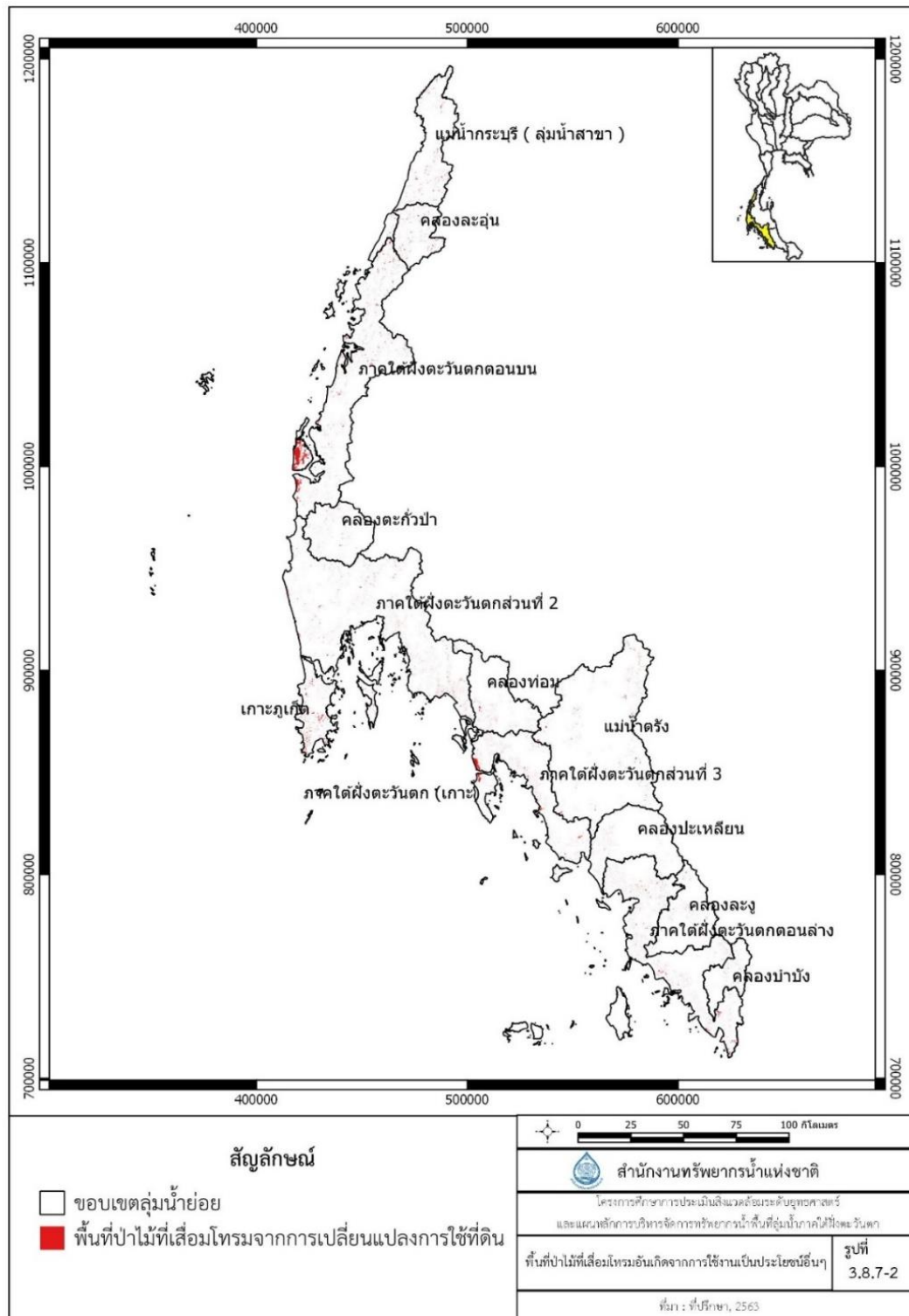
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-18 พื้นที่คงสภาพป่าไม้ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ปี 2563

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-19 พื้นที่ป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเกิดจากการใช้งานเป็นประโยชน์อื่น ๆ

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

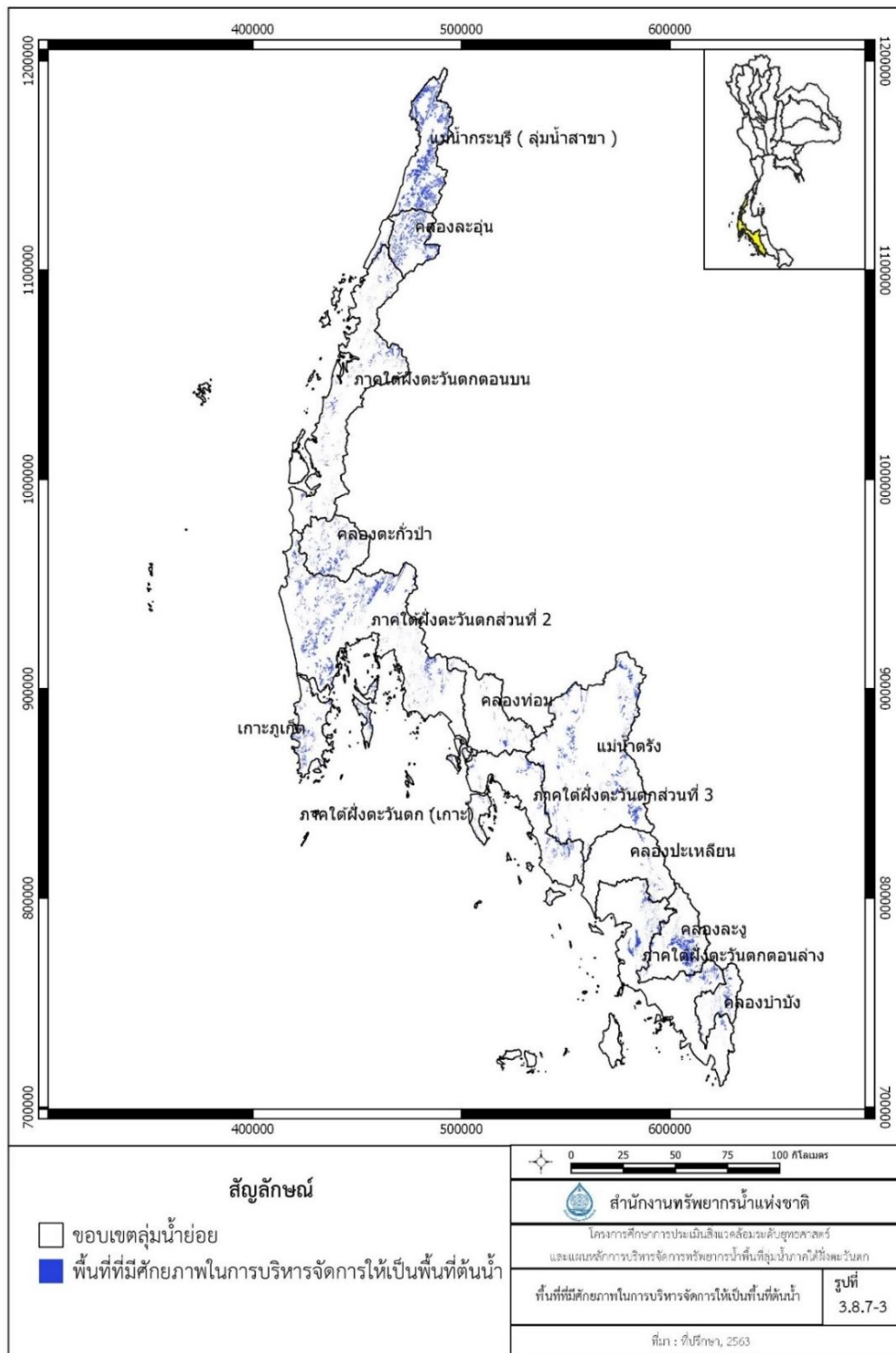
3) พื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำให้แก่กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก เป็นกรณีวิเคราะห์สภาพพื้นที่ที่ไม่ใช่ป่าไม้ในบริเวณต้นน้ำลำธารที่กำหนดไว้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่ากลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำให้แก่กลุ่มน้ำขนาด 708,180.97 ไร่ โดยกลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบุรีมีขนาดพื้นที่มากที่สุดเท่ากับ 155,570.72 ไร่ รองลงมาเป็นกลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 มีขนาดพื้นที่เท่ากับ 137,443.07 ไร่ รายละเอียดดังตาราง 2-12 และภาพประกอบ 2-20

ตาราง 2-12 ขนาดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำ

กลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (ไร่)					
	1A	1AR	1B	1BR	2	รวม
แม่น้ำกระบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	24,252.58	102.35	2,356.77	18.66	128,840.37	155,570.72
คลองละอุ่น	15,125.10	-	1,694.96	-	41,731.30	58,551.36
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	4,448.17	5.65	968.28	66.52	31,928.53	37,417.15
คลองตะกั่วป่า	1,713.33	320.82	2,860.99	18.03	25,308.06	30,221.23
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	14,344.42	3,097.59	8,449.95	3,025.00	108,526.11	137,443.07
เกาะภูเก็ต	2,064.35	3,781.49	428.73	1,172.83	12,278.13	19,725.54
คลองท่อม	191.30	289.55	1,019.22	84.50	9,347.13	10,931.69
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	3,890.17	1,508.24	247.87	208.29	27,660.57	33,515.14
แม่น้ำตรัง	6,323.63	7,674.50	2,475.35	3,494.71	64,757.40	84,725.60
คลองปะเหลียน	1,408.06	587.92	128.19	102.66	8,806.21	11,033.04
คลองละงู	13,544.65	427.57	6,377.52	1,688.54	32,819.18	54,857.46
คลองบ่าบัง	2,317.83	634.08	3,288.44	546.61	10,927.37	17,714.32
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	12,297.52	6,114.36	4,904.70	2,175.83	14,211.99	39,704.40
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)	3,323.71	640.51	718.70	68.32	12,019.01	16,770.25
รวม	105,244.81	25,184.63	35,919.65	12,670.52	529,161.36	708,180.97

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-20 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการให้เป็นพื้นที่ต้นน้ำ

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

(2) คุณภาพน้ำ

จากข้อมูลสถานการณ์คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินของ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15 และ 16 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยปีพ.ศ. 2561 แหล่งน้ำผิวดินที่อยู่ในเกณฑ์ดีลดลง และสัดส่วนแหล่งน้ำผิวดินที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น

การประเมินโดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index, WQI) เพื่อแสดงสถานการณ์คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินโดยรวม คำนวณจาก 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนีย (Total Ammonia : NH₃) มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 โดยจัดเกณฑ์คุณภาพน้ำเป็น ดีมาก (คะแนน 91-100) ดี (คะแนน 71-90) พอใช้ (คะแนน 61-70) เสื่อมโทรม (คะแนน 31-60) และเสื่อมโทรมมาก (คะแนน 0-30) พบว่า คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ คลองพังงา อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ คลองตะกั่วป่า คลองกระปี่ใหญ่ แม่น้ำตรัง คลองปะเหลียน แม่น้ำกระบือ คลองหาดส้มแป้น และอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ คลองบางใหญ่ และตำแหน่งของสถานีตรวจวัดคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน แสดงในภาพประกอบ 2-21 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำคลองบางใหญ่ จำนวน 2 สถานี ได้แก่ บริเวณต้นน้ำ(สถานี BYC1) และบริเวณปลายน้ำ (สถานี BYC2) พบว่า

- บริเวณต้นน้ำพารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด แบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม และแอมโมเนีย-ไนโตรเจน
- บริเวณปลายน้ำพารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าออกซิเจนละลาย ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด แบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม และแอมโมเนีย-ไนโตรเจน

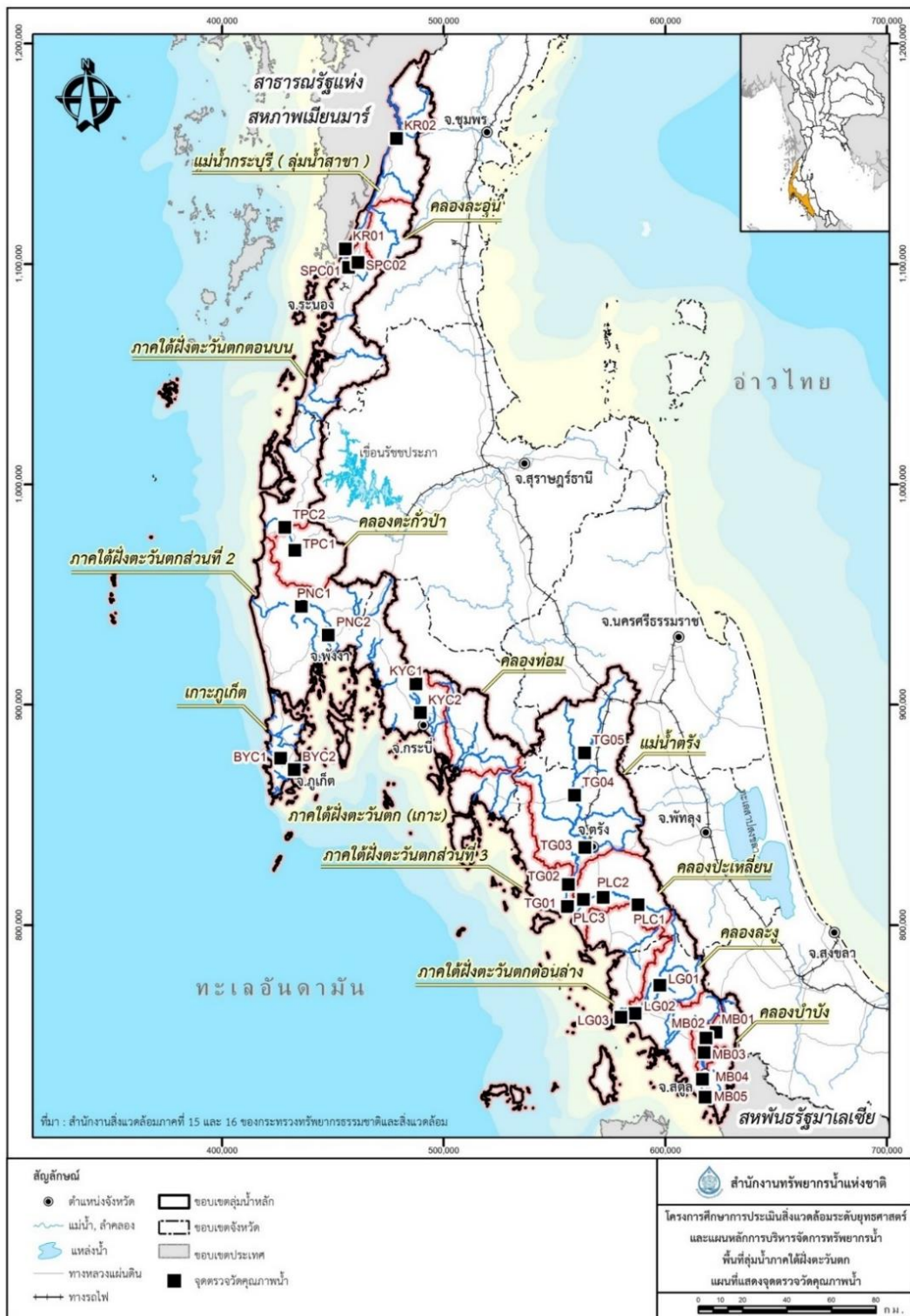
สาเหตุของปัญหาคุณภาพน้ำของคลองบางใหญ่ จังหวัดภูเก็ต คือ การระบายน้ำเสีย การทิ้งสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอยต่าง ๆ ลงในคลองบางใหญ่โดยตรงและการปล่อยทิ้งลงในคลองสาขา ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากแหล่งชุมชน โรงแรม และสถานประกอบการขนาดเล็ก โดยตรวจพบมีการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด แบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม และแอมโมเนีย-ไนโตรเจนค่อนข้างสูงตั้งแต่บริเวณต้นน้ำ สถานี BYC1 ถึงบริเวณปลายน้ำ สถานี BYC2 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่า มีการระบายน้ำเสียนวมถึงสิ่งปฏิกูลลงสู่คลองบางใหญ่โดยไม่มีการบำบัด โดยเฉพาะบริเวณปลายน้ำ สถานี

BYC2 ที่ตรวจพบค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ ค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับสภาพตอนล่างของคลองบางใหญ่
ที่เป็นที่อยู่อาศัยเขตเมือง มีร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม โรงพยาบาล หมู่บ้านจัดสรร อาคารชุด การอาศัย
อยู่ของประชากรค่อนข้างหนาแน่น ทำให้มีของเสียและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำได้ง่าย ทั้ง
จากการระบายโดยตรงหรือเกิดจากการชะล้างของเสียและสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำในช่วงที่มีฝนตก

2) ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำแม่น้ำตรัง จำนวน 5 สถานี ได้แก่ บริเวณต้นน้ำ
(สถานี TG05, TG04) บริเวณกลางน้ำ (สถานี TG03) และบริเวณปลายน้ำ
(สถานี TG02, TG01) พบว่า

- บริเวณต้นน้ำ (สถานี TG05) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูป
สารอินทรีย์ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิ
ฟอร์ม
- บริเวณต้นน้ำ (สถานี TG04) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูป
สารอินทรีย์ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิ
ฟอร์ม
- บริเวณกลางน้ำ (สถานี TG03) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ แบคทีเรียกลุ่มโคลิ
ฟอร์มทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม
- บริเวณปลายน้ำ (สถานี TG02) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูป
สารอินทรีย์
- บริเวณปลายน้ำ (สถานี TG01) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูป
สารอินทรีย์

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-21 แสดงตำแหน่งจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

สาเหตุของปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญของแม่น้ำตรัง จังหวัดตรัง ในบริเวณต้นน้ำ สถานี TG05 คือ การชะสารอินทรีย์ต่าง ๆ จากพื้นที่เกษตรกรรมลงสู่แหล่งน้ำ บริเวณต้นน้ำ สถานี TG04 มีค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์และการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดและแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์มค่อนข้างสูง โดยสาเหตุมาจากการชะสารอินทรีย์ต่าง ๆ จากพื้นที่เกษตรกรรม การปรับหน้าดินสำหรับพื้นที่การเกษตรทำให้เกิดการชะหน้าดินบางส่วนลงสู่แหล่งน้ำ บริเวณกลางน้ำ สถานี TG03 บริเวณปลายน้ำ สถานี TG02 และบริเวณปลายน้ำ สถานี TG01 มีการปนเปื้อนแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม เนื่องมาจากการระบายน้ำเสียรวมถึงสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำตรังโดยไม่มีการบำบัด ซึ่งมีแหล่งกำเนิดมาจากที่อยู่อาศัยเขตเมือง มีร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม โรงพยาบาล หมู่บ้านจัดสรร ที่เป็นแหล่งชุมชนและมีประชากรค่อนข้างหนาแน่น ทำให้มีของเสียและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำได้ง่าย ทั้งจากการระบายโดยตรงหรือเกิดจากการชะล้างของเสียและสิ่งปฏิกูลลงสู่แหล่งน้ำ

3) ผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำคลองหาดส้มแป้น จำนวน 2 สถานี ได้แก่ บริเวณต้นน้ำ (สถานี SPC02) และบริเวณปลายน้ำ (สถานี SPC01) พบว่า

- บริเวณต้นน้ำ (สถานี SPC02) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม
- บริเวณปลายน้ำ (สถานี SPC01) พารามิเตอร์ที่มีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์, แอมโมเนีย-ไนโตรเจน, แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด และแบคทีเรียกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์ม

สาเหตุของปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญของคลองหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง ในบริเวณต้นน้ำ สถานี SPC02 พบการปนเปื้อน แบคทีเรียในกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดและแบคทีเรียในกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์มปริมาณค่อนข้างสูง สาเหตุที่สำคัญคือ การชะสารอินทรีย์ต่าง ๆ จากพื้นที่เกษตรกรรมลงสู่แหล่งน้ำ การระบายน้ำเสีย การทิ้งสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอยต่าง ๆ ลงในแหล่งน้ำโดยตรงบริเวณปลายน้ำ สถานี SPC01 มีการปนเปื้อนแบคทีเรียในกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดและแบคทีเรียในกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์มปริมาณค่อนข้างสูง บริเวณโดยรอบมีหมู่บ้านชาวประมง มีท่าเทียบเรือประมง สองฝั่งคลองเป็นป่าชายเลน มีการระบายน้ำเสีย การทิ้งสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอยต่าง ๆ ลงในแหล่งน้ำโดยตรง

2.1.8 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

(1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบันของกลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ไม่มีโครงการขนาดใหญ่ มีโครงการขนาดกลาง 20 แห่ง และขนาดเล็ก 774 แห่ง โดยมีแหล่งเก็บกักน้ำความจุรวมทั้งสิ้น 571 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ต้นทุนของกลุ่มน้ำ ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวขนาดใหญ่กว่า

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

50 ไร่ อยู่ 719 แห่ง สถานีสูบน้ำบนดิน 25 แห่ง และบ่อบาดาล ทั้งสิ้น 9,302 แห่ง คิดเป็นปริมาณน้ำ
ที่สูบน้ำจากบ่อบาดาล 91 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยสถานภาพโครงการในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก แสดง
ดังตาราง 2-13 และรายชื่อโครงการ (อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ) ที่มีแบบเพื่อการก่อสร้างแล้ว
ในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก แสดงดังตาราง 2-14

ตาราง 2-13 สถานภาพโครงการในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

สถานภาพโครงการ	จำนวน (แห่ง)	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
1. มีแบบเพื่อการก่อสร้าง	15	151	87,392
2. มีแผนศึกษา สำรวจ ออกแบบ	17	233	179,626
2.1 ศึกษาความเหมาะสมและศึกษา สิ่งแวดล้อม แล้วต้องออกแบบ	3	75	71,300
2.2 ศึกษาความเหมาะสมแล้วต้องศึกษา สิ่งแวดล้อมต่อไป	3	79	42,452
2.3 ศึกษาความเหมาะสมแล้ว และไม่ เข้าข่ายศึกษาสิ่งแวดล้อม ต้องออกแบบ	6	33	31,674
2.4 ศึกษาเบื้องต้นแล้ว มีผลสำรวจ ภูมิประเทศและผลสำรวจธรณีแล้ว ต้อง ศึกษาความเหมาะสม	-	-	-
2.5 ศึกษาเบื้องต้นแล้วต้องส่งสำรวจ	5	46	34,200
3. มีศักยภาพ แต่ยังไม่มีการดำเนินการ ใด ๆ	71	606	392,259

ที่มา : กรมชลประทาน และสำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2564

ตาราง 2-14 รายชื่อโครงการ (อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ) ที่มีแบบเพื่อการก่อสร้างแล้วในลุ่มน้ำ

ลำดับ	รายชื่อ	จังหวัด	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
1	อ่างเก็บน้ำคลองทรายขาว	กระบี่	5	3,000
2	อ่างเก็บน้ำคลองลำดั่ง	นครศรีธรรมราช	39.35	16,000
3	อ่างเก็บน้ำคลองปกาสัย	กระบี่	5.3	6,000

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลำดับ	รายชื่อ	จังหวัด	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
4	อ่างเก็บน้ำบ้านทุ่งขมิ้น	พังงา	9.24	3,950
5	อ่างเก็บน้ำคลองพรุ	พังงา	7	7,225
6	อ่างเก็บน้ำบ้านดอกแดง	พังงา	5.5	4,040
7	อ่างเก็บน้ำคลองถ้ำ	พังงา	20.2	16,000
8	อ่างเก็บน้ำลำรูใหญ่	พังงา	12.78	1,200
9	อ่างเก็บน้ำคลองวังหีบ	นครศรีธรรมราช	20.1	13,014
10	อ่างเก็บน้ำคลองซาลี	พังงา	18.37	6,500
11	อ่างเก็บน้ำบ้านสวนใหม่	พังงา	4.9	4,200
12	อ่างเก็บน้ำวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีสตูล 2	สตูล	3.75	3,200
13	อ่างเก็บน้ำบ้านหินกอง	พังงา	0.3	3,000
14	แก้มลิง บ้านท่ามะปราง	ตรัง	5	2,500
15	ระบบระบายน้ำหลัก พื้นที่ ชุมชนเมืองภูเก็ตระยะที่ 2	ภูเก็ต	-	2,119
16	ระบบระบายน้ำหลัก พื้นที่ ชุมชนรัชฎา	ภูเก็ต	-	2,119
17	ระบบระบายน้ำหลัก พื้นที่ ชุมชนกระทุ้	ภูเก็ต	-	2,450
18	ระบบระบายน้ำหลัก พื้นที่ ชุมชนฉลุง	ภูเก็ต	-	2,763
19	ระบบป้องกันน้ำท่วม พื้นที่ ชุมชนเมืองตรัง	ตรัง	-	1,563
20	อ่างเก็บน้ำเขาพลู (พรต.)	ตรัง	0.4	2,800
21	อ่างเก็บน้ำคลองน้ำแดง	นครศรีธรรมราช	14	-
22	อ่างเก็บน้ำท่อประดู๋	นครศรีธรรมราช	3	-
23	อ่างเก็บน้ำคลองช้าง	สตูล	32	32,600
24	อ่างเก็บน้ำลำไทรมาศ	พังงา	-	-

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลำดับ	รายชื่อ	จังหวัด	ความจุ (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
25	คลองระบายน้ำ คลองละ งู-คลองน้ำเค็ม	สตูล	1	9,000

ที่มา : กรมชลประทาน และสำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, 2564

2.1.9 ความต้องการใช้น้ำ

จากการศึกษาความต้องการใช้น้ำในปัจจุบันของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในแต่ละลุ่มน้ำสาขา สรุปได้ว่า ในพื้นที่ศึกษามีความต้องการใช้น้ำด้านเศรษฐกิจรวมทั้งหมด 649.96 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี ความต้องการใช้น้ำด้านสังคม 190.35 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี และความต้องการใช้น้ำด้านสิ่งแวดล้อม 846.65 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี รวมความต้องการใช้น้ำทุกกิจกรรมเท่ากับ 1,687.0 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี รายละเอียดความต้องการใช้น้ำในแต่ละด้านในแต่ละลุ่มน้ำสาขาดังตาราง 2-15 สำหรับความต้องการใช้น้ำในอนาคตอีก 20 ปีข้างหน้าของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในแต่ละลุ่มน้ำสาขา สรุปได้ว่า ในพื้นที่ศึกษามีความต้องการใช้น้ำรวมทุกกิจกรรมเท่ากับ 1,808.86 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี รายละเอียดความต้องการใช้น้ำในแต่ละด้านในแต่ละลุ่มน้ำสาขาดังตาราง 2-16

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ตาราง 2-15 ปริมาณความต้องการใช้น้ำในปัจจุบันของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของแต่ละลุ่มน้ำสาขา

ลุ่มน้ำสาขา	ด้านการเกษตรใน เขตชลประทาน	ด้านการเกษตรนอก เขตชลประทาน	ด้านปศุสัตว์	ด้านอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	ด้านอุตสาหกรรม โรงงาน	ด้านอุปโภค บริโภค	ด้านการบรรเทา สาธารณภัย	ด้านรักษาระบบ นิเวศ	รวมความ ต้องการใช้น้ำ ทุกด้าน
แม่น้ำกระบือ (ลุ่มน้ำสาขา)	1.5	15.53	0.6	0.1	2.34	3.9	0.00001	10.09	34.1
คลองละอุ่น	0.75	10.58	0.4	0.1	0.67	2.4	0	70.23	85.1
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	2.6	41.51	1.5	0.7	5.21	11.7	0.00204	37.84	101.1
คลองตะกั่วป่า	0.32	17.84	1.3	1.4	0.84	2.3	0.00005	61.81	85.8
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	2.35	151.28	3.8	6.8	26.01	25.5	0.00668	18.92	234.7
เกาะภูเก็ต	0	0.9	0.5	18.3	17.07	34.2	0.00003	7.57	78.5
คลองท่อม	0.85	72.41	1	0.1	24.24	10.5	0.00577	20.5	129.6
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	1.95	45.05	0.9	0.3	3.89	7.3	0	4.1	63.5
แม่น้ำตรัง	12.33	58.24	5.2	1	11.42	41.2	0.02719	132.45	261.9
คลองปะเหลียน	0.64	0.61	4	0.1	4.52	6.8	0	285.4	302.1
คลองละงู	1.61	17.07	4.3	0.2	0.98	6.2	0	122.99	153.4
คลองบ่าบัง	0	2.56	1	0.2	0.88	9.9	0.00108	30.91	45.5
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	7.63	19.05	3.1	0.8	2.24	18.3	0.0011	43.84	95.0
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)			0.7	2.4	3.69	10.1	0.00219		16.9
รวมทั้งหมด	32.5	452.6	28.3	32.5	104.0	190.3	0.0	846.7	1687.0

หมายเหตุ 1 ความต้องการใช้น้ำด้านเศรษฐกิจ (ล้าน ลบ.ม.ต่อปี)

2 ความต้องการใช้น้ำด้านสังคม (ล้าน ลบ.ม.ต่อปี)

3 ความต้องการใช้น้ำด้านสิ่งแวดล้อม (ล้าน ลบ.ม.ต่อปี)

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ตาราง 2-16 ปริมาณความต้องการใช้น้ำในอนาคต 20 ปี ของกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของแต่ละลุ่มน้ำ

ลุ่มน้ำสาขา	ด้านการเกษตร ในเขต ชลประทาน	ด้านการเกษตร นอกเขต ชลประทาน	ด้าน ปศุสัตว์	ด้านอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	ด้าน อุตสาหกรรม โรงงาน
แม่น้ำกระบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	1.50	15.53	0.9	0.1	3.99
คลองละอุ่น	0.75	10.58	0.6	0.1	1.04
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	2.60	41.51	2.1	0.9	7.68
คลองตะกั่วป่า	0.32	17.84	1.9	1.8	1.08
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	2.35	151.28	4.9	9.8	43.13
เกาะภูเก็ต	0.00	0.90	0.7	23.0	19.89
คลองท่อม	0.85	72.41	1.3	0.1	42.07
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	1.95	45.05	1.3	0.5	6.46
แม่น้ำตรัง	12.33	58.24	7.3	1.5	18.99
คลองปะเหลียน	0.64	0.61	6.0	0.2	7.45
คลองละงู	1.61	17.07	5.5	0.2	1.44
คลองบ่าบั้ง	0.00	2.56	1.5	0.2	1.28
ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	7.63	19.05	3.9	0.9	3.31
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)	-	-	0.9	3.4	5.41
รวมทั้งหมด	32.54	452.62	38.8	42.6	163.2

หมายเหตุ 1 ความต้องการใช้น้ำด้านเศรษฐกิจ (ล้าน ลบ.ม.ต่อปี)

2 ความต้องการใช้น้ำด้านสังคม (ล้าน ลบ.ม.ต่อปี)

3 ความต้องการใช้น้ำด้านสิ่งแวดล้อม (ล้าน ลบ.ม.ต่อปี)

2.2 สถานการณ์การเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำ

2.2.1 สภาพภัยแล้งในพื้นที่

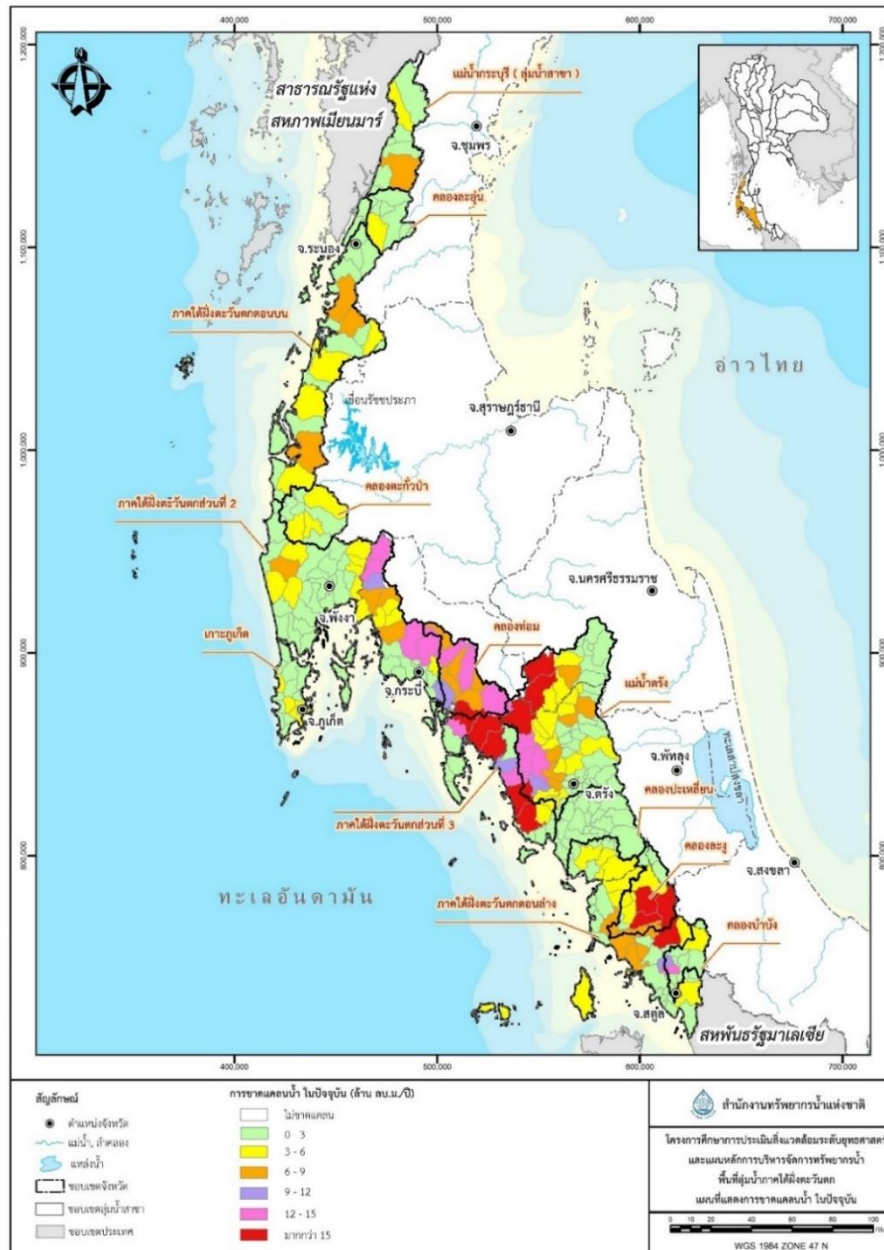
จากการศึกษาสมมูลน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ในสภาพปัจจุบัน พบว่า มีการขาดแคลนน้ำทั้งสิ้น 440.57 ล้าน ลบ.ม. โดยจำแนกเป็นการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภค 1.90 ล้าน ลบ.ม. การขาดแคลนน้ำด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3.11 ล้าน ลบ.ม. การขาดแคลนน้ำด้านอุตสาหกรรมโรงงาน 6.72 ล้าน ลบ.ม. การขาดแคลนน้ำด้านเกษตรในเขตชลประทาน 7.72 ล้าน ลบ.ม. การขาดแคลนน้ำด้านปศุสัตว์ 0.72 ล้าน ลบ.ม. และ การขาดแคลนน้ำด้านเกษตรนอกเขตชลประทาน 420.40 ล้าน ลบ.ม. แสดงรายละเอียดดังตาราง 2-17

ตาราง 2-17 การขาดแคลนน้ำรวมทุกประเภทการใช้น้ำ สภาพปัจจุบัน

ลำดับ	ลุ่มน้ำสาขา	ด้าน อุปโภค บริโภค	ด้าน อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	ด้าน อุตสาหกรรม โรงงาน	ด้าน การเกษตร ในเขต ชลประทาน	ด้าน ปศุ สัตว์	ด้าน การเกษตร นอกเขต ชลประทาน	รวม ความ ขาด แคลนน้ำ ทุกด้าน
1	แม่น้ำกระบุรี (ลุ่มน้ำสาขา)	0.00	0.11	0.01	0.16	0.00	15.03	15.31
2	คลองละอุ่น	0.00	0.00	0.00	0.06	0.00	10.20	10.25
3	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	0.08	0.05	0.47	0.84	0.06	35.45	36.96
4	คลองตะกั่วป่า	0.00	0.00	0.01	0.01	0.02	16.40	16.44
5	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	0.60	0.52	0.44	0.47	0.26	145.62	147.90
6	เกาะภูเก็ต	0.00	1.17	4.87	0.00	0.06	0.09	6.19
7	คลองท่อม	0.00	0.00	0.48	0.06	0.02	77.39	77.95
8	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	0.00	0.00	0.03	0.22	0.01	43.04	43.30
9	แม่น้ำตรัง	0.07	0.23	0.38	3.33	0.17	47.20	51.38
10	คลองปะเหลียน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
11	คลองละงู	0.00	0.00	0.00	0.04	0.03	14.53	14.61
12	คลองบ่าบั้ง	0.00	0.01	0.01	1.29	0.01	1.17	2.48
13	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	0.00	0.05	0.01	1.23	0.02	14.29	15.60
14	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก (เกาะ)	1.16	0.97	0.00	0.00	0.06	0.00	2.19
รวม		1.90	3.11	6.72	7.72	0.72	420.40	440.57

2.2.2 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง

จากการศึกษาสมดุลงน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ในสภาพปัจจุบัน จากเล่มรายงานสามารถสรุปพื้นที่เสี่ยงการขาดแคลนน้ำ ได้ดังนี้ ลุ่มน้ำที่การขาดแคลนน้ำมากที่สุด ได้แก่ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 มีการขาดแคลนน้ำ 147.90 ล้าน ลบ.ม. รองลงมา คือลุ่มน้ำท่อม มีการขาดแคลนน้ำ 77.95 ล้าน ลบ.ม. และลุ่มน้ำแม่น้ำตรัง มีการขาดแคลนน้ำ 51.38 ล้าน ลบ.ม. ตามลำดับ โดยสามารถแสดงพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ แสดงภาพประกอบ 2-22

ภาพประกอบ 2-22 การขาดแคลนน้ำรวมรายตำบลในพื้นที่ศึกษา สภาพปัจจุบัน

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

สาเหตุของปัญหาคุณภาพน้ำในลำน้ำ คือ การระบายน้ำเสีย การทิ้งสิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอยต่างๆ ลงในแม่น้ำ ลำคลองโดยตรงและการปล่อยทิ้งลงในคลองสาขา ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากแหล่งชุมชน โรงแรม และสถานประกอบการขนาดเล็ก และเกิดจากการชะสารอินทรีย์ต่างๆ จากพื้นที่เกษตรกรรม การปรับหน้าดินสำหรับพื้นที่การเกษตร ทำให้เกิดการชะหน้าดินบางส่วนลงสู่แหล่งน้ำ พื้นที่หรือบริเวณที่เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากปัญหาคุณภาพน้ำ มีรายละเอียดดังนี้

ความเค็ม การแพร่กระจายความเค็มในลำน้ำสายหลักจากปากแม่น้ำ จำนวน 19 แห่งที่ติดต่อกับทะเล ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลองคุณภาพน้ำ แสดงไว้ในตาราง 2-18

ตาราง 2-18 ค่าการแพร่กระจายความเค็มในลำน้ำสายหลักจากปากแม่น้ำ

แม่น้ำ	ระยะทางการรุกรานของความเค็มในลำน้ำ (กิโลเมตร)
คลองจัน	1.50
คลองลำเลียง	9.60
คลองละอุ่น	13.0
คลองหาดส้มแป้น	3.0
คลองกะเปอร์	8.70
คลองตะกั่วป่า	10.40
คลองถ้ำ	13.30
คลองพังงา	10.50
คลองมะรุ่ย	9.80
คลองกระบี่ใหญ่	9.0
คลองปกาสัย	9.28
คลองท่อม	9.80
แม่น้ำตรัง	38.58
คลองปะเหลียน	17.48
คลองละงู	9.30
คลองบ่าบัง	12.70
คลองกลาง	5.50
คลองท่าเรือ	2.30
คลองกะทะ	1.90

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

2.2.3 มลพิษจากพื้นที่ตามแนวลำน้ำ

แหล่งกำเนิดมลพิษที่มีจุดกำเนิดแน่นอนประกอบด้วย ชุมชน อุตสาหกรรม ฟาร์มสุกร และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งแหล่งกำเนิดมลพิษเหล่านี้มีความสำคัญต่อคุณภาพน้ำของแม่น้ำสายหลัก โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากมีการระบายของเสียลงสู่แม่น้ำในช่วงที่ปริมาณน้ำในลำน้ำมีน้อย แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีรายละเอียดดังนี้

(1) แหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชน

แหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชนจะพิจารณาให้มีความสำคัญกับชุมชนระดับเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยเทศบาลเหล่านี้โดยภาพรวมจะมีระบบรวบรวมน้ำเสีย และเทศบาลบางแห่งมีระบบบำบัดน้ำเสียรวม ซึ่งในที่สุดจะระบายลงลำน้ำ ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกมีจำนวนเทศบาลทั้งหมด 60 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 9 แห่ง และ เทศบาลตำบล 49 แห่ง แสดงตำแหน่งของแหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชนได้ในภาพประกอบ 2-23

(2) โรงงานอุตสาหกรรม

แหล่งกำเนิดมลพิษประเภทโรงงานอุตสาหกรรม จะพิจารณาให้มีความสำคัญกับประเภทโรงงานที่ก่อให้เกิดน้ำเสียจากขบวนการผลิต จำนวน 38 ประเภท ตามการจำแนกของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีจำนวนโรงงาน 610 แห่ง ส่วนใหญ่ในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งตะวันตกเป็นโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวข้องผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม ยาง และการแปรรูปพืชผลทางการเกษตร อยู่ในเขตจังหวัดตรังมีจำนวน 189 แห่ง และสตูลมีจำนวน 119 แห่ง ตามลำดับ การกระจายตัวของแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทอุตสาหกรรมโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำ แสดงภาพประกอบ 2-24

(3) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

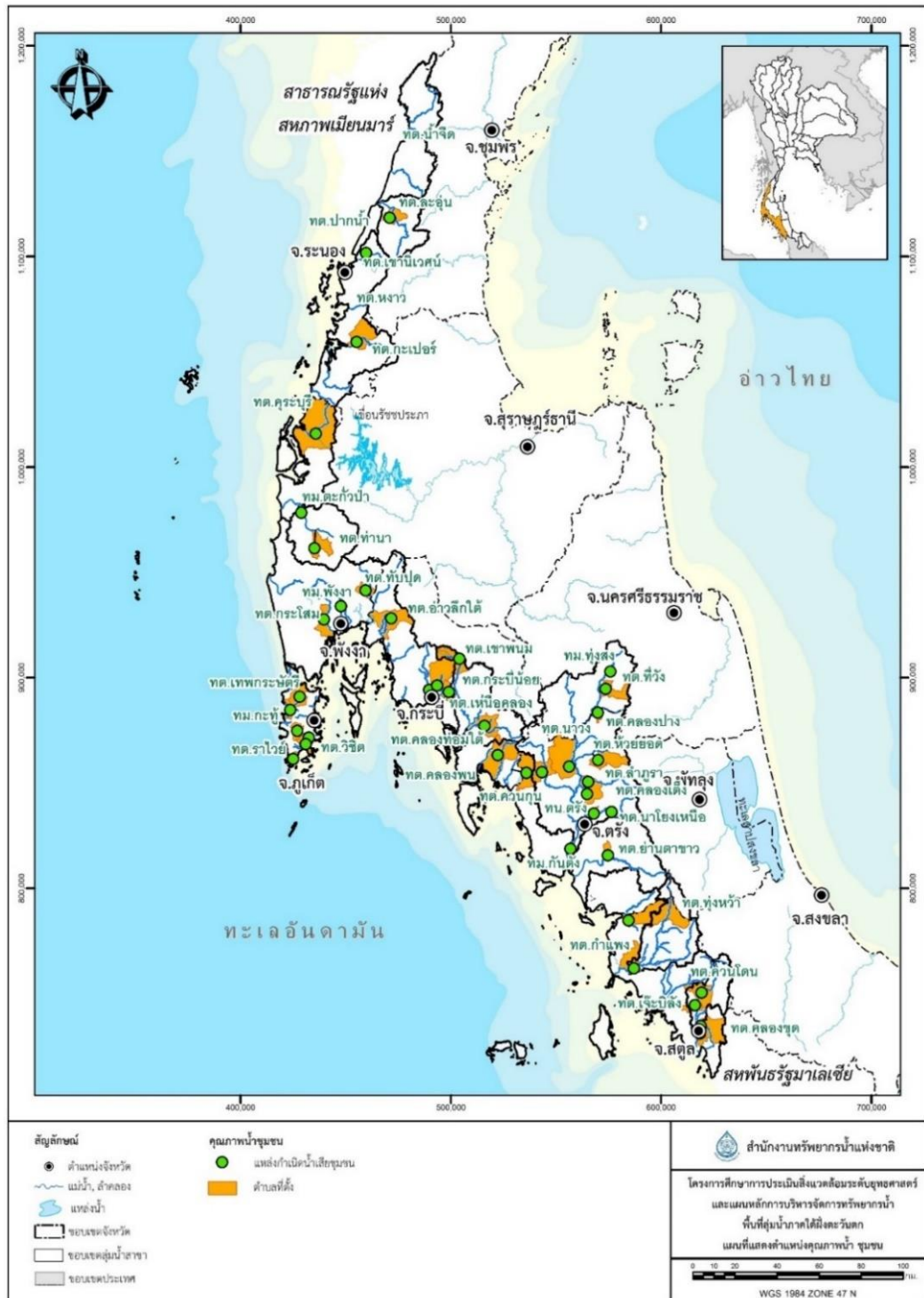
จากข้อมูลทะเบียนฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทบ.1) ของกรมประมง จะพบว่าลักษณะการเลี้ยงสัตว์น้ำ จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การเลี้ยงแบบพาดิษย์ และการเลี้ยงแบบยังชีพ โดยมีชนิดของสัตว์น้ำหลัก ได้แก่ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาแรด และปลาสร้อย ซึ่งเป็นปลาชนิดกินพืช ส่วนปลาชนิดกินเนื้อ ได้แก่ ปลาดุก ปลาสวาย และปลาช่อน การศึกษาคุณภาพน้ำในโครงการนี้ จะพิจารณาปริมาณน้ำทิ้งจากสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทการเลี้ยงแบบพาดิษย์ และการเลี้ยงแบบยังชีพที่มีขนาดพื้นที่เลี้ยงมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ ขึ้นไป การกระจายตัวของสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่พิจารณาในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก แสดงภาพประกอบ 2-25

ฟาร์มสุกร

จากข้อมูลการขึ้นทะเบียนฟาร์มทั่วไปและทะเบียนฟาร์มมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ โดยให้ความสำคัญกับฟาร์มขนาดเล็ก (จำนวนสุกร 50-<500 ตัว) ฟาร์มขนาดกลาง (จำนวนสุกร 500-<5,000 ตัว) ฟาร์มขนาดใหญ่ (จำนวนสุกรมากกว่า 5,000 ตัว) เนื่องจากมีปริมาณน้ำเสียมากและ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

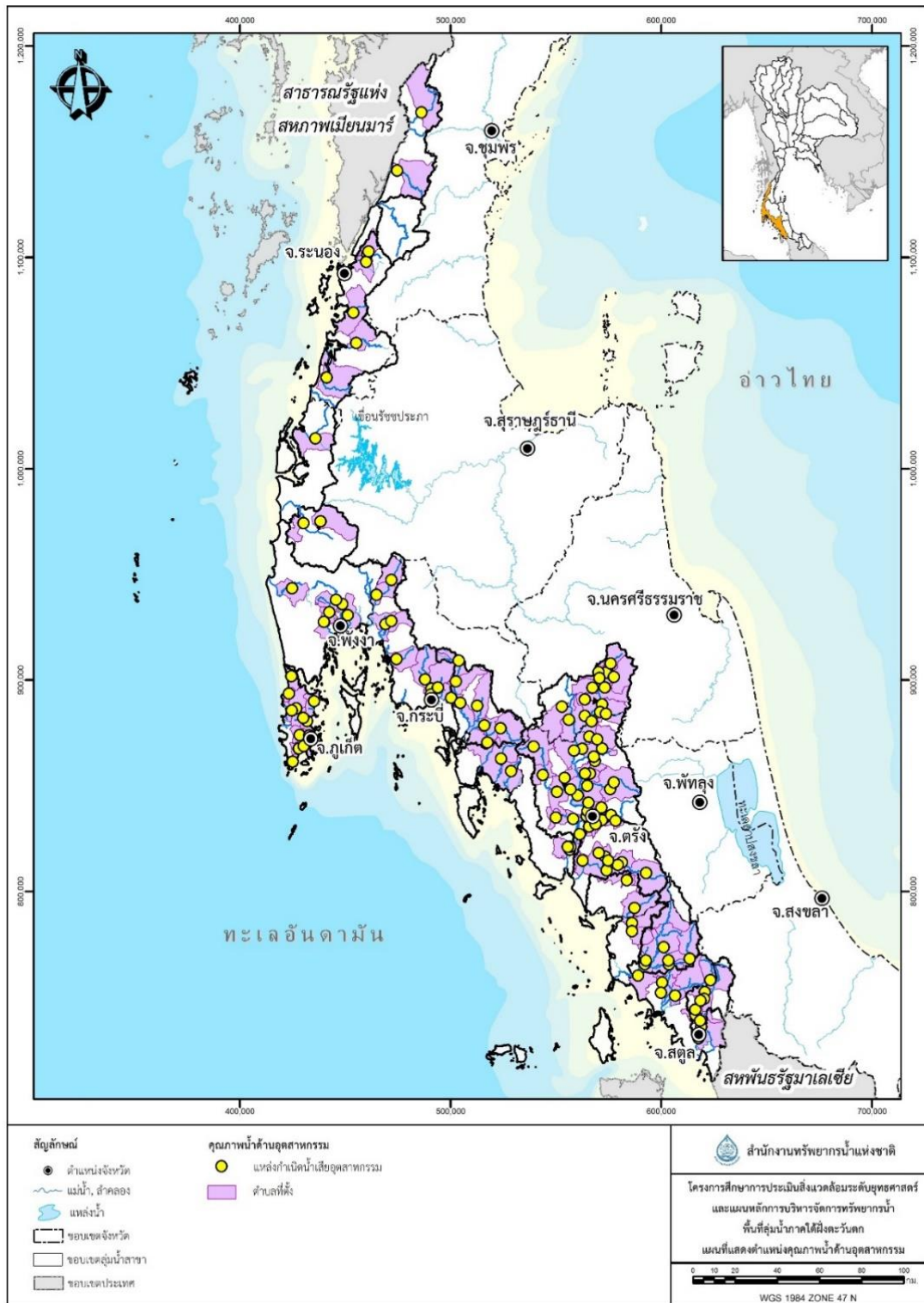
ความสกปรกสูง และฟาร์มเหล่านี้มักตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ การกระจายตัวของฟาร์มสุกรรายตำบล ใน
พื้นที่ลุ่มน้ำของโครงการ แสดงภาพประกอบ 2-26

ภาพประกอบ 2-23 แหล่งกำเนิดน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ศึกษา

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

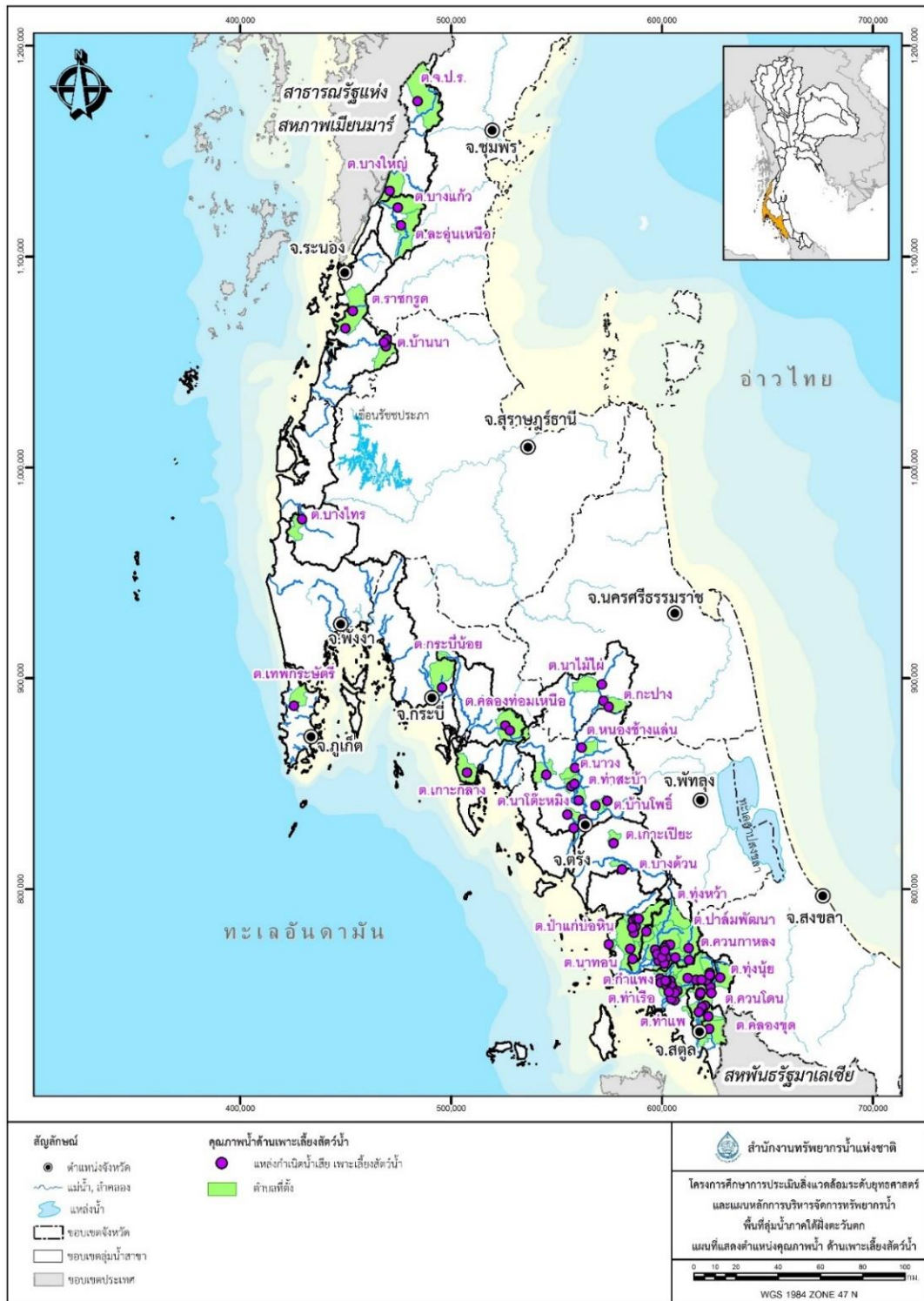
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-24 แหล่งกำเนิดน้ำเสียอุตสาหกรรมโรงงานในพื้นที่ศึกษา

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

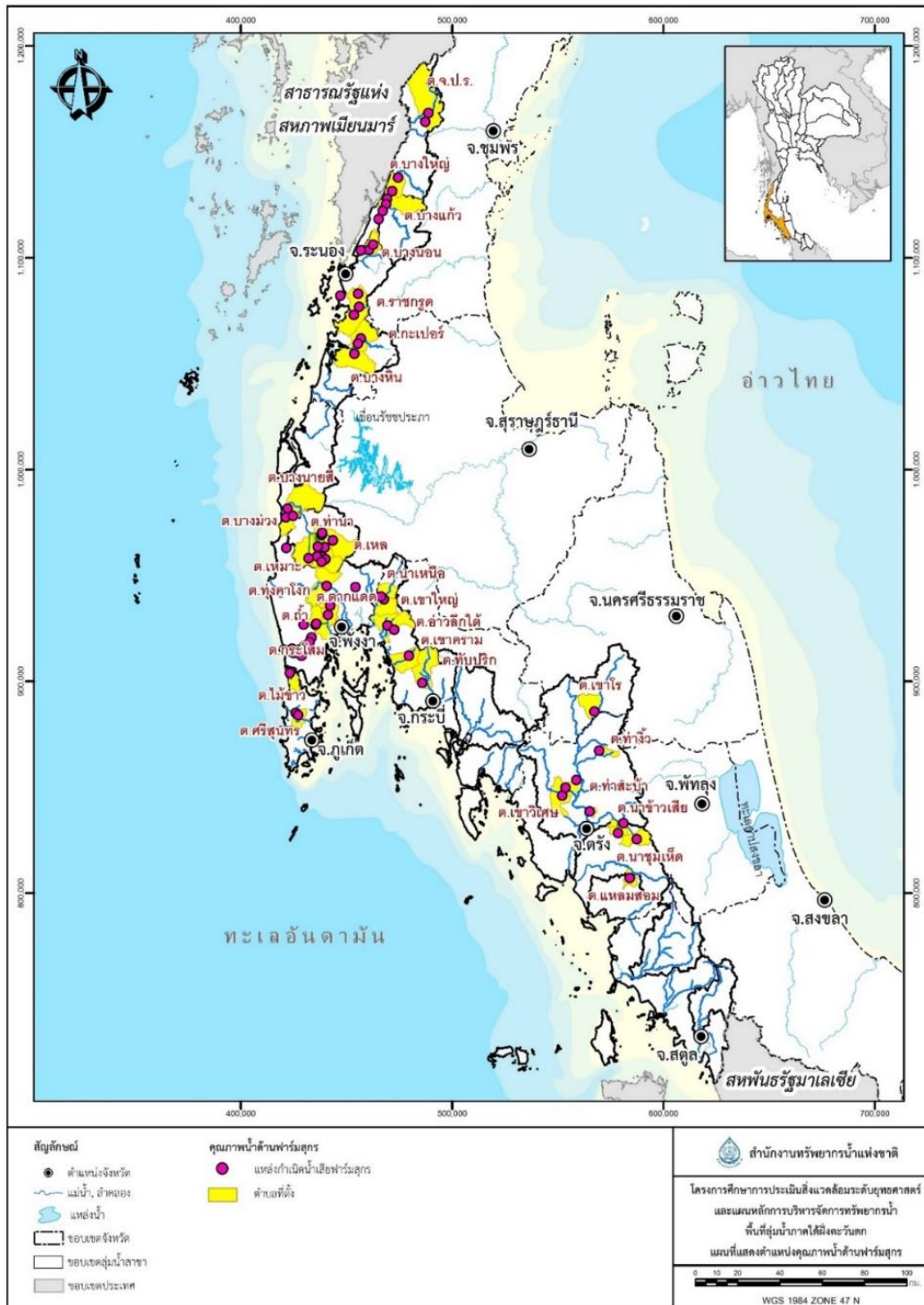
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-25 แหล่งกำเนิดน้ำเสียจากสถานเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่ศึกษา

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 2-26 แหล่งกำเนิดน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสุกรในพื้นที่ศึกษา

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

2.3 ปฏิทินการบริหารจัดการน้ำ

ปฏิทินบริหารจัดการน้ำ แสดงตามภาพประกอบ 2-27 ได้ถอดมาจากมาตรการรับมือฤดูแล้ง ซึ่งรายละเอียดของแต่ละมาตรการจะถูกอธิบายไว้ในหัวข้อ 5.4

ภาพประกอบ 2-27 ปฏิทินบริหารจัดการน้ำ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

บทที่ 3

การบูรณาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความหมายและประเภทของการเกิดภาวะน้ำแล้ง

3.1.1 ความหมายของภาวะน้ำแล้ง

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ได้มีบทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ และพืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)

3.1.2 ประเภทหรือความรุนแรงของการเกิดภาวะภัยแล้งตามสภาพของลุ่มน้ำ

จากนิยามจะเห็นว่าได้มีการกำหนดความหมายภาวะน้ำแล้งไว้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น ในเชิงของการบริหารจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับการบัญชาการและการบริหารจัดการแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ จะพิจารณาประเภทของภาวะน้ำแล้งตามความรุนแรงเป็นหลัก โดยภาวะภัยแล้งที่มีความรุนแรงมาก ก็ต้องการการบูรณาการระหว่างหน่วยงานหรือผู้มีอำนาจบัญชาการในระดับที่สูงกว่าภาวะภัยแล้งที่มีความรุนแรงน้อย โดยในส่วนของภัยด้านน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้แบ่งระดับภัยออกเป็น 3 ระดับคือ

- (1) ระดับ 1 : ปกติ ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์
- (2) ระดับ 2 : รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง)
- (3) ระดับ 3 : วิกฤติ (หรือคาดว่าจะวิกฤติ)

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ได้กำหนดแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” พร้อมทั้งกำหนดให้มี “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” เป็นองค์กรในระดับบัญชาการซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้กลไกของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองสถานการณ์เหตุฉุกเฉินและสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในระดับความรุนแรง (ระดับ 2 รุนแรง (หรือคาดว่าจะรุนแรง)) ก่อนการยกระดับสถานการณ์ไปถึงภาวะวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ และมี “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ” เป็นส่วนราชการภายในสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรในระดับอำนวยการเป็นหน่วยงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการดำเนินการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู และการบูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วน เพื่อบริหารจัดการ “ทรัพยากรน้ำ” หรือ “มวลน้ำ” เป็นการเฉพาะ และสามารถเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนปฏิบัติการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการอำนวยการเมื่อเกิดเหตุ เพื่อบริหารจัดการรวบรวม บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์น้ำ รวมถึงการประสานการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

การแบ่งระดับภัยถือเป็นการกำหนดขอบเขตเบื้องต้นเพื่อให้สามารถพิจารณาโครงสร้างขององค์กรที่จะทำหน้าที่สั่งการ บัญชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ และเพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกร่วมกันระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการบูรณาการร่วมกับกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ในฐานะหน่วยงานกลางที่บริหารจัดการภัยสาธารณะทุกรูปแบบ โดยสามารถแบ่งระดับสถานการณ์ในกรณีของวิกฤติน้ำได้เป็น 3 ระดับ ให้สอดคล้องกับสาธารณภัยตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 4 ระดับ ดังตาราง 3-1

ตาราง 3-1 2 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570		
ระดับภัย	สถานการณ์/แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/อำนวยการวิกฤติน้ำ	ระดับภัย	การจัดการ	ผู้บัญชาการ/อำนวยการสาธารณภัย
1	ระดับเสี่ยงรุนแรง	เลขาธิการ สททช.	1	สาธารณภัยขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการอำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย	2	สาธารณภัยขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
3	ระดับวิกฤติ	นายกรัฐมนตรี	3	สาธารณภัยขนาดใหญ่	ร.ม.ท.ไทย (ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ)
			4	สาธารณภัยขนาดร้ายแรงยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

จากระดับภัยทั้ง 3 พบว่า มีเพียงระดับภัยด้านน้ำระดับที่ 3 เท่านั้นที่ได้มีการกำหนดความหมายเอาไว้สรุปได้ดังนี้ “ในกรณีมาตรการในการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ในระดับภัยที่รุนแรงอันถือเป็นสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4 หรือระดับวิกฤติน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤติน้ำ) กล่าวคือ สาธารณภัยขนาด

ใหญ่ที่มีผลกระทบร้ายแรงอย่างยิ่งหรือเป็นสาธารณภัยระดับชาติ เกิดความเสียหายในวงกว้าง หรือมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรงในแผนการจัดการภาวะฉุกเฉินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ มักกำหนดมาตรการในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง โดยให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยรวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนอย่างทันท่วงที”

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณากระดับวิกฤตน้ำ ตั้งแต่ระดับที่ 1 (ปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง) ไปจนกระทั่งถึงระดับที่ 3 (วิกฤตน้ำ) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติหรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติแล้วแต่กรณี จะต้องอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเช่นเดียวกับกรณีของผู้อำนวยการหรือผู้บัญชาการที่จะพิจารณาตัดสินใจระดับการจัดการสาธารณภัยตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เพื่อให้วิกฤตน้ำที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมีระดับของภัยที่สอดคล้องกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานให้สามารถดำเนินการคู่ขนานไปได้และเป็นไปในทิศทางอย่างเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์หรือเงื่อนไขดังตาราง 3-3 ประกอบการพิจารณากระดับการจัดการวิกฤตน้ำ

ตาราง 3-3 เกณฑ์การกำหนดระดับวิกฤติน้ำ

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบและได้รับความเสียหาย (1) พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ (2) พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และการประกอบการ (3) พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) (4) พื้นที่ทางธรรมชาติ
ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (1) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (2) จำนวนประชากรที่ต้องอพยพ (3) จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
ความยุ่งยาก/ซับซ้อน ของสถานการณ์	ความยุ่งยาก สถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของสถานการณ์ (1) ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิดภัยต่อเนื่อง (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญและเส้นทางการ ให้ความช่วยเหลือ (3) การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่การ ดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตอบสนองต่อ สถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากรที่มีอยู่ (1) กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้งอาสาสมัคร หน่วยต่าง ๆ (2) เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่างๆ ที่ต้องใช้ตามแต่ ลักษณะทางเทคนิคของภัย (3) ปัจจัยยังชีพสำหรับแจกจ่ายแก่ผู้ได้รับผลกระทบของหน่วยงานหลัก และจาก การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ หรือหน่วยงานภาคี (4) แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
เงื่อนไขอื่นๆ	ดุลยพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่างๆ (1) ขอบเขตการปกครอง (2) การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

3.2 กฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

3.2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

(1) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

- 1) บทนิยามคำว่า “ภาวะน้ำแล้ง” หมายความว่า สภาวะที่ปริมาณน้ำ ปริมาณการไหลของน้ำหรือระดับน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ และ พืชที่อยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง (มาตรา 4)
- 2) นายกรัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามหมวด 5 ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม (มาตรา 5 วรรคสอง) ในการปฏิบัติการตาม หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตาม พระราชบัญญัตินี้ หากได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และอำนาจ และได้กระทำไป พอสมควรแก่เหตุและมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง (มาตรา 72)
- 3) มาตรา 6 บัญญัติให้ “รัฐมีอำนาจใช้ พัฒนา บริหารจัดการ บำรุงรักษา พื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยอาจ เปลี่ยนแปลง รุปร่างของแหล่งน้ำหรือขยายพื้นที่ของแหล่งน้ำก็ได้ แต่ถ้าเป็นการลดพื้นที่หรือ ให้เลิกใช้เพื่อ ประโยชน์สาธารณะต้องดำเนินการถอนสภาพตามประมวล กฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรน้ำสาธารณะที่มีใช้ทางน้ำชลประทาน ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำ บาดาล นายกรัฐมนตรีอาจประกาศ ในกิจจานุเบกษากำหนดให้หน่วยงานของ รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมดูแล และ บำรุงรักษาทรัพยากรน้ำสาธารณะแห่งใดก็ได้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบตามวรรคสอง มีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อกำหนด หลักเกณฑ์การเข้าใช้สอยทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้นตามกรอบแนวทางที่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนดโดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีใช้ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรน้ำและการใช้น้ำตามที่กำหนดไว้ในหมวด 4 การ จัดสรรน้ำและการใช้น้ำ ระเบียบหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคสาม เมื่อได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

- 4) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการ บริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้

การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์
ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจ พิจารณา
และให้ความเห็นชอบแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่ม
น้ำต่างๆ (มาตรา 17(10))

- 5) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในเขต
ลุ่มน้ำ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
เสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ (มาตรา 35(2)) รวมถึงพิจารณาและเสนอ
ความเห็นเกี่ยวกับการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำต่อ กนช. (มาตรา 35(6))
- 6) ในการขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำตามมาตรา 43 และมาตรา 44 ผู้ขอรับ
ใบอนุญาตต้องยื่นแผนการบริหารจัดการน้ำมาพร้อมกับคำขอด้วย ทั้งนี้ แบบคำ
ขอรับใบอนุญาตการใช้น้ำและแผนการบริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามที่อธิบดี
กรมชลประทาน อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ หรืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
แล้วแต่กรณี ประกาศกำหนดโดยในแผนการบริหารจัดการน้ำต้องมีรายการ
เกี่ยวกับแผนจัดการน้ำที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย และแผนจัดการน้ำ
ที่กักเก็บไว้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งนั้น อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ
วิธีการใช้น้ำในระหว่างที่เกิดภาวะน้ำแล้ง การลดปริมาณการใช้น้ำ การหาแหล่ง
น้ำ ทดแทน และอัตราความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนน้ำที่มีเพื่อประโยชน์สาธารณะ
(มาตรา 47)
- 7) เมื่อมีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 17(5) แล้ว การใช้
ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบน
ทางน้ำหรือกระแสน้ำหรือกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็น
อุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 56)
- 8) ในกรณีที่มีข้อมูลเพียงพอที่ชี้ได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของลุ่มน้ำให้
คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง และกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำ
ได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ การกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ใน
ปริมาณที่เห็นสมควร ให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขต
ภาวะน้ำแล้งนั้น เมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความ
เห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 57)
- 9) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการ
ดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ใด ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราช
กิจจานุเบกษากำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนด

วิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็น
แก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่
จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไป
เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้ใช้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะ
เป็นไปได้ โดยในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศดังกล่าวคณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจ
กำหนด วิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไข
ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

- ในกรณีที่ประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงใช้บังคับในพื้นที่เดียวกัน
กับที่ได้มีประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 ให้ประกาศกำหนด
เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งที่ออกโดย
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไป
แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง (มาตรา 58)
- 10) ในกรณีมีความจำเป็นต้องผันน้ำจากลุ่มน้ำหนึ่งไปยังอีกลุ่มน้ำหนึ่งเพื่อบรรเทา
ภาวะน้ำแล้ง นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจสั่งให้
ดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่จำเป็นในการ บรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น (มาตรา 59)
นอกจากนี้ กนช. ยังมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและให้ความเห็นชอบการ ผัน
น้ำระหว่างลุ่มน้ำและการผันน้ำจากแหล่งน้ำระหว่างประเทศหรือแหล่งน้ำ
ต่างประเทศ (มาตรา 17(12))
- 11) ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ
สั่งให้บุคคลซึ่งกักเก็บน้ำไว้ต้องเปลี่ยนน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการ
อุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายกรัฐมนตรี
ประกาศกำหนด ในกรณีเช่นว่านี้ให้ผู้ที่กักเก็บน้ำดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่า ทดแทน
จากการที่ต้องสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ (มาตรา 60 วรรคหนึ่ง)
- 12) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการ
ล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถ
คาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งใน ระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ
และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้
- หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
 - งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
 - การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
 - การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

- วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความเหมาะสม (มาตรา 61)

- 13) เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้วให้เสนอต่อ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในกรณีนี้ ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ กนช. เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป (มาตรา 62)
- 14) ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ กนช. ให้ความเห็นชอบ และทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 63)
- 15) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อทำการสำรวจ ตรวจสอบ หรือเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องอยู่ภายในกรอบของแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 61 หรือแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมตามมาตรา 64 หรือทั้งสองแผนควบคู่กันแล้วแต่กรณี (มาตรา 66 วรรคหนึ่ง)
- 16) ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจใช้ที่ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างของบุคคลใดๆ เพื่อก่อสร้าง วางสิ่งของ สูบน้ำหรือระบายน้ำผ่าน หรือเข้าไปในที่ดิน หรือติดตั้งอุปกรณ์ใดๆ โดย

แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง ทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันที่จะมีการดำเนินการ ทั้งนี้ ต้องแสดงวัตถุประสงค์ และลักษณะของการ ใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างและวันเวลาที่จะใช้ประโยชน์ใน ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีฉุกเฉินเพื่อแก้ไข ภาวะน้ำแล้ง พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีโดย ไม่ต้องแจ้ง ให้ทราบล่วงหน้า แต่ต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือ สิ่งก่อสร้างทราบในโอกาสแรกที่สามารถ กระทำได้ (มาตรา 67 วรรคหนึ่งและ วรรคสอง)

- 17) ห้ามมิให้บุคคลใดเอาไป ยักย้าย ทำอันตราย หรือทำให้เสียหายแก่สิ่งก่อสร้าง สิ่งของ หรืออุปกรณ์ใดๆ หรือละเมิดมาตรการใดๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มี ขึ้นเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง (มาตรา 71 วรรคหนึ่ง)

นอกจากนี้ ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจวนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน ของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์ บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหา วิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป และมีอำนาจ ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการฝ่ายพล เรือ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลใดๆ ร่วมกันกระทำหรือ ห้ามกระทำการใดๆ เพื่อการป้องกัน แก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้าย จากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที (มาตรา 24)

- (2) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

- 1) บทนิยามคำว่า “สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบ ต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำ ให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของ ประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้ หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (มาตรา 4)
- 2) กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เรียกโดย ย่อว่า “กปภ.ช.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่ง นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน กรรมการ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวง

มหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง และการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา 6)

- 3) กปภ.ช. มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติตามที่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจัดทำขึ้นตามมาตรา 11(1) ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี บูรณาการพัฒนาระบบ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงาน ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงให้คำแนะนำ ปรึกษาและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 7)
- 4) กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอ กปภ.ช. เพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี จัดให้มีการ ศึกษาวิจัย เพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติการ ประสานการ ปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับ ภัยอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงติดตาม ตรวจสอบ และ

ประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละ
ระดับ (มาตรา 11)

- 5) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ
ดังต่อไปนี้
 - แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
 - แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อน
ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพ
ประชาชน หน่วยงานของรัฐ และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไข
ปัญหา เกี่ยวกับการสื่อสารและการสาธารณสุขโรค
 - หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการ
ดำเนินการตาม 1) และ 2) และวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการ
ดำเนินการดังกล่าว
 - แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้
และจัดระบบการปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย รวมถึงการฝึกอบรม และประชาชน
 - แนวทางในการซ่อมแซม บูรณะ ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชน
ภายหลังที่สาธารณภัยสิ้นสุด การกำหนดเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะต้อง
กำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่างๆ โดยอาจกำหนด
ตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้น
และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุไว้ในแผนการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย (มาตรา 12)
- 6) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมีอำนาจควบคุมและกำกับป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยแห่งชาติ (มาตรา 13)
- 7) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่ง
นายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันและบรรเทาสา
ธารณภัย รวมตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ ประชาชนในพื้นที่ที่กำหนดก็ได้ โดยให้มี

อำนาจเช่นเดียวกับผู้บัญชาการตามมาตรา 13 และผู้อำนวยการตาม มาตรา 21 และมีอำนาจกำกับและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานในการดำเนินการตามมาตรา 25 มาตรา 28 และมาตรา 29 ด้วย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบหรือเป็น ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้วแต่กรณี (มาตรา 31)

(3) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) บทนิยามคำว่า “การชลประทาน” หมายความว่า กิจการที่กรมชลประทาน จัดทำขึ้นเพื่อให้ได้มา ซึ่งน้ำหรือเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบายหรือแบ่ง น้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม และ หมายความว่ารวมถึงการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำกับ รวมถึงการ ควบคุมทางน้ำซึ่งอยู่ในเขตชลประทานด้วย คำว่า “ทางน้ำชลประทาน” หมายความว่า ทางน้ำที่ รัฐมนตรีได้ประกาศตามความในมาตรา 5 ว่าเป็นทาง น้ำชลประทาน และคำว่า “เขตชลประทาน” หมายความว่า เขตที่ดินที่ทำการ เพาะปลูกซึ่งจะได้รับประโยชน์จากการชลประทาน (มาตรา 4)
- 2) ทางน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภท 1 ทางน้ำที่ใช้ในการ ส่งระบาย กัก หรือกั้นน้ำเพื่อการชลประทาน ประเภท 2 ทางน้ำที่ใช้ในการ ควบคุมแต่มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย เฉพาะ ภายในเขตที่ได้รับประโยชน์ จากการชลประทาน ประเภท 3 ทางน้ำที่สงวนไว้ใช้ในการชลประทาน ประเภท 4 ทางน้ำอันเป็นอุปกรณ์แก่การชลประทาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่าทางน้ำใดเป็นทางน้ำชลประทาน และเป็นประเภทใด (มาตรา 5)
- 3) นายช่างชลประทานมีอำนาจใช้พื้นที่ดินที่ปราศจากสิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่ในเขตการ ชลประทานได้เป็นครั้งคราวตามระยะเวลาที่จำเป็นแก่การชลประทาน โดยแจ้ง เป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ด วัน แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 6)
- 4) ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันอันตรายอันอาจเกิดแก่การชลประทาน นายช่าง ชลประทานมีอำนาจที่จะใช้ที่ดินหรือสิ่งของของบุคคลใดๆ ในที่ใกล้เคียงหรือใน บริเวณที่อาจเกิดอันตรายได้เท่าที่จำเป็น แต่ถ้ามีการเสียหายเกิดขึ้นต้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 7)
- 5) เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ถ้าไม่สามารถจะทำได้โดยวิธีอื่น ให้ เจ้าของที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำใดมีสิทธิทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่น

ได้ ในเมื่อนายช่างชลประทาน ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอได้อนุญาต และกำหนดให้โดยกว้างรวมทั้งที่ที่ดินด้วยไม่เกินสิบเมตร แต่ต้อง ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำนั้นผ่าน ในการที่จะให้อนุญาตและกำหนด ทางน้ำนั้น ให้คำนึงถึงประโยชน์ของเจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินที่ทางน้ำผ่าน และให้กำหนดให้ทำตรงที่ที่จะ เสียหายแก่เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินนั้นน้อยที่สุด (มาตรา 9)

- 6) เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าไปในที่ดินของบุคคลใดๆ เพื่อทำงานสำรวจตรวจสอบอันเกี่ยวกับการชลประทานได้ ในเมื่อได้แจ้งเป็นหนังสือให้ทราบล่วงหน้าตามสมควร แต่ถ้ามีการ เสียหายเกิดขึ้น ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 10)
- 7) เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)
- 8) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานให้เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาทางน้ำชลประทาน คันคลอง ชานคลอง ทำนบ พนัง หมุด ระดับหลักฐานหรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้ในการชลประทานตามที่อธิบดีกำหนด การแต่งตั้งดังกล่าวให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการชลประทานในเขตนั้นด้วย (มาตรา 13)
- 9) ห้ามมิให้รถยนต์หรือเรือกลไฟเดินในทางน้ำชลประทานประเภท 1 เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากเจ้าพนักงานเป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และห้ามมิให้รถยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้าง ขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจาก เจ้าพนักงาน (มาตรา 13 เบญจ วรรคหนึ่ง)
- 10) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดเงื่อนไขการใช้เรือ แพ ในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และประเภท 2 วางระเบียบการขอและการ อนุญาตเดินรถยนต์หรือเรือกลไฟในทางน้ำชลประทานประเภท 1 และการขอและการออกใบอนุญาตเดินเรือ ยนต์หรือเรือกลไฟรับจ้างขนส่งคนโดยสารหรือสินค้าหรือรับจ้างลากจูงในทางน้ำชลประทานประเภท 2 รวมถึง กำหนดเครื่องมือและวิธีที่จะใช้ในการจับสัตว์น้ำ ตลอดจนกำหนดเขตห้ามจับสัตว์น้ำในทางน้ำชลประทาน เพื่อป้องกันความเสียหายแก่การชลประทาน (มาตรา 14)

- 11) เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจปิด กั้น หรือเปิดน้ำในทางน้ำชลประทาน ชุดลอก ซ่อม หรือตัดแปลงแก้ไขทางน้ำชลประทาน หรือจัดให้มีสิ่งก่อสร้างขึ้น ในทางน้ำชลประทาน รวมถึงการห้ามจำกัด หรือกำหนดเงื่อนไขในการนำเรือ แพ ผ่านทางน้ำชลประทาน ดังกล่าว การใช้อำนาจข้างต้นให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถื่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่กรณี ฉุกเฉิน อธิบดีมีอำนาจดำเนินการไปก่อนได้ (มาตรา 15)
- 12) อธิบดีกรมชลประทานมีอำนาจห้าม จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้เรือ แพ การใช้น้ำ การระบายน้ำหรือการอื่นในทางน้ำชลประทานประเภท 4 โดยประกาศไว้ ณ ที่ชุมนุมชนในท้องถื่น ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (มาตรา 16)
- 13) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเทศมนตรีในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานมีหน้าที่ดูแลรักษาคันคลองและทางน้ำชลประทานอันอยู่ในเขตท้องที่หรือเขตเทศบาลนั้น (มาตรา 17)
- 14) ในการขุดซ่อมทางน้ำชลประทาน ถ้าไม่มีที่เททิ้งมูลดิน ก็ให้มีอำนาจเททิ้งมูลดินในที่ดินที่ใกล้เคียงได้ตามความจำเป็น แต่ทั้งนี้ถ้าทำให้เสียหายแก่พืชผลหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งมีอยู่ในขณะนั้นแล้ว ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา 19)
- 15) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำ ระบายน้ำ หรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก ห้ามมิให้ผู้ใดปิดกั้นน้ำไว้ด้วยวิธีใดๆ จนเป็นเหตุไม่ให้น้ำไหลไปสู่ที่ดินใกล้เคียงหรือปลายทาง ถ้าเห็นสมควร เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทำการเพาะปลูก ให้เปิดสิ่งที่ปิดกั้นน้ำไว้ตามที่จะกำหนดให้หรือจัดการเปิดเสียเองก็ได้ ในการนี้เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจเข้าไปในที่ดินแห่งหนึ่ง แห่งใด เพื่อตรวจและจัดการดังกล่าวแล้ว (มาตรา 20)
- 16) เมื่อเจ้าพนักงานได้ส่งน้ำหรือสูบน้ำเข้าไปในที่ดินแห่งใดเพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก เจ้าพนักงานหรือนายอำเภอหรือผู้ทำการแทนนายอำเภอมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือผู้ทำการเพาะปลูกบนพื้นที่ดินภายในบริเวณที่จะได้รับน้ำนั้นกระทำการหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่จะได้กำหนดให้ เพื่อกักน้ำไว้ไม่ให้ไหลไปเสียเปล่าจนเป็นเหตุให้ที่ดินข้างเคียงไม่ได้รับน้ำตามที่ควร (มาตรา 21)
- 17) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้าง แก้ไข หรือต่อเติมสิ่งก่อสร้าง หรือปลูกปักสิ่งใด หรือ ทำการเพาะปลูก รุกกล้าทางน้ำชลประทาน ชานคลอง เขตคันคลอง หรือเขตพนัง

เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อ
ป้องกันอันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมี
อำนาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้สิ่งรุกล้ำพ้นไปจากทางน้ำชลประทาน
ชานคลอง เขตคันคลองหรือเขตพนังได้ (มาตรา 23)

18) ถ้ามีต้นไม้ในที่ดินของผู้ใดรุกล้ำทางน้ำชลประทานหรือทำให้เสียหายแก่ทางน้ำ
ชลประทาน ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตัด
หรือนำต้นไม้ขึ้นไปให้พ้นเสียได้ (มาตรา 24)

19) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอันเป็นการกีดขวางทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตเป็นหนังสือจากนายช่างชลประทาน ในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกัน
อันตรายอันอาจเกิดขึ้นแก่การชลประทาน นายช่างชลประทานมีอำนาจ
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้สิ่งกีดขวางพ้นไปจากทางน้ำชลประทานได้
(มาตรา 25)

20) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดคลองหรือทางน้ำมาเชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือมาเชื่อมกับ
ทางน้ำอื่นที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทาน หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้น้ำ
ในทางน้ำชลประทานรั่วไหล อันอาจก่อให้เกิดการเสียหายแก่การชลประทาน
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมชลประทาน หรือผู้ที่อธิบดี
มอบหมาย และอธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวปิดกั้นทางน้ำนั้นหรือ
กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้น้ำรั่วไหลได้ต่อไป เพื่อป้องกันอันตรายอัน
อาจเกิดแก่การชลประทาน หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง อธิบดีมีอำนาจสั่งให้เจ้า
พนักงานจัดการได้ทันที และถ้าจำเป็นจะต้องใช้ที่ดินเพื่อการนี้ ก็ให้มีอำนาจใช้
ที่ดินริมคลองหรือริมทางน้ำนั้นได้เท่าที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายในการนี้รวมทั้ง
ค่าเสียหายที่จะต้องชดใช้ให้แก่เจ้าของที่ดินให้คิดเอาจากผู้ฝ่าฝืนทั้งสิ้น (มาตรา
26)

21) ห้ามมิให้ผู้ใดนำหรือปล่อยสัตว์พาหนะลงไปในทางน้ำชลประทานประเภท 1
และประเภท 2 หรือเหยียบย่ำคันคลอง ชานคลอง หรือบริเวณสิ่งก่อสร้างอัน
เกี่ยวกับการชลประทาน เว้นแต่ในที่ที่ได้กำหนดอนุญาตไว้หรือได้รับอนุญาต
เป็นหนังสือจากเจ้าพนักงาน (มาตรา 27)

22) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช แถ่ถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำ
ชลประทานหรือทำให้น้ำเป็นอันตรายแก่การเพาะปลูกหรือการบริโภค (มาตรา
28 วรรคหนึ่ง)

- 23) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยน้ำซึ่งทำให้เกิดเป็นพิษแก่น้ำตามธรรมชาติ หรือสารเคมีเป็นพิษลงในทางน้ำชลประทาน จนอาจทำให้น้ำในทางน้ำชลประทานเป็นอันตรายแก่เกษตรกรรม การบริโภค อุปโภค หรือสุขภาพอนามัย (มาตรา 28 วรรคสอง)
 - 24) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้ประตูน้ำ ฝาย เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อมสะพานทางน้ำ ปูม เส้า หรือสายโทรศัพท์ ที่ใช้ในการชลประทานเสียหายจนอาจเกิดอันตรายหรือขัดข้องแก่การใช้สิ่งทีกล่าวนั้น (มาตรา 29)
 - 25) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะทำให้เสียหายแก่คันคลอง ชานคลอง ทำบ พนัง หรือหมุดระดับหลักฐานที่ใช้ในการชลประทาน (มาตรา 30)
 - 26) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันจะเป็นการกีดขวางแก่แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือเขตงานหรือทำให้แนวทางที่ได้สำรวจไว้ หรือหมุดหมายแสดงเขตงานคลาดเคลื่อนหรือสูญหาย (มาตรา 31)
 - 27) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปิดหรือเปิดประตูน้ำ เขื่อนระบาย ประตูระบาย ท่อน้ำ ท่อเชื่อม สะพานทางน้ำ ปูม หรือลากเข็นสาละในบริเวณทำนบหรือประตูระบาย (มาตรา 32)
 - 28) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากนายช่างชลประทานหรือผู้ที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมชลประทาน ทำการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือรื้อถอนบรรดาสสิ่งก่อสร้างอันเกี่ยวกับการชลประทาน (มาตรา 33)
 - 29) ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ลอก ทางน้ำชลประทานอันจะทำให้เสียหายแก่การชลประทานหรือปิดกั้นทางน้ำชลประทาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมชลประทาน (มาตรา 34)
 - 30) เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ใดชักหรือใช้น้ำในทางน้ำชลประทานในเมื่อเห็นว่าจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น (มาตรา 35) หมายเหตุ : (3) ถึง (30) เป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบริหารจัดการปัญหาน้ำแล้ง หรือข้อห้ามตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและปริมาณของน้ำ
- (4) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้ “น้ำบาดาล” หมายความว่า น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดินเกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบเมตรมิได้ “เจาะน้ำบาดาล” หมายความว่า กระทำแก่ชั้นดิน กรวด ทราย หรือหิน เพื่อให้ ได้มาซึ่งน้ำบาดาล หรือเพื่อระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล “บ่อน้ำบาดาล” หมายความว่า บ่อน้ำที่เกิดจากการเจาะน้ำบาดาล “เขตน้ำ

บาดาล” หมายความว่า เขตท้องที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตน้ำบาดาลโดย
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา “กิจการน้ำบาดาล” หมายความว่า การเจาะน้ำ
บาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล “ใช้น้ำบาดาล”
หมายความว่า นำน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ “ระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล”
หมายความว่า กระทำการใดๆ เพื่อถ่ายเทน้ำหรือ ของเหลวอื่นใดลงบ่อน้ำ
บาดาล

- 2) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐที่มี
หน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาหน้าเพื่ออุปโภคบริโภค หรือเพื่อเกษตรกรรมในส่วนที่
เกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาลและการใช้ น้ำบาดาล เว้นแต่ในเขตท้องที่ที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการน้ำบาดาลประกาศกำหนดให้เป็นเขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลที่ต้อง
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล ต้องเป็นเขตท้องที่ที่มี
การสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ในปริมาณที่มากเกินไปกว่าปริมาณน้ำที่ไหลลงสู่ชั้นน้ำ
บาดาล จนอาจทำให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดิน หรือการแพร่กระจายของ
น้ำเค็มเข้าสู่ชั้นน้ำบาดาล หรือการลดตัวลงของระดับน้ำในชั้นน้ำบาดาล หรือ
ผลกระทบสำคัญอื่นต่อสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม กระทรวง ทบวง กรม
หรือองค์การของรัฐดังกล่าวข้างต้น ต้องปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา
6 เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะ
น้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำ
ลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้ บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการ
ป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษด้วย (มาตรา 4)
- 3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจกำหนดเขตท้องที่ใดให้เป็นเขตน้ำบาดาล ใน
กรณีที่มีการสูบน้ำบาดาลในเขตท้องที่ใดจะทำให้ชั้นน้ำบาดาลเสียหาย หรือ
เสื่อมสภาพ หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรของชาติ หรือทำให้
สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือเป็นอันตราย แก่ทรัพยากรหรือสุขภาพของประชาชน
หรือทำให้แผ่นดินทรุด รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจ
กำหนดเขตท้องที่นั้นให้เป็นเขตห้ามสูบน้ำบาดาล (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และ
วรรคสอง)
- 4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของ
คณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการ
ในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำ บาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำ

- บาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นพิช (มาตรา 6(1))
- 5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการน้ำบาดาลมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทการใช้น้ำบาดาล หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการเรียกเก็บ ลดหย่อน หรือยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาล (มาตรา 7(2))
- 6) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล (คณะกรรมการบริหาร กพน.) ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้แทนกรม ทรัพยากรน้ำ และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมทรัพยากร น้ำบาดาลแต่งตั้งผู้อำนวยการกองหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่า ผู้อำนวยการกองของกรมทรัพยากร น้ำบาดาลเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 7 ฉ)
- 7) คณะกรรมการบริหาร กพน. มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาลและสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการน้ำบาดาล (มาตรา 7 สัตต (2))
- 8) กำหนดให้มีคณะกรรมการน้ำบาดาล ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมอนามัย ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ว่าการการประปานครหลวงหรือผู้แทน ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาคหรือผู้แทนประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทนกับ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง อีกไม่เกินสองคนเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา 9)
- 9) คณะกรรมการน้ำบาดาลมีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการออกกฎกระทรวง หรือประกาศที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือในเรื่องอื่นที่ต้องปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 14)

- 10) ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามมาตรา 6 (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง และมาตรา 22)
- 11) ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใดให้ยื่นคำขอต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้น (มาตรา 17)
- 12) ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้มี 3 ประเภท ดังนี้ 1) ใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล 2) ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล 3) ใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล (มาตรา 18)
- 13) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล และให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือ ตัวแทน ให้จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดจากการเจาะน้ำบาดาล ใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อ น้ำบาดาลนั้นได้ (มาตรา 28)
- 14) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งน้ำบาดาล ให้มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือ แก่ผู้รับใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือหยุดการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล แล้วแต่กรณี ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันหรือระงับความเสียหายนั้นได้ (มาตรา 29)
- 15) เมื่อปรากฏว่าการประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตผู้ใดจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในเขตน้ำบาดาล อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีอำนาจสั่ง และกำหนด วิธีการให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไขเพื่อป้องกันความเสียหายนั้นได้ตามที่เห็นสมควร (มาตรา 34)
- 16) ผู้ใดสูบน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ (มาตรา 36 ทวิ วรรคหนึ่ง)

3.2.2 กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำแล้งของไทย

(1) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2558

1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

“การจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาที่ดินที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมให้สมบูรณ์ทั่วถึงที่ดินทุกแปลง เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยทำการรวบรวมที่ดิน หลายแปลงในบริเวณเดียวกันเพื่อวางแผนจัดรูปที่ดินเสียใหม่ การจัดระบบชลประทาน การจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน การบำรุงดิน การวางแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลการเกษตร รวมตลอดถึงการแลกเปลี่ยน การโอน การรับโอนสิทธิในที่ดิน การให้เช่าซื้อที่ดิน และการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า การจัดระบบชลประทานจากทางน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำอื่นใดไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมได้อย่าง ทั่วถึง รวมทั้งการจัดสร้างถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา

“เขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

“เขตโครงการจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า เขตที่ดินที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

“ระบบชลประทาน” หมายความว่า คัน คูน้ำ ทางระบายน้ำ ประตูน้ำ รวมทั้งสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์อื่นใดที่จัดทำขึ้นเพื่อกัก เก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย หรือจัดสรรน้ำในเขตการ จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมหรือเขตโครงการจัดรูปที่ดิน

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมชลประทาน

1) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง มีอำนาจหน้าที่

- พิจารณาเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

- กำหนดนโยบายและพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และโครงการจัดรูปที่ดินในท้องที่ต่างๆ
 - พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อออกประกาศกำหนดแนวเขตสำรวจการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
 - พิจารณาเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสำรวจการจัดรูปที่ดิน
 - วางระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และกิจการที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และการจัดรูปที่ดินของสำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด
 - กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและช่วยเหลือการทำเกษตรกรรมในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
 - ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 11)
- 2) สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม การจัดรูปที่ดิน รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ควบคุมสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัดเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจหน้าที่
- จัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน
 - จัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของโครงการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและโครงการจัดรูปที่ดิน
 - จัดทำแผนผังการจัดแปลงที่ดิน ระบบชลประทาน การสร้างถนนหรือทางลำเลียงน้ำไร่นา การปรับระดับพื้นที่ดิน และกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
 - ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริม และช่วยเหลือการทำเกษตรกรรม
 - ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลางกำหนด (มาตรา 14)

- 3) ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ประกอบด้วย แผนการจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม และแผนการจัดรูปที่ดิน โดยแสดง ภาพรวมการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมและการจัดรูปที่ดิน ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผน กรอบงบประมาณ รวมทั้ง กำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามแผน แนวทางการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบชลประทาน การบริหารและพัฒนาที่ดิน และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ในการดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง คำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนา การเกษตรของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ หรือแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัด ให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจน ประสานงานกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำแผนด้วย
ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางเสนอแผนแม่บทการจัดรูปที่ดินต่อคณะกรรมการ จัดรูปที่ดินกลางเพื่อพิจารณาก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ ใน กรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผน แม่บทการจัดรูปที่ดิน ให้สำนักงานจัดรูป ที่ดินกลางประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนนั้น (มาตรา 17)
- 4) ห้ามมิให้ผู้ใดทำทางระบายน้ำมาเชื่อมต่อกับระบบชลประทานหรือกระทำ การ ใดๆ เพื่อส่ง กัก หรือระบายน้ำจากระบบชลประทาน เว้นแต่จะดำเนินการตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา 25 หรือได้รับ อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 27)
- 5) ห้ามมิให้ผู้ใดกักน้ำไว้ใช้เกินกว่าความจำเป็นแก่ที่ดินของตน หรือกระทำการอื่น ใดอันเป็นการขัดขวางต่อการส่ง กัก หรือระบายน้ำ จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่ สามารถได้รับน้ำจากระบบชลประทาน (มาตรา 29)
- 6) การจัดรูปที่ดิน เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 การจัดรูปที่ดิน โดยในกรณีที่ สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางหรือเจ้าของที่ดินในพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรมมีความ ประสงค์ให้มีการจัดรูปที่ดินในพื้นที่ ที่ทำเกษตรกรรมหรือพื้นที่ในเขตการ จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้สำนักงานจัดรูปที่ดินกลางจัดทำโครงการ เสนอ ต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินกลาง ทั้งนี้ การเสนอโครงการดังกล่าวต้องแสดง แนวเขตพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดรูปที่ดิน ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าในการ ดำเนินการ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ (มาตรา 31)

- 7) ในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ให้คณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัดกำหนดแนวเขตในการจัดสร้างระบบชลประทาน ถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา และสาธารณูปโภคอย่างอื่นเพื่อให้เจ้าของที่ดิน ทุกแปลงได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน (มาตรา 47)
 - 8) ในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้
 - เทหรือทิ้งสิ่งใดๆ หรือปลูกพืชพันธุ์ใดๆ ในบริเวณที่มีการจัดระบบชลประทาน ถนนหรือทางลำเลียงในไร่นา อันก่อให้เกิดความเสียหายแก่งานจัดรูปที่ดิน
 - ทำทางระบายน้ำมาเชื่อมต่อกับระบบชลประทาน หรือกระทำการใดๆ ต่อระบบชลประทานเพื่อส่ง กัก หรือระบายน้ำจากระบบชลประทาน เว้นแต่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดหรือได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่
- (2) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551
- 2) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “การพัฒนาที่ดิน” หมายความว่า การกระทำใดๆ ต่อดินหรือที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของดินหรือที่ดิน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้สูงขึ้น และหมายความรวมถึง การปรับปรุงดินหรือที่ดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติหรือขาดความอุดมสมบูรณ์เพราะการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อรักษาคุณลักษณะหรือเพื่อความเหมาะสมในการใช้ที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม
 - “การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและ แผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้
 - “ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย
 - “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวัง ป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึง การรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดินและการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณลักษณะให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในทางเกษตรกรรม
- 9) คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน มีอำนาจและหน้าที่

- กำหนดการจำแนกประเภทที่ดิน และเสนอขอรับความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ
- วางแผนการใช้ที่ดิน การพัฒนาที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดินและการกำหนดเขตการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ประกาศกำหนดเขตสำรวจที่ดิน และประกาศกำหนดเขตสำรวจการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- กำหนดมาตรการเพื่อการปรับปรุงดินหรือที่ดิน หรือกำหนดมาตรการเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (มาตรา 9)
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนาที่ดินมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน และให้มีแผนที่แนบท้ายประกาศ ด้วยโดยแผนที่ดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศ (มาตรา 12)

(3) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

3) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

- “การผังเมือง” หมายความว่า การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่างๆ สำหรับเป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับ จังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท ให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสุลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

- “ผังเมืองรวม” หมายความว่า แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการ ควบคุมโดยทั่วไปในพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองและการดำรงรักษาเมือง บริเวณที่ เกี่ยวข้อง หรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข โภค สาธารณูปการ บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง
 - “ผังเมืองเฉพาะ” หมายความว่า แผนผังและโครงการดำเนินการเพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่งหรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมือง บริเวณที่ เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อประโยชน์ ในการสร้างเมืองใหม่ การพัฒนาเมือง การอนุรักษ์เมือง หรือการฟื้นฟูเมือง
 - “ผังน้ำ” หมายความว่า ผังน้ำตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ หรือผังแสดง เขตการพัฒนาแหล่งน้ำและพื้นที่น้ำหลาก
- 10) บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการวางและจัดทำ ผังเมืองทุกระดับ พร้อมทั้งบริหารจัดการผังเมืองให้มีรูปแบบการดำเนินการและการบริหารจัดการที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนและขั้นตอน การดำเนินการปฏิรูปประเทศ สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการวางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง และระดับชนบท ตลอดจนกระจายอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของพื้นที่ ทั้งนี้ ภายใต้ว วัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้
- วางและจัดทำผังเมืองในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน
 - วางกรอบและนโยบายการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง และชนบท อย่าง สมดุลและยั่งยืน
 - วางกรอบและนโยบายด้านการพัฒนา และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - วางกรอบในการอนุรักษ์และรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

- วางแนวทางเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและโครงการพัฒนาภายใต้หน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับผังเมืองแต่ละระดับ
 - แก้ไขปัญหาผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่สอดคล้องกันให้มีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการป้องกัน แก้ไข หรือบรรเทาภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น (มาตรา 6)
- 11) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศเพื่อใช้เป็นกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่ การพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้องและชนบท โครงสร้างพื้นฐานหลัก การพัฒนาพื้นที่พิเศษ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการอื่นๆ ที่จำเป็น เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมือง แห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 13)
- 12) ผังนโยบายระดับประเทศตามมาตรา 13 ประกอบด้วย
- วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับประเทศ
 - กรอบนโยบาย เป้าหมาย แผนและแผนผังทางด้านกายภาพ เพื่อการพัฒนาหรือการอนุรักษ์ของประเทศ ดังต่อไปนี้
 - ก. การใช้ประโยชน์พื้นที่
 - ข. การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน
 - ค. โครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การจัดการน้ำ การสาธารณสุข การศึกษา การพลังงาน การท่องเที่ยว การคมนาคมและการขนส่ง รวมทั้งระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ
 - ง. พื้นที่พัฒนาพิเศษซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาตามนโยบายรัฐบาลหรือกิจการเฉพาะที่รัฐจัดให้มีขึ้น
 - จ. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ
 - ฉ. ศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 - ช. การพัฒนาเมืองและชนบท
 - ซ. การเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค
 - ฌ. การอื่นๆ ที่จำเป็น

- มาตรการและวิธีดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับประเทศ
 - การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของ หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 14)
- 13) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาคเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่ง จังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อ คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 15)
- 14) ผังนโยบายระดับภาคตามมาตรา 15 ประกอบด้วย
- วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค
 - แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับภาค
 - แผนผังที่ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ ตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น
 - นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของผังนโยบายระดับภาค
 - การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของ หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 16)
- 15) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง ให้กรมโยธาธิการและผังเมืองวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาพื้นที่ระดับจังหวัดในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการผังเมือง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 17)

16) ผังนโยบายระดับจังหวัดตามมาตรา 17 ประกอบด้วย

- วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด
- แผนที่แสดงเขตผังนโยบายระดับจังหวัด
- แผนผังที่สร้างขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แผนผังแสดงระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ ตามโครงสร้างพื้นฐาน แผนผังแสดงสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และ ระบบนิเวศ แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น
- รายการประกอบแผนผังตามความจำเป็น
- นโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของ ผังนโยบายระดับจังหวัด
- การบริหารและพัฒนาการผังเมือง วิธีปฏิบัติ และความร่วมมือของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินการ (มาตรา 18)

17) ผังเมืองรวม ประกอบด้วย

- วัตถุประสงค์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม
- แผนที่แสดงเขตของผังเมืองรวมโดยแสดงข้อมูลภูมิประเทศ ระดับชั้น ความสูง และพิกัดภูมิศาสตร์
- แผนผังที่สร้างขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับ โดยใช้มาตราส่วนตาม ความเหมาะสมที่มีความละเอียดเพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจได้ง่าย สามารถ เชื่อมโยงกับแผนที่ดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานสากลตามเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีสาระสำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วย แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงโครงการการคมนาคมและการขนส่ง โดยแสดงการเชื่อมต่อโครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งไว้ด้วย แผนผังแสดงโครงการกิจการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ แผนผังแสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนผังแสดงผังน้ำ เป็นต้น
- รายการประกอบแผนผัง

- ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่จะให้ปฏิบัติหรือไม่ให้ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมและแผนผังตาม 3) ทุกประการดังต่อไปนี้
 - ก. ประเภทและขนาดกิจการ
 - ข. ประเภท ชนิด ขนาด ความสูง และลักษณะของอาคาร
 - ค. อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่ แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร
 - ง. อัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดินต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร หรืออัตราส่วนพื้นที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมดินของแปลงที่ดินที่อาคารตั้งอยู่ต่อพื้นที่ใช้สอยรวมของอาคาร
 - จ. ระยะถอยร่นจากแนวธรรมชาติ ถนน แนวเขตที่ดิน อาคาร แหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ และสถานที่อื่นๆ ที่จำเป็น รวมทั้งพื้นที่แนวกันชนด้วย
 - ฉ. ขนาดของแปลงที่ดินที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร
 - ช. ข้อกำหนดอื่นที่จำเป็นโดยรัฐมนตรีประกาศกำหนดตามคำแนะนำ ของคณะกรรมการผังเมือง (มาตรา 22)
- (4) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547
 - 4) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่” หมายความว่า การดำเนินการพัฒนาที่ดิน หลายแปลงโดยการวางผังจัดรูปที่ดินใหม่ ปรับปรุงหรือจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน และการร่วมรับภาระและ กระจายผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยความร่วมมือระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือเอกชนกับรัฐ เพื่อให้ เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและชุมชน และ เป็นการสอดคล้องกับการผังเมือง
 - “โครงการจัดรูปที่ดิน” หมายความว่า โครงการที่จัดทำขึ้นสำหรับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - “เจ้าของที่ดิน” หมายความว่า ผู้มีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้หมายความรวมถึงเจ้าของห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดด้วย

- “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - “คณะกรรมการส่วนจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดและให้หมายความรวมถึงคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย
- 18) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)
- 19) คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ มีอำนาจหน้าที่
- กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และมาตรการสำคัญเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ตามที่คณะกรรมการส่วนจังหวัดเสนอ
 - กำหนดมาตรฐานการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - ออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ และการอนุมัติโครงการของคณะกรรมการส่วนจังหวัด
 - ให้ความเห็นหรือคำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 6)
- 20) ให้มีคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัด (มาตรา 11) หรือคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กรุงเทพมหานคร (มาตรา 12) มีอำนาจหน้าที่
- กำหนดมาตรการและแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
 - เสนอแผนแม่บทและพื้นที่เป้าหมายการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดต่อคณะกรรมการ เพื่อขอความเห็นชอบ

- ประสานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการหลักของ ท้องถิ่น
- อนุมัติโครงการจัดรูปที่ดินที่ดำเนินการภายในเขตจังหวัด
- เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการนำที่ดินของรัฐมาใช้ การจัดหาที่ดินทดแทนที่ดินของรัฐและการเวนคืนที่ดินในเขตโครงการจัดรูปที่ดิน
- ดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 13)

21) ในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่วนจังหวัดแล้วผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายมีสิทธิที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้ โดยไม่ต้องขอ ความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน

- เข้าไปรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือดัดแปลงอาคาร ตลอดจนทำการอันจำเป็นอย่างอื่นในที่ดินของผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการจัดรูปที่ดิน
- เข้าไปสำรวจ รั้ววัด จัดสร้างถนน ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดรูปที่ดิน
- ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขต
- ดำเนินการเพื่อแบ่งแยกแปลงที่ดิน รวมแปลงที่ดิน และทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือสิทธิการเช่าแทนเจ้าของที่ดินในบริเวณโครงการจัดรูปที่ดินได้ ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ ของโครงการจัดรูปที่ดินนั้น การดำเนินการในอาคารหรือที่ดินที่มีผู้อาศัยอยู่ จะต้องมีการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบล่วงหน้าตามระยะเวลาที่สมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่จะได้รับความยินยอม จากผู้นั้น ส่วนการเข้าดำเนินการรื้อถอน เคลื่อนย้าย หรือดัดแปลงสิ่งสาธารณูปโภคที่หน่วยงานของรัฐควบคุมดูแลอยู่ จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานนั้นก่อน โดยกำหนดเวลาให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ที่ดินหรือสิ่งสาธารณูปโภคนั้นแจ้งกลับว่าประสงค์จะดำเนินการเองหรือไม่ (มาตรา 58)

(5) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2515

5) กำหนดให้การประปาเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค (ข้อ 3 (5))

- 6) ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่จะได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) (ข้อ 4)
 - 7) ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 การประกอบกิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น (ข้อ 6)
 - 8) ในการอนุญาตหรือให้สัมปทานตามข้อ 4 (กิจการประปา) รัฐมนตรี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนไว้ด้วยก็ได้ (ข้อ 7)
 - 9) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการประปา (ข้อ 11)
 - 10) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (แก้ไขคำว่า “กระทรวงมหาดไทย” เป็น “กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (ข้อ 23) อนึ่ง ปัจจุบันมีประกาศซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. 2554 และประกาศกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการตามประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2515 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ลงวันที่ 30 เมษายน 2553
- (6) พระราชบัญญัติรักษาคลอก ศก 121 (พ.ศ. 2445) และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 11) ถ้าหากว่าสามารถจะทำได้อย่างอื่นแล้ว ห้ามมิให้ผู้นหนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฝุ่น ผอยหรือสิ่งโสโครกเททิ้งในคลอง และห้ามมิให้เททิ้งสิ่งของดังกล่าวมาแล้วลงในทางน้ำลำคู ซึ่งเลื่อนไหลมา ลงคลองได้ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ (มาตรา 6)

12) การที่จะพาสัตว์พาหนะ คือ ช้าง, ม้า, โค, กระบือ, ช้างคลอนั้น ให้ขึ้นลงได้ที่
ท่าซึ่งกำหนดไว้ให้เป็นทีสำหรับข้ามสัตว์พาหนะ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดพาสัตว์
พาหนะขึ้นลงในคลองนอกจากท่าข้ามเป็นอันขาด ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษ
ปรับเป็นรายตัวสัตว์พาหนะ (มาตรา 7)

13) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำให้คลองและฝั้งคลอง หรือถนนหลวงเสียไปด้วย
ประการใดๆ ถ้าผู้ใดกระทำความผิดจะมีโทษทั้งจำคุกและปรับ และต้องทำสิ่งซึ่ง
เสียหายให้คืนดีด้วย (มาตรา 9)

พระราชบัญญัติรักษาคคลอง ศก 121 เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับหนึ่งที่
กล่าวถึง การควบคุมการใช้ประโยชน์และการรักษาคุณภาพน้ำในคลอง
สาธารณะ

(7) พระราชบัญญัติรักษาคคลองประปา พ.ศ. 2526

1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

- “คลองประปา” หมายความว่า คลองที่การประปาใช้เก็บน้ำและส่งน้ำที่
ได้มา จากแหล่งน้ำดิบ คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ เพื่อใช้ในการผลิต
น้ำประปาตามที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดให้เป็น
คลองประปา
- “แหล่งน้ำดิบ” หมายความว่า แหล่งน้ำที่นำมาใช้ในการผลิตน้ำประปา
ของ การประปา
- “คลองรับน้ำ” หมายความว่า คลองที่ใช้รับน้ำดิบจากแหล่งน้ำดิบเข้าสู่
คลอง ขังน้ำหรือคลองประปา
- “คลองขังน้ำ” หมายความว่า คลองหรือที่ที่ใช้เก็บน้ำดิบสำหรับส่งเข้าคลอง
ประปา
- “เขตหวงห้าม” หมายความว่า เขตของคลองขังน้ำที่รัฐมนตรีประกาศ
กำหนด เป็นเขตหวงห้าม
- “ท่อส่งน้ำดิบ” หมายความว่า ท่อส่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาของ
การ ประปารวมทั้งท่ออื่นใดซึ่งส่งน้ำดิบจากคลองประปาตลอดได้คลองอื่นที่
มิใช่คลองประปา
- “ท่อผ่านคลอง” หมายความว่า ท่อส่งน้ำจากคลองอื่นหรือแหล่งน้ำอื่นที่ฝั้ง
ลอดได้คลองประปา

- “การประปา” หมายความว่า การประปานครหลวงตามกฎหมายว่าด้วยการ
การ ประปานครหลวงหรือการประปาส่วนภูมิภาคตามกฎหมายว่าด้วยการ
ประปาส่วนภูมิภาค หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ดำเนินกิจการการประปา
แล้วแต่กรณี
- 2) ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหรือขยายคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ สร้าง
ทำนบหรือปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างอื่นใดลงในเขตคลองดังกล่าว เว้นแต่ได้รับ
อนุญาตเป็นหนังสือจากการประปา ตามมาตรา 7 และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่
กำหนดในใบอนุญาตนั้น ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากการประปาตามมาตรา 7
ให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใน บริเวณคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ
และให้สิ่งก่อสร้างดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของการประปา (มาตรา 9)
- 3) ห้ามมิให้ผู้ใดทำลายหรือทำให้เสียหายแก่คันคลอง ประตูน้ำ ทำนบหรือเขื่อน
ของการประปา ท่อส่งน้ำดิบ หรือท่อผ่านคลอง สะพานข้ามคลองประปา
สะพานข้ามคลองรับน้ำ หรือสะพาน ข้ามคลองขังน้ำ (มาตรา 12)
- 4) ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใดๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลอง
ประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ ขยะมูลฝอย หรือ
สิ่งปฏิกูลลงในเขตคลองประปา คลองรับน้ำ หรือคลองขังน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดชักผ้า
ล้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรืออาบน้ำในเขตคลองประปา (มาตรา 14 และมาตรา 15)
- (8) พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 1) การประปานครหลวง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้
 - สำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา
 - ผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัด
นนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ และควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับระบบ
ประปาเอกชนในเขตท้องที่ ดังกล่าว
 - ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์แก่การประปา (มาตรา 6
และมาตรา 8)
 - 2) การผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา และการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบโดยการ
ประปานครหลวง เป็นกิจการสาธารณูปโภค และให้อยู่ภายใต้บังคับของ
กฎหมายอันว่าด้วยการนั้น (มาตรา 7)
 - 3) การประปานครหลวงมีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบเขตแห่ง
วัตถุประสงค์ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 6 อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- สร้าง ชื่อ จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้เช่าชื่อ ยืม ให้ยืม และ ดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้ บริการ และความสะดวกรวดเร็ว ของการประปานครหลวง
 - ชื่อ จัดหา เช่า ให้เช่า ให้เช่าชื่อ แลกเปลี่ยน ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง จำหน่าย หรือดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ
 - สำรวจและวางแผนจำหน่ายน้ำที่จะทำใหม่ หรือขยายเพิ่มเติมภายใน เขตท้องที่ตามมาตรา 6(2)
 - กำหนดอัตราราคาขายน้ำ ค่าบริการ และความสะดวกรวดเร็ว ของการประปา นครหลวง และจัดระเบียบเกี่ยวกับวิธีชำระราคาและค่าบริการ
 - กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับระบบประปาเอกชนในเขตท้องที่ตามมาตรา 6(2)
 - จัดระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของ การประปา นครหลวง
 - จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบกิจการประปา
 - เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัท มหาชน จำกัด เพื่อประโยชน์แก่กิจการของการประปา นครหลวง
 - ว่าจ้างหรือรับจ้างประกอบกิจการประปา
 - ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง และนายหน้าในกิจการตาม วัตถุประสงค์ของการประปา นครหลวง
 - ทำการค้าและให้บริการต่างๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องใช้เกี่ยวกับ กิจการประปา
 - กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของการประปา นครหลวง (มาตรา 13)
- 4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของการประปา นครหลวง (มาตรา 19)
- 5) คณะกรรมการการประปา นครหลวง มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของการประปา นครหลวง รวมถึงวางข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามมาตรา 13 (มาตรา 24)
- 6) เพื่อประโยชน์ในการสร้าง และบำรุงรักษาระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ เช่น ท่อน้ำ ประตุน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดจำนวนน้ำ ถังพักน้ำ และอุปกรณ์ต่างๆ

ให้พนักงานมีอำนาจที่จะใช้ สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ในความ
ครอบครองของบุคคลใดๆ ซึ่งมีใช้โรงเรือนที่คนอยู่อาศัยเป็น การชั่วคราวภายใต้
เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- การใช้สอย หรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจ สร้าง
หรือบำรุงรักษาระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ หรือการป้องกันความ
เสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการส่ง และการจำหน่ายน้ำ
- ได้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบ
ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันที่จะใช้สอย หรือเข้าครอบครอง
- ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ หรือ
ผู้ทรงสิทธิอื่นเนื่องจากการกระทำของพนักงานดังกล่าวข้างต้น บุคคลเช่น
ว่านั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจากการประปานครหลวงได้ และถ้าไม่สามารถ
ตกลงกันในจำนวนค่าทดแทน ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการ วินิจฉัย
โดยให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ
(มาตรา 36)

(9) พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบ
และส่งเสริมธุรกิจการประปาโดยการสำรวจ จัดหาแหล่งน้ำดิบ และจัดให้ได้มา
ซึ่งน้ำดิบ เพื่อใช้ในการผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งการดำเนิน
ธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับธุรกิจการประปา เพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่
การให้บริการสาธารณสุข โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และสุขภาพอนามัย
ของประชาชนเป็น สำคัญ (มาตรา 5)
- 2) กปภ. มีอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5
และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง
 - ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองหรือทรัพย์สินต่างๆ สร้าง ซ่อม จัดหา
ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง
แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือ ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งในและ
นอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้
 - สำรวจ วางแผน และพัฒนาแหล่งน้ำดิบ ตลอดจนจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ

- สำรวจ วางแผน และสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา
 - กำหนดราคาจำหน่ายน้ำประปา อัตราค่าบริการ ค่าเครื่องอุปกรณ์ และ ค่าสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและค่าตอบแทนดังกล่าว
 - กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้น้ำประปา เพื่อ ประโยชน์ในการให้บริการสาธารณสุขปโภค
 - กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้ และบำรุงรักษาทรัพย์สินของ กปภ.
 - ถือหุ้น หรือเข้าเป็นหุ้นส่วน หรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ. (มาตรา 7)
- 3) กปภ. มีอำนาจดำเนินการเพื่อจำหน่ายน้ำประปาในเขตท้องที่ซึ่งอยู่นอกเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการ แต่ กปภ. อาจดำเนินการจำหน่ายน้ำประปาในเขตที่การประปานครหลวงมีอำนาจดำเนินการได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากการประปานครหลวงแล้ว (มาตรา 8)
- 4) คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาคมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กปภ. อำนาจหน้าที่เช่นนี้ให้รวมถึง วางข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม มาตรา 5 และมาตรา 7 วางข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้ และรักษาทรัพย์สินของ กปภ. (มาตรา 17)
- 5) เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา เช่น แหล่งน้ำดิบ ท่อน้ำ โรงสูบน้ำ เครื่องวัดปริมาณน้ำ ถังพักน้ำ โรงกรองน้ำ ถังตกตะกอน และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พนักงานและลูกจ้างมีอำนาจใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีใช้ที่อยู่อาศัย ของบุคคลใดๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้
- การใช้สอยหรือครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา หรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกัน อันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา
 - กปภ. ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าแล้วโดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง

อสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่
อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ ให้ประกาศให้
เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า
สามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น
ตั้งอยู่และ ณ ที่ว่าการเขตหรือที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการ
ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และ
การที่จะกระทำการนั้นไว้ด้วย (มาตรา 29 วรรคหนึ่ง)

- 6) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการ
ของ กปภ. เพื่อการนี้จะสั่งให้ กปภ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำ
รายงาน หรือยับยั้งการกระทำของ กปภ. ที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล หรือมติ
ของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตาม นโยบายของ
รัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ
ดำเนินกิจการได้ (มาตรา 46)

(10) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

- 1) ให้จัดตั้งการไฟฟ้าขึ้น เรียกว่า “การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย” เรียก โดย
ย่อว่า “กฟผ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้
- ผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่ายซึ่งพลังงานไฟฟ้าให้แก่
 - ก. การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือการไฟฟ้าอื่นตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น
 - ข. ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
 - ค. ประเทศใกล้เคียง
 - ดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจาก
ธรรมชาติ เช่น น้ำ ลม ความร้อนธรรมชาติ แสงแดด แร่ธาตุ หรือเชื้อเพลิง
เป็นต้นว่า น้ำมัน ถ่านหิน หรือก๊าซ รวมทั้งพลังงานปรมาณู เพื่อการผลิต
พลังงานไฟฟ้า และงานอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ. (มาตรา 6)
- 2) ให้ กฟผ. มีอำนาจกระทำกิจการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6
อำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ
อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่นอันเป็น อุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นเพื่อการผลิต
พลังงานไฟฟ้า หรือเพื่อการพัฒนาการไฟฟ้าพลังน้ำหรือเพื่อประโยชน์ เกี่ยวกับ

การไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังปรมาณู หรือโรงไฟฟ้าพลังอื่น รวมทั้งลานโกไฟฟ้าและสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของ โรงไฟฟ้านั้นๆ หรือสร้างระบบไฟฟ้า (มาตรา 9)

3) ให้คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่วาง นโยบายและควบคุมดูแลทั่วไปซึ่งกิจการของ กฟผ. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้ รวมถึงการออกระเบียบหรือ ข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (มาตรา 18)

4) ให้ กฟผ. รับผิดชอบในการดำเนินกิจการและการบำรุงรักษาเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อน ระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรือ อ่างนั้นภายในขอบแห่ง วัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 รวมทั้งการควบคุมปริมาณ น้ำที่กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ โดยให้คำนึงถึง ประโยชน์มากที่สุดจาก การควบคุมลุ่มแม่น้ำที่มีการสร้างเขื่อนดังกล่าวนั้น และแคว ลำน้ำ ทางน้ำ คลอง หรือ คลองส่งน้ำที่มีต่อเนื่องกับลุ่มแม่น้ำนั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้ กฟผ. และกรมชลประทานร่วมกันออกข้อบังคับเพื่อกำหนดปริมาณน้ำที่จะ กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการออก ข้อบังคับ หรือการปฏิบัติตาม ข้อบังคับให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง พลังงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัย คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด (มาตรา 38)

(11) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1) กำหนดบทนิยามคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กร บริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมือง พัทยา และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

- “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 4)

2) กำหนดให้มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่

- จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ แผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อ รัฐสภา

- กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง
 - กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการ ส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการกระจายอำนาจการอนุมัติหรือการอนุญาตตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึง ความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการประชาชน และการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆ เป็นสำคัญ
 - เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรร เพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากราชการ ส่วนกลาง (มาตรา 12)
- 3) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจและหน้าที่
- รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
 - รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ
 - ร่วมมือและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
 - ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่คณะกรรมการ มอบหมาย (มาตรา 15)
- 4) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของตนเอง การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ การสาธารณสุข โภคและการ ก่อสร้างอื่นๆ

การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง (มาตรา 16)

- 5) ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด การสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม การจัดการ สิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกัน ดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด สนับสนุนหรือ ช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (มาตรา 17)
- 6) ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา 16 และมาตรา 17 (มาตรา 18)
- 7) ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดว่าองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในส่วนใด (มาตรา 20)
- 8) บรรดาอำนาจและหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐตามกฎหมาย รัฐอาจมอบอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทนได้ ในการดำเนินงานตามอำนาจ และหน้าที่ที่ระบุไว้ในมาตรา 16 มาตรา 17 มาตรา 18 และมาตรา 19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมมือกันดำเนินการหรืออาจ

ร้องขอให้ รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น แล้วแต่กรณี ดำเนินการแทน
ได้ (มาตรา 21)

(12) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้
 - “จังหวัด” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
 - “อำเภอ” หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอด้วย
 - “ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า ข้าราชการที่ปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและได้รับเงินเดือนโดยมีอัตราเงินเดือนและตำแหน่งในงบประมาณที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดขึ้น
 - “ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น นอกจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - “ข้อบัญญัติ” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ประกาศและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 6)
- 3) ในจังหวัดหนึ่งให้มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น และกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด (มาตรา 7 และมาตรา 8)
- 4) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น โดยในอำเภอหนึ่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้หนึ่งคน (มาตรา 9)
- 5) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่

- กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย
 - สิ่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 35/5)
- 6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้
- ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
 - จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
 - สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
 - ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
 - แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
 - ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนในการดูแลการจราจรและการรักษาความสงบเรียบร้อย
 - คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 45)
- 7) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 45/1)
- 8) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 46)
- 9) กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ราชการ ส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการดังกล่าว ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่างๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม (มาตรา 47)
- 10) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ (มาตรา 48)
- 11) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทน องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการ จังหวัดเสียก่อน (มาตรา 49 วรรคหนึ่ง)

- 12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้
ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัด
ให้มีขึ้นได้ ทั้งนี้ตาม ระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 69)
- 13) ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการขององค์การ บริหาร
ส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ
เพื่อการนี้ให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงหรือสั่งให้
องค์การบริหารส่วนจังหวัดชี้แจงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ (มาตรา 77 วรรคหนึ่ง)
- (13) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 1) การจัดตั้งเทศบาล ได้กำหนดให้ท้องถิ่นที่มีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็น
เทศบาลให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้นๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาล
นคร ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่
ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น (มาตรา 7)
 - 2) เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบล
และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและ
นายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาลในระหว่างที่
ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อน
วันที่ จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่
นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการ
เลือกตั้งนายกเทศมนตรี (มาตรา 8)
 - 3) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้น เป็น
เทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้
ด้วย (มาตรา 9)
 - 4) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่น ชุมม
ชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติ
หน้าที่อันต้องทำตาม พระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย
ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทย นั้นให้ระบุชื่อและเขต
ของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 10)
 - 5) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมี
รายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมี

- ประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย (มาตรา 11)
- 6) องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี (มาตรา 14)
 - 7) สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวน ดังต่อไปนี้
 - สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน
 - สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน
 - สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คนผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 15)
 - 8) สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใดๆ (มาตรา 18)
 - 9) สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาลและ รองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล (มาตรา 20)
 - 10) ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภา เทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ (มาตรา 21)
 - 11) ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้ (มาตรา 23)
 - 12) ให้เทศบาลมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 48 ทวิ)
 - 13) นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่

- กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ และนโยบาย
 - สิ่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล
 - วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ
 - ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และ กฎหมายอื่น (มาตรา 48 เตรส)
- 14) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รักษาความสะอาดของ ถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุข ของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 50)
- 15) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขต เทศบาล เพื่อให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 51)
- 16) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ เป็นต้น (มาตรา 53)
- 17) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล เพื่อกิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การ

วางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมกิจการ
การท่องเที่ยว เป็นต้น (มาตรา 56)

(14) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม

- 1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามขึ้นใช้บังคับ ดังต่อไปนี้
 - “หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - “นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย
 - “ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีที่ตำบลใด มีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้ หมายความว่า เฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- 2) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 5 วรรคหนึ่ง)
- 3) ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และ ให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดย ตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำ ตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านใน ตำบลนั้นเป็น สมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน (มาตรา 6 และมาตรา 7)
สภาตำบลมีกำนันเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคน หนึ่ง ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจกสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล (มาตรา 16)
- 4) สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการ และ งบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและ พัฒนาตำบล ปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วย ลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 22)

- 5) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายในตำบล เกี่ยวกับการจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมถึงคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (มาตรา 23)
- 6) ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานใด ในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย (มาตรา 26)
- 7) ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล (มาตรา 27)
- 8) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการ นอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วย การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกัน ได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหาร ส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็น กิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 28)
- 9) การกำกับดูแลสภาตำบล ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ หากปรากฏว่าสภาตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งยุบสภาตำบลได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ (มาตรา 38 วรรคหนึ่ง และ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง)
- 10) สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา ติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสอง อาจจัดตั้งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย ทั้งนี้ สภาตำบลหรือองค์การบริหาร ส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ ของประชาชนในเขตตำบลนั้น (มาตรา 40 วรรคหนึ่ง และมาตรา 41 ทวิ)

- 11) สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหาร ราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ตามเจตนารมณ์ ของประชาชนในเขตตำบล นั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วน ท้องถิ่นไว้ในประกาศ กระทรวงมหาดไทยด้วย (มาตรา 41 ตรี)
- 12) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหาร ส่วน ตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย (มาตรา 42 วรรคหนึ่ง)
- 13) องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วน ท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลและนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล (มาตรา 43 และมาตรา 44)
- 14) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น (มาตรา 45 วรรค หนึ่ง)
- 15) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
 - ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางใน การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติม
 - ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม กฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 46)
- 16) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมา จาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา 58)นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มี อำนาจหน้าที่
 - กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหาร ราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับ
ของทางราชการ

- สิ่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 59)

17) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

- จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น (มาตรา 67)

18) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาน้ำท่วม ดังนี้

- ให้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- การผังเมือง (มาตรา 68)

19) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ ล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้ กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำ

- ความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไป ประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการ
นั้นด้วย (มาตรา 69)
- 20) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้องค์การบริหาร ส่วน
ตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการ
ดำเนินการของทาง ราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการ
ถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง แห่งชาติ (มาตรา 70)
- 21) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติต้องการบริหารส่วนตำบลเพื่อ ใช้
บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อ
ปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมี
กฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออกข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจ
ออกข้อบัญญัติ (มาตรา 71)
- 22) ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วน
ตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ (มาตรา 90)
- (15) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ
สาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการ
ในการควบคุมหรือกำกับดูแล สำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่างๆ
รวมถึงกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการ ดำรงชีพของ
ประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือแก้ไขสิ่ง
ที่จะมีผลกระทบต่อ สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของ
ประชาชน โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดให้ใช้บังคับ เป็นการทั่วไปทุก
ท้องถิ่นหรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และในกรณีที่
กฎกระทรวงดังกล่าวจะ สมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้าน
เทคนิควิชาการหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ตามสภาพสังคม
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด
โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการสาธารณสุข และประกาศในราชกิจจา
นุเบกษา (มาตรา 6)
- 2) ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อ
สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมี
การแก้ไขโดยเร่งด่วน อธิบดี กรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือ
บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการ
กระทำหรือให้กระทำการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้

ตามที่ เห็นสมควรถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้ เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใดๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ (มาตรา 8)

- 3) คณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใดๆ เกี่ยวกับ การสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดโครงการและประสานงาน ระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นต้น (มาตรา 10)
- 4) กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอากชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้ (มาตรา 26)
- 5) เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแล รักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัด สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการ ป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ (มาตรา 35)

(16) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ บ้านเมือง

พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “ที่สาธารณะ” หมายความว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนอกจากที่รกร้างว่างเปล่า และหมายความรวมถึงถนนและทางน้ำด้วย
 - “สถานสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เป็นสาธารณะสำหรับประชาชนใช้เพื่อการบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการชุมนุม

- “ทางน้ำ” หมายความว่า ทะเล ทะเลสาบ หาดทรายชายทะเล อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ห้วย หนอง คลอง คับคลอง บึง คลำราง และหมายความรวมถึงท่อระบายน้ำด้วย
 - 2) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งกรวด หิน ดิน เลน ทราย หรือเศษวัตถุ ก่อสร้าง ลงในทางน้ำ หรือกองไว้ หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้วัตถุดังกล่าวไหลหรือตกลงในทางน้ำ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวจัดการขนย้ายวัตถุดังกล่าวออกไปให้ห่างจากทางน้ำภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดและถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำหรือทำให้ท่อระบายน้ำ คู คลอง ตื้นเขิน ให้มีอำนาจสั่งให้ ผู้กระทำการดังกล่าวแก้ไขให้ทางน้ำดังกล่าวคืนสู่สภาพเดิม (มาตรา 23)
 - 3) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท ปล่อยหรือระบายอุจจาระหรือปัสสาวะจากอาคาร หรือยานพาหนะลงในทางน้ำ (มาตรา 30)
 - 4) กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเท หรือทิ้งสิ่งปฏิกูล มูลฝอย น้ำโสโครกหรือสิ่งอื่นใดลง บนถนนหรือในทางน้ำ (มาตรา 33)
- (17) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 1) มาตรา 5 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “การประมง” หมายความว่า การทำการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การดูแลรักษาสัตว์น้ำ การแปรรูปสัตว์น้ำ และหมายความรวมถึงการกระทำใดๆ ที่เป็นการสนับสนุนการทำการ ประมง
 - “ทำการประมง” หมายความว่า ค้นหา ล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำ หรือการกระทำใดๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อล่อ จับ ได้มา หรือเก็บสัตว์น้ำในที่จับสัตว์น้ำ
 - “ประมงน้ำจืด” หมายความว่า การทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำที่อยู่ในน่านน้ำภายใน
 - “การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำทั้งโดยวิธีธรรมชาติ วิธีผสมเทียม หรือวิธีอื่นใดในที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำในช่วง ใดของวงจรชีวิตสัตว์น้ำนั้น

- “ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ” หมายความว่า บ่อ คอก กระชัง หรือที่ที่ใช้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำลักษณะอื่นใด ไม่ว่าจะอยู่ในที่ดินของเอกชน หรือในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือในที่จับสัตว์น้ำ ใดๆ ที่ผู้ขุด ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของ หรือผู้ครอบครองมีความมุ่งหมายโดยตรงที่จะใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
 - “การทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า การทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมาย การทำการประมงที่ไม่ได้รายงาน และการทำการประมงโดยไร้ใบอนุญาต
- 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้ (มาตรา 6)
 - 3) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง เช่น กำหนดนโยบายการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ น้ำและสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมและ สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน (มาตรา 19)
 - 4) ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้วัตถุอันตรายตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดลงสู่ที่จับสัตว์น้ำ หรือปล่อย เท ทิ้ง ระบาย หรือทำให้สิ่งใดลงสู่ ที่จับสัตว์น้ำในลักษณะที่เป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ หรือทำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิดมลพิษในลักษณะที่เป็นอันตราย แก่สัตว์น้ำ (มาตรา 58)
 - 5) กำหนดให้ผู้ทีกระทำโดยเจตนาหรือโดยประมาททำให้ที่จับสัตว์น้ำเกิด มลพิษในลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่สัตว์น้ำ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งปวงในการช่วยเหลือหรือป้องกันชีวิต สัตว์น้ำและทำให้ที่จับสัตว์น้ำฟื้นฟูกลับสู่สภาพตามธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกรมประมงกำหนด (มาตรา 59)
 - 6) ในกรณีทีปรากฏว่าในที่จับสัตว์น้ำแห่งใดเกิดสภาวะมลพิษ หรือมีการ ปนเปื้อนของสารพิษหรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อมนุษย์หรือต่อสัตว์น้ำเกินมาตรฐานที่อธิบดีกรมประมง ประกาศกำหนด อธิบดีมีอำนาจประกาศห้ามทำ การประมงในที่จับสัตว์น้ำแห่งนั้นภายในเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 100)
- (18) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

- 1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

- “เรือ” หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด ไม่ว่าจะใช้เพื่อบรรทุก ลำเลียง โดยสาร ลาก จูง ดัน ยก ชุดหรือลอก รวมทั้งยานพาหนะอย่างอื่นที่สามารถใช้ใต้น้ำได้ทำนองเดียวกัน
 - “เจ้าท่า” หมายความว่า อธิบดีกรมเจ้าท่าหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมาย
- 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจออกกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้
- กำหนดแนวแม่น้ำลำคลองหรือทะเลอาณาเขตแห่งใดเป็นเขตท่าเรือและเขตจอดเรือ
 - กำหนดทางเดินเรือทั่วไปและทางเดินเรือในเขตท่าเรือนอกจากทางเดินเรือในเขตท่าเรือกรุงเทพฯ
 - กำหนดแนวทะเลแห่งใดภายในน่านน้ำไทยเป็นเขตควบคุมการเดินเรือ (มาตรา 12)
- 3) ให้เจ้าท่าโดยคำแนะนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจประกาศกำหนดแนวแม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ หรือทะเลอาณาเขตเป็นเขตห้ามจอดเรือหรือ แพร (มาตรา 45/1 วรรคหนึ่ง)
- 4) ให้เจ้าท่ามีอำนาจสั่งห้ามใช้และให้แก้ไขท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ และแพในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย ซึ่งมีสภาพไม่ปลอดภัยในการใช้ หรืออาจเกิดอันตรายแก่ประชาชนหรือแก่การเดินเรือ โดยแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบเป็นหนังสือ ในกรณีที่ ไม่ปรากฏตัวเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ปิดคำสั่งไว้ ณ ท่ารับส่งคนโดยสาร ท่ารับส่งสินค้า ท่าเทียบเรือ หรือ แพนั่น และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับคำสั่งนั้นแล้ว (มาตรา 46 ทวิ)
- 5) ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และ ใต้น้ำของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก เจ้าท่า (มาตรา 117 วรรคหนึ่ง)
- 6) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใดๆ ยกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่

ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื่นเงิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการ ขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119)

7) ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้น้ำมันและเคมีภัณฑ์หรือ สิ่งใดลงลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทยอันอาจจะเป็นเหตุให้เกิดเป็นพิษต่อสิ่งมีชีวิตหรือต่อสิ่งแวดล้อม หรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบดังกล่าว ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดใช้เงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป ในการแก้ไขสิ่งเป็นพิษหรือชดใช้ค่าเสียหายเหล่านั้นด้วย (มาตรา 119 ทวิ)

8) ให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแล รักษาและขุดลอกร่องน้ำ ทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย ห้ามมิให้ผู้ใดขุดลอก แก้ไข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเปลี่ยนแปลงร่องน้ำ ทางเรือเดิน แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาทและให้เจ้าท่าสั่งให้หยุดกระทำการดังกล่าว (มาตรา 120)

(19) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพ ที่อยู่รอบตัวมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น
 - “คุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของ ประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ
 - “มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียง และสภาวะอื่นๆ ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไป สำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม

- “เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมาย กำหนด
 - “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง
- 2) ให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)
- 3) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่
- เสนอนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
 - กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
 - เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการ ส่งเสริมการลงทุนเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อ คณะรัฐมนตรี
 - เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรี (มาตรา 13)
- 4) ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารหรือข้อมูล ที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าโครงการและแผนงานโดยอาจจะทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้เสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป (มาตรา 19 วรรคหนึ่ง)
- 5) ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ หรือคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอ

ความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (มาตรา 20)

- 6) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ อาจมอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ หรือกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ปฏิบัติการหรือเตรียม ข้อเสนอไปยัง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้ (มาตรา 21)
- 7) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้
 - มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตาม ลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่ม น้ำในแต่ละพื้นที่
 - มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งรวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ 3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล
 - การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวข้างต้น จะต้องอาศัย หลักวิชาการ กฎเกณฑ์ และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย (มาตรา 32)
- 8) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำ แผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม นั้น (มาตรา 35)

- 9) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้
- การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ
 - การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
 - การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือ สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
 - การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินกองทุนที่จำเป็น สำหรับการดำเนินงานตามแผน
 - การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และระหว่างส่วนราชการกับเอกชน รวมทั้งการกำหนด อัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
 - การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน
 - การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อ ประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 36)
- (20) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน
 - 2) ในกรณีที่รัฐมนตรีเห็นสมควร รัฐมนตรีจะลดหรือยกเว้นค่าภาคหลวงให้ บุคคลซึ่งประสบภัยพิบัติสาธารณะตามความจำเป็นเฉพาะรายก็ได้ (มาตรา 9 ทวิ 11)
 - 3) เพื่อบำบัดปัดป้องภัยอันตรายซึ่งมีมาเป็นสาธารณะโดยฉุกเฉินแก่ไม้หรือของ ป่าในป่าใด พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานในป่านั้น หรือป่าที่ใกล้เคียง รวมทั้ง คนงานหรือผู้รับจ้างของผู้รับอนุญาตหรือผู้รับสัมปทานให้ให้ความช่วยเหลือด้วยแรงงานหรือสิ่งของตามที่ จำเป็นแก่การนั้นได้ (มาตรา 65)
 - 4) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ใดในเขตสัมปทานเพื่อประโยชน์ในการ สร้างเขื่อนชลประทานหรือเขื่อนพลังน้ำ หรือเพื่อการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือความมั่นคงของชาติ หรือ เพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมหรือเพื่อ

ประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการ ดังต่อไปนี้

- ให้สัมปทานที่มีพื้นที่สัมปทานทับพื้นที่ดังกล่าวสิ้นสุดลงทั้งแปลง
 - ให้ผู้รับสัมปทานหยุดการทำกิจการที่ได้รับสัมปทานเป็นการชั่วคราว ใน
พื้นที่ดังกล่าวตามระยะเวลาที่เห็นสมควร
 - ตัดเขตพื้นที่ดังกล่าวออกจากพื้นที่ในสัมปทาน (มาตรา 68 ทวิ)
- 5) นอกจากการสิ้นสุดลงตามอายุของสัมปทาน หรือตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไข ที่
กำหนดไว้ในสัมปทาน หรือตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น สิทธิการทำกิจการที่
ได้รับสัมปทานในเขตพื้นที่ สัมปทานทั้งแปลงหรือบางส่วน ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อ
พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในเขตที่กำหนดให้เป็น
- อุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือ
 - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า
(มาตรา 68 ตรี)

(21) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “ป่า” หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง
ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย
 - “ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ
ตามพระราชบัญญัตินี้
 - “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้
- 2) ในจังหวัดใดที่มีป่าสงวนแห่งชาติ ให้มี “คณะกรรมการควบคุมและรักษา ป่า
สงวนแห่งชาติประจำจังหวัด” มีอำนาจหน้าที่ กำหนดมาตรการในการ
ควบคุมดูแล และการส่งเสริม การปลูกป่า รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพป่าสงวน
แห่งชาติ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ แนวทาง ดังกล่าวต้อง
กำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ด้วย (มาตรา
11)
- 3) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์ หรือ
อยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วย
ประการใดๆ อันเป็นการ เสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่เป็นไป
ตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา 14)

- 4) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 14 ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ชายฝั่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่ สองแสนบาทถึงสองล้านบาท (มาตรา 31)
- (22) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- 1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิดซึ่งโดยทั่วไปย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในธรรมชาติอย่างเป็นอิสระ และให้หมายความรวมถึงไข่และตัวอ่อนของสัตว์เหล่านั้นด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ สัตว์ซึ่งได้รับการยอมรับในทางวิชาการว่าสายพันธุ์นั้นเป็นสัตว์บ้านไม่ใช่สัตว์ป่า และสัตว์ที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว
 - 2) ผู้ใดจะจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี โดยยื่นเอกสารโครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ บัญชีรายการชนิดและจำนวนสัตว์ป่าหรือซากสัตว์ ป่าที่มีหรือจะมีไว้ในครอบครองโดยต้องแสดงหลักฐานการได้มา พร้อมด้วยแผนที่แสดงที่ตั้ง แบบแปลน และ แผนผังของสวนสัตว์โครงการจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์ และแบบแปลนและแผนผังของ สวนสัตว์ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการสวนสัตว์ที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้
 - การจัดการพื้นที่เลี้ยงและจัดแสดงสัตว์
 - การสุขาภิบาล การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดของเสีย และการควบคุมโรค
 - การปฏิบัติการและมาตรการฉุกเฉินต่างๆ (มาตรา 33)
 - 3) คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการขยายหรือการเพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า
 - เสนอแนะนโยบายและมาตรการที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองและดูแล รักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และ พื้นที่ควบคุมเพื่อการจัดการสัตว์ป่า
 - ให้ความเห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการการอนุรักษ์สัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

- กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อการอนุรักษ์และเพาะพันธุ์สัตว์ป่า การค้าสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า และผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า และการประกอบกิจการสวนสัตว์
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 45)
- 4) เมื่อปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสมควรต้องอนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัย และรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ตลอดจนคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศให้คงเดิม เพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตนั้นด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า” (มาตรา 47)
- 5) ภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือทำด้วยประการใดให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน เตือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือ ปิดกั้นหรือทำให้เกิดขวางกั้นทางน้ำหรือทางบก (มาตรา 55)
- 6) ห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานอื่นใดซึ่งต้องเข้าไปปฏิบัติการตามหน้าที่ (มาตรา 53)
- 7) ความในมาตรา 53 หรือมาตรา 55 มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้
- 8) มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันอันตรายแก่ บุคคลหรือชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติ อันเป็นสาธารณะ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการใดแล้ว ให้รายงานต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อทราบโดยมิชักช้า
- 9) เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ดูแลรักษา หรือบำรุงเขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า หรือการสำรวจการศึกษา การวิจัย หรือการทดลองทางวิชาการ หรือเพื่ออำนวยความสะดวก

ความสะดวกใน การศึกษาธรรมชาติ หรือเพื่ออำนวยความสะดวก หรือให้
ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีมี
ความจำเป็นเร่งด่วนหรือมี เหตุฉุกเฉินเพื่อการป้องกันอันตรายแก่บุคคลหรือ
ชุมชน หรือเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือ
เพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้
เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำดังกล่าวก็ได้ และให้
รายงานการกระทำต่ออธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชเพื่อ
ทราบ และให้ถือว่ากรกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือบุคคลอื่นเป็นการ
กระทำ ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา 56)

10) เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีกำหนดเขตห้ามล่าสัตว์ป่าชนิดหรือประเภทใด
แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดตัด โค่น แผ้วถาง เผา ทำลาย ตัดไม้หรือพฤษชาติอื่น หรือ
ทำลาย ทำให้เสื่อมสภาพขุด เก็บ ซึ่งแร่ ดิน หิน กรวด ทราย ลูกกรัง ของป่า หรือ
ทรัพยากรธรรมชาติใดๆ หรือเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์หรือสัตว์ป่า หรือ
เปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน หรือเดือด
แห้ง เป็นพิษหรือเป็น อันตรายต่อสัตว์ป่า เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก
อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือ เมื่ออธิบดีกรมอุทยาน
แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราวๆ ในเขตห้ามล่า
สัตว์ป่า แห่งหนึ่งแห่งใดโดยเฉพาะ ความที่กล่าวข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่การ
กระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือ เจ้าพนักงานอื่นใดที่มีความจำเป็นต้อง
ปฏิบัติการเพื่อประโยชน์ในการสำรวจ การศึกษา การวิจัย หรือการ ทดลองทาง
วิชาการ หรือการคุ้มครอง รักษาหรือช่วยเหลือสัตว์ป่า (มาตรา 67)

(23) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

- “อุทยานแห่งชาติ” หมายความว่า พื้นที่ที่มีความโดดเด่นสวยงามทาง
ธรรมชาติเป็นพิเศษหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสัตว์ ป่าหรือพืชป่าประจำถิ่นที่หายาก
หรือใกล้สูญพันธุ์ หรือโดดเด่นด้านธรณีวิทยา หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่
สมควรสงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อประโยชน์ของคนในชาติหรือเพื่อเป็นแหล่ง
ศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติหรือ นันทนาการของประชาชนอย่างยั่งยืน
- “วนอุทยาน” หมายความว่า พื้นที่ที่มีสภาพธรรมชาติสวยงามเหมาะแก่การ
สงวนรักษาไว้ให้เป็นแหล่งคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หรือเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทาง ธรรมชาติหรือนันทนาการของ
ประชาชนโดยส่วนรวม

- 2) คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจ
 - กำหนดนโยบายการจัดการอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ
 - เสนอแนะการกำหนดพื้นที่ใดเป็นอุทยานแห่งชาติ การขยายหรือการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของ ประเทศ
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบการกำหนดพื้นที่ใดเป็นวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ รวมทั้งการขยายหรือการเพิกถอนวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวน รุกขชาติเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ
 - พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ (มาตรา 16)
- 3) ภายในอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เป็น การเปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ทะเล ท่วมตัน เตือดแห้ง เน่าเสีย หรือเป็นพิษ หรือปิดกั้นหรือทำให้กีดขวางแก่งน้ำหรือทาง บก (มาตรา 19)
- 4) ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องกระทำการหรือ งดเว้นการกระทำใดๆ ในอุทยานแห่งชาติเพื่อช่วยเหลือหรือป้องกันภัยอันตรายแก่ บุคคลหรือชุมชน เพื่อรักษา สภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติอันเป็นสาธารณะให้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจกระทำการตามมาตรา 19 ในกรณีนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐหรือบุคคลอื่นช่วยเหลือในการกระทำดังกล่าวก็ได้ และให้รายงานการกระทำต่ออธิบดีเพื่อทราบ (มาตรา 25)
- 5) ผู้ไต่ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำด้วย ประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมในอุทยาน แห่งชาติ วนอุทยาน สวน พฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ถ้าได้กระทำในพื้นที่ ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 ตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนด หรือพื้นที่

เปราะบางของระบบนิเวศหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้กระทำได้รับ
โทษทางอาญา (มาตรา 41)

(24) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 1) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกกฎกระทรวง
กำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงาน
จำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นใน
การควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกัน ความเสียหาย
และการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อ
ประชาชนหรือ สิ่งแวดล้อม (มาตรา 7)

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้รัฐมนตรีมีอำนาจ
ออกกฎกระทรวงเพื่อให้โรงงานจำพวกใดจำพวกหนึ่งหรือทุกจำพวกต้องปฏิบัติ
ตามในเรื่องการกำหนดมาตรฐาน และวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษ
หรือสิ่งใดๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดขึ้นจากการประกอบ กิจการ
โรงงาน (มาตรา 8)

- 2) ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าผู้ประกอบการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจ
ก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหาย หรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่
อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี อำนาจสั่งให้
ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือ
เหมาะสมภายใน ระยะเวลาที่กำหนดได้ (มาตรา 37)

ในกรณีที่ผู้ประกอบการโรงงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่
ดังกล่าวข้างต้น ถ้ามีเหตุที่ทางราชการสมควรเข้าไปดำเนินการแทน ให้
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ซึ่ง ปลัดกระทรวงมอบหมายมีอำนาจสั่งการให้
พนักงานเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายให้บุคคลใดๆ เข้าจัดการแก้ไข เพื่อให้เป็นไป
ตามคำสั่งนั้นได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบการโรงงานต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย
ในการเข้าจัดการนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงรวมกับเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ
สามสิบต่อปีของเงินจำนวนดังกล่าว

ถ้าทางราชการได้เข้าไปจัดการแก้ไขปัญหามลพิษหรือผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม
ที่เกิดจากโรงงาน ให้ขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่า
ด้วยการส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อใช้จ่ายในการ
ดำเนินการได้ และเมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งจากผู้ ประกอบกิจการโรงงาน

แล้วให้ชดใช้เงินช่วยเหลือที่ได้รับมาคืนแก่กองทุนสิ่งแวดล้อมดังกล่าวต่อไป
(มาตรา 42)

(25) พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม

- 1) ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมขึ้น เรียกว่า “การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “กนอ.” และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้
 - การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งหรือขยายนิคมอุตสาหกรรม หรือเพื่อดำเนินธุรกิจอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับ กนอ.
 - การปรับปรุงที่ดินที่ กนอ. ได้มา รวมทั้งจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้ประกอบ พาณิชยกรรม และผู้ประกอบการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชยกรรม รวมตลอดทั้งการจัดให้มีและบริหารจัดการกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค ที่พักอาศัย การขนส่งทางบกและทางน้ำ ท่าเรือ การสื่อสารโทรคมนาคม หรือกิจการอื่นใด ทั้งนี้ ที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่ กิจการของนิคมอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยในนิคมอุตสาหกรรม
 - การดำเนินกิจการท่าเรือ
 - การพัฒนาชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหรือการมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะแก่ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง (มาตรา 6)
- 2) ให้ กนอ. มีอำนาจกระทำการภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 อำนวยเช่นว่านี้ให้รวมถึง
 - การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้ประกอบ พาณิชยกรรม ผู้ประกอบกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือการประกอบพาณิชยกรรม และผู้ใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายรวมทั้งการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขหรือที่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม
 - การกำกับหรือจัดให้มีระบบป้องกันอุบัติภัย ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม รวมตลอดถึงการควบคุมและจัดการน้ำ

เสีย การจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการมลภาวะอื่นใดในนิคม
อุตสาหกรรม (มาตรา 10)

- ให้คณะกรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีอำนาจวาง
นโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กนอ. อำนาจเช่นนี้ให้
รวมถึงการออกระเบียบหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา
6 และมาตรา 10 (มาตรา 23)

(26) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) พ.ศ.

2562

1) มาตรา 4 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้

- “สารสนเทศทรัพยากรน้ำ” หมายความว่า กระบวนการในการนำข้อมูล
เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำมาผ่านกระบวนการจัดการสารสนเทศจนได้เป็น
ข่าวสารด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งอาจอยู่ใน รูปข้อความ ตาราง กราฟ หรือ
ภูมิสารสนเทศที่ พร้อมนำมาใช้ปฏิบัติงาน ประกอบการตัดสินใจ
ประกอบการ วางแผนจัดการ และนำมาสรุปเป็นความรู้ได้
- “การจัดการสารสนเทศ” หมายความว่า การจัดข้อมูลให้เป็นกลุ่มเชื่อมโยง
กัน เพื่อการวิเคราะห์และประมวลผลจนได้เป็นข่าวสารพร้อมใช้งาน ซึ่ง
จำเป็นต้องมีการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี กระบวนการประมวลผล
วิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผล เพื่อให้เกิดเป็นระบบใช้จัดการสารสนเทศ
- “สถาบัน” หมายความว่า สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การ
มหาชน)

2) กำหนดให้สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า
“สสน.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Hydro-Informatics Institute
(Public Organization)” เรียก โดยย่อว่า “HI” มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- รวบรวม เชื่อมโยง บูรณาการ และวิเคราะห์ข้อมูลน้ำและภูมิอากาศที่ มี
ผลกระทบต่อน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นระบบ
คลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ รวมทั้งให้บริการ ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและ
บริหารจัดการน้ำของประเทศ
- วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศ
ทรัพยากรน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำ
- ส่งเสริมความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศในการวิจัยและ พัฒนา
เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการสารสนเทศทรัพยากรน้ำ

- นำเสนอและถ่ายทอดผลการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นผลการวิจัยและพัฒนาของสถาบันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ นำไปใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและเกิดประสิทธิผล โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือไม่ก็ได้
- ดำเนินการอื่นเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนดหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติให้มีแนวทางที่ สอดคล้องกันและเป็นระบบเดียวกัน สถาบันอาจเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนการ ดำเนินงานของสถาบันหรือร่วมดำเนินการกับสถาบันตามวัตถุประสงค์ของสถาบันได้ (มาตรา 6 และมาตรา 8)

- 3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 8 ให้สถาบันมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้
- ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่างๆ
 - ก่อตั้งสิทธิหรือทำนิติกรรมทุกประเภท เพื่อประโยชน์ในการดำเนิน กิจการของสถาบัน
 - ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์การหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสถาบัน
 - จัดให้มีหรือให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน
 - เข้าร่วมทุนกับนิติบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของ สถาบันตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
 - กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
 - เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการ ดำเนินกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการสถาบัน สารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด
 - เป็นตัวแทนหรือมอบหมายหรือว่าจ้างให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ประกอบกิจการต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน
 - ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ สถาบัน (มาตรา 9)

- 4) กำหนดให้มีคณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่และ อำนาจ
ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการและการดำเนินงานของสถาบันเพื่อให้เป็นไป
ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หน้าที่และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง
- กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงาน
ของสถาบัน
 - อนุมัติงบประมาณประจำปี งบการเงิน แผนการลงทุน และการ ดำเนิน
โครงการตามที่คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำกำหนด
 - ให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน และ
ค่าบริการในการดำเนินกิจการของสถาบัน
 - กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนืองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ
สถาบัน
 - ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ หรือตามที่
คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการสารสนเทศทรัพยากรน้ำและพัฒนาระบบ
คลังข้อมูล น้ำแห่งชาติ คณะกรรมการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำมี
อำนาจเสนอแนะการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค เกี่ยวกับการประสานงานใน
การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ หรือหน้าที่และอำนาจของสถาบันต่อ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติสั่งการ ตามที่เห็นสมควร (มาตรา 19)

- 5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตาม
กฎหมายและให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์
ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี และแผนต่างๆ ที่ เกี่ยวกับ
สถาบัน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจง แสดงความคิดเห็น ทำ
รายงาน หรือยับยั้งการ กระทำของสถาบันที่ขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ของ
การจัดตั้งสถาบัน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล มติของคณะรัฐมนตรี
หรือแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัสถาบัน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
การ ดำเนินงานของสถาบันได้ (มาตรา 43)

(27) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ

(องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

- 1) กำหนดบทนิยาม คำว่า “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการ บริหาร
สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ และคำว่า “สำนักงาน”

หมายความว่า สำนักงาน พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (มาตรา 3)

2) กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “สทอภ.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Geo-Informatics and Space Technology Development Agency (Public Organization)” เรียกโดยย่อว่า “GISTDA” (มาตรา 5)

3) สำนักงานมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศให้เป็นความรู้ที่ ไร้พรมแดนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
- ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติจากข้อมูลดาวเทียม
- ให้บริการข้อมูลที่ได้จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ซึ่งรวมทั้งบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ให้บริการให้คำปรึกษาและพัฒนาบุคลากรในด้านสำรวจข้อมูลจากระยะไกลด้วยดาวเทียมและภูมิสารสนเทศ
- ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่อง กับเทคโนโลยีอวกาศ ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาและสร้างดาวเทียมสำรวจทรัพยากรธรรมชาติขนาดเล็กเองได้
- เป็นหน่วยงานหลักกำหนดมาตรฐานกลางสำหรับระบบสำรวจข้อมูลระยะไกลและระบบภูมิสารสนเทศที่เหมาะสม (มาตรา 7)

4) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่กระทำการกิจการดังต่อไปนี้ด้วย

- ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง หรือมีทรัพย์สินสิทธิต่างๆ
- ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน
- เข้าร่วมทุนกับบุคคลอื่นในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของ สำนักงานตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- กู้ยืมเงินเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ตาม หลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการ ดำเนินกิจการ
- จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงาน

- ติดต่อประสานงานและทำความเข้าใจความตกลงร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยน หรือช่วยเหลือทางวิชาการกับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศในกิจการอันเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของสำนักงาน
 - ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานเลขานุการของคณะกรรมการที่มีอำนาจ หน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีอวกาศและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ตามที่ได้รับมอบหมาย
 - กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 8)
- 5) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลสำนักงานให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง
- กำหนดนโยบายการบริหารงาน และให้ความเห็นชอบแผนการ ดำเนินงานของสำนักงาน
 - อนุมัติแผนการลงทุน แผนการเงิน และงบประมาณของปีถัดไปของสำนักงาน
 - ควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับสำนักงานในเรื่องการให้บริการข้อมูล การเผยแพร่ หรือการ นำข้อมูลไปใช้
 - กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสำนักงาน (มาตรา 19)
- 6) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมายและให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาล และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน เพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจงแสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงานที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักงาน นโยบายของรัฐบาล หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับสำนักงาน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการของสำนักงานได้ (มาตรา 41)
- (28) พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 1) มาตรา 3 กำหนดบทนิยามที่สำคัญ ดังนี้
 - “น้ำเสีย” หมายความว่า น้ำเสียตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

- “เขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย” หมายความว่า พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่น ตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
 - “ระบบบำบัดน้ำเสีย” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดที่มีข้อบังคับการจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้น เพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย
 - “ระบบบำบัดน้ำเสียรวม” หมายความว่า ระบบท่อ สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่องค์การจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นเพื่อรับและบำบัดน้ำเสีย
 - “ระบบระบายน้ำ” หมายความว่า ระบบทางหรือท่อระบายน้ำที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดให้มีขึ้นในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
 - “ท่อรวบรวมน้ำเสียแยก” หมายความว่า ท่อรวบรวมน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียจัดให้มีขึ้นที่แยกต่างหากออกจากระบบระบายน้ำ
 - “แผนปฏิบัติการ” หมายความว่า แผนการดำเนินการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำรับจัดการน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
 - “ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ องค์การปกครองท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น
 - “ราชการส่วนภูมิภาค” หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
 - “ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการน้ำเสีย
 - “ข้อตกลงร่วม” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างองค์การจัดการน้ำเสียกับ ราชการส่วนท้องถิ่น ราชการส่วนภูมิภาค หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
 - “ข้อตกลงจัดการน้ำเสีย” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างองค์การจัดการน้ำเสียกับผู้ให้บริการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
- 2) กำหนดให้จัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย เรียกโดยย่อว่า “อจน.” มีวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่

- จัดการน้ำเสีย และการให้บริการ รับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการ ต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ (มาตรา 4 และมาตรา 6)
- 3) องค์การจัดการน้ำเสียมีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา 6 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง
- ให้คำเสนอแนะหรือเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เกี่ยวกับการประกาศกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
 - สำรวจ วางแผนปฏิบัติการ ออกแบบ ก่อสร้าง ดำเนินการ จัดการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม รวมทั้งติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการของ ระบบบำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียรวมในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย
 - ดำเนินการเกี่ยวกับการนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่และการ ผลิตพลังงานจากน้ำเสีย เพื่อให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและตามข้อตกลงร่วม
 - ทำข้อตกลงร่วม เพื่อให้การจัดการน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
 - เข้าร่วมกิจการกับหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นของเอกชนหรือของรัฐ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร หรือกับองค์การระหว่างประเทศ หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่กิจการอันอยู่ในวัตถุประสงค์ขององค์การจัดการน้ำเสีย
 - ประสานงานกับราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำเสีย (มาตรา 7)
- 4) กำหนดให้มีคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย มีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย และควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การจัดการน้ำเสีย อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง
- พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ
 - ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยให้สอดคล้องกับข้อตกลงร่วม
 - ออกระเบียบหรือข้อบังคับกำหนดเงื่อนไขของข้อตกลงจัดการน้ำเสีย
 - ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 6 และมาตรา 7 (มาตรา 18)

- 5) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการขององค์การการน้ำเสีย เพื่อการนี้จะสั่งให้องค์การการน้ำเสียชี้แจง ข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงานหรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล มติของ คณะรัฐมนตรี หรือมติหรือคำสั่งของ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลหรือมติของ คณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการได้ (มาตรา 28)
- 6) ในกรณีที่องค์การการน้ำเสียจะต้องเสนอเรื่องใดๆ ไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี ให้องค์การการน้ำเสียนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยัง คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี (มาตรา 29)

3.3 การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง

3.3.1 การจัดตั้งองค์กรหรือคณะทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

การบูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำแล้งจะมีการจัดโครงสร้างองค์กรตามระดับภัยตามที่กล่าวไว้ใน หัวข้อ 3.1 และ

ตาราง 3-4 ภายใต้โครงสร้างองค์กรที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลัก 2 ฉบับ คือ พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 โดยสรุปได้

ตาราง 3-5 โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ			
ระดับวิกฤติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	ขนาดของ สาธารณภัย
วิกฤติน้ำ (หรือคาดว่าจะเกิด วิกฤติ) (ระดับ 3)	ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)
รุนแรง (หรือคาดว่าจะ รุนแรง) (ระดับ 2)	กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัยขนาด ใหญ่ (ระดับ 3)
ปกติ ติดตาม สถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด	สาธารณภัยขนาด กลาง (ระดับ 2)
		ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉิน ท้องถิ่น	สาธารณภัยขนาด เล็ก (ระดับ 1)

และภาพประกอบ 3-1 และ ภาพประกอบ 3-2

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

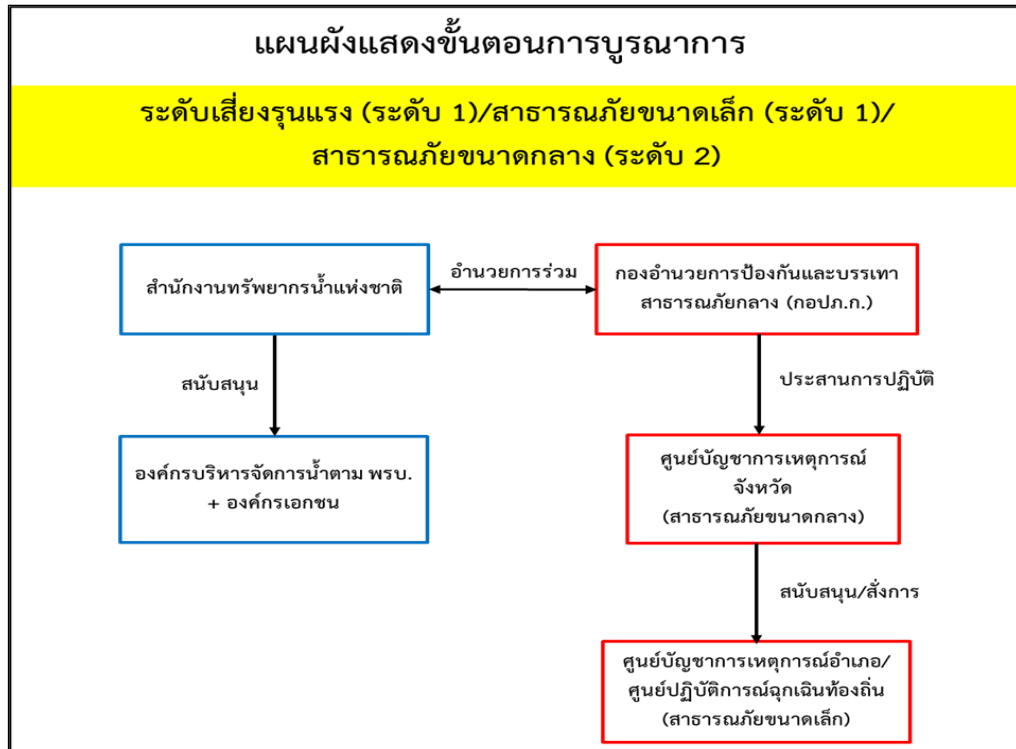
ตาราง 3-4 การยกระดับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และ
แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561			แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ พ.ศ.2564-2570		
ระดับ ภัย	สถานการณ์/ แนวโน้ม	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการวิฤ ตน้ำ	ระดับ ภัย	การ จัดการ	ผู้บัญชาการ/ อำนวยการสา ธารณภัย
1	ระดับเสี่ยง รุนแรง	เลขาธิการ สททช.	1	สาธารณภัย ขนาดเล็ก	นายอำเภอ (ผู้อำนวยการอำเภอ), ผู้บริหารท้องถิ่น (ผู้อำนวยการท้องถิ่น)
2	ระดับรุนแรง	รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย	2	สาธารณภัย ขนาดกลาง	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้อำนวยการจังหวัด)
3	ระดับวิกฤติ	นายกรัฐมนตรี	3	สาธารณภัย ขนาดใหญ่	รมว.มหาดไทย (ผู้ บัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ)
			4	สาธารณภัย ขนาด ร้ายแรงยิ่ง	นายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรีที่ นายกรัฐมนตรี มอบหมาย

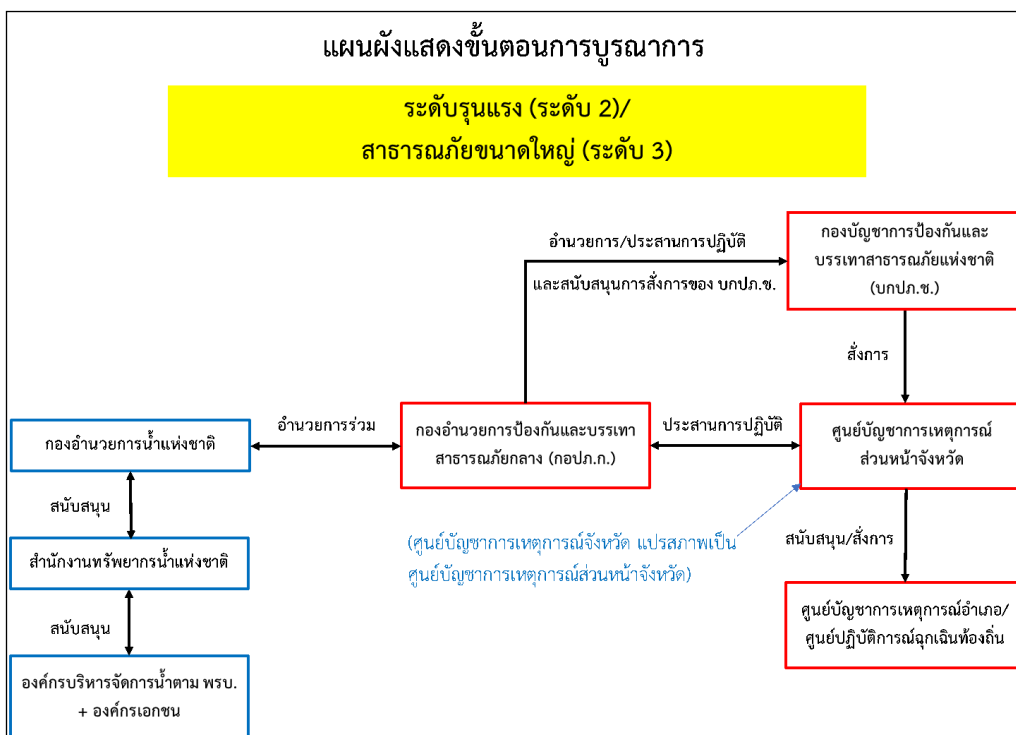
ที่มา : คู่มือศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ตาราง 3-5 โครงสร้างองค์กรในการบัญชาการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ			
ระดับวิกฤติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	โครงสร้างของพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	ขนาดของ สาธารณภัย
วิกฤติน้ำ (หรือคาดว่าจะเกิด วิกฤติ) (ระดับ 3)	ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัย ร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4)
รุนแรง (หรือคาดว่าจะ รุนแรง) (ระดับ 2)	กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ	กองบัญชาการป้องกันและ บรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)	สาธารณภัยขนาด ใหญ่ (ระดับ 3)
ปกติ ติดตาม สถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด	สาธารณภัยขนาด กลาง (ระดับ 2)
		ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉิน ท้องถิ่น	สาธารณภัยขนาด เล็ก (ระดับ 1)

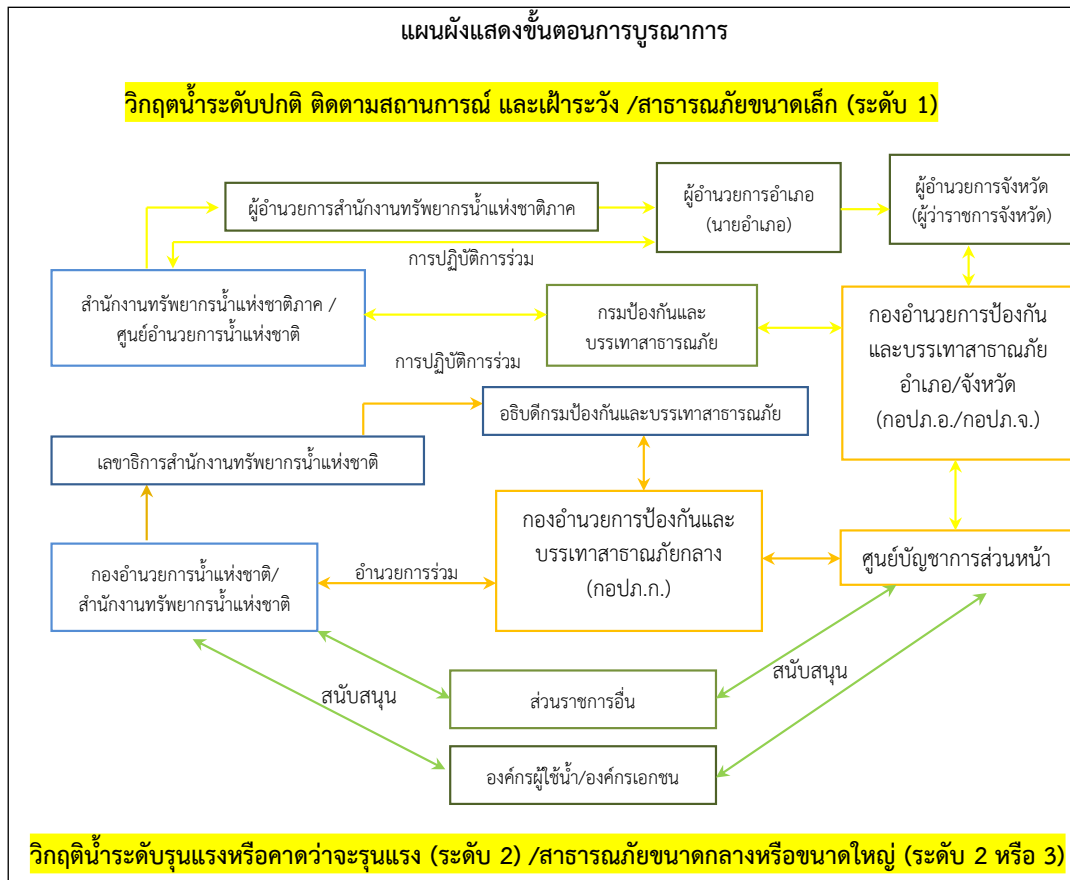

ภาพประกอบ 3-1 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 1 : ระดับภัยเสียงรุนแรง

ภาพประกอบ 3-2 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2 : ระดับรุนแรง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 3-3 แผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัย 2 : ระดับวิกฤต

จากโครงสร้างและขั้นตอนการบูรณาการ จะพบว่า ในกรณีของระดับภัย 1 : ปกติและระดับภัย 2 : รุนแรง หรือคาดว่าจะรุนแรง จะใช้องค์กรถาวร ได้แก่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค และศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ เป็นหน่วยงานอำนวยการและปฏิบัติการร่วม

ส่วนระดับภัย 3 : วิกฤติ จะมีการตั้งองค์กรในระดับบัญชาการชั่วคราวขึ้น ได้แก่ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนวยการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราวจนกว่าวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป

โดยสามารถสรุปความเชื่อมโยงและการประสานงานของหน่วยงานในระดับบัญชาการระดับอำนวยการ โดยใน 2 ส่วนนี้ถือเป็นองค์กรระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ แยกตามระดับภัย 1 ถึง 3 ได้ภาพประกอบ 3-1

จากภาพประกอบ 3-1 ถึงภาพประกอบ 3-2 จะมีองค์กรตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำฯ ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่

- (1) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ
- (2) กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ
- (3) ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

3.3.2 แนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาด้านน้ำตาม พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำฯ และ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ

จากแผนผังแสดงขั้นตอนการบูรณาการที่ระดับภัยด้านน้ำในระดับ 1, 2 และ 3 ตามภาพประกอบ 3-1 และ ภาพประกอบ 3-2 จะเห็นว่า จะมีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ (เช่น ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ตามที่ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา) กับองค์กรตาม พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ โดยในเชิงของประเภทของภัยด้านน้ำ แบ่งออกได้เป็น 2 บริบท คือ

- (1) บริบทด้านปริมาณน้ำ ได้แก่ น้ำแล้ง และ น้ำท่วม
- (2) บริบทด้านคุณภาพน้ำ ได้แก่ ภัยจากภาวะมลพิษ กรณีมีสารเคมี และ วัตถุอันตรายปนเปื้อนสู่ทรัพยากรน้ำ

สำหรับในเชิงของแนวทางการบูรณาการระหว่างหน่วยงานตามระดับภัยนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 แนวทาง คือ

- (1) แนวทางที่ 1 ภัยระดับ 3 : วิกฤติ ที่ต้องมีผู้บัญชาการ โดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”
- (2) แนวทางที่ 2 ภัยต่ำกว่าระดับ 3 ที่ไม่ต้องบัญชาการ โดย “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ”

โดยในเอกสารฉบับนี้ จะนำเสนอแนวทางบูรณาการทั้ง 2 บริบทของภัย เนื่องจากมีความเป็นไปได้ว่า อาจเกิดทั้งปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม และคุณภาพน้ำขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ
- (2) แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ

3.3.3 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านปริมาณน้ำ

เดิมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ประกอบด้วยแผนการบูรณาการระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพ.ศ. 2550 เมื่อมี พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ จะต้องมีการบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำ ซึ่งการบูรณาการในด้านต่าง ๆ ของปัญหาน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) ในระดับความร้ายแรงของภัยสาธารณะขนาดเล็ก (ระดับ 1) ขนาดกลาง (ระดับ 2) และขนาดใหญ่ (ระดับ 3) จะเทียบเท่ากับระดับภัยจากน้ำ ระดับที่ 1 และ 2 ของ สททช. ซึ่งเป็นขั้นที่ยังไม่ต้องการบัญชาการ

ผ่านศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ จะมีแนวทางการบูรณาการ ส่วนกรณีภัยจากน้ำระดับที่ 3 : วิกฤติ จะมีการบัญชาการจากศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามแนวทางเพิ่มเติมขึ้นมา

(1) การบูรณาการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570

ในภาวะฉุกเฉินหรือสาธารณภัยต่าง ๆ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ถือเป็นกฎหมายหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกรูปแบบ โดยกำหนดให้มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งในสาธารณภัยแต่ละระดับจะมีการระบุผู้รับผิดชอบและมอบหมายผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามระดับการจัดการสาธารณภัยนั้น อันเป็นการวางแผนการเผชิญเหตุอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดโครงสร้างองค์กร ข้อมูล การสนับสนุนการตัดสินใจ การควบคุม การสั่งการ และการใช้แนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ดังนี้

- 1) กรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) และน้ำท่วม (อุทกภัย) ที่เกิดในเขตจังหวัด อำเภอก และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทางดำเนินการดังนี้
 - เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของ “ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) แห่งพื้นที่นั้น” เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และให้แจ้ง “ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่” และ “ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด)” ทราบทันที
 - กรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว
 - กรณีผู้อำนวยการท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อสั่งการโดยเร็วต่อไป
 - ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียงมีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่ผู้อำนวยการซึ่งรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ติดต่อกับหรือใกล้เคียงนั้น
 - เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่ต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่น

เพื่อส่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้
เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือ
ป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้

- กรณีเจ้าพนักงานจำเป็นต้องเข้าไปในอาคาร หรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่
เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กระทำต่อเมื่อได้รับ
อนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้
ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากทรัพย์สินนั้นเป็นสิ่ง
ที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือ
ผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือ
ผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตาม
ความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบ
บรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว
- ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นและ
ทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อม
ทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการ
สงเคราะห์และฟื้นฟู
- ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง นายกรัฐมนตรีหรือรอง
นายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายมีอำนาจสั่งการผู้บัญชาการ
ผู้อำนวยการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้
ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวม
ตลอดทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน โดยมีอำนาจเช่นเดียวกับผู้
บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ผู้อำนวยการกลาง
(อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และผู้อำนวยการในเขตพื้นที่

(2) การบูรณาการของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามแผนป้องกันและบรรเทาและ
สาธารณภัยแห่งชาติ และพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 ได้กำหนดบทบาท
หน้าที่ และแนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมประมาณ 28 หน่วยงาน ประกอบ
ไปด้วยหน่วยงานระดับกระทรวง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ และหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ
ซึ่งจะร่วมบูรณาการภายใต้บทบาทและภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ และหากหน่วยงานใดมีแผนปฏิบัติ
การในกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะแผนปฏิบัติการนั้นก็จะถูกนำไปบูรณาการร่วมกับแผนป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต ด้วยเหตุนี้ ในการบูรณาการร่วมกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 จะต้องดำเนินการตั้งแต่กระบวนการจัดทำนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในขั้นตอนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำในแต่ละระดับของภัย กระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูลและการนำข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤตของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ดังนี้

- 1) บทบาทด้านการบริหารจัดการ (ก่อนเกิดเหตุ) การบริหารจัดการและจัดสรรการใช้น้ำอย่างเหมาะสม การจัดทำผังน้ำเพื่อเป็นข้อมูลเส้นทางน้ำของประเทศ การบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำรวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบคาดการณ์และเตือนภัยด้านทรัพยากรน้ำที่ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) บทบาทด้านการเตรียมความพร้อมรับมือ (ก่อนเกิดเหตุ) การจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ในระดับลุ่มน้ำ และในระดับชาติ รวมถึงการติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำ ประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 3) บทบาทด้านการระงับและเผชิญเหตุ (ขณะเกิดเหตุ) การประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง เขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง และกำหนดกิจการใด ๆ ที่สามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำหรือการห้ามการใช้น้ำบางประเภทที่เกิดกว่าความจำเป็น การกำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ การผันน้ำ การเคลื่อนย้ายน้ำที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ตลอดจนการประเมินสถานการณ์และพิจารณาการยกระดับของภัยเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ

บทบาทด้านการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (หลังเกิดเหตุ) การจ่ายเงินทดแทนการใช้น้ำที่ต้องเฉลี่ยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคของประชาชนในภาวะน้ำแล้ง การจ่ายค่าชดเชยความเสียหายจากกรณีที่ต้องทำลายหรือถอนสิ่งใด ๆ ที่กีดขวางการไหลของน้ำซึ่งจำเป็นต้องกระทำเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหา

ภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม และการจ่ายค่าชดเชยการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูก
สร้างของเอกชนเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วม
รวมถึงการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติการระงับเหตุ รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่
ที่เกิดวิกฤตน้ำ ปัญหาและอุปสรรค เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไข
ปัญหาภาวะน้ำแล้งและภาวะน้ำท่วมในระยะยาว และที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

(3) การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
การปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีน้ำแล้ง (ภัยแล้ง) หรือกรณีน้ำท่วม (อุทกภัย) ในกรณีวิกฤตน้ำ

นอกเหนือไปจากการบูรณาการปฏิบัติตามแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินและมาตรการ
รับมือจากวิกฤตน้ำตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ กำหนดไว้ โดยเฉพาะการควบคุมสถานการณ์
ให้ไม่เกิดผลกระทบในระดับที่ร้ายแรงขึ้น การเผชิญเหตุการณ์ การบรรเทาเหตุ และการให้ความ
ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ การลดความสูญเสียหรือเสียหาย ตลอดจนการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้
กลับคืนสู่ภาวะปกติภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว หากสถานการณ์ยกระดับ
ความรุนแรงจนเป็นภัยด้านน้ำระดับ 3 : “วิกฤตน้ำ” (เทียบระดับ 4 สาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่าง
ยิ่ง ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) ซึ่งบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของการแก้ไข
ปัญหาวิกฤตน้ำดังกล่าวคือ การจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อเป็นองค์กรระดับชาติในการทำ
หน้าที่บริหารจัดการ “มวลน้ำ” เพื่อลดผลกระทบและแก้ไขวิกฤตน้ำในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม
และเกิดประสิทธิภาพ โดยการบูรณาการระหว่าง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีแนวทางในการดำเนินการ ตามภาพประกอบ 3- ถึง 3-3

3.3.4 แนวทางการบูรณาการต่อปัญหาด้านน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำ

วิกฤตน้ำในบริบทนี้หมายถึงผลกระทบที่เกิดแก่ผู้ใช้ น้ำจากเหตุที่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่ง
ทรัพยากรน้ำสาธารณะมีค่ามาตรฐานความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมต่อการอุปโภคบริโภค ไม่ว่าจะเกิด
จากเหตุ ตามธรรมชาติเช่น การปนเปื้อนของแร่ธาตุในน้ำหรือฝนกรด เป็นต้น หรือความเป็นมลพิษ
ของทรัพยากรน้ำที่ เกิดจากกระทำของมนุษย์เอง เช่น การปนเปื้อนของสารเคมี การเน่าเสียของแหล่ง
ทรัพยากรน้ำสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิกฤตน้ำในบริบทนี้ไม่สร้างผลกระทบในเชิงปริมาณ
โดยตรงแต่เป็นผลกระทบในเชิงคุณภาพ อันนำไปผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของ
ประชาชน จนกระทั่งถึงผลกระทบในเชิงปริมาณ ในทางอ้อมในช่วงเวลาต่อมา กล่าวคือ ปริมาณ
ทรัพยากรน้ำที่สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้อย่าง ปลอดภัยไม่เพียงพอต่อความต้องการ
ของประชาชนหรือขาดแคลนในเวลาต่อมา

เหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องมาจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย)
ปนเปื้อนสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ ได้กำหนดกลไกเพื่อ

ป้องกันมิให้ เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะไว้ในมาตรา 79 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า จะเกิดความเสียหาย ต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแล ทรัพยากรน้ำสาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำ สาธารณะนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันมิให้เกิด ความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะภายใน ระยะเวลาที่กำหนดได้ และหากในกรณีที่มีการกระทำ อันก่อให้เกิดความเสียหายหรืออาจเกิดความเสียหายต่อ ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ให้หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลทรัพยากรน้ำ สาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่าง ใดเพื่อขจัดความเสียหาย และทำให้ทรัพยากรสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสม จะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ อย่างไรก็ตาม เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ทรัพยากร น้ำฯ มุ่งหมายให้เกิดการบูรณาการเกี่ยวกับการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การ บำรุงรักษา การฟื้นฟู การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหาร ทรัพยากรน้ำให้มี ความประสานสอดคล้องกันในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน ดังนั้น ในการบูรณาการ การแก้ไขปัญหาในบริบทนี้จึงต้องสอดคล้องกับแผนการดำเนินการตามกลไกของกฎหมายที่ เกี่ยวข้องโดยตรงซึ่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้ กำหนดบทบาทและภารกิจดังกล่าวให้กรมควบคุม มลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการแจ้งเหตุ หรือรับแจ้งเหตุ การตรวจสอบ วิเคราะห์ ติดตาม และประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ รวมถึงการแก้ไข ปัญหาในพื้นที่เกิดเหตุ รวมถึงบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการป้องกันการตอบโต้เหตุฉุกเฉินใน ด้านการ ประเมินสถานการณ์ ประสานงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ สาธารณะ และการให้คำแนะนำในการประเมินเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม โดยปัจจุบัน กรมควบคุม มลพิษได้มี แผนการดำเนินการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง กองบัญชาการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ภายใต้แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 โดยในแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย 2 โดยกำหนดแผนการ ดำเนินการในแต่ละระดับความ รุนแรงของเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและกำหนด แนวทางและขั้นตอนสนับสนุนการปฏิบัติการ ตอบโต้เหตุฉุกเฉินไว้ 4 ระดับ ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับขนาด ของพื้นที่ จำนวนของประชากร ความซับซ้อนหรือ ความสามารถในการจัดการสาธารณภัย ตลอดจน ศักยภาพด้านทรัพยากร ที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายใช้ดุลพินิจ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถใน การเข้าควบคุมสถานการณ์ดังนี้

(1) ระดับที่ 1 สาธารณภัยขนาดเล็ก

- 1) **ขอบเขตลักษณะของภัย** เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และ ทรัพย์สิน โดยการรั่วไหลหรือเพลิงไหม้ยังอยู่ในขอบเขตพื้นที่จำกัด เช่น ภายในโรงงานหรือสถานประกอบการ และเริ่มขยายตัวออกสู่ชุมชนใกล้เคียง ซึ่งการจัดการสามารถระงับได้โดยพนักงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานนั้น และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่
 - 2) **ผู้บัญชาการเหตุการณ์** กำหนดให้ผู้อำนวยการอำเภอ (นายอำเภอ) ผู้อำนวยการท้องถิ่น (ผู้บริหารท้องถิ่น) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ
 - 3) **หน่วยงานดำเนินการ** เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - 4) **หน่วยงานสนับสนุน** ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
- (2) ระดับที่ 2 สาธารณภัยขนาดกลาง
- 1) **ขอบเขตลักษณะของภัย** เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และ ทรัพย์สินมากขึ้น โดยเริ่มมีการอพยพประชาชนบางส่วน (จำนวนไม่มากนัก) ออกจากพื้นที่ มีการขอความร่วมมือจากหน่วยงานปฏิบัติการสารเคมีและหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ จากท้องถิ่นอื่น ๆ เข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 1 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้
 - 2) **ผู้บัญชาการเหตุการณ์** กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ
 - 3) **หน่วยงานดำเนินการ** เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉินในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดกรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - 4) **หน่วยงานสนับสนุน** ได้แก่ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด
- (3) ระดับที่ 3 สาธารณภัยขนาดใหญ่
- 1) **ขอบเขตลักษณะของภัย** เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และ ทรัพย์สินอย่างมาก จำเป็นต้องมีการอพยพ

ประชาชนออกจากพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง มีการขอความร่วมมือจาก หน่วยงานปฏิบัติการสารเคมี ผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษและหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ จากจังหวัดใกล้เคียง หรือจากส่วนกลางเข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 2 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

- 2) กำหนดให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ
 - 3) หน่วยงานดำเนินการ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยเขต การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุม มลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เป็นผู้รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์
 - 4) หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ
- (4) ระดับที่ 4 สาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง
- 1) ขอบเขตลักษณะของภัย เป็นสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่เริ่มก่ออันตรายต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และ ทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญและกำลังคนอย่างจำนวนมาก เครื่องมืออุปกรณ์พิเศษเฉพาะ ซึ่งเป็น การบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ หรืออาจจำเป็นต้องขอสนับสนุนเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์จากต่างประเทศ เข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งหน่วยงานดำเนินการในระดับที่ 3 ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้
 - 2) ผู้บัญชาการเหตุการณ์ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นผู้มี อำนาจตามกฎหมายในการควบคุมและสั่งการ
 - 3) หน่วยงานดำเนินการ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการฉุกเฉิน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศูนย์ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยเขต การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุม มลพิษ กรมการแพทย์ กรมอนามัย สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
 - 4) หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและอุปกรณ์พิเศษเฉพาะจากต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า การแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องมาจาก ภาวะมลพิษ (สารเคมีและวัตถุอันตราย) หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักด้านการจัดการ ควบคุม และกำจัดมลพิษ คือ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วม บูรณาการตามภารกิจ หน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้น โดย

สามารถสรุปบทบาทของกรมควบคุมมลพิษและ การบูรณาการกับองค์กรด้านน้ำ ได้แก่ กอง
อำนวยการน้ำแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ และศูนย์ ปัญหาการเฉพาะกิจ

(5) บทบาทหน้าที่ของ “กรมควบคุมมลพิษ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉิน
จากสารเคมีและวัตถุอันตราย กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี
และวัตถุ อันตราย และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม
การสนับสนุนการ จัดการในภาวะฉุกเฉิน การป้องกันและลดผลกระทบการเกิดสาธารณภัย ในเหตุ
ฉุกเฉินและสาธารณภัยจาก สารเคมีและวัตถุอันตราย (สำหรับความร้ายแรงของภัยในทุกระดับ) โดย
บูรณาการการปฏิบัติการร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ
ส่วนท้องถิ่น มีรายละเอียดบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุอันตราย
 - จัดเตรียมความพร้อมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของท้องถิ่นในด้านการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รวมถึงภัยที่
เกิดขึ้นจากการคมนาคมขนส่งสารเคมี และวัตถุอันตราย
 - ให้คำแนะนำและเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนหลักการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนเฉพาะในการป้องกันและบรรเทาสา
ธารณภัยด้านสารเคมีและวัตถุ อันตราย รวมทั้งแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - สนับสนุนการจัดฝึกอบรมหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอุบัติเหตุ
จากสารเคมีของกองอำนวยการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยในเขต
พื้นที่และกองบัญชาการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและ
ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ศึกษาและรวบรวมเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและระงับภัย
จาก สารเคมีและวัตถุอันตรายและการตรวจสอบบ่งชี้ลักษณะสมบัติและ
ความเป็นอันตราย
 - ประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแผนป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย ในระดับต่างๆ ในการวางแผนควบคุมป้องกันอันตรายที่เกิด
ขึ้นกับประชาชนและสิ่งแวดล้อม จากการระเบิด เพลิงไหม้ และการรั่วไหล
ของสารเคมีและวัตถุอันตราย
 - ติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการตกค้างหรือ
ปนเปื้อนของสารเคมีและวัตถุอันตราย เพื่อการวางแผนดำเนินการฟื้นฟู
สิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมต่อการ ดำรงชีวิตของประชาชนและ
สิ่งมีชีวิต

- สนับสนุนในด้านการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการป้องกันและกำจัดสารเคมี และ วัตถุอันตรายในการป้องกันฝ่ายพลเรือนตามแผนการเตรียมความพร้อมแห่งชาติในด้านการป้องกันและระงับภัย จากการก่อวินาศกรรมด้วยสารเคมีและวัตถุอันตราย
- 2) บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู ดำเนินการโดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ โดยจำแนก กรอบเวลาในการดำเนินการเป็นดังนี้
- การดำเนินการเตรียมความพร้อมรองรับเหตุฉุกเฉิน (ก่อนการเกิดเหตุ)
 - เป็นศูนย์ข้อมูลในการบริหารจัดการอุบัติภัยและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวิชาการ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอุบัติภัยจากสารเคมีและการแก้ไขปัญหาการลักลอบ ทิ้งกากของเสีย
 - ศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารเคมีและความปลอดภัย ระบบการเตือนภัยล่วงหน้าเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
 - ศึกษาและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยศักยภาพการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินและหลักเกณฑ์การปกป้องประชาชนจากสารเคมีรั่วไหล
 - จัดเตรียมความพร้อมขององค์กรและสนับสนุนการเตรียมความพร้อมหน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
 - เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างหน่วยปฏิบัติการพิเศษ สิ่งแวดล้อม (Special Environment Response Term: SERT) กับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น ภาคเอกชนและประชาชน ให้เกิดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุ อันตราย
 - สนับสนุนการจัดทำเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนการระงับเหตุฉุกเฉินสารเคมี
 - การเสริมเครือข่ายด้านการปฏิบัติและองค์ความรู้ด้านในระดับกลุ่มประเทศอาเซียน (AE)
- 3) การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน (ขณะเกิดเหตุ)
- รับแจ้งและประสานการจัดการเหตุการณ์ในภาวะฉุกเฉินจากสารเคมี และ วัตถุอันตรายที่มีผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม

- สนับสนุนข้อมูล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์สาเหตุและประเมินความรุนแรงและควบคุมระงับอุบัติเหตุภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย พร้อมเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- ร่วมวางแผน ควบคุม ระงับอุบัติเหตุภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการปกป้องประชาชน
- สนับสนุนการปฏิบัติการควบคุมและระงับอุบัติเหตุภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย และการปกป้องประชาชน
- ตรวจสอบและประเมินผลกระทบผลที่เกิดขึ้นจากสารเคมีและวัตถุอันตรายและการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ อากาศ) ในระหว่างการควบคุม ระงับ อุบัติภัยสารเคมีและ วัตถุอันตราย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์ฉุกเฉินยุติลง
- ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำในการปกป้องประชาชนเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายและผลกระทบด้านสุขภาพหรือความปลอดภัยจากเหตุการณ์อุบัติเหตุภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย

4) การดำเนินการภายหลังภัยเหตุ (หลังเกิดภัย)

- เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่มีการ ปนเปื้อนมลพิษ รวมทั้งประสานงานและแนะนำมาตรการหรือแนวทางในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ติดตามและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษจากเหตุฉุกเฉินในสิ่งแวดล้อม หรือประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ
- สรุปผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการตอบโต้ เหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายเพื่อศึกษา วิเคราะห์ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาต่อไป

(6) การบูรณาการและประสานงานของ “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” และ “ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ” ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตรายในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยสาธารณะอันเนื่องจากภาวะมลพิษ (สารเคมีและ วัตถุอันตราย) ปนเปื้อนหรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะ ในระดับภัย ระดับปกติ (ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1)) หรือเทียบเท่าระดับสาธารณภัยขนาดเล็ก หรือในระดับรุนแรง (หรือคาดว่ารุนแรง) (ระดับ 2) หรือเทียบเท่าสาธารณภัยขนาดกลางหรือขนาดใหญ่และแต่กรณี การปฏิบัติการฉุกเฉิน ในสถานการณ์เช่นนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักๆ คือ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมดังกล่าว

มาแล้วข้างต้น โดย “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จึงมีบทบาทในการบูรณาการในการ ปฏิบัติการ
ฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายที่ปนเปื้อนหรือแพร่กระจายไปสู่ทรัพยากรน้ำหรือ แหล่ง
ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ดังนี้

1) บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน (ก่อนเกิดเหตุ)

- การเตรียมความพร้อมรับมือ การแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู และการบูรณาการ
การ ปฏิบัติการร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเชื่อมโยงแผน แม่บทเกี่ยวกับ
ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ให้บูรณาการร่วมกับแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจาก
สารเคมีและวัตถุอันตราย แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
และแผนปฏิบัติการอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกัน
- การสร้างการรับรู้แผนปฏิบัติการดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ
สาธารณชนรับทราบ

2) บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ (ขณะเกิดเหตุ)

- ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับดูแลสถานการณ์มลพิษที่เกิด
ขึ้นกับ ทรัพยากรน้ำหรือแหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะ
- ประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
โดยเฉพาะ การอำนวยการและบูรณาการร่วมกันกับกองอำนวยการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)” และ “กองบัญชาการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)”
- ประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์มลพิษที่เกิดกับทรัพยากรน้ำหรือแหล่ง
ทรัพยากร น้ำสาธารณะนั้น ต่อ “กองอำนวยการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)”
- พิจารณาระดับความรุนแรงของสถานการณ์ ก่อนนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี
เพื่อ พิจารณาระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำและการจัดตั้งศูนย์
บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติ น้ำฯ ต่อไป
- ออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน
หรือ วัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์
น้ำได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ

3) บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการฟื้นฟู (หลังเกิดเหตุ)

- หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแล
ทรัพยากรน้ำ สาธารณะในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้
ผู้ที่กระทำการดังกล่าวดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อขจัดความเสียหาย

และทำให้ทรัพยากรน้ำสาธารณะกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือสภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพเดิม หรือเหมาะสมจะใช้ประโยชน์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ตามมาตรา 79 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ

- ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติและสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาคสนับสนุน การดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดภายใต้กรอบและ แนวทางที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติกำหนด ตามมาตรา 35(4) แห่งพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ

(7) การบูรณาการและประสานงานของ “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติการฉุกเฉินในกรณีทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะปนเปื้อนสารเคมีและวัตถุอันตราย กรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ เป็นอันมาก โดยหลักการของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดกลไกในการแก้ไขวิกฤตหรือปัญหาดังกล่าวไว้ โดยให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มี อำนาจสั่งการไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามที่เห็นสมควร ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ บุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่งได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว หรือแม้กระทั่งผู้ที่ก่อให้เกิด มลพิษนั้น กระทำหรือร่วมกันกระทำการใดๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตราย และความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันท่วงที ซึ่งจะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุ อันตราย ในการบูรณาการสาธารณสุขในระดับที่ 4 คือสถานการณ์ที่อันตรายและส่งผลกระทบต่อชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพย์สินอย่างร้ายแรง ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนสนับสนุนการปฏิบัติการตอบโต้ เหตุฉุกเฉิน การบัญชาการ หรือสั่งการเพื่อแก้ไขปัญหามีลักษณะใกล้เคียงกับวิกฤตน้ำ (ระดับ 3) “กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ” จะนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณากระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำและ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติน้ำฯ เพื่อเป็นมาตรการเฉพาะในการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำในกรณีเช่นว่านี้ ซึ่งการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ เป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “ในขณะเกิดภัย” ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกลไก การแก้ไขปัญหามลพิษสาธารณะภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง ในระดับที่ 4 ของแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและ วัตถุอันตราย จะเห็นได้ว่าผู้บัญชาการที่มีอำนาจสั่งการในการแก้ไขปัญหาคือนายกรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน อีกทั้งในการสั่งการเพื่อบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาก็มีขอบเขตหน้าที่และอำนาจ ในการรับผิดชอบดำเนินการไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ดี ในการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจนั้น มีความชัดเจนเรื่องหน่วยงานรับผิดชอบด้านงบประมาณที่จะจัดสรรมาใช้ในการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และการกำหนดผลในทาง กฎหมายที่สถานะของคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจซึ่งรองรับให้มีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อประชาชนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งบทสันนิษฐานของกฎหมายที่จะคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ข้าราชการฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่าย ปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือ บุคคลใด ที่ได้ดำเนินการไปตามหน้าที่และ อำนาจ หรือการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ให้พ้นจาก ความรับผิดชอบ อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ จึงเห็นได้ว่ากลไกของมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ นั้น ถือเป็น มาตรการเฉพาะ ในการนำไปใช้ในการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกเหนือไปจากการปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในระดับสาธารณภัยขนาดร้ายแรงอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ในกรณีที่ปัญหาวิกฤตน้ำในบริบทด้านคุณภาพน้ำที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ปิด เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งวิกฤตน้ำในลักษณะดังกล่าวอาจไม่เข้าเงื่อนไขหรือ มีปัญหาที่ต้องพิจารณาว่ามีลักษณะที่จะถือว่าเป็น “สาธารณภัย” ตามคำจำกัดความของพระราชบัญญัติ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ ในการที่จะนำมาตราการหรือแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมา ใช้บังคับกับกรณีดังกล่าวได้หรือไม่ เพียงใด แต่หากข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการยกระดับสถานการณ์เป็นวิกฤตน้ำ โดยเห็นว่าสถานการณ์ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคน สัตว์ พืช หรือสิ่งแวดล้อม อย่างร้ายแรง นายกรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำฯ มาใช้เป็นเครื่องมือ หนึ่งในการจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” เพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกับแผนปฏิบัติการ ฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย (สารเคมีและวัตถุอันตราย) ร่วมกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมควบคุมมลพิษ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด้วยอีกทางหนึ่ง

1) การกำหนดแนวทางการบูรณาการ

เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และจำกัดขอบเขตในการ ดำเนินการต่อ “ทรัพยากรน้ำ” โดยตรง อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/ ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กรมควบคุม มลพิษ และหน่วยงานอื่นๆ ที่จะร่วมสนับสนุน

การดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตน้ำนั้น จึงควรกำหนด แนวทางการบูรณาการแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ (ในบริบทด้านคุณภาพน้ำ) ไว้ดังนี้

- การบูรณาการในสถานการณ์ที่แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตรายสามารถรับมือได้ ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษหรือจากการแพร่กระจายของมลพิษลงสู่แหล่งทรัพยากรน้ำ พิจารณาจากระดับความร้ายแรงของสารอันตรายระดับที่ 1 (ขนาดเล็ก) ระดับที่ 2 (ขนาดกลาง) หรือระดับที่ 3 (ขนาดใหญ่) (หรือในระดับปกติ ติดตามสถานการณ์ และเฝ้าระวัง (ระดับ 1) หรือระดับรุนแรงหรือคาดว่าจะรุนแรง (ระดับ 2) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะวิกฤต น้ำ) ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนสามารถบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมี และวัตถุอันตรายได้ การปฏิบัติการต่อเหตุดังกล่าวกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ร่วมกับ หน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ รองรับกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยมีสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ) ร่วมบูรณาการ

2) การดำเนินการเตรียมความพร้อมในการระงับเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถสนับสนุน ข้อมูล การศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมถึงสนับสนุน ข้อมูลด้านแหล่งทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำของพื้นที่เกิดเหตุและพื้นที่ลุ่มน้ำใกล้เคียง เพื่อจัดทำแผนป้องกันและ แก้ไขปัญหา การกำหนดแผนการป้องกันการแพร่กระจายของมลพิษโดยการปิดกั้นเส้นทางไหลของน้ำในเขต พื้นที่ลุ่มน้ำโดยอาศัยฝั้งน้ำ ตลอดจนร่วมวางแผนการแจ้งเตือนผู้ใช้น้ำ การบูรณาการร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำใน พื้นที่ลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำใกล้เคียง รวมถึงแผนการดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมต่อการ อุปโภคบริโภคภายหลังจากเหตุดังกล่าวสิ้นสุดลงได้

3) การเผชิญเหตุ

กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สามารถบูรณาการ ข้อมูล สารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ติดตาม

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

และประเมินสถานการณ์น้ำ และแจ้ง เตือนภัยให้แก่ผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำใน
แต่ละภาค (ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม หรือภาคพาณิชย์ - กรรม)
รวมถึงการบูรณาการข้อมูลและข้อเสนอทางด้านวิชาการเพื่อวิเคราะห์และ
ประเมินความรุนแรงของเหตุ ตลอดจนร่วมวางแผนควบคุม ระวังเหตุ และ
เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายจากภาวะมลพิษในระดับที่ 4 สาธารณภัย
ร้ายแรงอย่างยิ่ง (หรือในระดับวิกฤตน้ำ (ระดับ 3) ของระดับสถานการณ์เพื่อบริหารจัดการภาวะ
วิกฤตน้ำ) ซึ่งเป็นเหตุที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของคน สัตว์ หรือพืช ต่อสิ่งแวดล้อม หรือต่อ
ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐอย่างรุนแรง จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้ง
ภายในและภายนอกประเทศ หรือ จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จำนวนมากในการดำเนินการระงับเหตุ
หรือให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบเมื่อ นายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและสั่งการ
ในฐานะผู้บัญชาการเพื่อบริหารจัดการและแก้ไขปัญหา ดังกล่าวแล้ว การบูรณาการระหว่างศูนย์
บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่างๆ ในระหว่างเกิดเหตุมีแนวทาง ในการดำเนินการ ดังนี้

ตาราง 3-6 การบูรณาการระหว่างศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและหน่วยงานต่างๆ ในระหว่างเกิดเหตุ

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
1. อำนาจสั่งการตาม กฎหมาย	- นายกรัฐมนตรี (ผู้บัญชาการ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ		
2. การบูรณาการในระดับ นโยบาย	- ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ	คณะกรรมการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)	
3. การให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย - การเคลื่อนย้าย ประชาชนออกจากพื้นที่ เกิดเหตุ - การแจกจ่ายอาหาร น้ำ ดื่มอุปกรณ์และเครื่องยัง ชีพ	- ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ จังหวัด - สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดใน พื้นที่ประสบเหตุ - ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสา ธารณภัยเขต ในพื้นที่ประสบ เหตุ - มณฑลทหารบกในพื้นที่ใน พื้นที่ประสบเหตุ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ	- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือนในพื้นที่ - จิตอาสา	

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	<ul style="list-style-type: none"> - องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานเหล่ากาชาด - การประปาส่วนภูมิภาค ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1,9 - สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1,7 - องค์การสาธารณสุข มูลนิธิ และภาคเอกชน 		
- การดูแลความปลอดภัย และทรัพย์สิน	<ul style="list-style-type: none"> - ตำรวจภูธรจังหวัด - สถานีตำรวจทางหลวง - กองบังคับการตำรวจทางหลวง - ผู้นำท้องที่ ในพื้นที่ประสบเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในพื้นที่ - การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค - การประปาส่วนภูมิภาค 	
- การช่วยเหลือทาง การแพทย์	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานสาธารณสุข จังหวัด - โรงพยาบาลประจำตำบล/อำเภอ/จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - สนง.เหล่ากาชาดจังหวัด - จิตอาสา - อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน - สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 	
- การป้องกันน้ำ และการระบายน้ำ เช่น จัดทำทำ นาดิน ขุดคลอง/ทาง ระบายน้ำหรือเตรียมพื้นที่ รับน้ำ เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานชลประทาน ในพื้นที่ประสบเหตุ - โครงการชลประทานจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ 	<ul style="list-style-type: none"> - มณฑทหารบกในพื้นที่ 	

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	- สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8,10		
- การผันน้ำ	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานชลประทาน ใน พื้นที่ประสบเหตุ - โครงการชลประทาน จังหวัด ในพื้นที่ประสบเหตุ - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ใน พื้นที่	
4. การพยากรณ์ การ ติดตามเฝ้าระวัง และการ เตือนภัย	- คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ในพื้นที่ (การพยากรณ์ สภาพอากาศ) - สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดใน พื้นที่ (ติดตามสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย) - สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ (ติดตามปริมาณน้ำที่กัก เก็บ และการระบายน้ำในเขต ชลประทาน) - สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8,10 (เฝ้าระวังติดตาม สถานการณ์น้ำ แจ้งเตือนภัย) - การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่ง ประเทศไทย (เฝ้าระวัง ปริมาณน้ำในอ่างฯ ที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ) - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ ในพื้นที่ (เฝ้า ระวังคุณภาพน้ำ)	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ (องค์การ มหาชน) - สำนักงานพัฒนา เทคโนโลยีอวกาศและภูมิ สารสนเทศ (องค์การมหาชน) - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
5. การสนับสนุนข้อมูล เพื่อจัดทำแผนระดับเขต หรือแผนปฏิบัติการ - ข้อมูลสารสนเทศด้าน ทรัพยากรน้ำ/ผิวน้ำ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค - ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ - คณะกรรมการลุ่มน้ำ - สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต - สำนักงานทรัพยากรน้ำใน พื้นที่ - สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ - ศูนย์น้ำระดับจังหวัด	
- ข้อมูลสภาพอากาศ	- กรมอุตุนิยมวิทยา	- สถาบันสารสนเทศ ทรัพยากรน้ำ (องค์การ มหาชน) - สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
- ข้อมูลเส้นทางสัญจร เส้นทางเสี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัย	- สำนักงานขนส่งจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท - ศูนย์สร้างทางจังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท จังหวัด - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่		
6. การออกประกาศ/ คำสั่ง	- นายกรัฐมนตรี โดยข้อเสนอ ของคณะกรรมการลุ่มน้ำ	- สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดในพื้นที่ - สถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทย (สวท.) - กอ.รมน. จังหวัด - สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่	มาตราที่ 58 วรรค 1 ตาม พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
- เขตพื้นที่ประสบสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง	- นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย		มาตรา 31 พระราชบัญญัติ ป้องกันและ บรรเทาสาธารณ ภัยฯ
- ประกาศจำกัดกิจการการใช้ น้ำในภาวะน้ำแล้งอย่าง รุนแรง	- นายกรัฐมนตรี	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	มาตราที่ 58 พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
7. การฟื้นฟูเยียวยา - การฟื้นฟูเยียวยา ผลิตผลทางการเกษตร	- สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด - สำนักงานเกษตรจังหวัด	- องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ - สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	
- การจ่ายค่าทดแทนการใช้ ที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง	- หน่วยงานซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งสั่ง กักอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- มาตรา 67 วรรค สาม พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ
- การจ่ายค่าทดแทนการใช้น้ำ จากการเคลื่อนย้ายน้ำ	- หน่วยงานซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งนั้น สังกัดอยู่	- สำนักงบประมาณ - สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- มาตรา 60 วรรค สอง ตาม พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- การฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ / การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและ การจัดการมลพิษ	- สำนักงานป่าไม้เขต - สำนักงานอนุรักษ์พื้นที่ - สำนักงานสิ่งแวดล้อมและ ควบคุมมลพิษ - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่	- สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด - สนง.โยธาธิการและผังเมือง จังหวัด - แขวงทางหลวงชนบท	
8. การเตรียมพื้นที่กักเก็บ น้ำ	- สำนักงานชลประทานใน พื้นที่ - สำนักงานทรัพยากรน้ำใน พื้นที่ - สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล เขตในพื้นที่	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค	

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

แผนการบูรณาการ/ แผนปฏิบัติการ	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	หมายเหตุ
	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่		
9. งบประมาณ	- สำนักงบประมาณ		มาตรา 24 พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการ เฉพาะ
10. การรายงานและ สรุปผลการ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ	- สำนักงานทรัพยากรน้ำ แห่งชาติภาค	มาตรา 24 พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำฯ บัญญัติไว้เป็นการ เฉพาะ

การดำเนินการภายหลังสิ้นสุดเหตุ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์อำนวยการน้ำ
แห่งชาติ และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาคสามารถสนับสนุนการดำเนินการตรวจสอบความ
ปลอดภัยและคุณภาพของทรัพยากรน้ำและ แหล่งทรัพยากรน้ำสาธารณะที่เหมาะสมต่อการอุปโภค
และบริโภคของผู้ใช้น้ำในเขตลุ่มน้ำที่เกิดเหตุและลุ่มน้ำ ใกล้เคียง การแจ้งข้อมูลความปลอดภัย
ดังกล่าวไปยังผู้ใช้น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำและขอแนะนำในการใช้น้ำ จนกว่าจะกลับคืนสู่ภาวะปกติ ร่วม
ดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะที่ปนเปื้อนมลพิษร่วมกับ หน่วยงานอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้อง ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินการ สภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด และ แนวทางแก้ไข
ปัญหาในอนาคตต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3.3.5 แนวทางการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคประชาสังคม

การปฏิบัติงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีการประสานผ่านจุดติดต่อคือ
กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และ ศูนย์บัญชาการส่วนหน้า
เช่นเดียวกับ กรณีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการปฏิบัติงานร่วมจะเป็นไปตามขีดความสามารถ
และแนวทางที่ตกลงกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เหล่านี้กับจุดติดต่อ

บทที่ 4

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- (2) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- (3) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (4) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- (5) การหาแหล่งน้ำทดแทนการขนส่งจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- (6) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำแล้ง
- (7) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

4.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

4.1.1 หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก

เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงหรือที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมหรือจัดการปัญหาน้ำแล้งตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เช่น พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 และพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ.2520 เป็นต้น โดยในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง อาจแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ ช่วงก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ช่วงระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และช่วงหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง (ภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว) และในกรณีที่ต้องปฏิบัติการในพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง หน่วยงานดังกล่าวต้องมีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่เป็นประจำหรือมีจำนวนคนเพียงพอที่จะปฏิบัติการในพื้นที่นั้นด้วย โดยประกอบด้วย

- (1) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค/คณะกรรมการลุ่มน้ำ/คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- (2) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (3) กรมชลประทาน
- (4) กรมทรัพยากรน้ำ
- (5) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

- (6) กรมอุตุนิยมวิทยา
- (7) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- (8) นายกรัฐมนตรี
- (9) รองนายกรัฐมนตรี
- (10) กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
- (11) กระทรวงสาธารณสุข
- (12) หน่วยงานรับผิดชอบในเขตพื้นที่
- (13) หน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ
- (14) หน่วยงานผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นต้นสังกัดของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งให้ต้อง
เปลี่ยนน้ำ
- (15) หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมาย

4.1.2 หน่วยงานสนับสนุน

เป็นหน่วยงานที่เข้ามาทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก
ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ โดยความช่วยเหลือนั้น
อาจดำเนินการในรูปแบบของการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการพยากรณ์อากาศ การเฝ้าระวัง
สภาวะอากาศ ติดตามสถานการณ์ และเตือนภัย การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค การเข้าร่วม
ปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคหรือแจกจ่ายน้ำให้แก่ประชาชน

การจัดการน้ำเสีย การดูแลรักษาทรัพยากรน้ำและทางน้ำสาธารณะ การบำรุงรักษา
พื้นที่ฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การจัดการน้ำแล้งให้สามารถนำกลับมาใช้ได้ การสนับสนุนด้าน
งบประมาณ

การอนามัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่าง ๆ การเผยแพร่ข้อมูลที่จำเป็นให้
ประชาชนทราบ รวมถึงการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ โดยหน่วยงานที่จะเข้ามาทำหน้าที่
ดังกล่าว โดยประกอบด้วย

- (1) กรมประชาสัมพันธ์
- (2) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- (3) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ กรมการข้าว
- (4) สำนักงบประมาณ
- (5) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- (6) กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ
- (7) สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)
- (8) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)

- (9) การประปานครหลวง/การประปาส่วนภูมิภาค
- (10) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- (11) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (12) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (13) กรมป่าไม้
- (14) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- (15) กรมควบคุมมลพิษ
- (16) กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (17) การนิคมอุตสาหกรรม
- (18) องค์การจัดการน้ำเสีย
- (19) กรมเจ้าท่า
- (20) กรมการข้าว
- (21) กรมประมง
- (22) กรมปศุสัตว์
- (23) กระทรวงกลาโหม
- (24) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (25) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- (26) กรมทางหลวง
- (27) กรมทางหลวงชนบท
- (28) กรมทรัพยากรน้ำ (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ) กรณีการผันน้ำใน

แหล่งน้ำระหว่างประเทศ

- (29) กระทรวงต่างประเทศ กรณีการผันน้ำในแหล่งน้ำระหว่างประเทศ
- (30) กระทรวงการคลัง
- (31) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ เพื่อให้การป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำแล้งซึ่งมีผลต่อประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวมสามารถดำเนินการได้อย่างทันท่วงที ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานหลักหรือหน่วยงานสนับสนุน โดยต้องเป็นการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะ

น้ำแล้งที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำจะจัดทำขึ้นเสนอ กนช. เพื่อให้ความเห็นชอบที่อยู่ภายใต้กรอบของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อรองรับภาวะน้ำแล้งของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การประปา

ส่วนภูมิภาค ด้วย เพื่อให้การดำเนินการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้
หน้าที่ของแต่ละหน่วยงานจะเป็นไปตามหัวข้อ 5.4

4.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

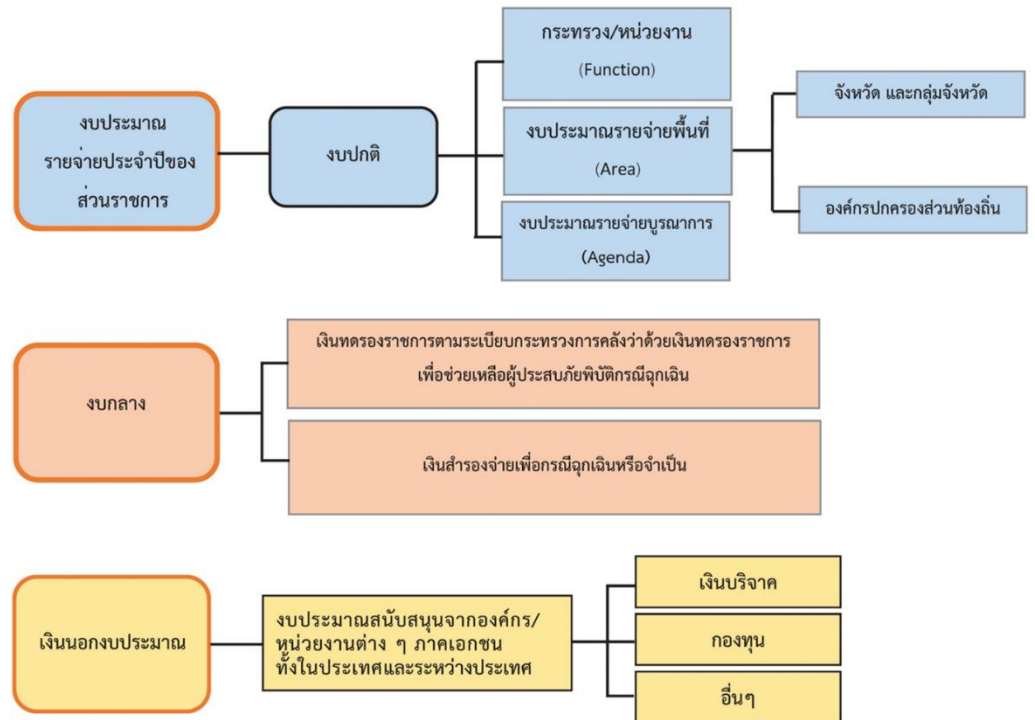
งบประมาณที่ใช้ในการจัดการแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งระดับจังหวัด มีที่มาจาก
งบประมาณ 2 ส่วน ได้แก่

(1) งบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และงบประมาณของส่วนราชการ) และ

(2) งบอื่นๆ (งบกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรืองบกลางรัฐบาล และเงินทด
รองราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ)

(3) เงินนอกราชการ เป็นบรรดาเงินที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็น
กรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่ง
คลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้ โดยไม่ต้องนำส่งคลัง ได้แก่ งบประมาณ
สนับสนุนจากองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ภาคเอกชน ทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ เพื่อสนับสนุน
การดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยกรมป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย เป็นหน่วยงานกลางในการประสาน และผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการ
ข้อกำหนดและเงื่อนไขขององค์กรผู้ให้การสนับสนุน และไม่ขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินงานใน
แผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 โดยแบ่งเป็นเงินบริจาค กองทุน
และอื่น ๆ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-1 แหล่งที่มาและวิธีการจัดสรรงบประมาณในการจัดการความเสี่ยงจาก
สาธารณภัย

4.2.2 งบประมาณรายจ่ายประจำปี (งบรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/
จังหวัดและกลุ่มจังหวัด/ส่วนราชการจังหวัด

ตาราง 4-1 งบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณ	สาระสำคัญ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	<p>1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ของตน เพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิด ขณะเกิด และหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุข</p> <p>2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วน</p>

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

งบประมาณ	สาระสำคัญ
	<p>ท้องถิ่นในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใด ในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย</p> <p>3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่</p> <p>3.1) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>ข้อ 89 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายเงินสะสมได้ โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นภายใต้เงื่อนไข</p> <p>ข้อ 91 ภายใต้บังคับข้อ 89 ในกรณีฉุกเฉินที่มีสาธารณภัยเกิดขึ้น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมได้ตามความจำเป็นในขณะนั้น โดยให้คำนึงถึงฐานะการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น</p> <p>ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>ข้อ 4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตั้งงบประมาณให้เงินอุดหนุน หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนได้</p> <p>ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>ข้อ 6 กรณีเกิดสาธารณภัยในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่ก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนในเบื้องต้นโดยฉับพลันทันที เพื่อการดำรงชีพ หรือบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า หรือระงับสาธารณภัย หรือเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน หรือป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่ประชาชนได้ตามความจำเป็นภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่ต้องเสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ในกรณีการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเยียวยาและฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย หรือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรือการช่วยเหลือเกษตรกรผู้มียาได้น้อย ให้เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความเห็นชอบก่อน</p> <p>ข้อ 7 กรณีมีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนเพื่อเยียวยา หรือฟื้นฟูหลังเกิดสาธารณภัย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้</p>

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

งบประมาณ	สาระสำคัญ
	<p>1 กรณีมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ในพื้นที่เกิดภัยให้รายงานอำเภอ หรือจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณานำเงินอุดหนุนราชการเพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย</p> <p>2 กรณีมิได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณี ฉุกเฉินในพื้นที่เกิดภัยในการช่วยเหลือประชาชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้ไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบนี้</p> <p>ข้อ 11 การให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน มีลักษณะเป็นการช่วยเหลือที่จำเป็นที่ต้องแก้ไขโดยฉับพลันในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน หรือเป็นการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิม อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ ให้ความช่วยเหลือได้ทันที ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมาย กรณี สิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับความเสียหาย หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมจะไม่คุ้มค่าและการก่อสร้างใหม่จะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการมากกว่า ให้เสนอคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการใช้จ่ายงบประมาณ โดยให้คำนึงถึงสถานะทางการคลัง</p> <p>ข้อ 16 การช่วยเหลือประชาชนให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้</p> <p>1 การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย หรือภัยพิบัติฉุกเฉิน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาใช้จ่ายงบประมาณช่วยเหลือประชาชนตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง โดยอนุโลม</p> <p>ข้อ 18 กรณีเกิดสาธารณภัยฉุกเฉิน จำเป็นเร่งด่วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายจากงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่าย ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยโครงการไม่จำเป็นต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560</p> <p>ข้อ 5 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องเบิกจ่าย ค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครเพื่อเป็นค่าป่วยการชดเชยการทำงานหรือเวลาที่เสียไปเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามกฎหมายว่า</p>

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

งบประมาณ	สาระสำคัญ
	<p>ด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเบิกจ่ายได้</p> <p>ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ว่าด้วยค่าใช้จ่ายของอาสาสมัครในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2560</p> <p>ข้อ 4 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553 ที่ได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ หรือนอกเขตพื้นที่ที่ได้รับค่าใช้จ่ายในอัตราต่อคนต่อวัน ดังนี้</p> <p>(1) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 100 บาท</p> <p>(2) กรณีการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 4 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่ายจำนวน 200 บาท</p> <p>(3) กรณีการปฏิบัติหน้าที่เกิน 8 ชั่วโมง ให้ได้รับค่าใช้จ่าย จำนวน 300 บาท</p> <p>ข้อ 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายให้แก่อาสาสมัครในสังกัดของตนตามข้อ 4 ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงฐานะทางการเงินการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย</p> <p>ข้อ 6 กรณีมีการสั่งใช้อาสาสมัครซึ่งมิได้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ให้ต้นสังกัดเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของส่วนราชการ</p>
จังหวัดและกลุ่มจังหวัด	<p>1) ให้จังหวัดตั้งงบประมาณสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ</p> <p>2) ให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง</p>
ส่วนราชการ (Function)	<p>ให้หน่วยงานระดับกระทรวง และระดับกรม ขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามภารกิจของหน่วยงานที่ดำเนินการรองรับยุทธศาสตร์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ</p>

4.2.3 แหล่งงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (งบกลาง)

ตาราง 4-2 แหล่งงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (งบกลาง)

งบประมาณ	สาระสำคัญ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	<p>1) ก่อนเกิดภัย: ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบกลาง ประเภทเงินสำรองจ่ายให้เพียงพอต่อการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่อาจจะเกิดขึ้น</p> <p>2) ขณะเกิดภัย: ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินงบประมาณที่ได้เตรียมไว้ไปใช้จ่ายเพื่อบรรเทา/ช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบสาธารณภัยเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ หากงบประมาณไม่เพียงพอ ให้โอนเงินงบประมาณเหลือจ่ายหรืองบประมาณในแผนงาน/โครงการอื่น ที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้จ่ายไปตั้งเป็นงบประมาณสำหรับ จ่ายเพิ่มเติมได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p>
รัฐบาล	<p>1) กรณีส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณ นอกเหนือจากที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอที่จะดำเนินการและมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ส่วนราชการฯ ขอใช้เงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นโดยพิจารณาเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเท่านั้น ทั้งนี้ ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ</p> <p>2) ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ประสงค์ขอรับการสนับสนุนงบกลางให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติ กรณีการขออนุมัติใช้เงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ</p>
เงินตรง ราชการตาม ระเบียบ กระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินตรง ราชการเพื่อ ช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน	<p>1) เมื่อคาดว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลันให้สงบในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้นได้โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน</p> <p>2) เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ใด ให้จังหวัดใช้วงเงินตรงราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีผู้รับผิดชอบ ดังนี้</p> <p>(1) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) มีหน้าที่ สำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยในเขตพื้นที่อำเภอ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัย</p> <p>(2) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) มีหน้าที่สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในกรณีที่ความเสียหายมีมูลค่ามากกว่าวงเงินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุมัติให้ส่งเรื่องให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง</p>

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

งบประมาณ	สาระสำคัญ
	ประกาศดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากวงเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉิน ตามขั้นตอนทางกฎหมายต่อไป

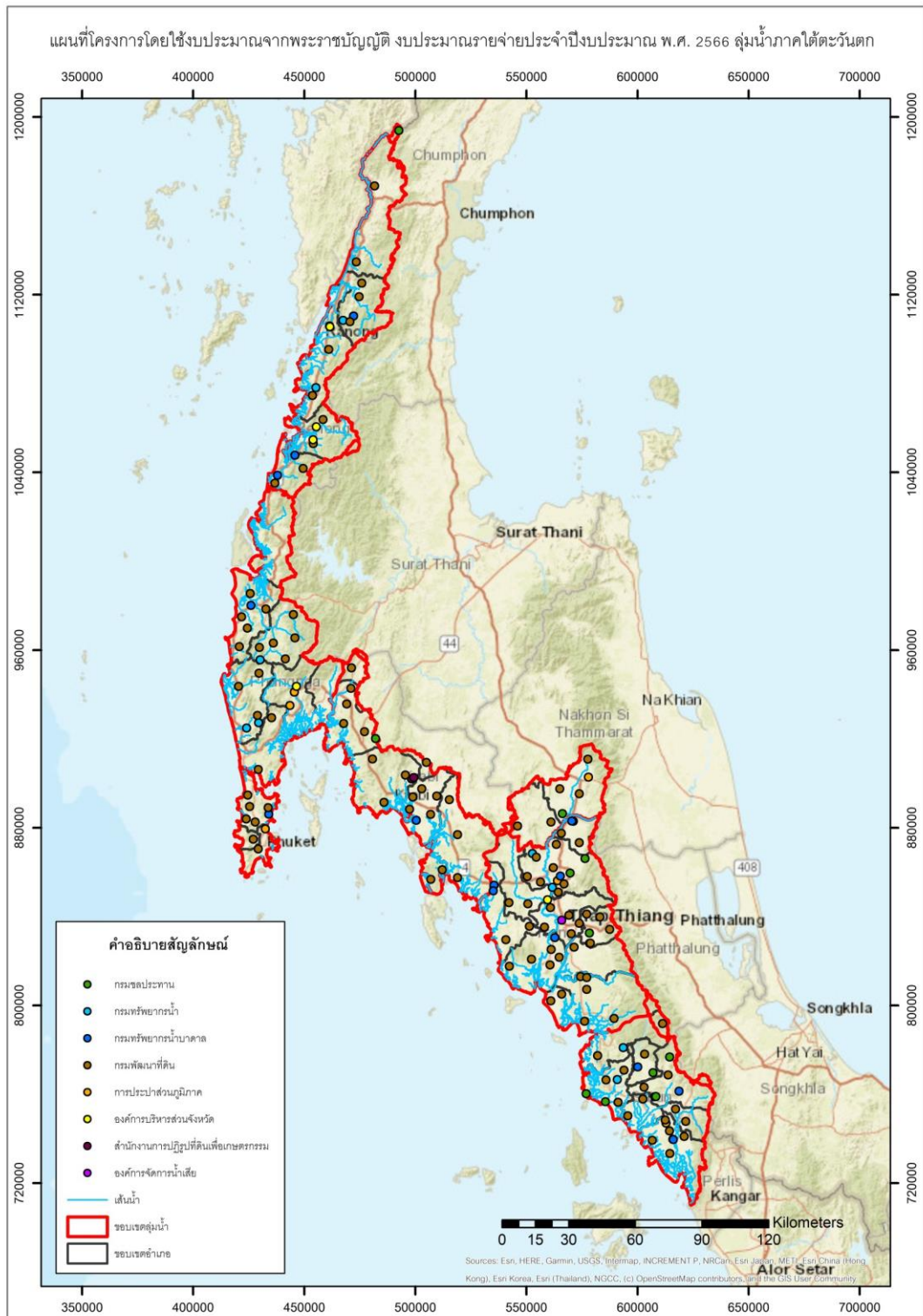
4.2.1 โครงการและงบประมาณ

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ในปีงบประมาณ 2566 ได้รับการสนับสนุนโครงการโดยใช้งบประมาณจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังแสดงตำแหน่งโครงการและงบประมาณตามภาพประกอบ 4-2 และในปีงบประมาณ 2565 และ 2564 ได้รับงบประมาณโดยใช้งบกลาง ดังแสดงในภาพประกอบ 4-3 และ ภาพประกอบ 4-4 ภาคผนวก โดยภาพรวมงบประมาณแต่ละหน่วยงานจะแสดงตามตาราง 4-3

ตาราง 4-3 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรแยกตามหน่วยงาน

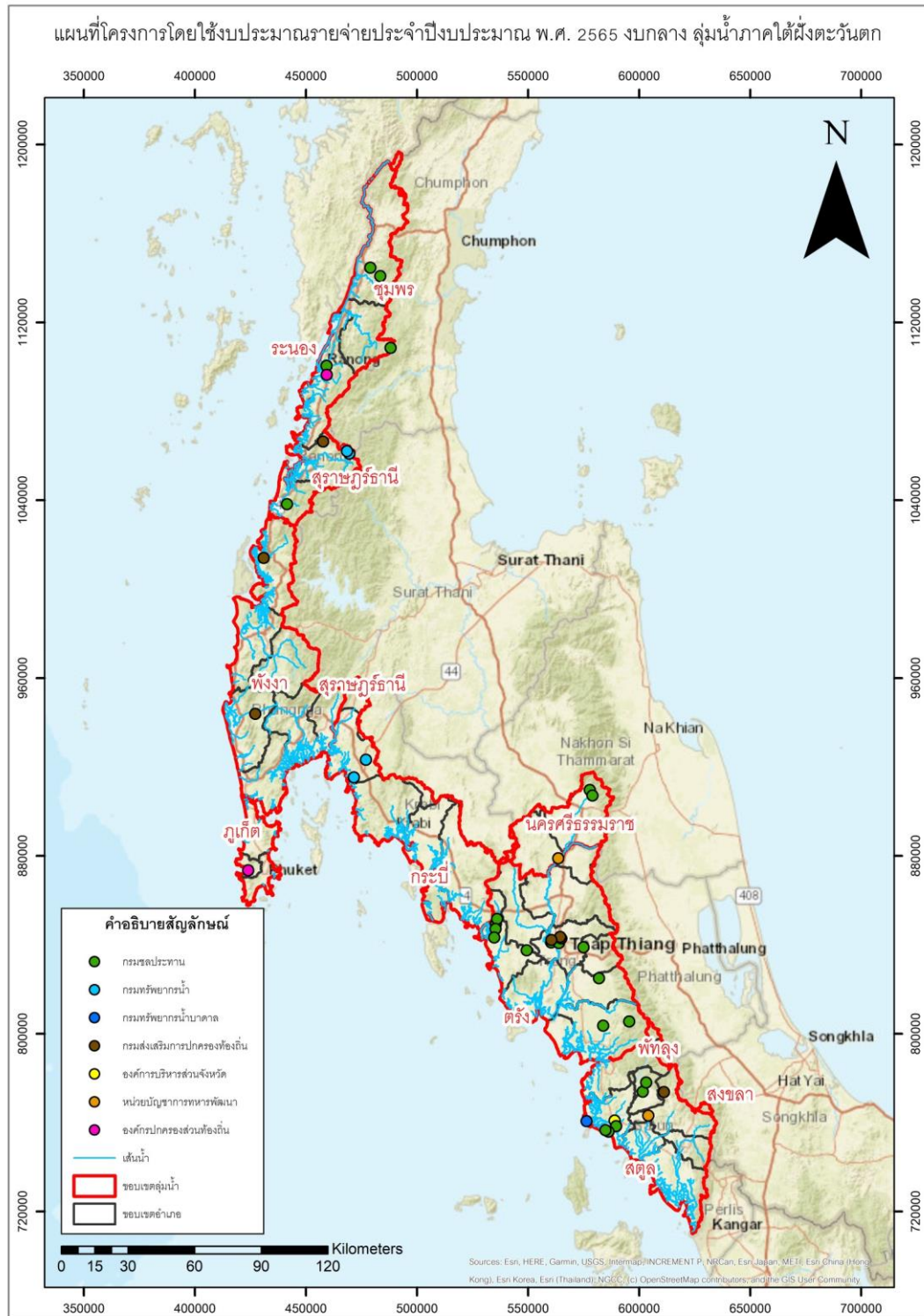
หน่วยงาน	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร (ล้านบาท)		
	งบกลาง		งบรายจ่ายประจำปี
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566
กรมชลประทาน	12.70	96.06	598.62
กรมทรัพยากรน้ำ		3.48	134.72
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล		6.29	63.79
กรมพัฒนาที่ดิน	131.44		4.92
การประปาส่วนภูมิภาค			84.68
จังหวัด		8.32	137.76
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	7.47	7.41	
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา		0.46	
องค์การจัดการน้ำเสีย			89.44
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม			60.00
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		15.90	
รวม	151.61	137.91	1,173.93

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

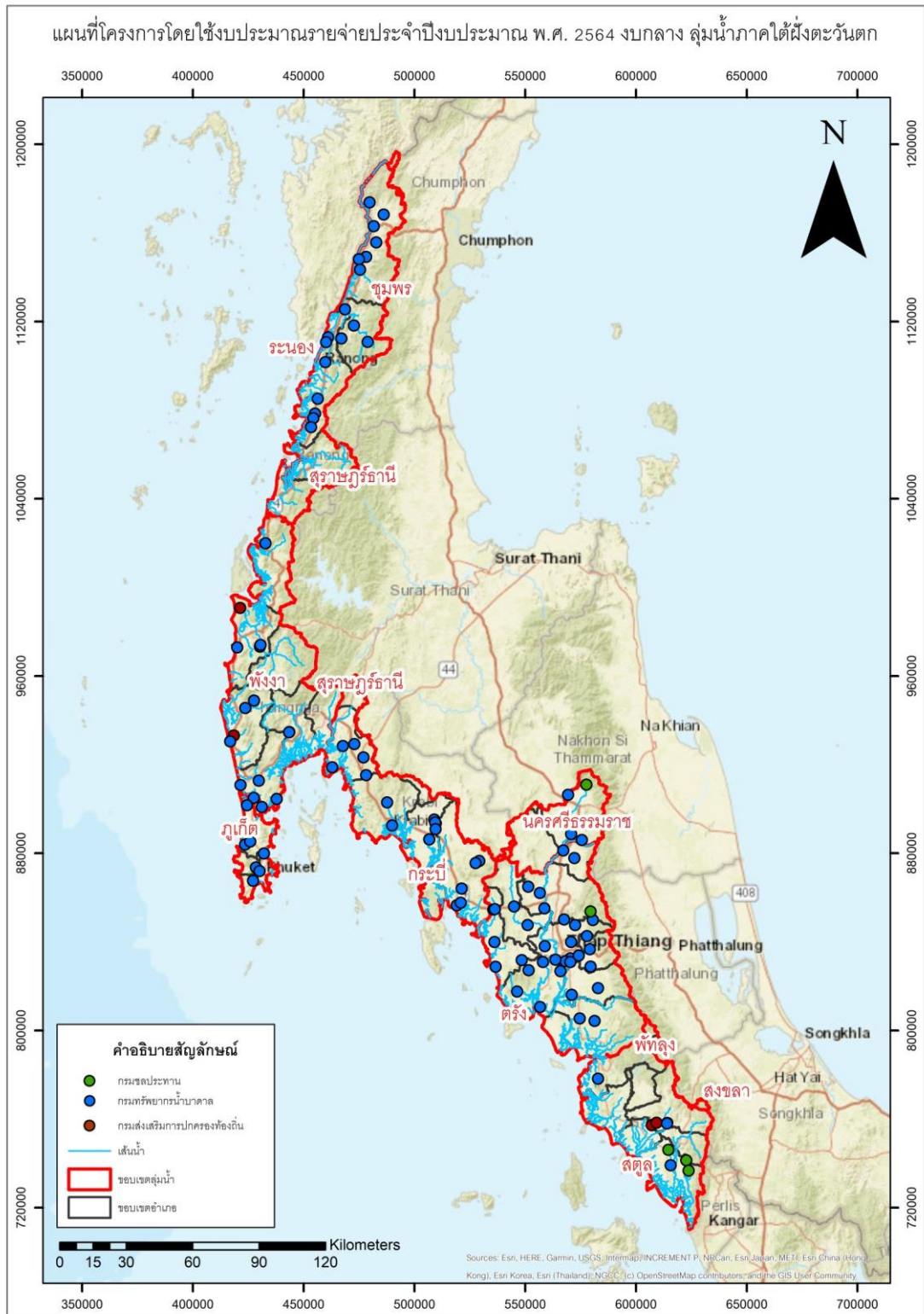
ภาพประกอบ 4-2 แผนที่โครงการโดยใช้งบประมาณจากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2566

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-3 แผนที่โครงการโดยใช้งบประมาณ (งบกลาง) ประจำปีงบประมาณ 2565

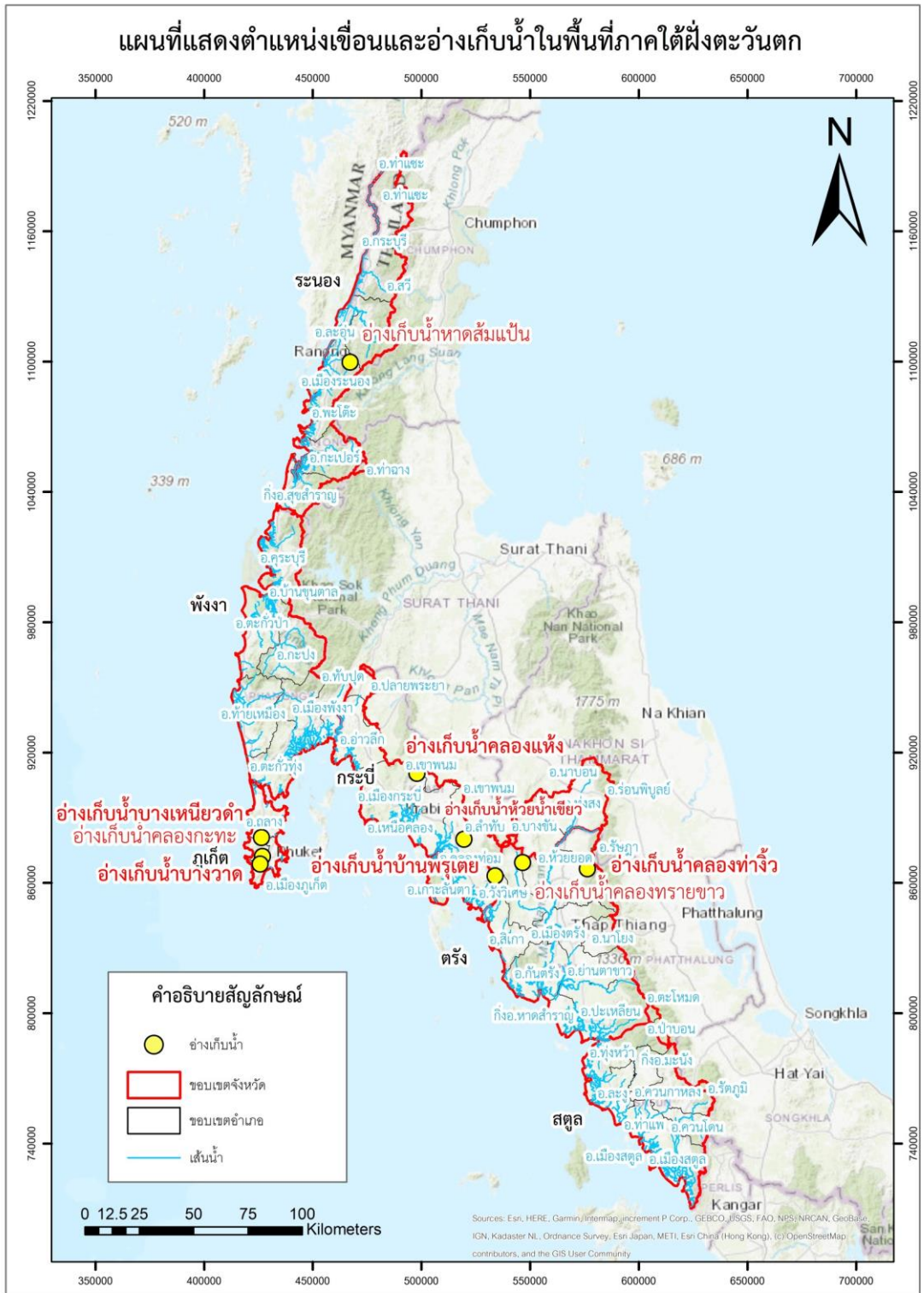
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-4 แผนที่โครงการโดยใช้งบประมาณ (งบกลาง) ประจำปีงบประมาณ 2564

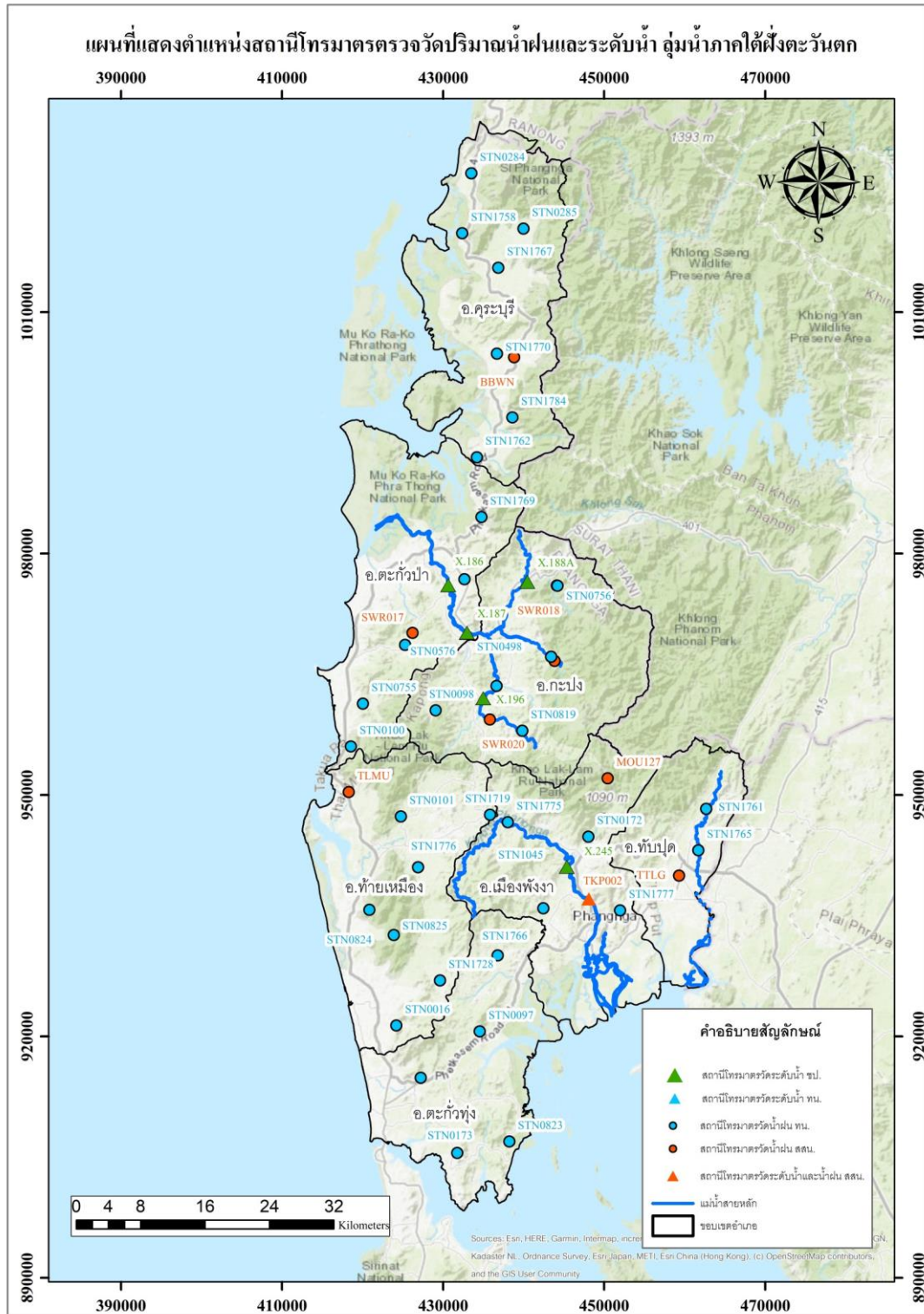
(4) ปริมาตรกักเก็บสำรอง (Surcharge Storage) หมายถึง ปริมาตรอ่างเก็บน้ำที่สำรองไว้ใช้ในกรณี ที่ทางระบายน้ำล้นฉุกเฉิน (Emergency Spillway) ไม่สามารถระบายน้ำได้ทันในช่วงที่เกิดน้ำท่วม

(5) ระดับน้ำควบคุมตอนบน (Upper Rule Curve, URC) คือ ระดับน้ำตอนบนที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานของอ่างเก็บน้ำในแต่ละเดือน จำเป็นต้องรักษาระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำไม่ให้มีระดับน้ำสูงเกินกว่าระดับควบคุมตอนบน ทั้งนี้เพื่อสำรองปริมาณน้ำที่อยู่ระหว่างระดับน้ำควบคุมตอนบนกับระดับเก็บกักสูงสุดไว้สำหรับป้องกันน้ำท่วม

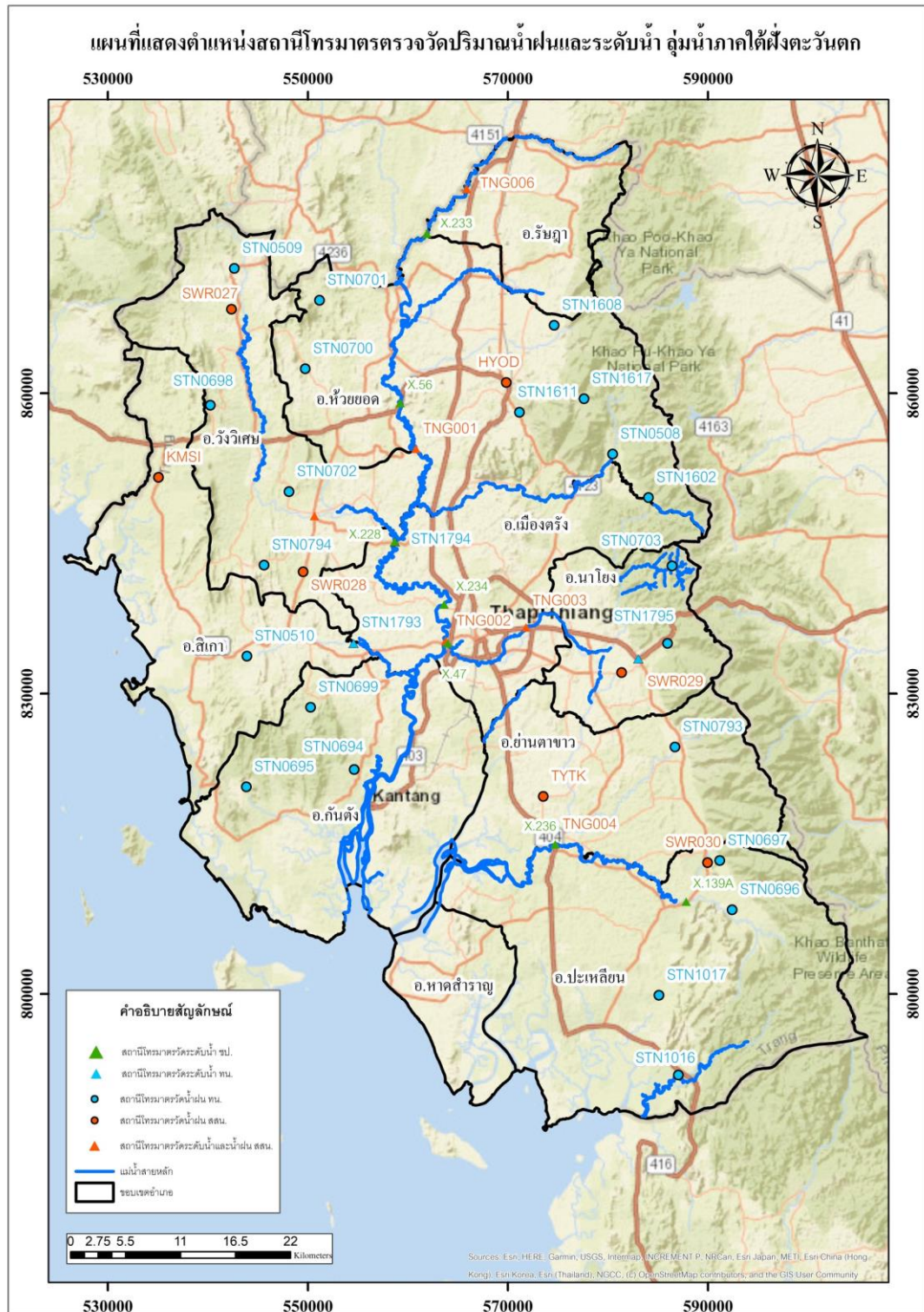
ภาพประกอบ 4-5 แผนที่แสดงตำแหน่งเขื่อนและอ่างเก็บน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

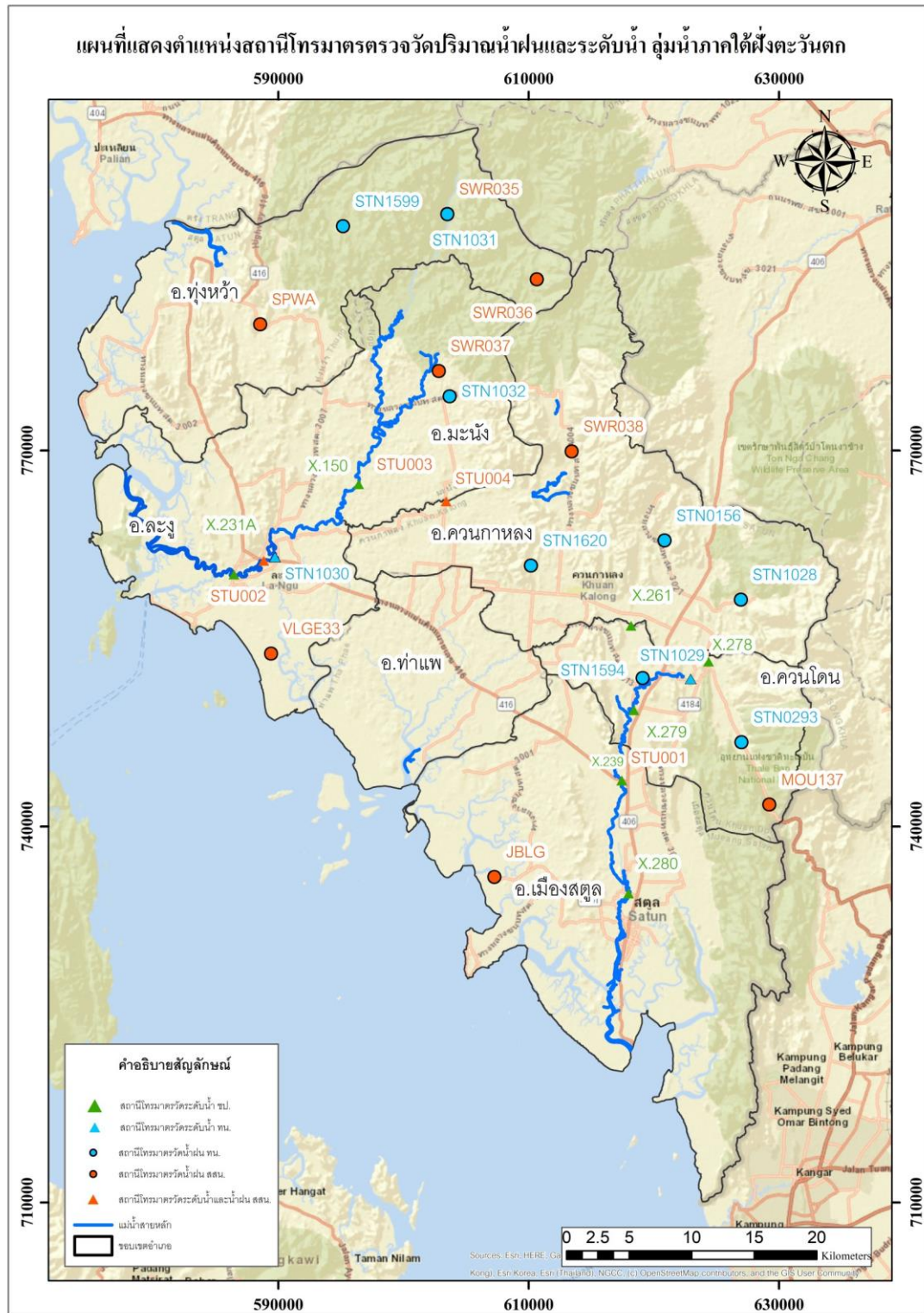
ภาพประกอบ 4-6 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ
 จังหวัดพังงา

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

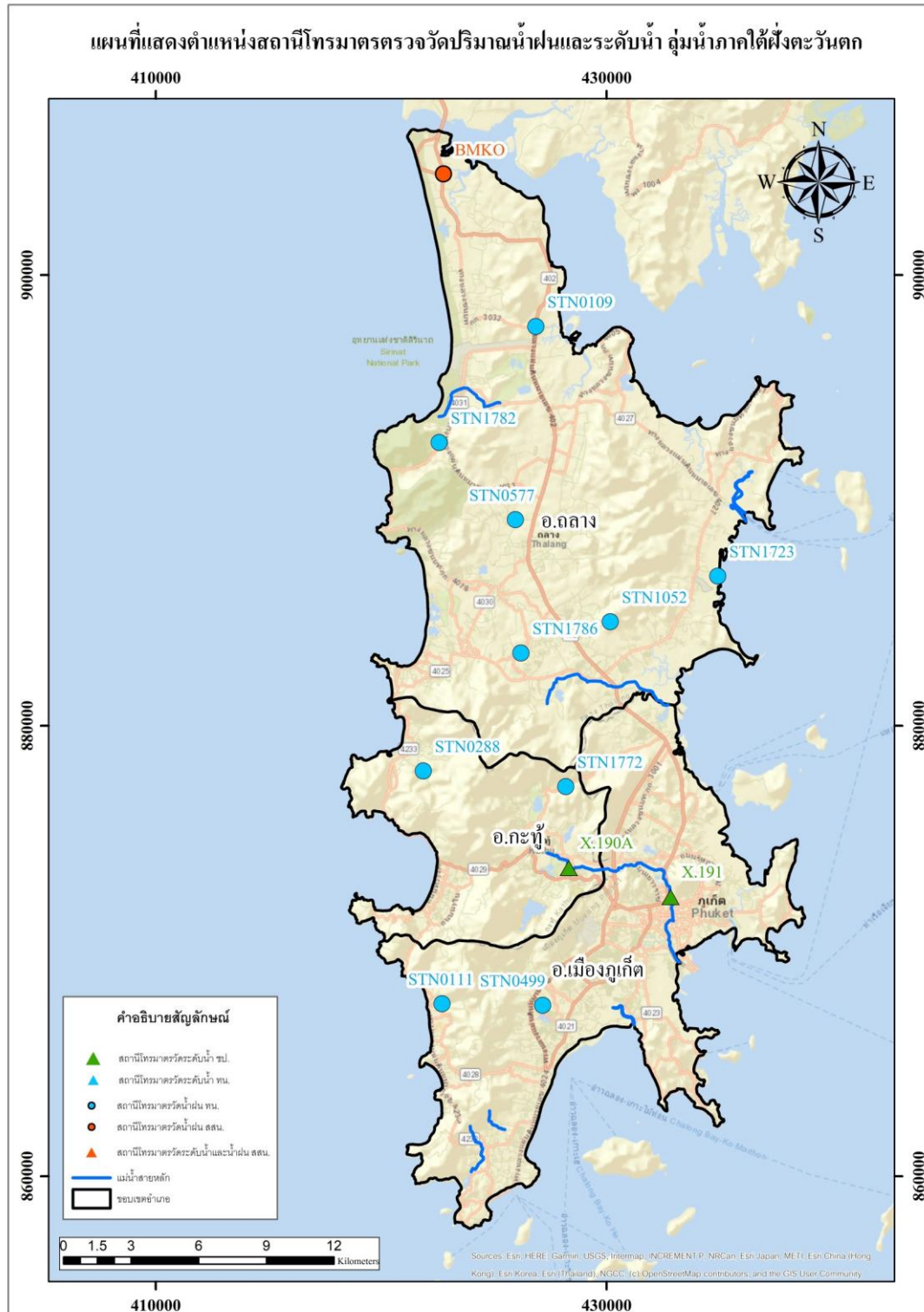
ภาพประกอบ 4-7 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดตรัง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

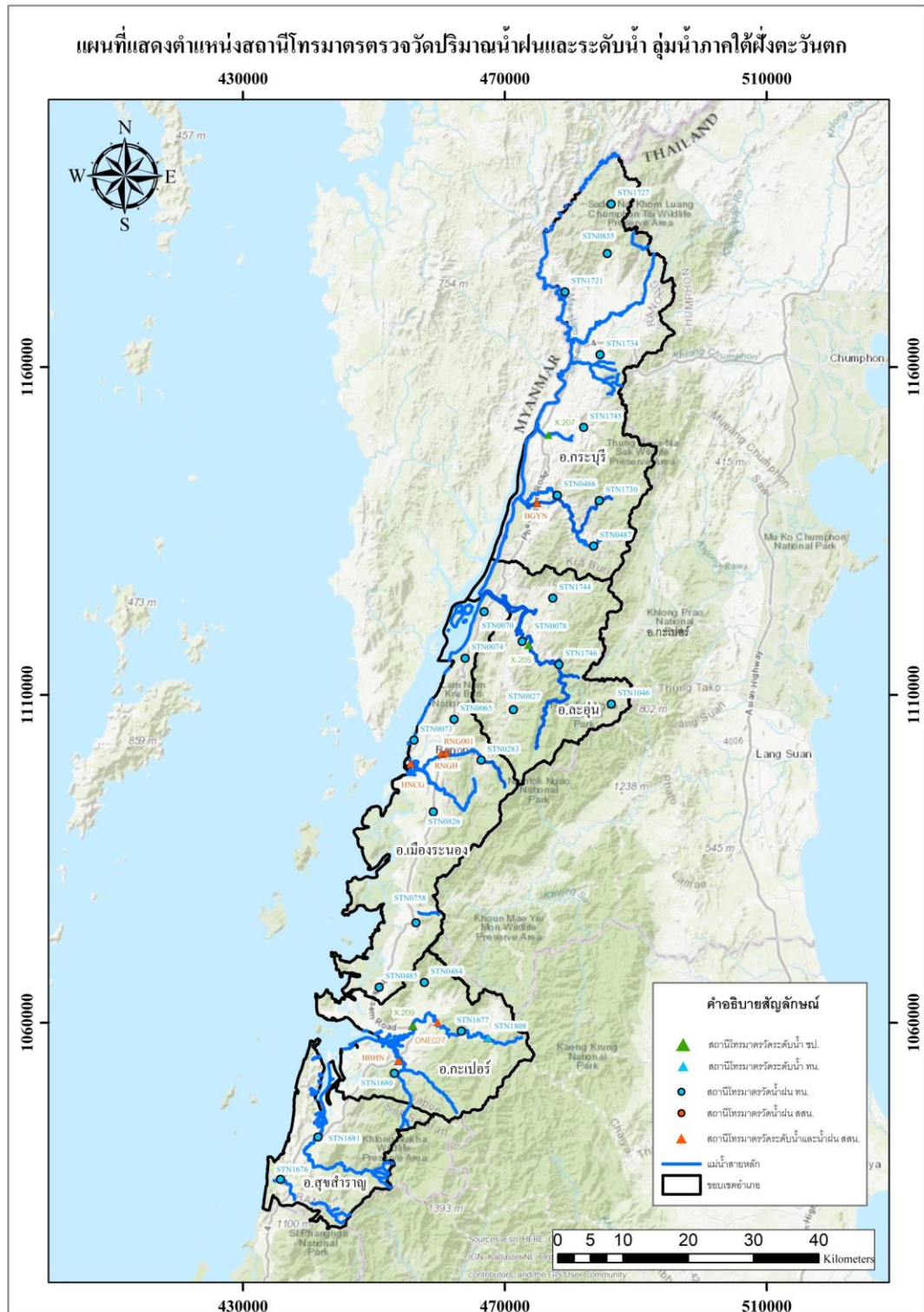
ภาพประกอบ 4-8 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ จังหวัดสตูล

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

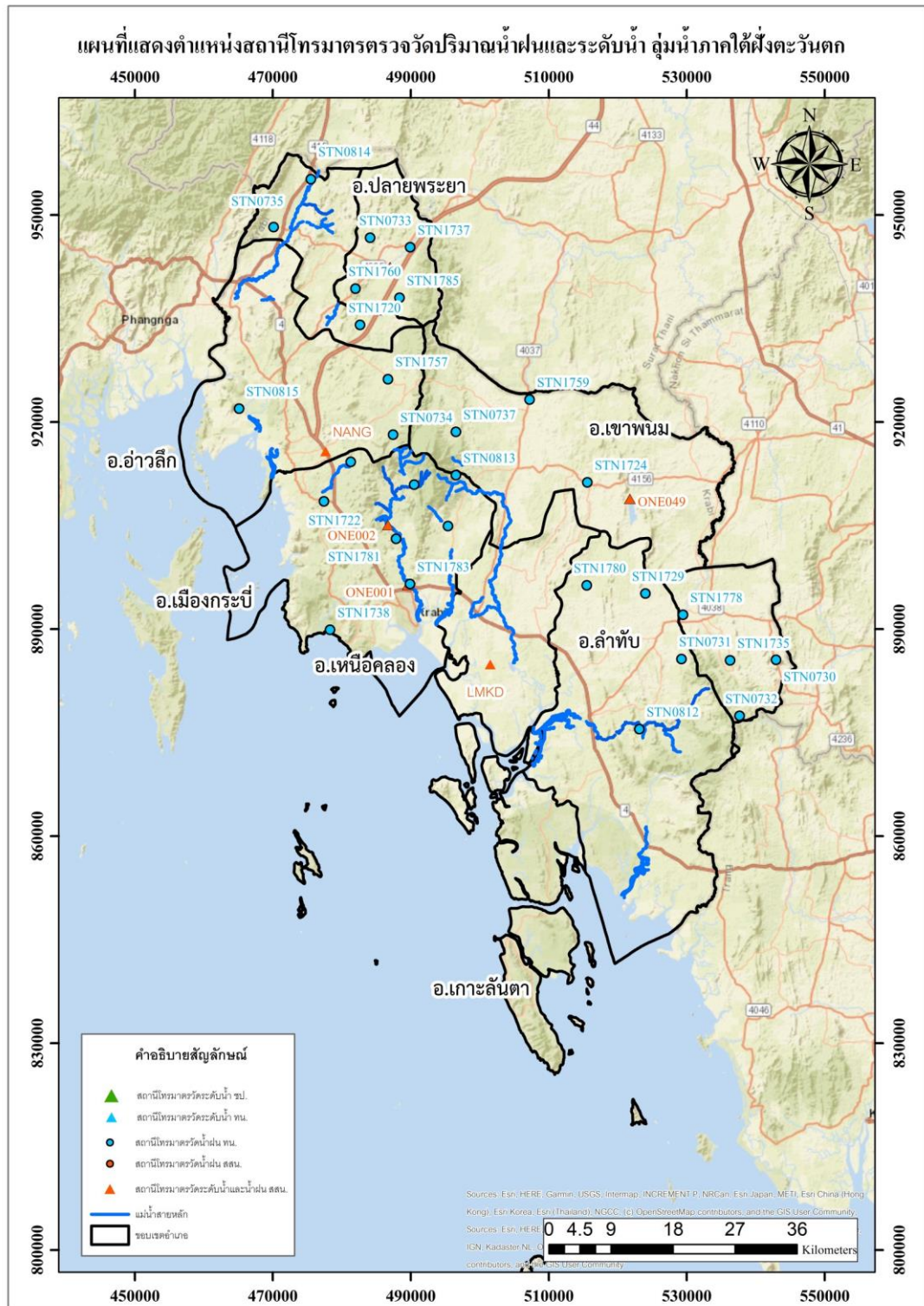
ภาพประกอบ 4-9 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ
จังหวัดภูเก็ต

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

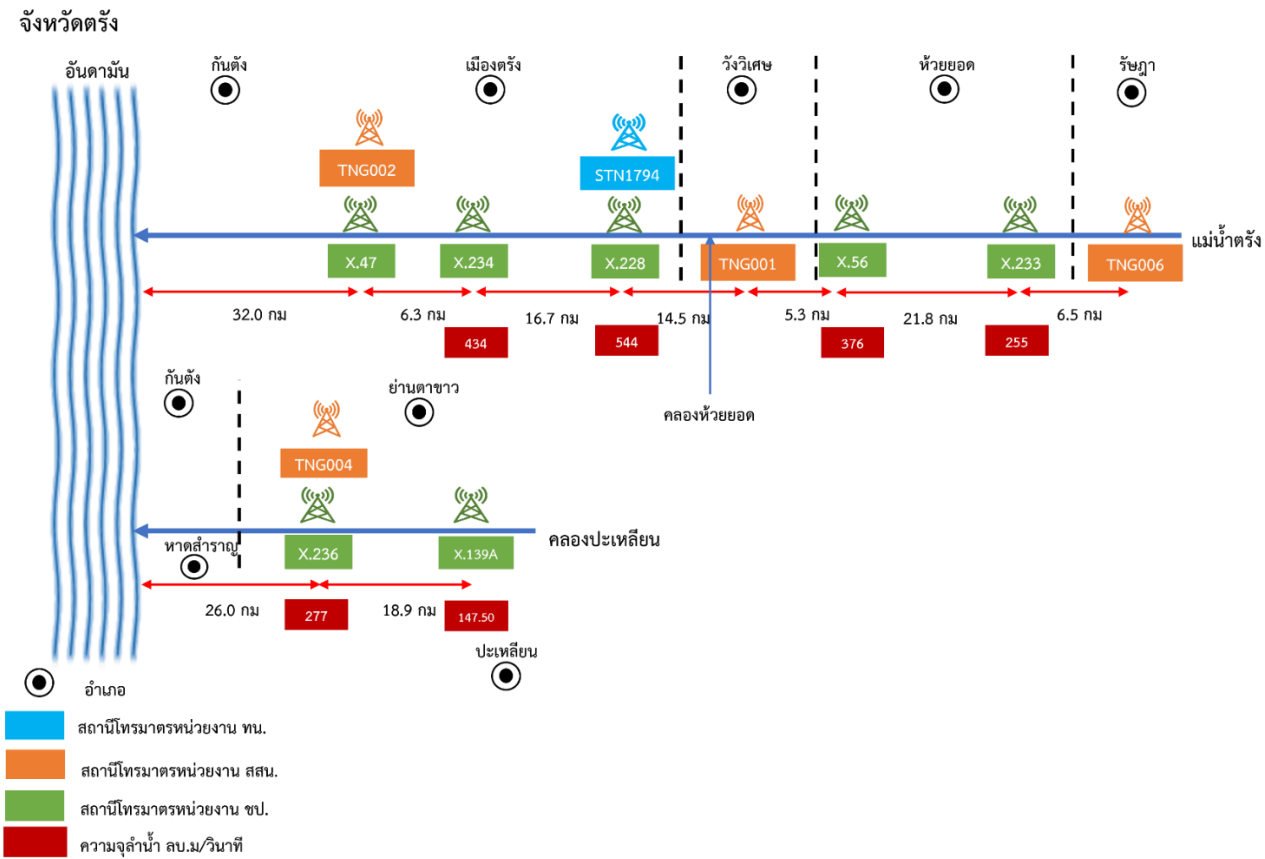
ภาพประกอบ 4-10 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ
 จังหวัดระนอง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-11 แผนที่แสดงตำแหน่งโทรมาตรอัตโนมัติตรวจวัดน้ำฝนและระดับน้ำ
 จังหวัดกระบี่

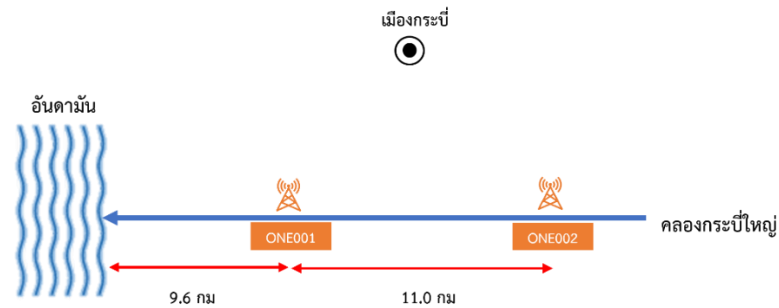
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-12 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดตรัง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

จังหวัดกระบี่

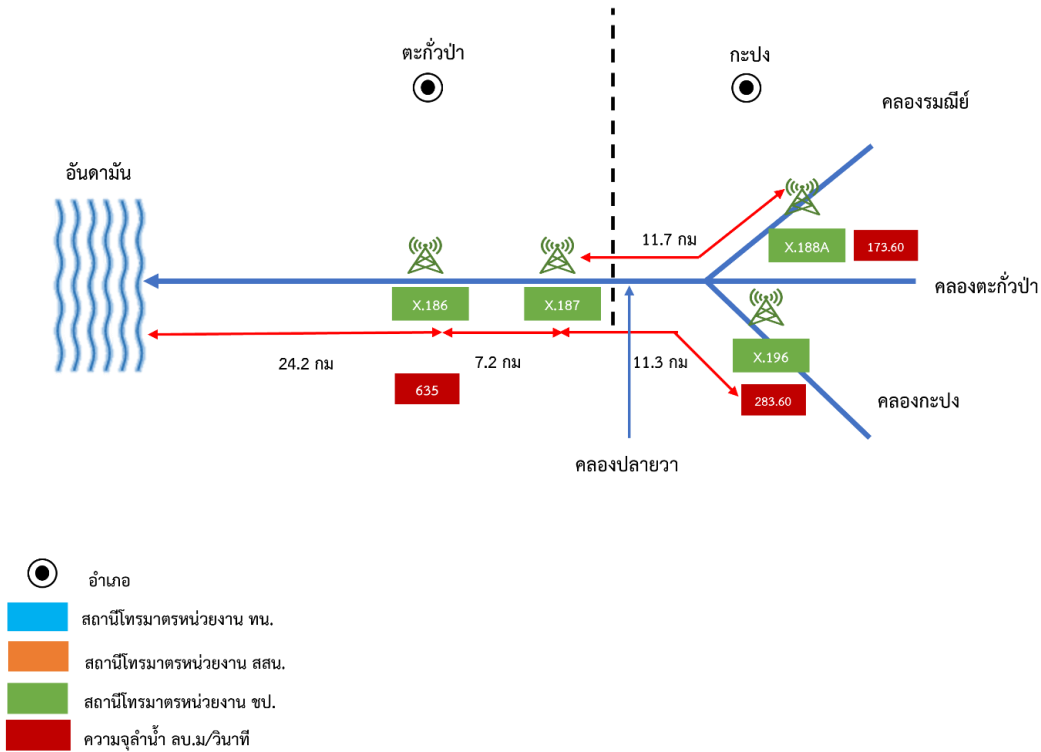

- อำเภอ
- สถานีโทรมาตรหน่วยงาน ทน.
- สถานีโทรมาตรหน่วยงาน สสน.
- สถานีโทรมาตรหน่วยงาน ขป.
- ความจุลำน้ำ ลบ.ม/วินาที

ภาพประกอบ 4-13 ฟังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดกระบี่

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

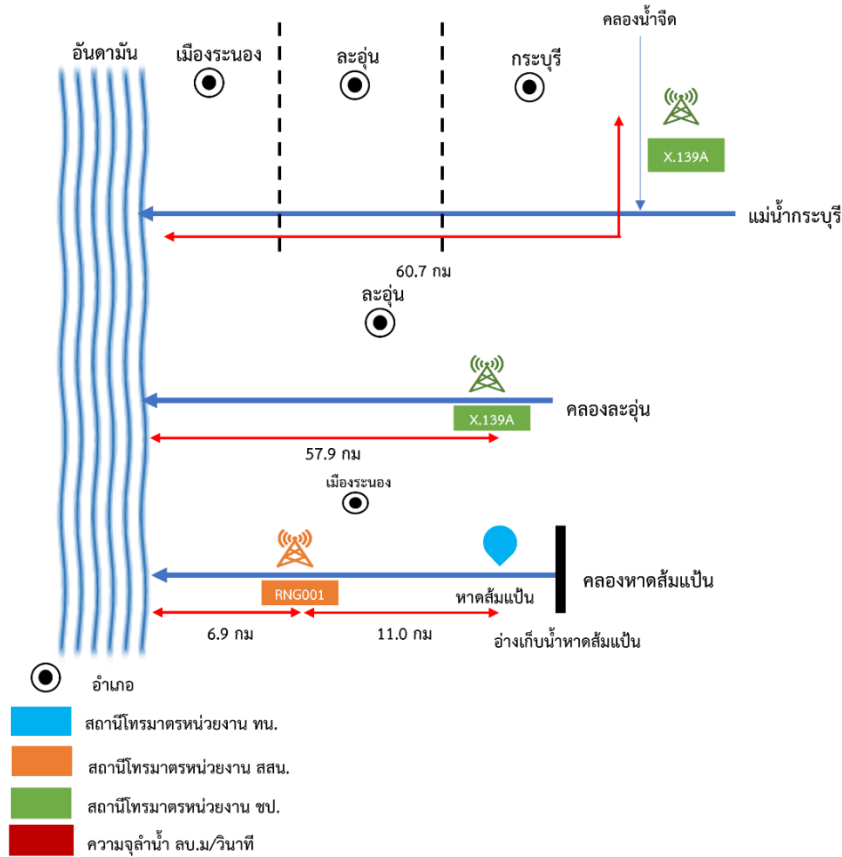
จังหวัดพังงา

ภาพประกอบ 4-14 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดพังงา

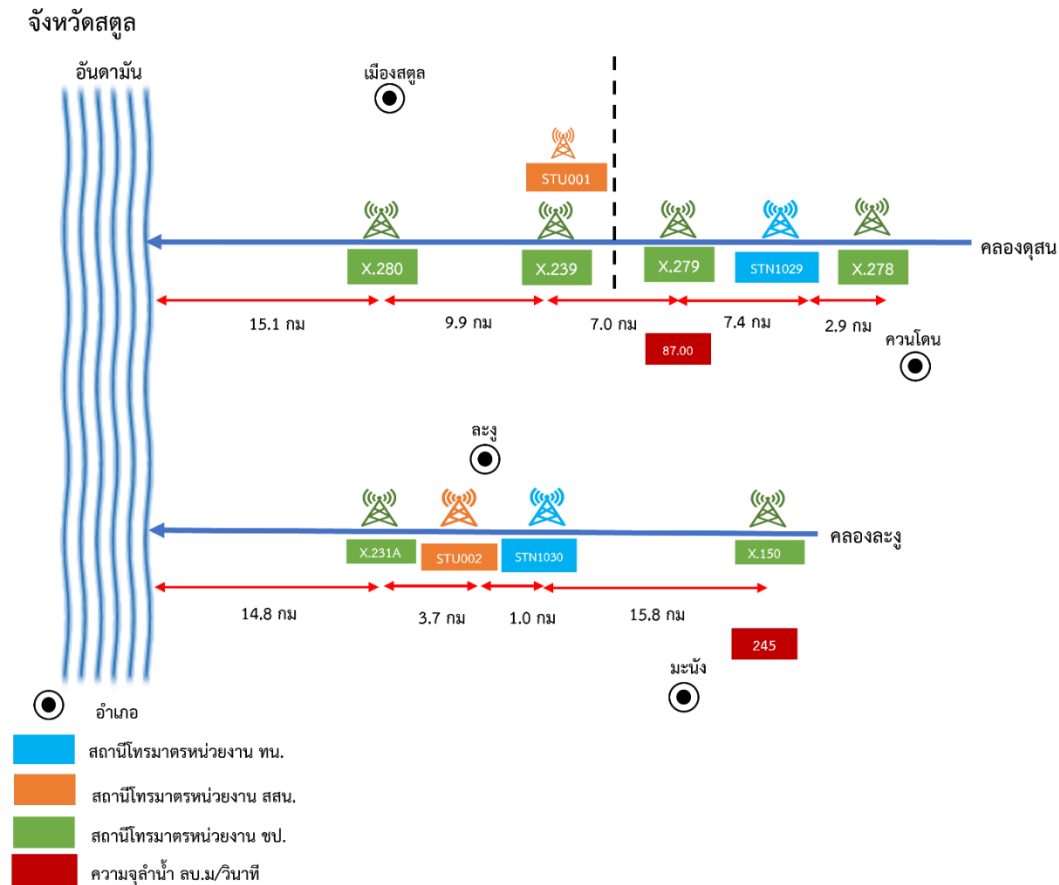
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

จังหวัดระนอง

ภาพประกอบ 4-15 พังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดระนอง

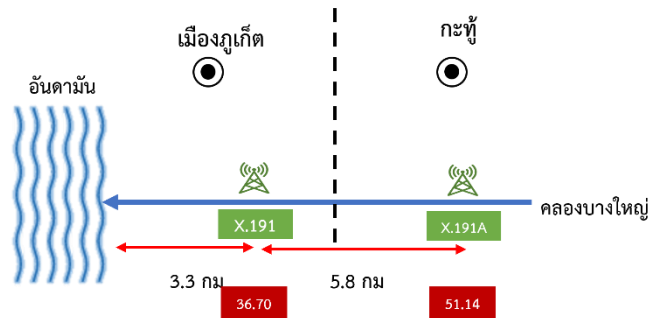
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-16 ผังการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดสตูล

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

จังหวัดภูเก็ต

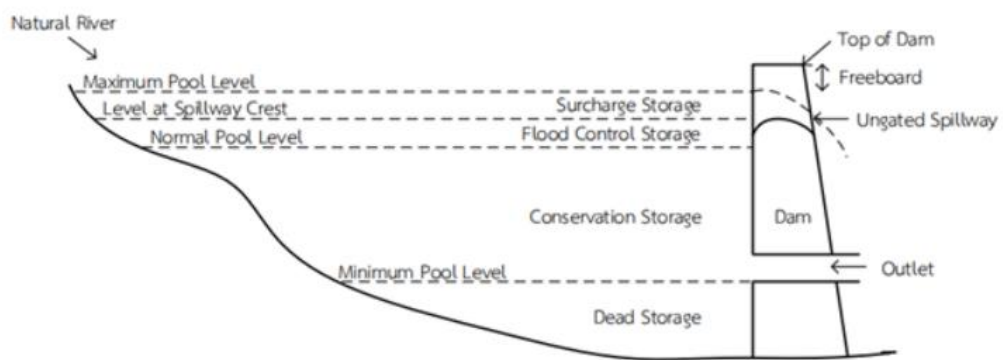

- อำเภอ
- สถานีโทรมาตรหน่วยงาน ทน.
- สถานีโทรมาตรหน่วยงาน สสน.
- สถานีโทรมาตรหน่วยงาน สป.
- ความจุลำนํ้า ลบ.ม/วินาที

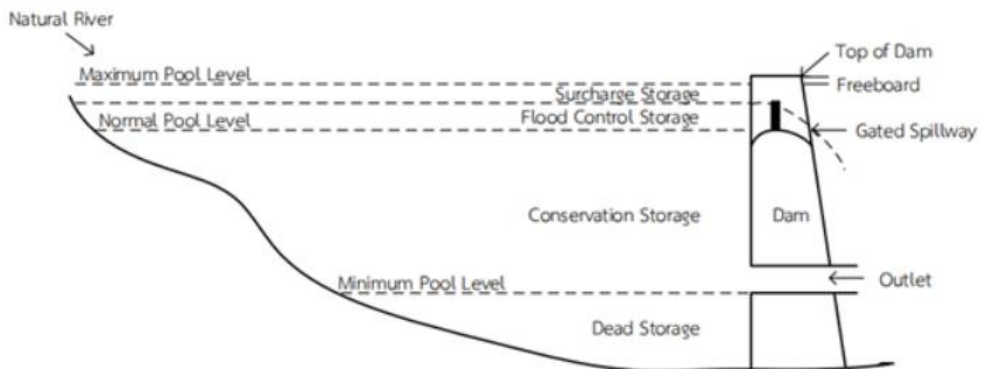
ภาพประกอบ 4-17 แผงการไหลของแม่น้ำสายสำคัญในจังหวัดภูเก็ต

(6) ระดับน้ำควบคุมตอนล่าง (Lower Rule Curve, LRC) คือ ระดับน้ำที่ควบคุมต่ำสุดในอ่างเก็บน้ำ ของแต่ละเดือนที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานไม่ให้มีระดับน้ำต่ำกว่าระดับควบคุมตอนล่าง ทั้งนี้ เพื่อสำรอง ปริมาณน้ำที่อยู่ระหว่างระดับน้ำควบคุมตอนล่างกักเก็บระดับเก็บกักต่ำสุดไว้สำหรับเพาะปลูกในช่วงฤดู แล้งที่มีการขาดแคลนน้ำ

สำหรับในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 9 ด้วย อ่างเก็บน้ำคลองพรุเตย อ่างเก็บน้ำคลองแห้ง อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเขียว อ่างเก็บน้ำบางเหนียวดำ อ่างเก็บน้ำบางวาด อ่างเก็บน้ำหาดส้มแป้น อ่างเก็บน้ำคลองท่าजू อ่างเก็บน้ำคลองกระทะ และอ่างเก็บน้ำคลองทรายขาว

(a) อ่างเก็บน้ำแบบไม่มีประตูควบคุม (Ungated Spillway)

(b) อ่างเก็บน้ำแบบมีประตูควบคุม (Gated Spillway)

ภาพประกอบ 4-18 โชนปริมาตรเก็บกักของอ่างเก็บน้ำ

ตาราง 4-4 หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำด้วย Reservoir Operation Rule Curves
ของกรมชลประทาน

เงื่อนไข	สภาพอ่างเก็บน้ำ	เกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ
1.	ระดับน้ำเกินระดับเก็บกักปกติ Normal High Water Level (NHWL)	ปล่อยน้ำผ่านทางระบายน้ำล้น (Spillway)
2.	ระดับน้ำสูงกว่า URC ในสภาวะปกติ	ปล่อยน้ำให้กับความต่อน้ำด้าน ต่างๆให้เต็มที
3.	ระดับน้ำสูงกว่า URC และมีแนวโน้มจะ เกิด สภาวะน้ำหลาก	ปล่อยน้ำเพิ่มทางท่อระบายน้ำ (Outlet Work) ให้เต็มที เพื่อเตรียมรับปริมาณ น้ำหลาก
4.	ระดับน้ำอยู่ระหว่าง URC และ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต่อน้ำด้าน ต่างๆเป็นผลพลอยได้
5.	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต่อน้ำเท่าที่ จำเป็น ตามลำดับความสำคัญ
6.	ระดับน้ำต่ำลงถึงระดับเก็บกักต่ำสุด Minimum Water Level (MinWL)	ไม่มีการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำ

แนวทางปฏิบัติของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตในการบริหารอ่างเก็บน้ำโดยจะพยายามควบคุม
ระดับน้ำ ในอ่างอยู่ในกรอบของเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำสูงสุด (Upper Rule Curve, URC) และเกณฑ์
ควบคุมระดับน้ำต่ำสุด (Lower Rule Curve, LRC) ซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บ
น้ำได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในภาพรวมตลอดทั้งปี แบ่งเป็น 3 กรณีดังนี้

(1) การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำในสภาวะปกติ ซึ่งการระบายน้ำตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว
จะใช้เส้นควบคุมการปล่อยน้ำ (Operating Rule Curve) เป็นเกณฑ์ทั้งนี้ เพื่อให้ปริมาณน้ำเหมาะสม
กับปริมาณน้ำต้นทุนและปริมาณที่ไหลเข้าอ่างเก็บน้ำโดยมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ควบคุมการระบายน้ำในอ่างเก็บน้ำให้ระดับน้ำอยู่ระหว่าง Upper Rule Curve
และ Lower Rule Curve โดยระบายน้ำให้เท่ากับความต่อน้ำด้านต่างๆ
ทางท้ายน้ำ
- 2) เมื่อระดับน้ำสูงกว่า Upper Rule Curve ให้ระบายน้ำเพิ่มขึ้นผ่านเครื่องกำเนิด
ไฟฟ้าเพื่อควบคุมให้ระดับอยู่ที่ระดับ Upper Rule Curve
- 3) เมื่อระดับน้ำยังสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนสูงกว่า Flood Control Rule Curve ให้
พิจารณาระบายน้ำเพิ่มขึ้นเพื่อควบคุมระดับให้อยู่ที่ระดับ Flood Control
Rule Curve

- 4) ในกรณีที่ระดับน้ำต่ำกว่า Lower Rule Curve จะพิจารณาลดการระบายน้ำให้น้อยกว่าปกติ เพื่อรักษาระดับน้ำไม่ให้ต่ำกว่าระดับเก็บกักต่ำสุด
- 5) เมื่อระดับน้ำต่ำกว่าระดับต่ำสุด จะไม่ระบายน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำ เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำในปีถัดไป

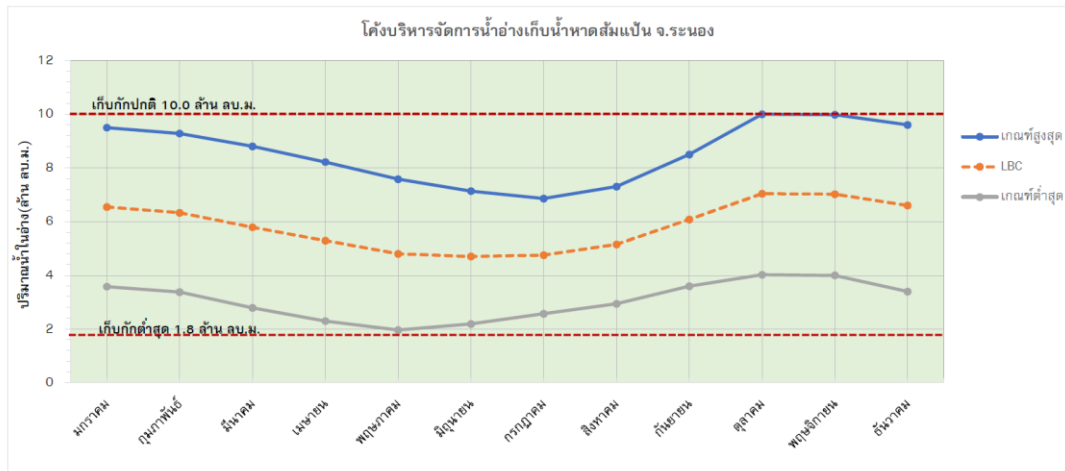
(2) การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำในช่วงน้ำแล้ง(Deficit Reservoir Operation) โดยแผนจัดสรรน้ำในแต่ละฤดูจะพิจารณาจากปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเมื่อสิ้นสุดฤดูฝน แนวโน้มการผลิตและการตลาด รวมถึงนโยบายส่งเสริมการเพาะปลูกพืช ฤดูแล้งในกรณีที่ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมีจำกัด และมีแนวโน้มจะเกิดภาวะน้ำแล้ง การวางแผนจัดสรรน้ำ จำเป็นต้องพิจารณาลำดับความสำคัญของกิจกรรมการใช้น้ำด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) เพื่อการอุปโภคบริโภคและการประปา
- 2) เพื่อรักษาระบบนิเวศตามลำน้ำเช่น การผลักดันน้ำเค็มการขับไล่ปลาเสีย
- 3) เพื่อการเกษตร
- 4) เพื่อการอุตสาหกรรม

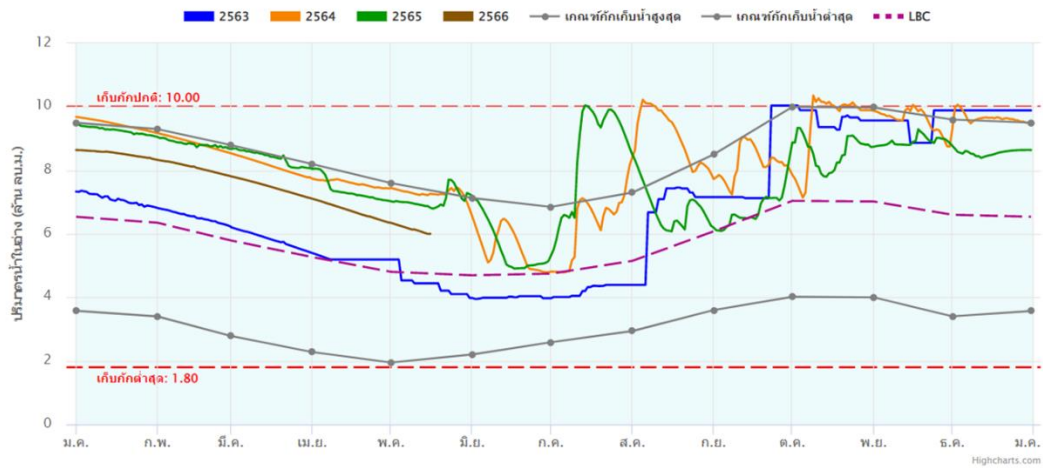
(3) การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำในช่วงน้ำหลาก(Flood Reservoir Operation) เป็นการควบคุมระดับน้ำและการระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำในช่วงที่มีปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเพิ่มขึ้นและเป็นปริมาณมาก การวางแผนปฏิบัติการจะเป็นลักษณะของการวางแผนระยะสั้น และการปฏิบัติการตามข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้น มีกระบวนการตัดสินใจในการปฏิบัติการในช่วงน้ำหลากเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของตัวเขื่อน หลีกเลี่ยงความเสียหายที่จะเกิดแก่พื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรกรรมทั้งด้านเหนือน้ำและ ด้านท้ายน้ำให้น้อยที่สุด ดังนี้

- 1) เมื่อระดับน้ำสูงกว่า Upper Rule Curve แต่ต่ำกว่า Flood Control Rule Curve ควรระบายน้ำผ่านเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเต็มกำลัง รวมถึงติดตามสถานการณ์ น้ำอย่างใกล้ชิดเพื่อพิจารณาว่าจำเป็นต้อง ระบายน้ำผ่านทางระบายน้ำล้นหรือไม่
- 2) เมื่อระดับน้ำสูงกว่า Flood Control Rule Curve แต่ต่ำกว่า Normal High Water Level ควรระบายน้ำ ผ่านทางระบายน้ำล้นบางส่วน โดยอาจยังไม่ต้องเปิดบานระบายน้ำล้นเต็มที่ แต่พิจารณาตาม สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ ด้านเหนือน้ำและด้านท้ายน้ำประกอบ พร้อมทั้งระบายน้ำผ่านเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอาคารระบายน้ำต่างๆ (Outlet) อย่างเต็มที่ถ้าไม่เกิดผลกระทบต่อด้านท้ายน้ำมาก
- 3) เมื่อระดับน้ำสูงกว่า Normal High Water Level ควรเปิดบานระบายน้ำล้นเต็มที่ พร้อมทั้งระบายน้ำผ่านเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอาคารระบายน้ำต่างๆ (Outlet) อย่างเต็มที่ถ้าไม่เกิดผลกระทบต่อด้านท้ายน้ำมาก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

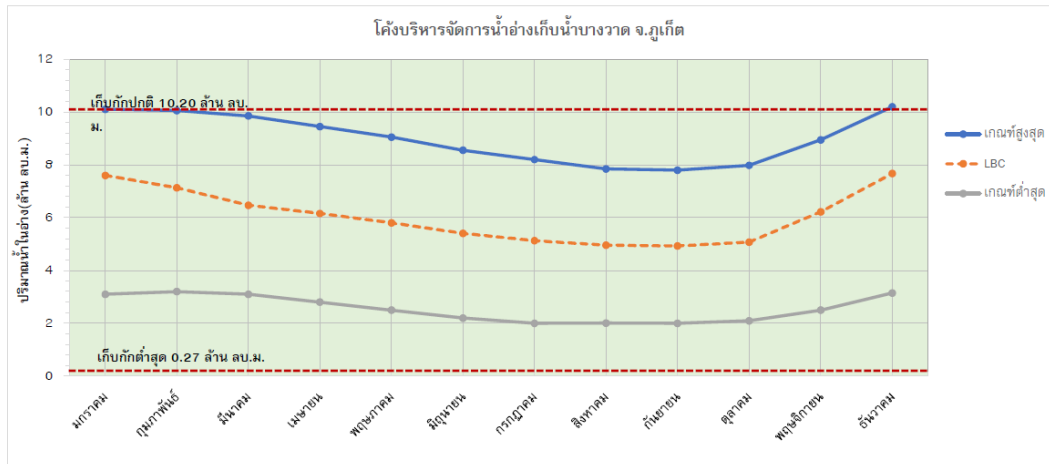

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำหาดส้มแป้น จ.ระนอง
 ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

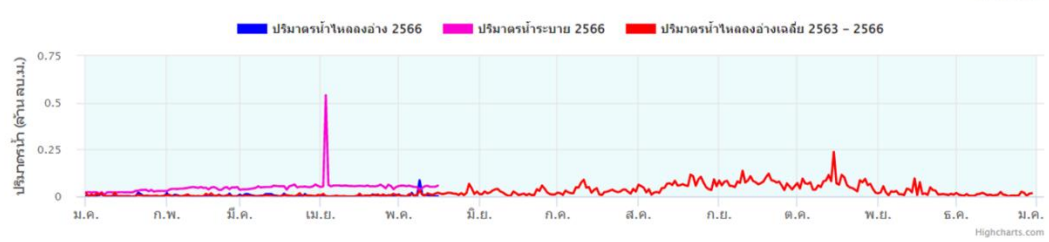
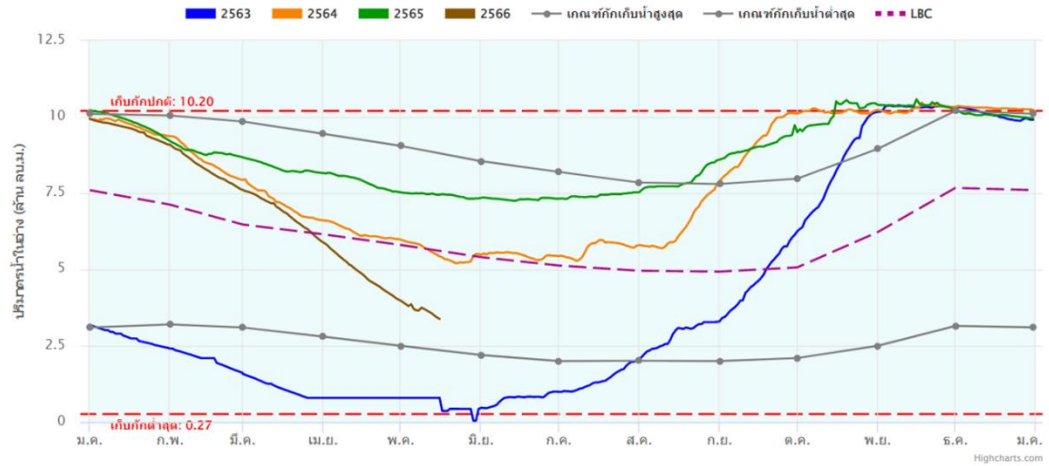

ภาพประกอบ 4-19 โค้งบริหารจัดการการอ่างเก็บน้ำหาดส้มแป้น จังหวัดระนอง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

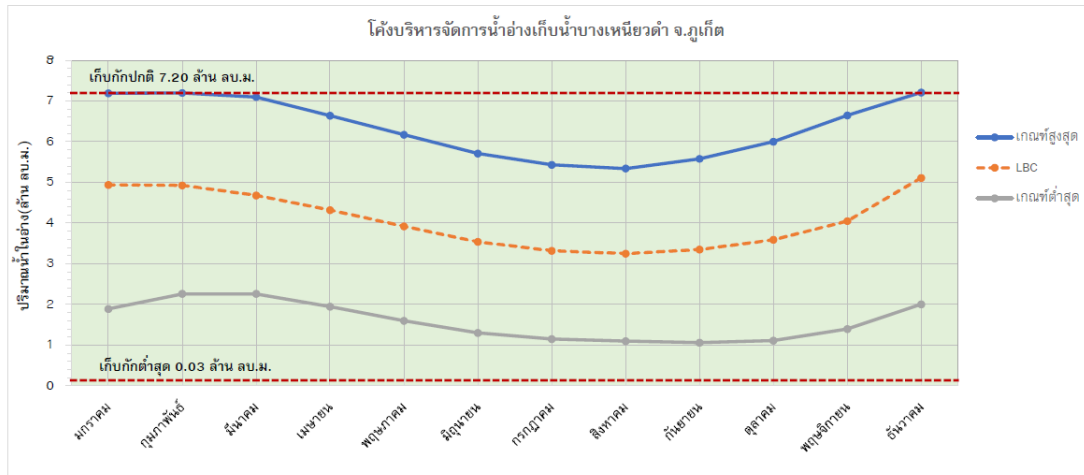

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำบางวาด จ.ภูเก็ต
ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

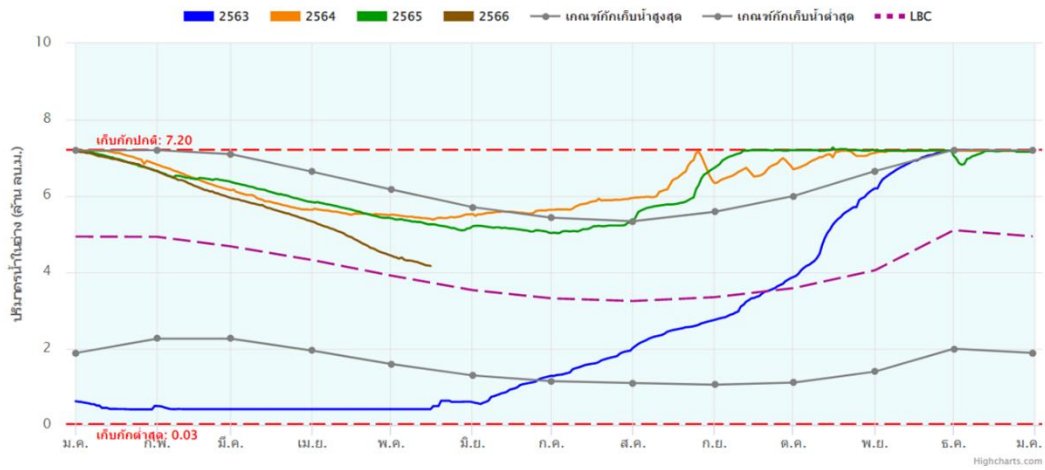

ภาพประกอบ 4-20 โครงการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำบางวาด จังหวัดภูเก็ต

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

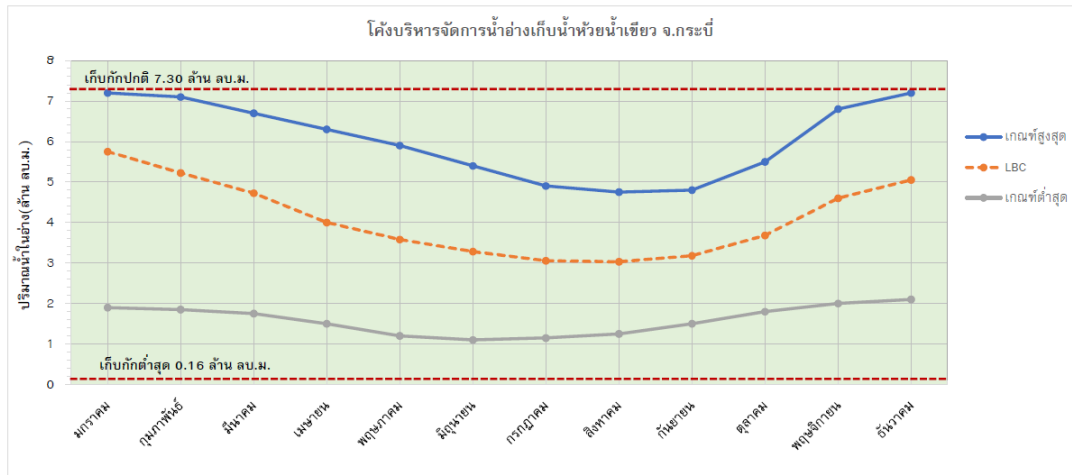

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำบางเหนียวดำ จ.ภูเก็ต
ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

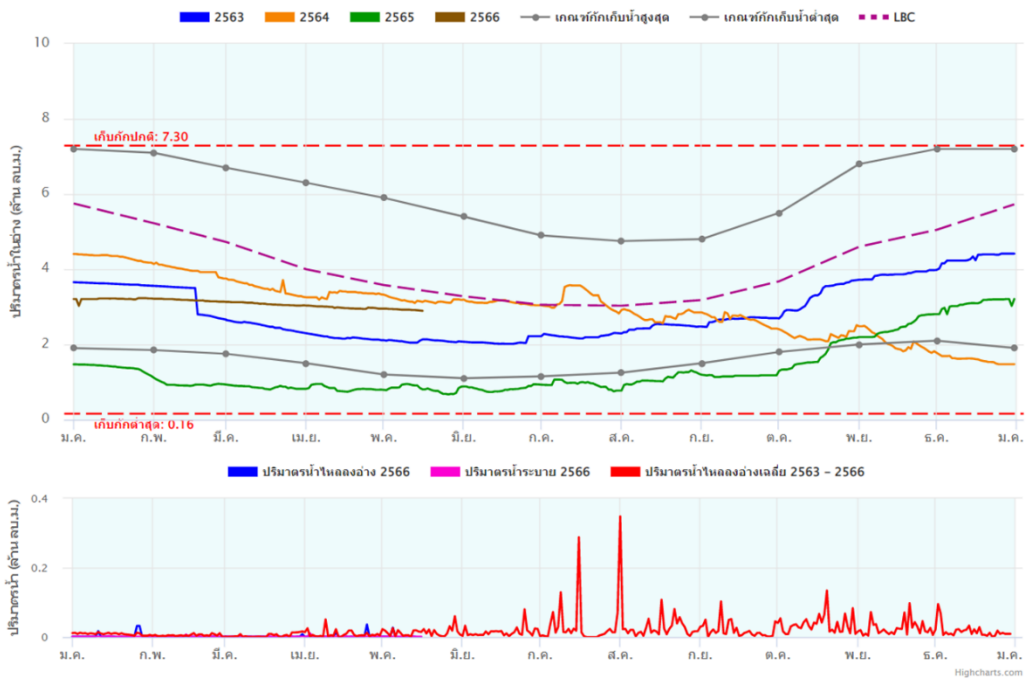

ภาพประกอบ 4-21 โค้งบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำบางเหนียวดำ จังหวัดภูเก็ต

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

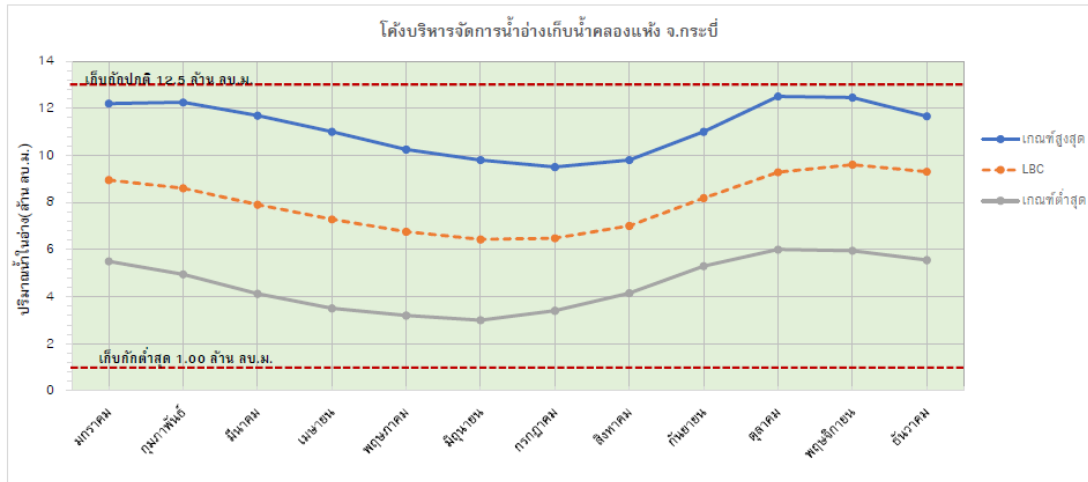

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเขียว จ.กระบี่
 ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

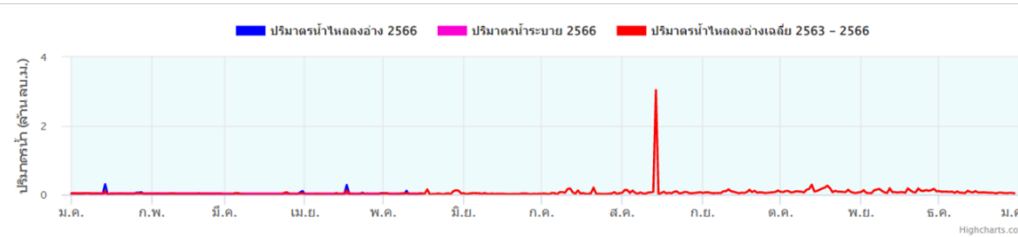
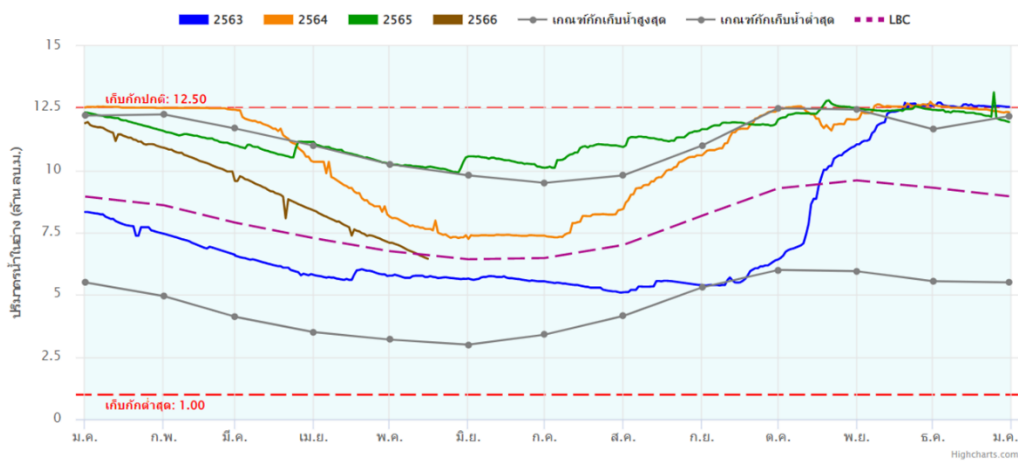

ภาพประกอบ 4-22 โค้งบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเขียว จังหวัดกระบี่

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

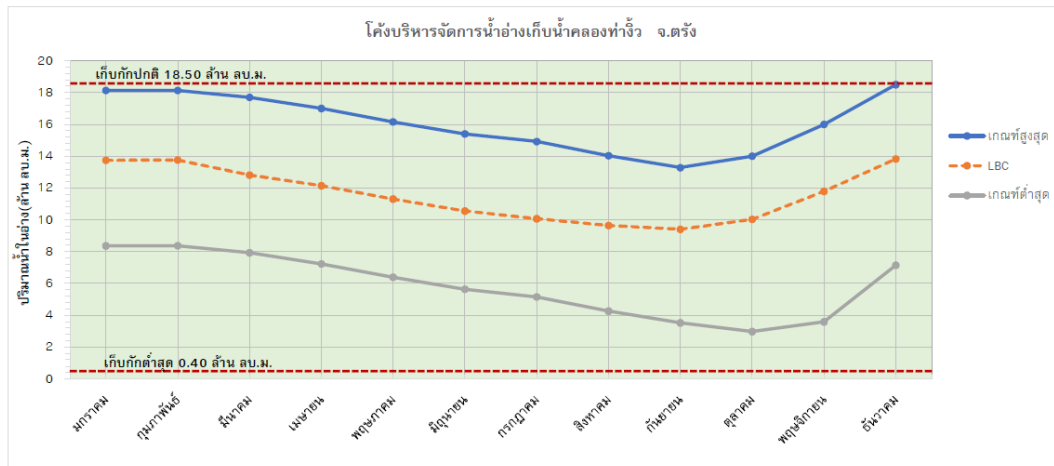

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำคลองแห้ง จ.กระบี่
 ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

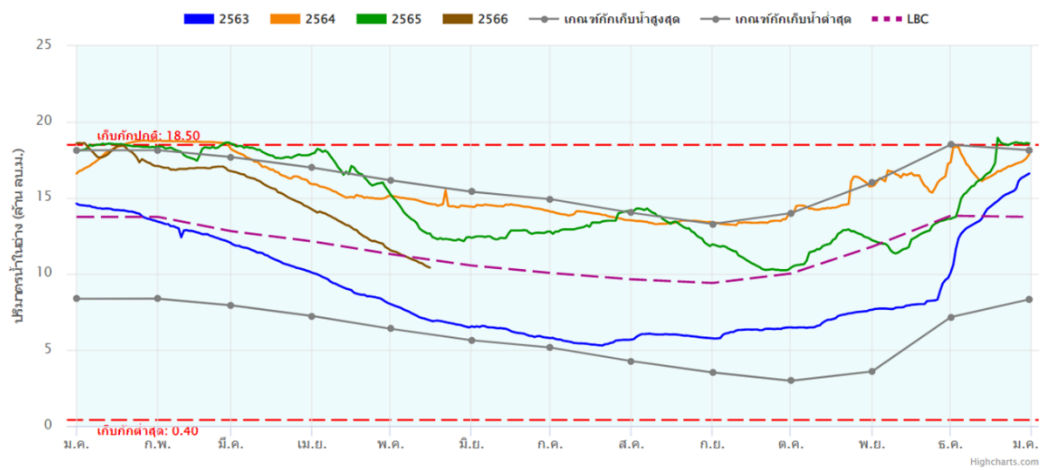

ภาพประกอบ 4-23 โครงการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองแห้ง จังหวัดกระบี่

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

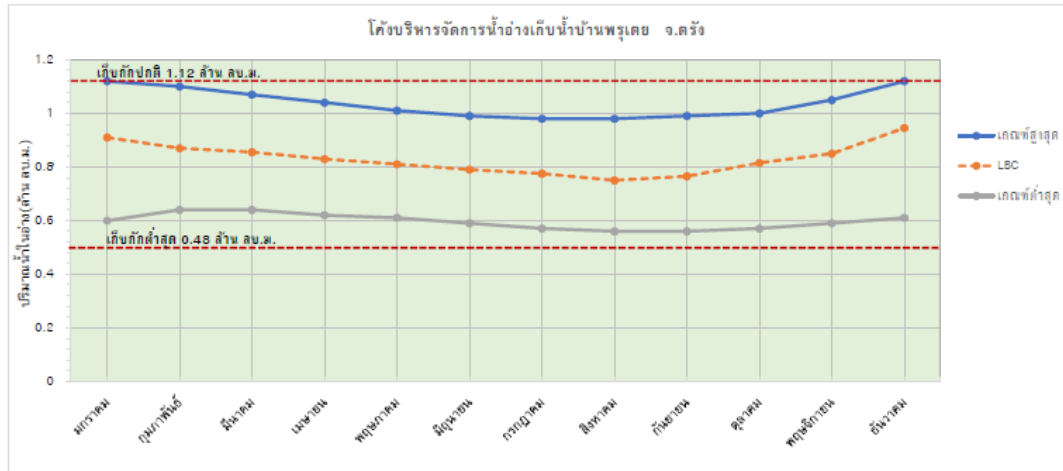

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำคลองท่าजू จ.ตรัง
ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

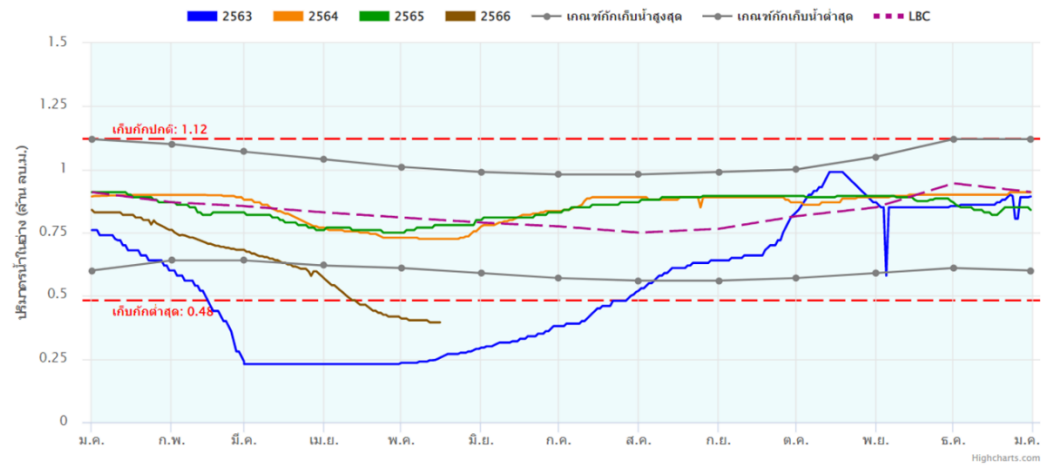

ภาพประกอบ 4-24 โค้งบริหารจัดการการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองท่าजू จังหวัดตรัง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

รายงานปริมาณน้ำใน อ่างเก็บน้ำบ้านพรุเคย จ.ตรัง
 ข้อมูลวันที่ 1 มกราคม 2563 ถึง 31 ธันวาคม 2566

ภาพประกอบ 4-25 โค้งบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองพรุเคย จังหวัดตรัง

4.3.3 ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง

ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ 1) ข้อมูลปริมาณฝน 2) ข้อมูลปริมาณน้ำท่าในลำน้ำ 3) ข้อมูลระดับน้ำในลำน้ำ และ 4) ข้อมูลปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยสามารถบ่งชี้ถึงภาวะน้ำท่วม ได้ 3 ระดับ คือ 1) ภาวะปกติ 2) กรณีภาวะน้ำแล้งรุนแรง และ 3) กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ สำหรับรายละเอียดการกำหนดภาวะน้ำท่วมตามชนิดข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง ซึ่งเกณฑ์การจัดทำข้อกำหนดภาวะภัยแล้งดังกล่าวจะพิจารณาจากการคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4-5

ตาราง 4-5 ข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง

ชนิดข้อมูล	ความถี่ของข้อมูล	หน่วยที่ใช้	กรณีปกติ	กรณีภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง	กรณีภาวะน้ำแล้งวิกฤติ
ฝน	รายเดือน	มม.	ค่าเฉลี่ย	<20% ของค่าเฉลี่ยเดือนใดเดือนหนึ่ง	<20% ของค่าเฉลี่ยต่อเนื่องสามเดือน
ปริมาณน้ำ	รายเดือน	ลบ.ม./วินาที	>30% ของความจุลำน้ำ	<30% ของความจุลำน้ำเดือนใดเดือนหนึ่ง	<30% ของความจุลำน้ำต่อเนื่องสามเดือน
ระดับน้ำ	รายเดือน	ม.รสม.	>30% ของระดับตลิ่ง	<30% ของระดับตลิ่งเดือนใดเดือนหนึ่ง	<30% ของระดับตลิ่งต่อเนื่องสามเดือน
แหล่งน้ำต้นทุน	รายเดือน	ล้าน ลบ.ม.	>50% ของปริมาณน้ำใช้การ	10%-50% ของปริมาณน้ำใช้การ	<10% ของปริมาณน้ำใช้การ

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (2562)

ดัชนีชี้วัดเชิงปริมาณน้ำในภาวะน้ำแล้งจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือโอกาสการเกิดภัยแล้ง ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุมชนเมืองที่ใช้น้ำสำหรับอุปโภคและบริโภค พื้นที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อุตสาหกรรมโรงงาน วิธีวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงสถิติจะใช้เป็นเครื่องมืออย่างง่ายสำหรับท้องถิ่นในการเฝ้าระวัง สภาวะภัยแล้งในระดับลุ่มน้ำสาขาได้ ปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำท่า และปริมาณน้ำเก็บกักใช้งานในอ่างเก็บน้ำ โดยจะถูกนำมาวิเคราะห์หาโอกาสการเกิดทั้ง 3 ปัจจัย ซึ่งนำมาจัดเป็นเกณฑ์ต่าง ๆ และให้คะแนน ดังนี้

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

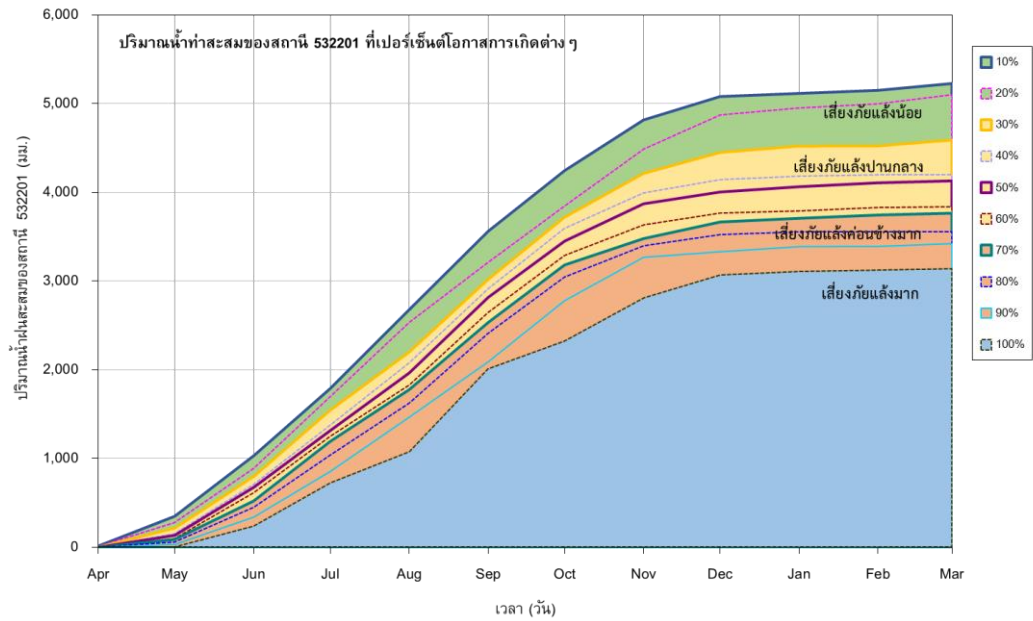
ระดับการเกิดภัยแล้งของปริมาณฝน/ปริมาณน้ำท่า/ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ	ค่าความเสี่ยง
- เสี่ยงภัยแล้งน้อย มีโอกาสการเกิดน้อยกว่าร้อยละ 30	1
- เสี่ยงภัยแล้งปานกลาง มีโอกาสการเกิดระหว่างร้อยละ 30 ถึง 70	2
- เสี่ยงภัยแล้งค่อนข้างมาก มีโอกาสการเกิดมากกว่าร้อยละ 70 แต่ไม่เกิน 90	3
- เสี่ยงภัยแล้งมาก มีโอกาสการเกิดมากกว่าร้อยละ 90	4

(1) ปริมาณฝน เนื่องจากความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรจะขึ้นอยู่กับปริมาณฝนในพื้นที่เป็นสำคัญ ดังนั้นจะต้องพิจารณาปริมาณฝนเหล่านี้เพื่อกำหนดเกณฑ์ที่โอกาสการเกิดต่างๆ จากกราฟความสัมพันธ์ที่ได้จะใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการภาวะภัยแล้ง หรือนำไปใช้ในอนาคตเพื่อคาดการณ์ปริมาณน้ำฝนที่จะตกในพื้นที่ที่พิจารณา ข้อมูลปริมาณฝนที่วิเคราะห์แสดงได้ดัง ตาราง 4-6 ผลการวิเคราะห์แสดงภาพประกอบ 4-26

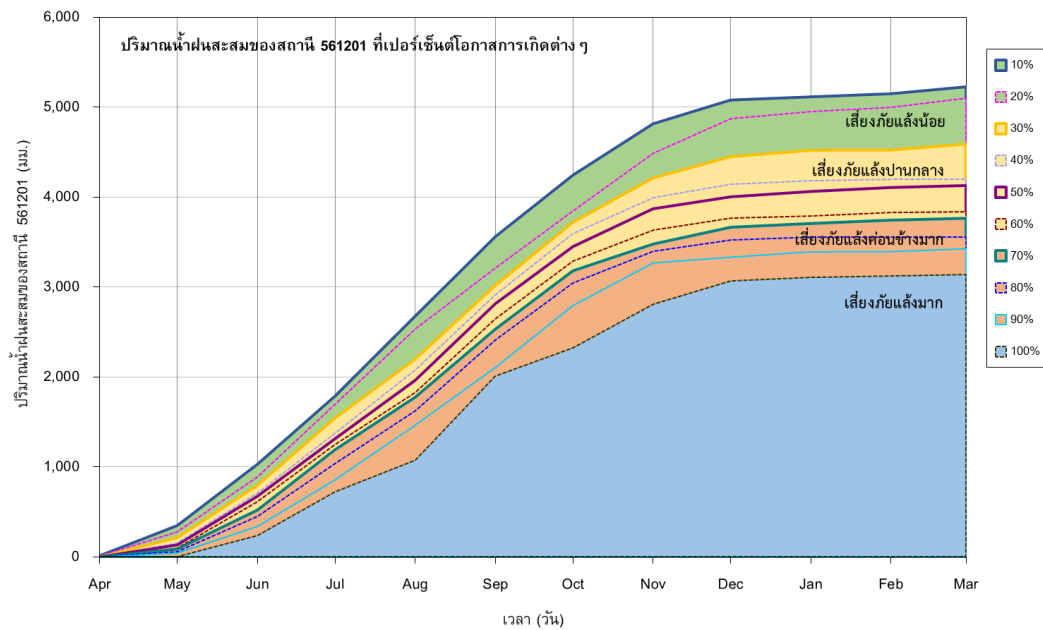
ตาราง 4-6 ปริมาณฝนและปริมาณน้ำท่าที่ใช้ในการวิเคราะห์

ลำดับ	ลุ่มน้ำสาขา	สถานีน้ำฝนดัชนี	สถานีน้ำท่าดัชนี
1	แม่น้ำกระบือ (ลุ่มน้ำสาขา)	532201	X.207
2	คลองละอุ่น	532201	X.205
3	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน	561201	X.208
4	คลองตะกั่วป่า	561201	X.196
5	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2	566202	X.143
6	เกาะภูเก็ต	564201	X.191
7	คลองท่อม	566202	X.132
8	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3	566201	X.108
9	แม่น้ำตรัง	567201	X.56
10	คลองปะเหลียน	567201	X.236
12	คลองบ่าบัง	570201	X.237
13	ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	570201	X.239

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบือ และลุ่มน้ำสาขาลองละอูน

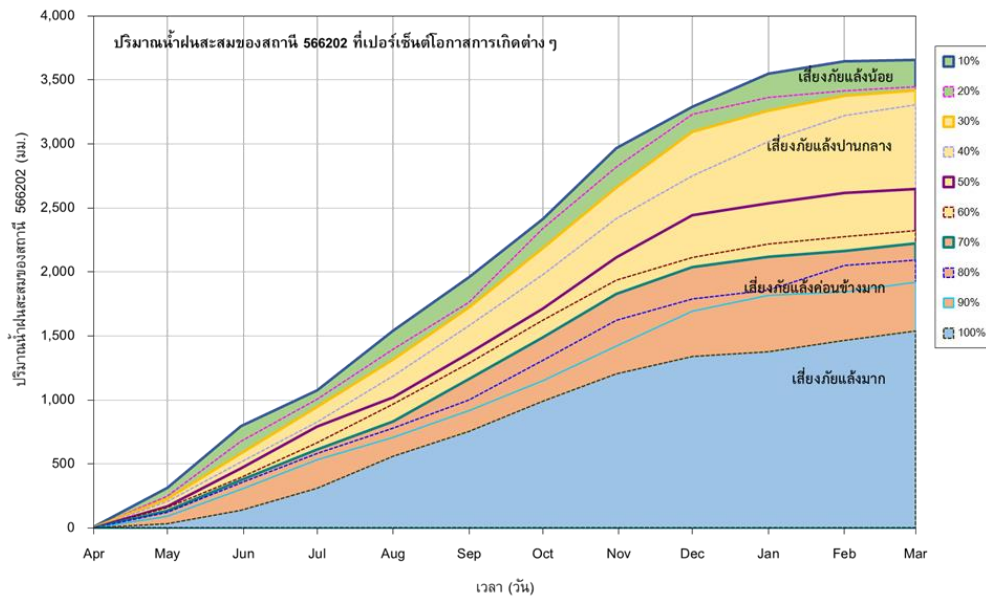

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน และลุ่มน้ำสาขาลองตะกั่วป่า

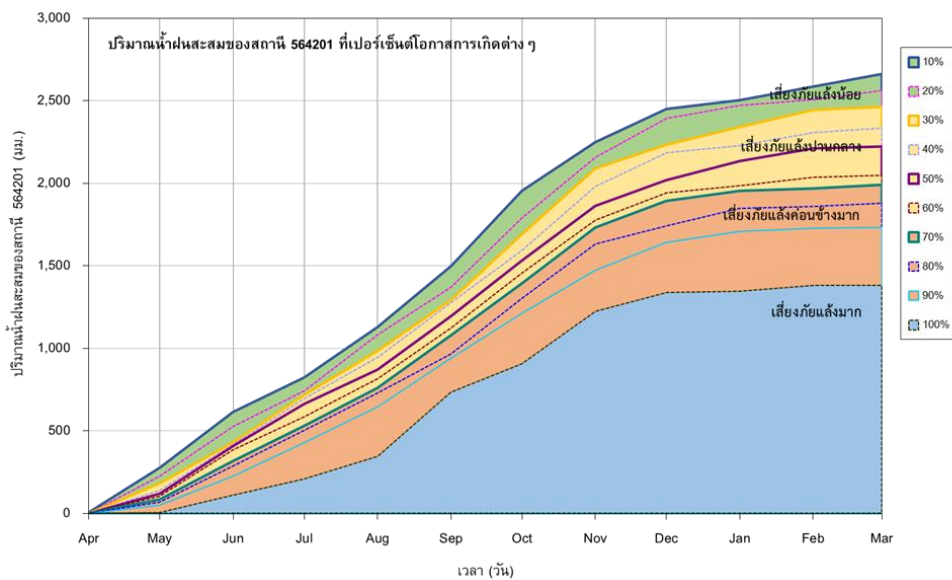
ภาพประกอบ 4-26 ปริมาณน้ำฝนที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2 และลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม

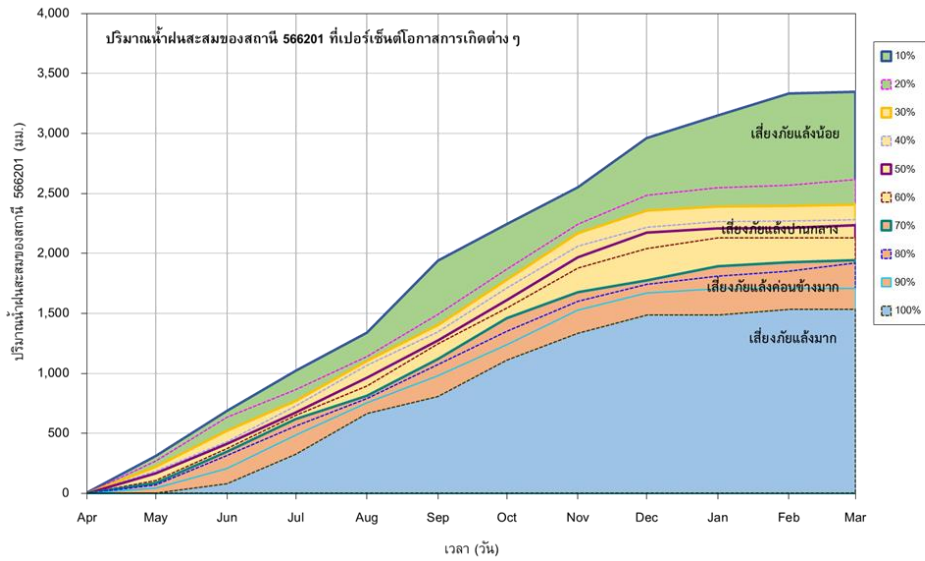

ลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต

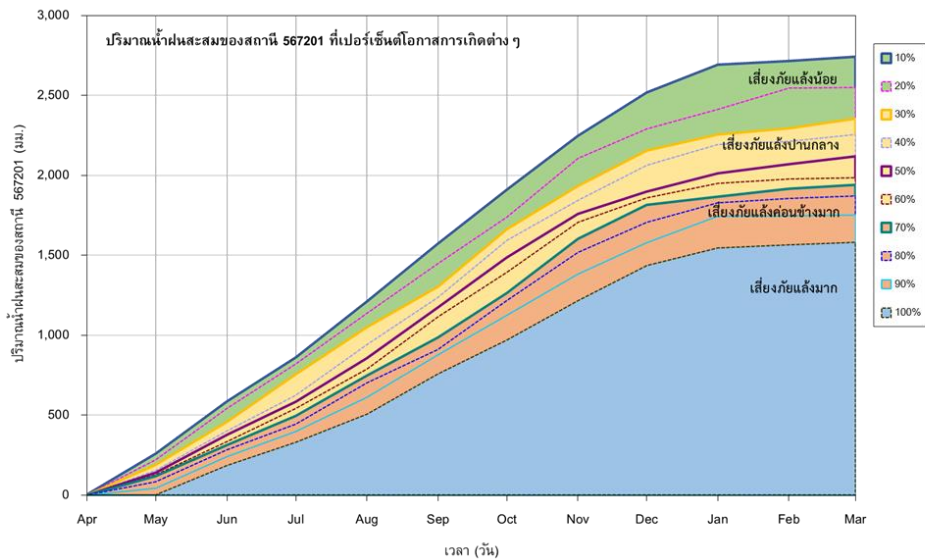
ภาพประกอบ 4-20 ปริมาณน้ำฝนที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3

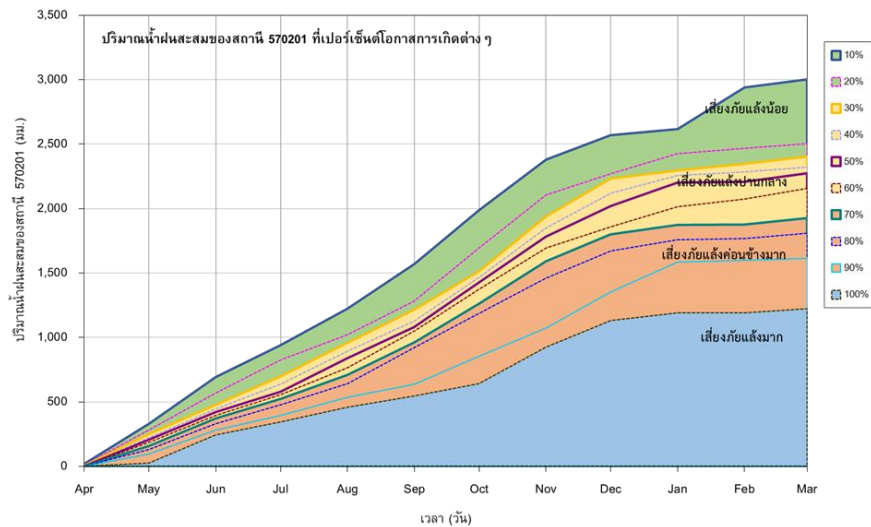

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง และลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน

ภาพประกอบ 4-20 ปริมาณน้ำฝนที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

กลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3

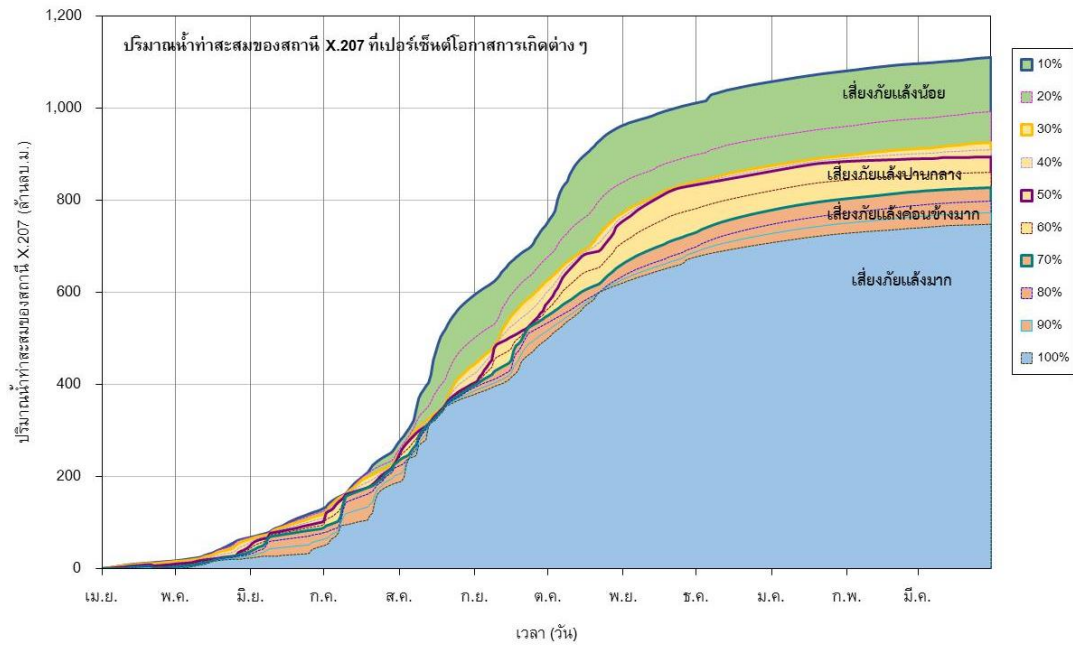
ภาพประกอบ 4-20 ปริมาณน้ำฝนที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

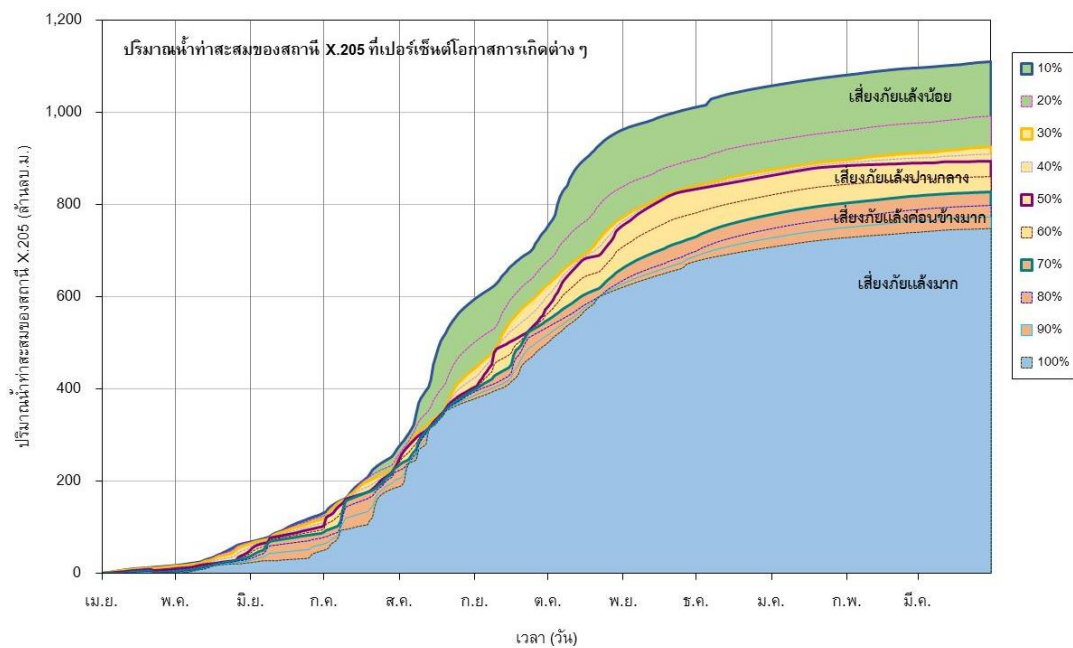
(2) ปริมาณน้ำท่า การวิเคราะห์ปริมาณน้ำท่า ซึ่งจะประเมินปริมาณน้ำท่าที่จะไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ และปริมาณน้ำท่าในลำน้ำ ที่สถานีตรวจวัดดัชนี โดยใช้ปริมาณน้ำที่ไหลเข้าอ่างเก็บน้ำและปริมาณน้ำท่าในลำน้ำ มาวิเคราะห์หาโอกาสการเกิดต่างๆ ที่สถานีตรวจวัด จากกราฟความสัมพันธ์ที่ได้จะใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการภาวะภัยแล้ง ที่เกิดจากความแห้งแล้งของแม่น้ำหรือลำน้ำในพื้นที่ แสดงดังภาพประกอบ 4-27

(3) ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ ในการวิเคราะห์ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางทำได้โดยการนำข้อมูลสถิติปริมาณน้ำ มาวิเคราะห์หาโอกาสการเกิดต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการภาวะภัยแล้ง หรือกำหนดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งน้อย เสี่ยงภัยแล้งปานกลาง เสี่ยงภัยแล้งค่อนข้างมาก และเสี่ยงภัยแล้งมาก เพื่อใช้เป็นแนวทางการประกาศภาวะภัยแล้ง หรือเป็นแนวทางการคาดการณ์ปริมาณน้ำต้นทุนในอนาคต ผลการวิเคราะห์ แสดงดังภาพประกอบ 4-28

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำกระบุรี

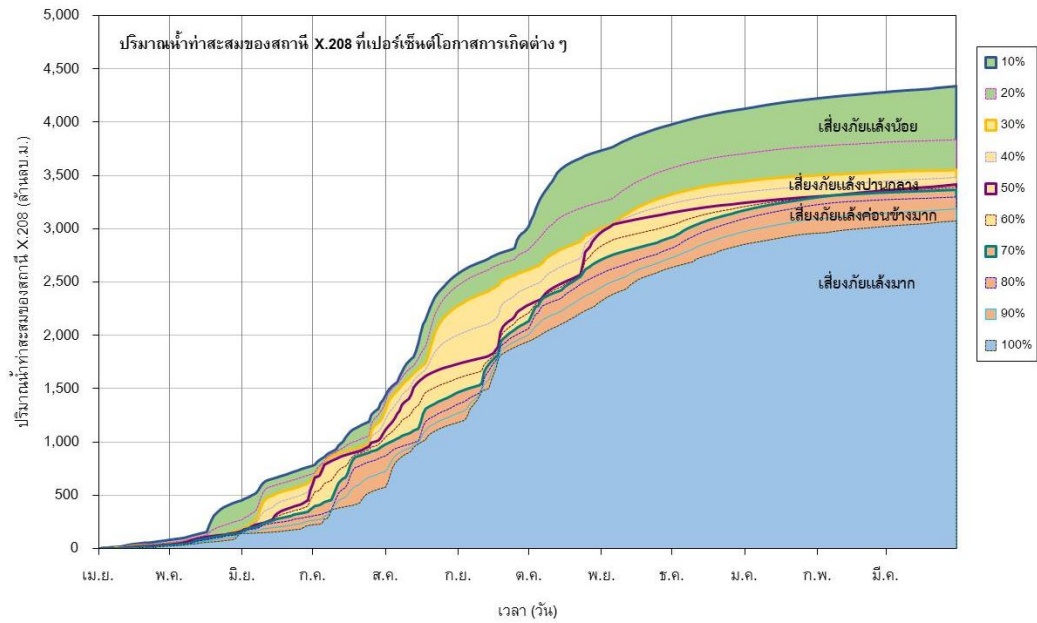

ลุ่มน้ำสาขาลองละอูน

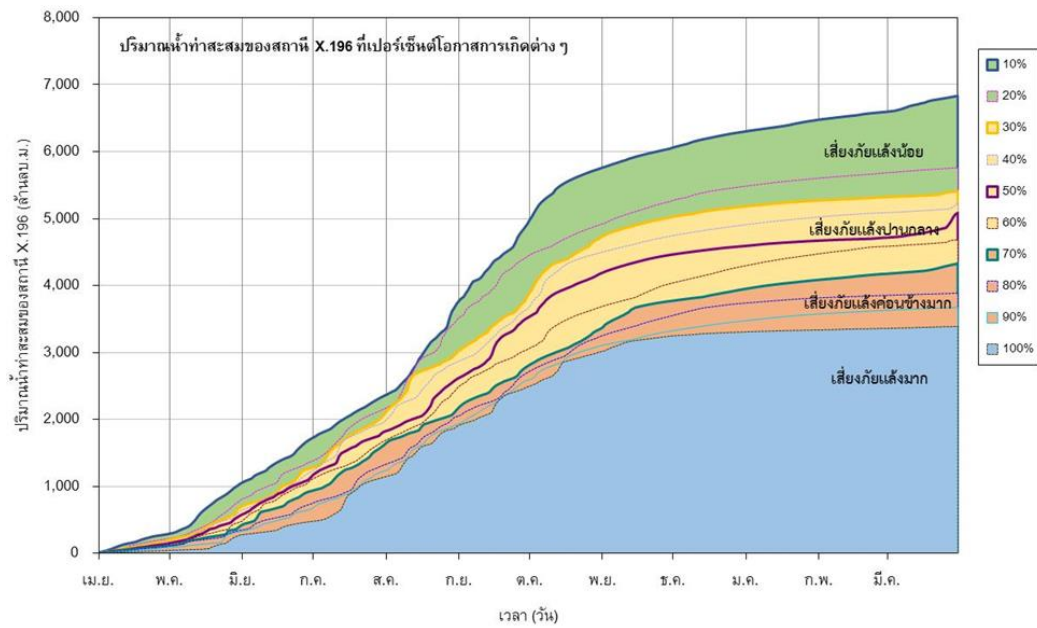
ภาพประกอบ 4-27 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนบน

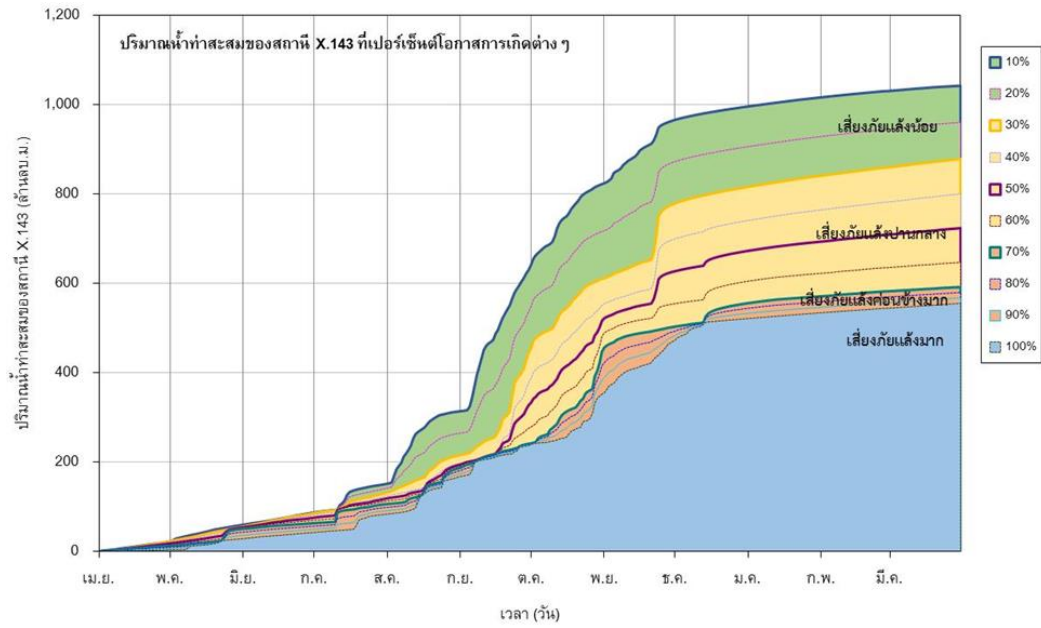

ลุ่มน้ำสาขาคลองละอุ่น

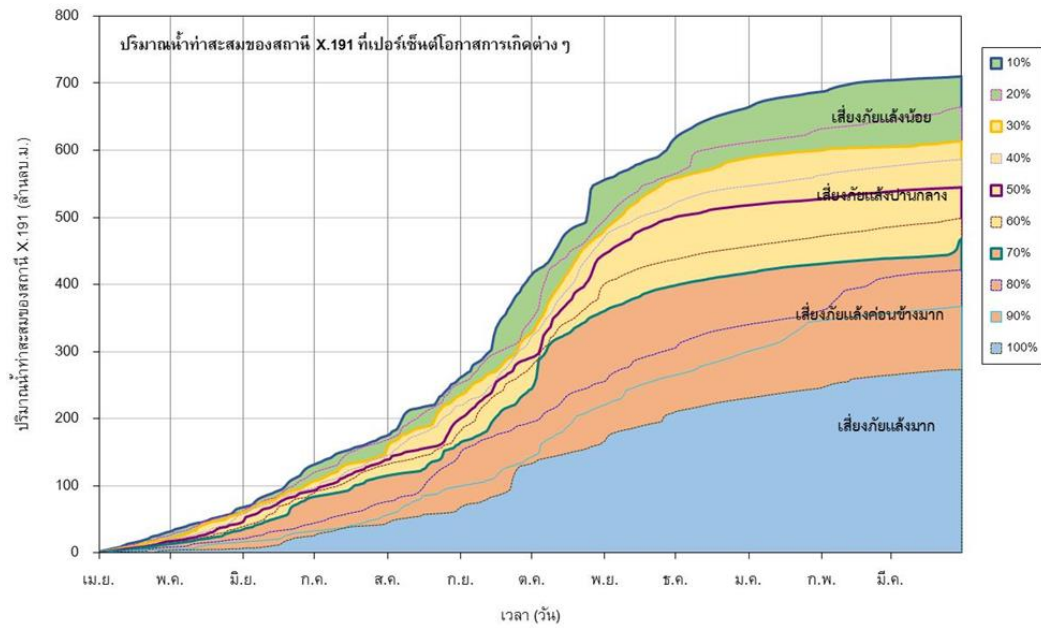
ภาพประกอบ 4-21 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 2

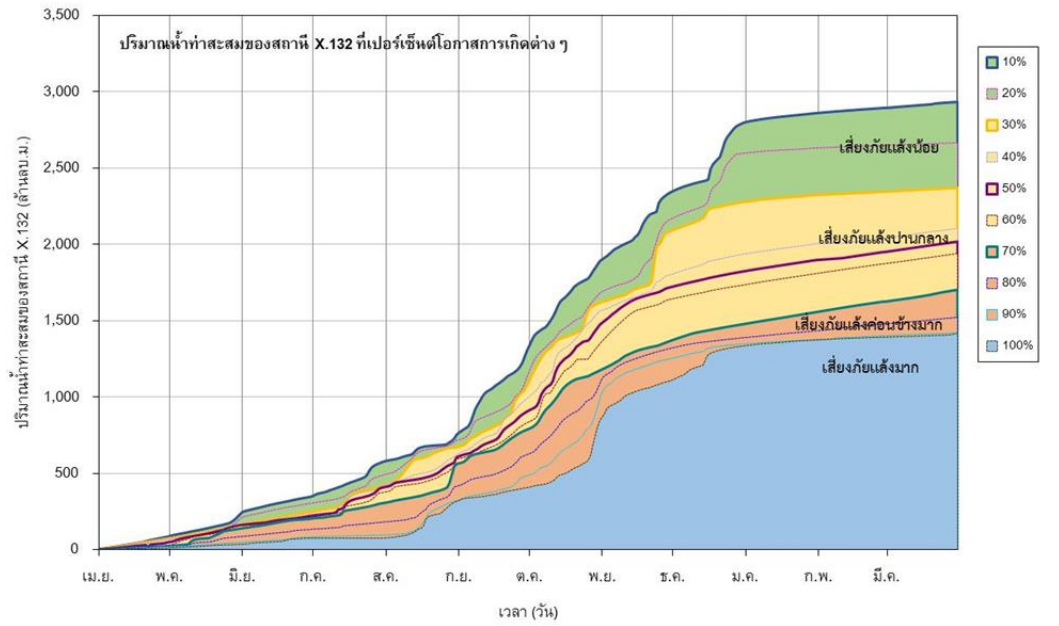

ลุ่มน้ำสาขาเกาะภูเก็ต

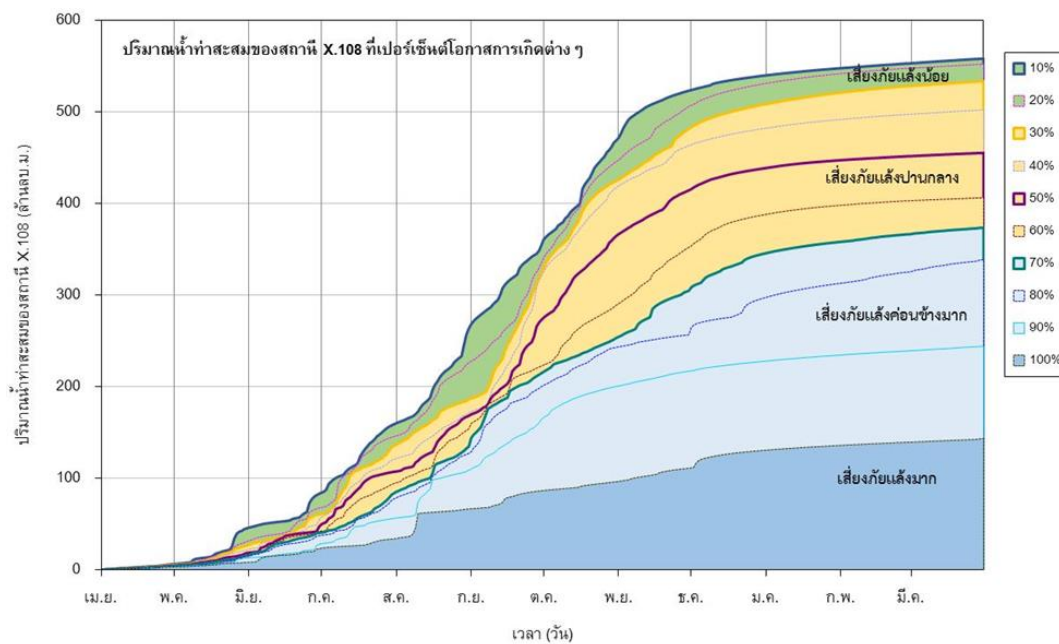
ภาพประกอบ 4-21 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาคลองท่อม

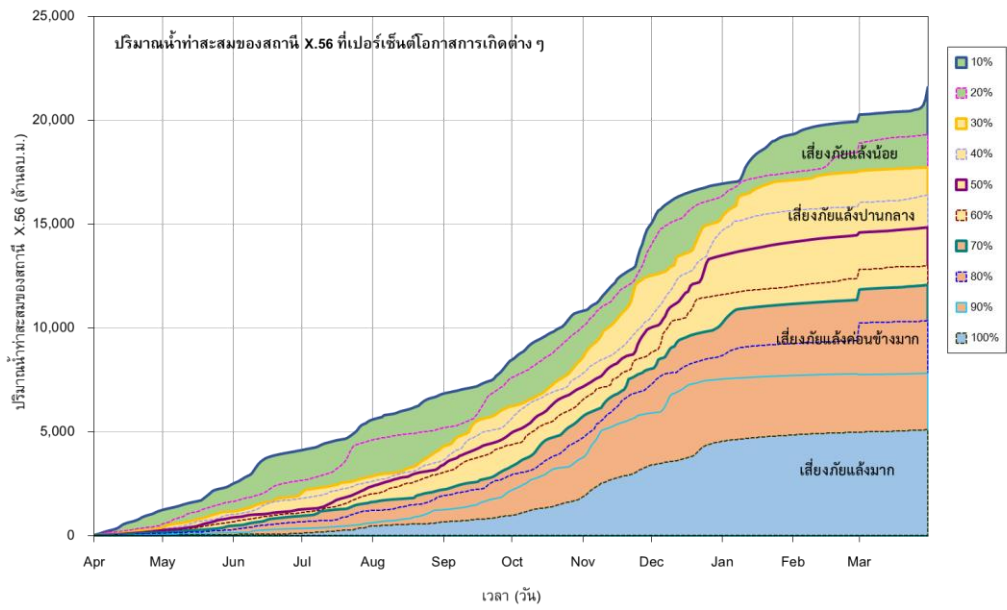

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกส่วนที่ 3

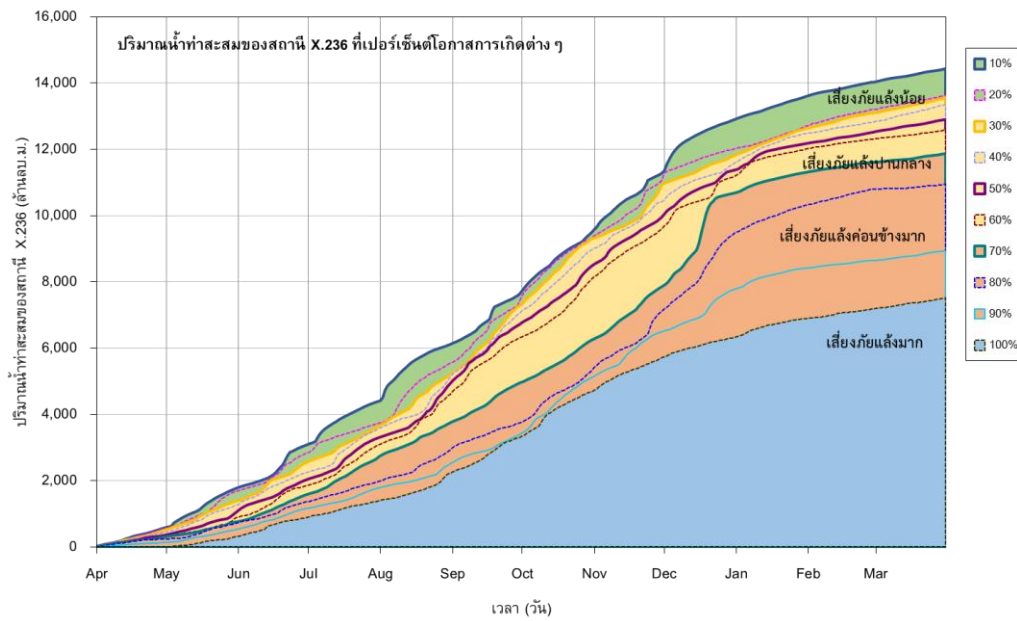
ภาพประกอบ 4-21 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรัง

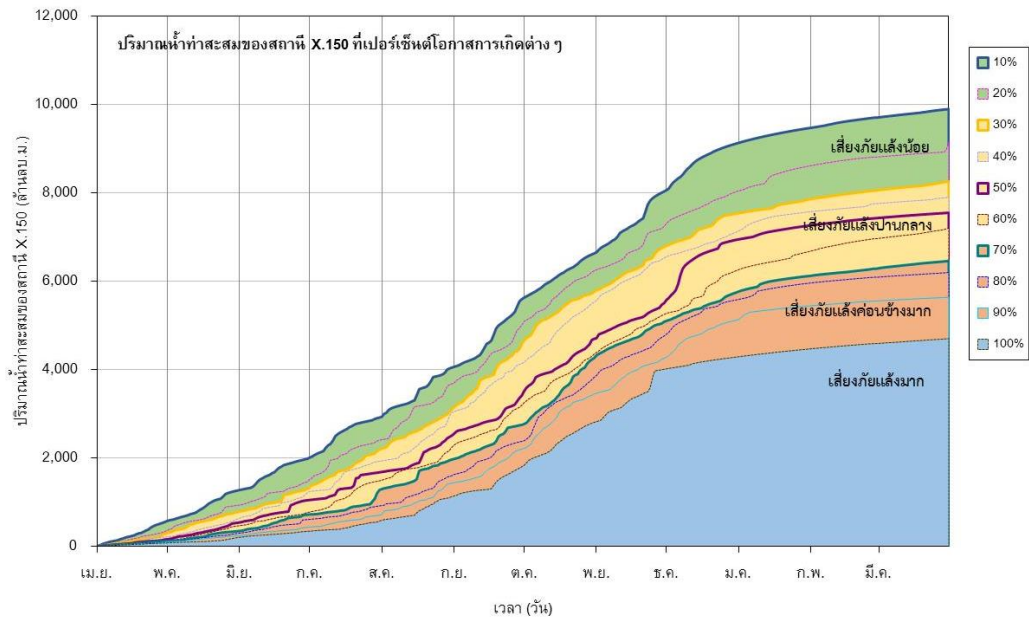

ลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน

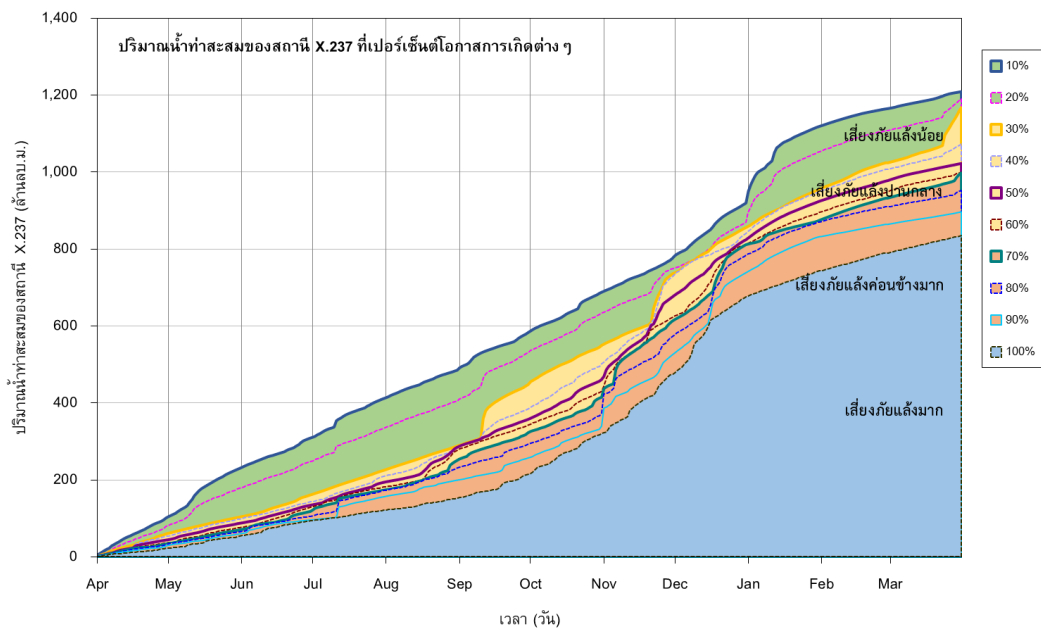
ภาพประกอบ 4-21 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ลุ่มน้ำสาขาคลองละงู

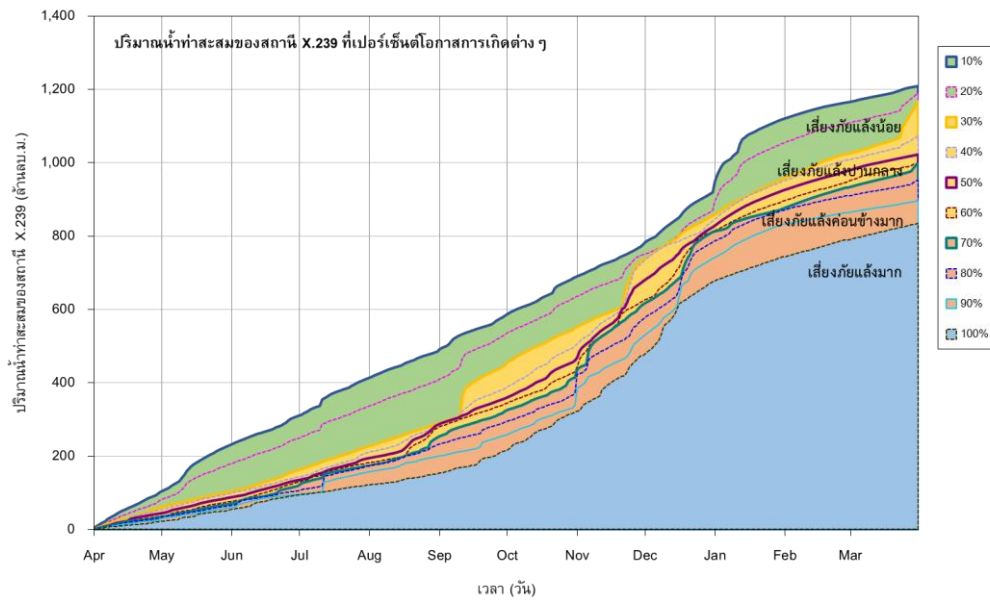

ลุ่มน้ำสาขาคลองบ่าบั้ง

ภาพประกอบ 4-21 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

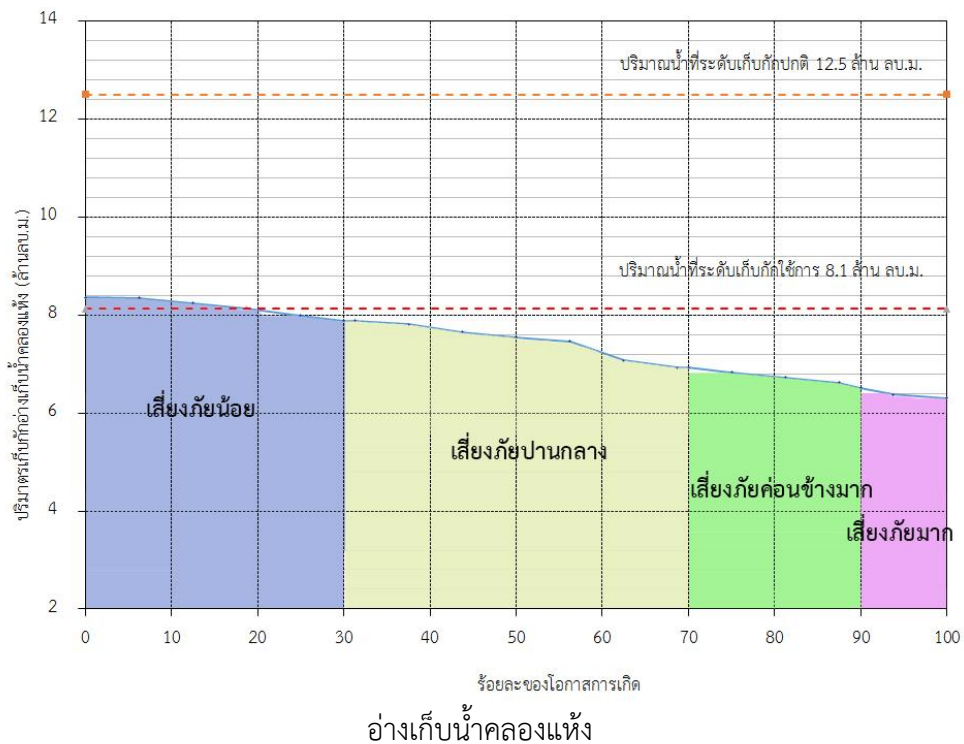
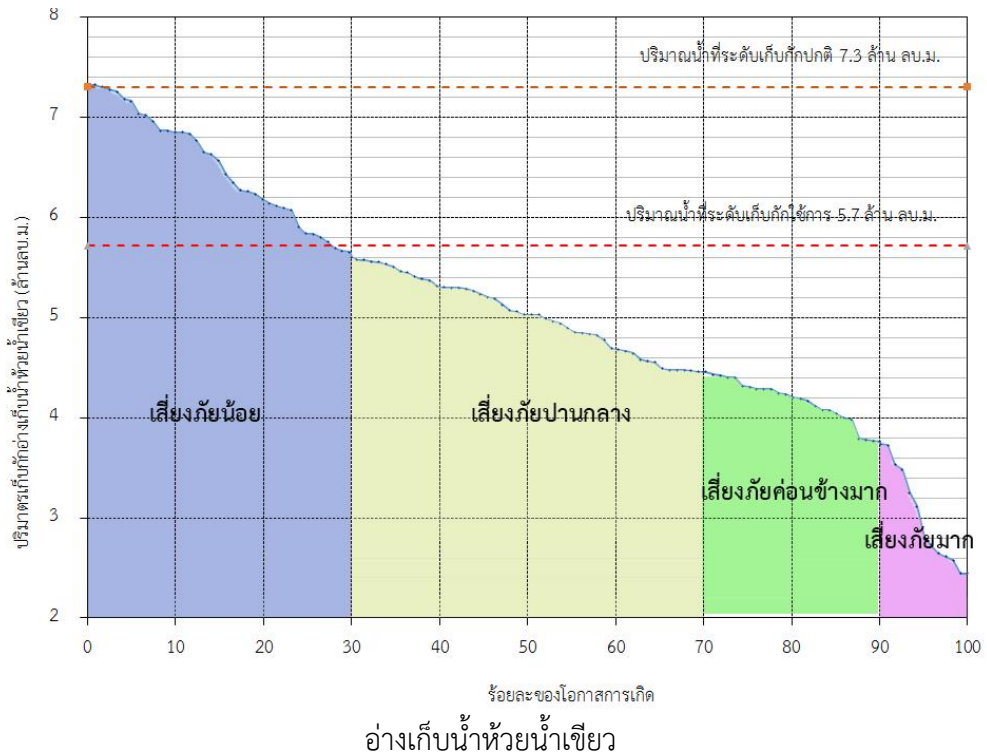

ลุ่มน้ำสาขาภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง

ภาพประกอบ 4-21 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

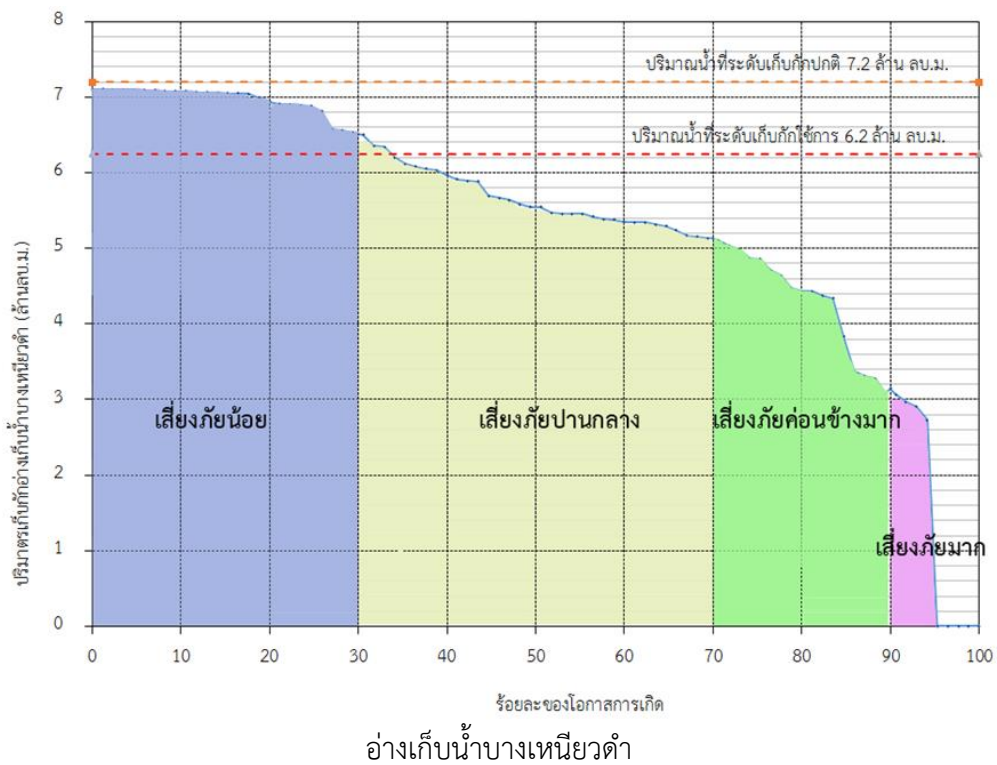
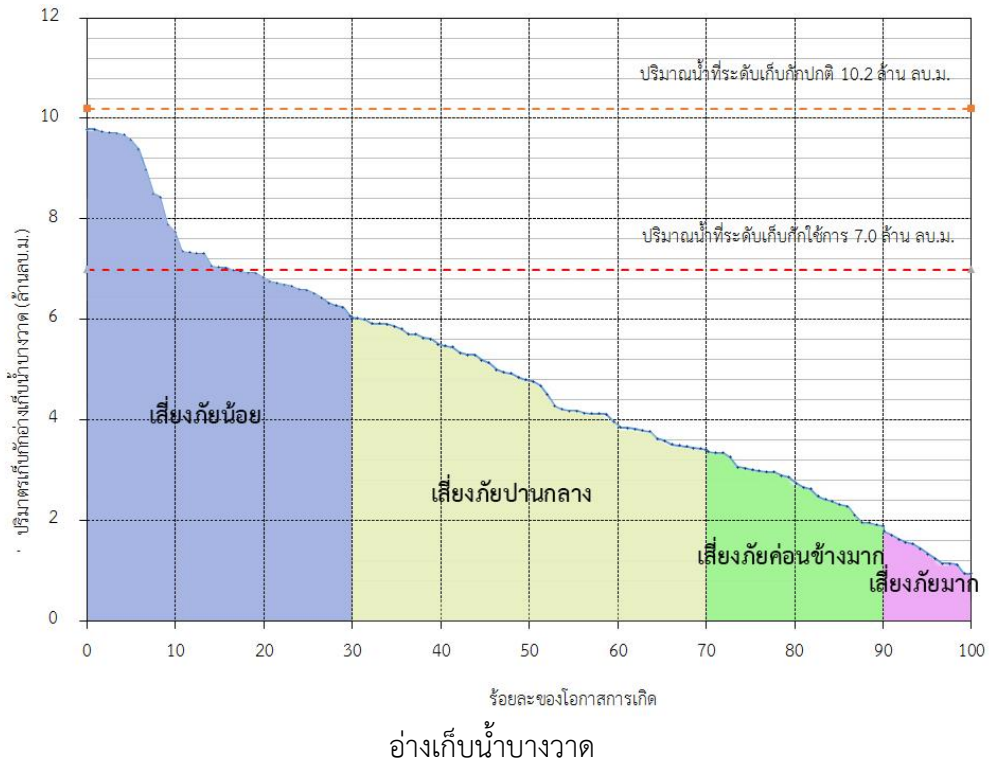
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-28 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง

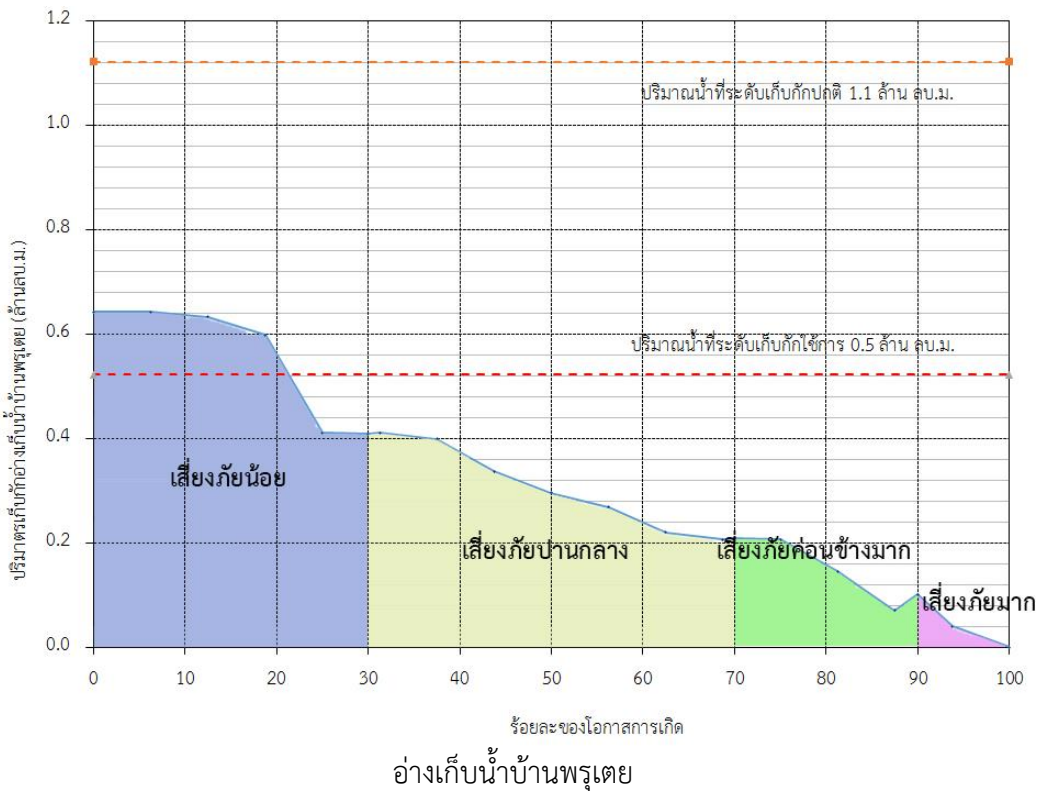
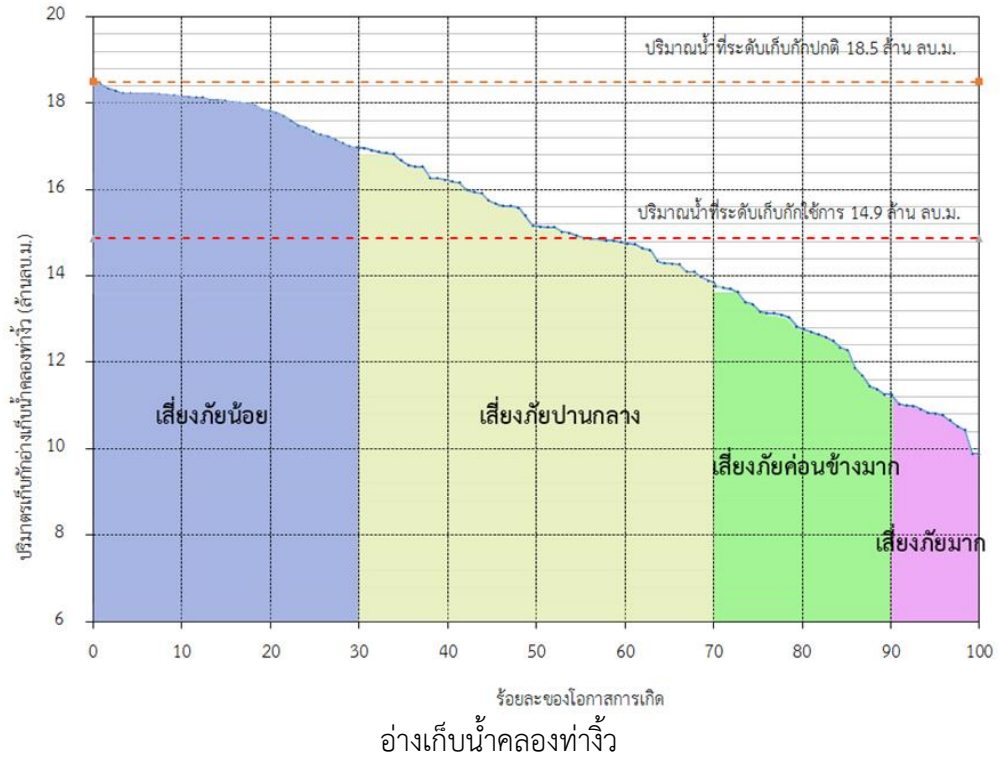
ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-22 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)
 ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

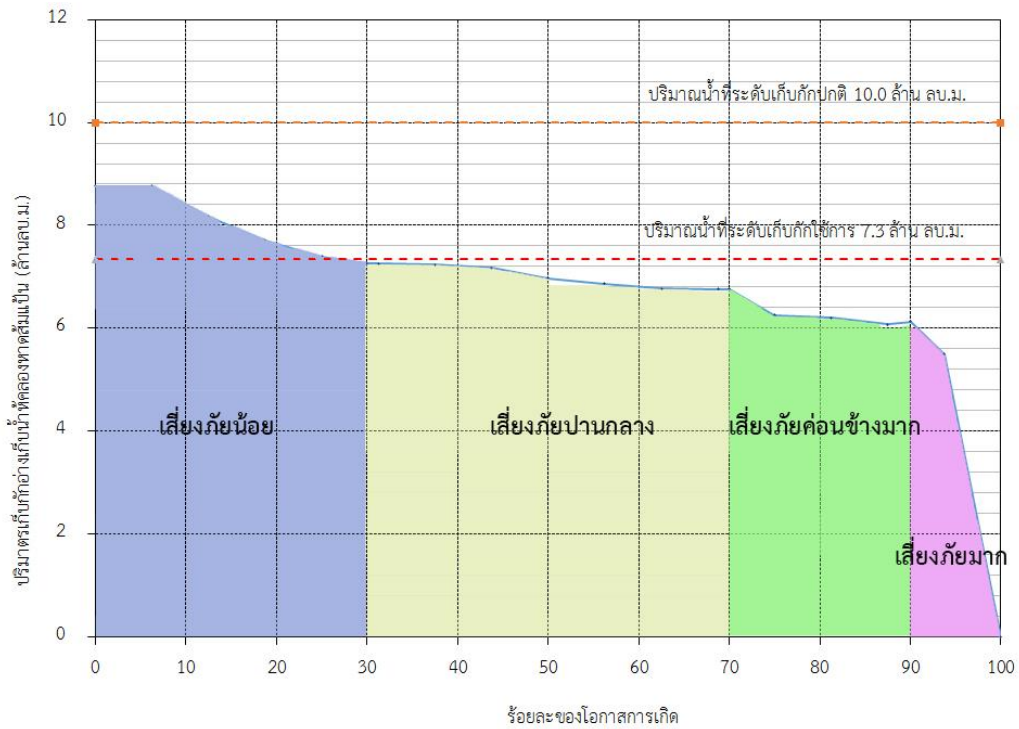
โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-22 ปริมาณน้ำที่ใช่เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

อ่างเก็บน้ำคลองหาดส้มแป้น

ภาพประกอบ 4-22 ปริมาณน้ำท่าที่ใช้เป็นตัวแปรในการพิจารณาระดับการเกิดภัยแล้ง (ต่อ)

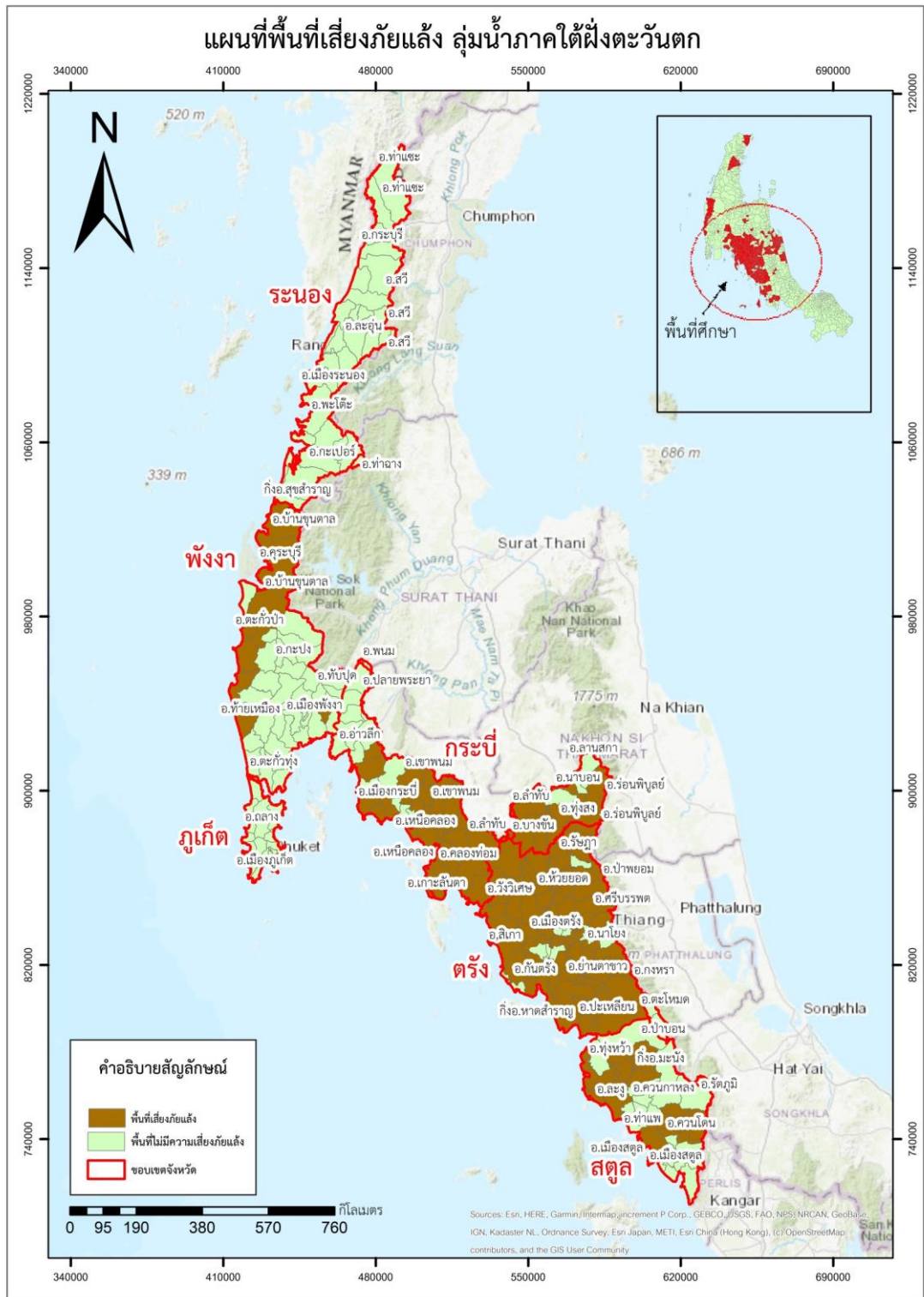
ที่มา : โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

ดังนั้น ค่าดัชนีความแห้งแล้ง จะเท่ากับผลรวมของค่าความเสี่ยงทั้ง 3 ปัจจัย (ค่าความเสี่ยงปริมาณฝนรวมกับค่าความเสี่ยงปริมาณน้ำท่าค่าความเสี่ยงปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ) และทำการกำหนดระดับความรุนแรงและเกณฑ์คะแนนของค่าดัชนีความแห้งแล้งที่คำนวณได้ เพื่อใช้เป็นคะแนนของดัชนีชี้วัดเชิงปริมาณ การกำหนดค่าดัชนีความแห้งแล้งในแต่ละระดับของภัยแล้ง แสดงได้ดังนี้

4.3.4 พื้นที่เสี่ยงภัย

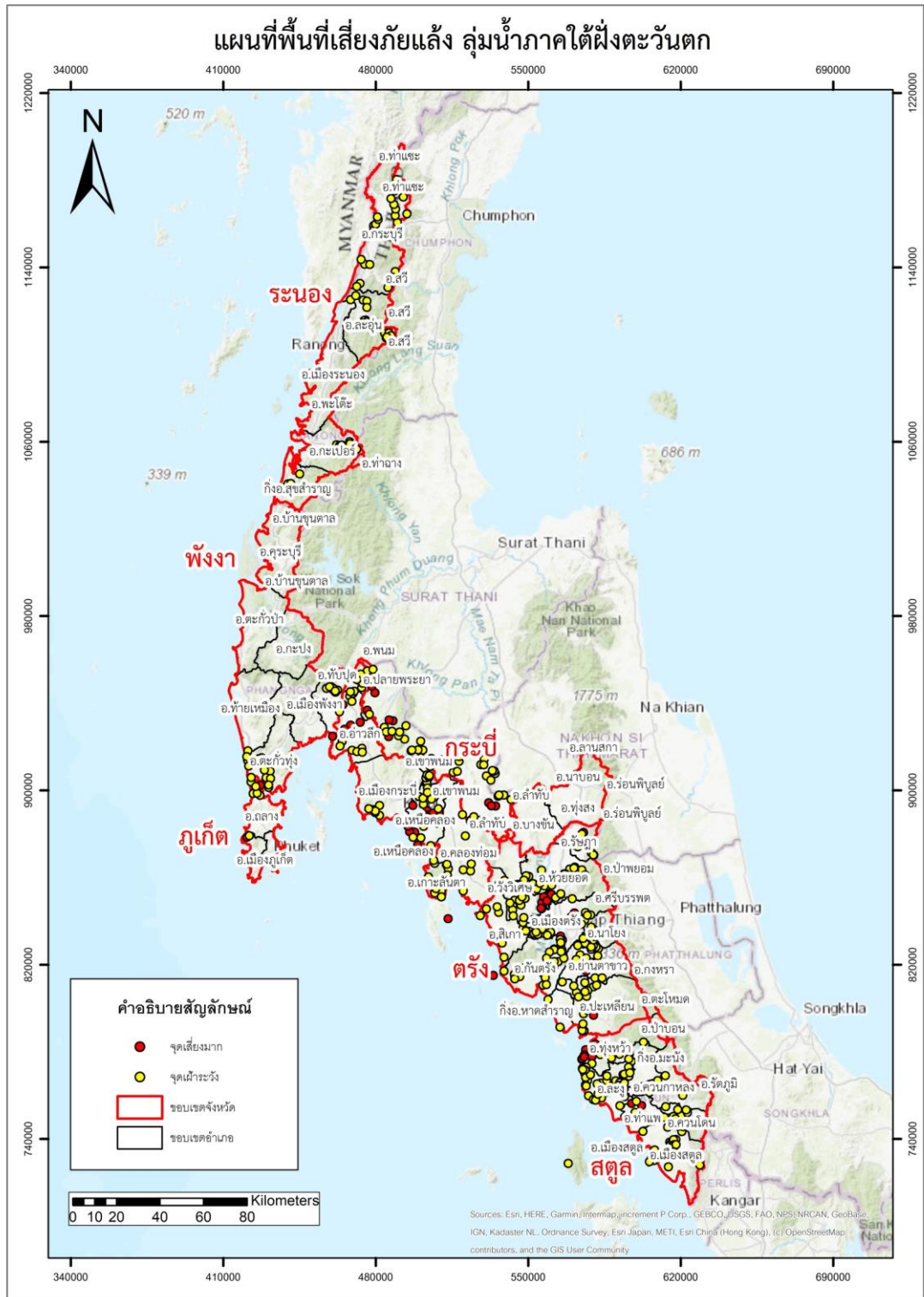
จากภาพประกอบ 4-29 - ภาพประกอบ 4-30 ซึ่งได้รวบรวมจากกรมทรัพยากรน้ำและกรมบรรเทาสาธารณภัย ตามลำดับ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-29 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจากกรมทรัพยากรน้ำ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-30 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4.3.5 การจัดลำดับความสำคัญการจัดสรรน้ำ

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 หมวด 4 การจัดสรรน้ำและการใช้น้ำ มาตรา 40 การจัดสรรน้ำของประเภทฟุ้งค้ำึงถึงน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค การรักษาระบบนิเวศ จาริตประเพณี การบรรเทาสาธารณภัย การคมนาคม เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และ การท่องเที่ยว ทั้งนี้การจัดลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กำหนด มาตรา 41 การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

(1) การใช้น้ำประเภทที่ 1 ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการดำรงชีพ อุปโภค-บริโภคในครัวเรือน การเกษตรหรือการเลี้ยงสัตว์เพื่อยังชีพ การอุตสาหกรรมในครัวเรือน การรักษาระบบนิเวศ จาริตประเพณี การบรรเทาสาธารณภัย การคมนาคมและการใช้น้ำในปริมาณเล็กน้อย

(2) การใช้น้ำประเภทที่ 2 ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อการอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การผลิตพลังงานไฟฟ้า การประปาและกิจการอื่น

(3) การใช้น้ำประเภทที่ 3 ได้แก่ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะเพื่อกิจการขนาดใหญ่ที่ ใช้น้ำปริมาณมาก หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อข้ามข้ามลุ่มน้ำ หรือครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง

ลักษณะหรือรายละเอียดการใช้น้ำแต่ละประเภท ตาม 1) 2) และ 3) ให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกโดยนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ โดยการออกกฎกระทรวงจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน โดยทั่วไป จัดลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1. การอุปโภค-บริโภค 2. การรักษาระบบนิเวศวิทยา 3. การเกษตร ชลประทานและ 4. การอุตสาหกรรม

4.3.6 เกณฑ์การจัดสรรน้ำ

เกณฑ์การจัดสรรน้ำ ได้แก่ แนวทางที่ใช้ในการปล่อยน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำเพื่อ ตอบสนองความต้องการด้านทำน้ำที่มีความจำเป็น และความเร่งด่วนที่แตกต่างกันในแต่ละกิจกรรม หลักเกณฑ์ต่างๆ มีดังนี้

(1) ภาวะปกติเมื่อระดับน้ำอยู่ระหว่างระดับควบคุมสูงสุด (Upper Rule Curve) และ ระดับควบคุมต่ำสุด (Lower Rule Curve) จะระบายน้ำให้เพียงพอกับปริมาณความต้องการน้ำของ กิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ ด้านทำน้ำ

(2) ปริมาณน้ำที่จะระบายจากเขื่อนเพื่อปริมาณความต้องการน้ำของกิจกรรมการใช้น้ำ ต่างๆ ด้านทำน้ำ จะเท่ากับปริมาณความต้องการน้ำหักด้วย Local Flow ระหว่างฝายหรือเขื่อนนั้น

(3) การระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเพื่อรักษาระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำให้อยู่ช่วงระดับ ควบคุม(Rule Curve) และทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดในการใช้น้ำของพื้นที่ด้านทำน้ำ โดยระดับน้ำ ที่อยู่สูงกว่าระดับควบคุมสูงสุด อ่างเก็บน้ำจะปล่อยน้ำผ่านอาคารระบายน้ำล้นเพิ่มขึ้นจนอาจถึง ปริมาณสูงสุดที่ปล่อยได้เพื่อลดระดับน้ำลงมาให้อยู่ในช่วงระดับควบคุม

(4) ควบคุมระดับน้ำไม่ให้สูงเกินกว่าระดับควบคุมสูงสุด เพื่อเป็นการควบคุมน้ำหลากที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝน โดยจะระบายปริมาณน้ำที่เก็บสูงกว่าระดับนี้ ผ่านช่องทางประตูระบายน้ำ
ล้น

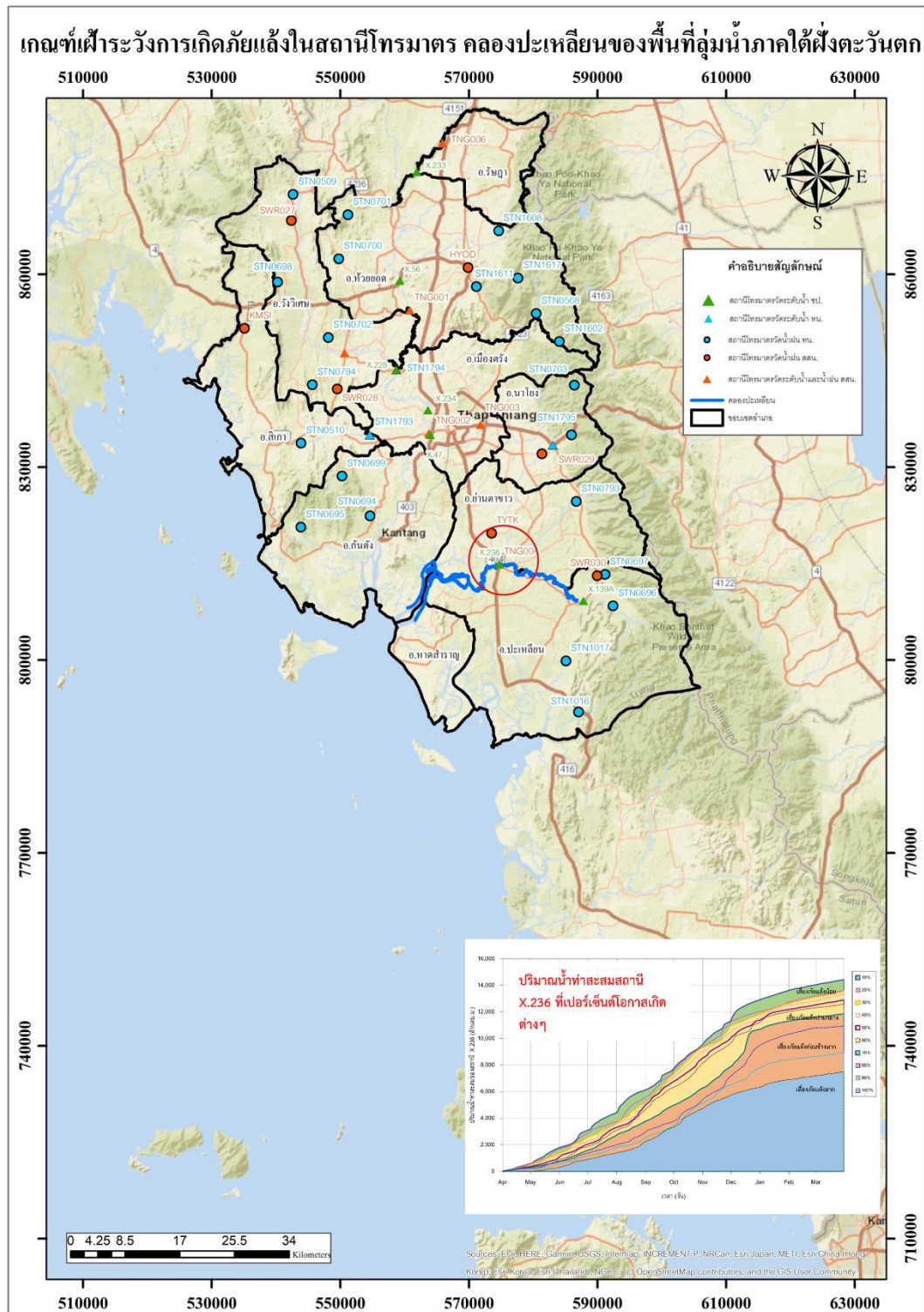
(5) เมื่อระดับน้ำต่ำกว่าระดับควบคุมต่ำสุดจะทำการปล่อยน้ำ เพื่อความต้องการในกิจกรรมด้านท้ายน้ำที่จำเป็น ได้แก่ การอุปโภคบริโภคและการรักษาระบบนิเวศวิทยา

(6) การปล่อยน้ำจะไม่ปล่อยน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำเมื่อระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำต่ำกว่าระดับเก็บกักต่ำสุด (Dead Storage)

4.3.7 สรุป

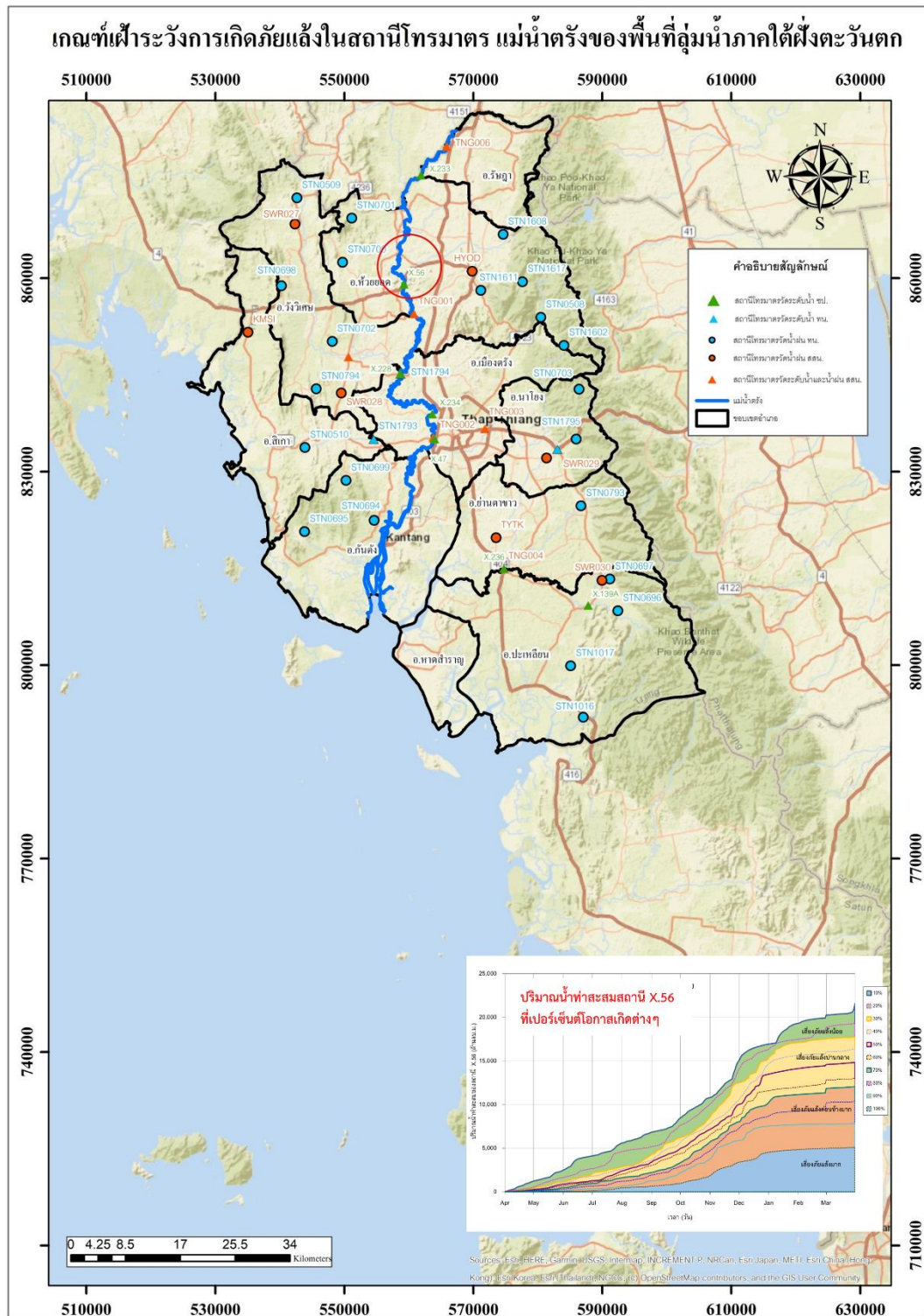
จากข้อมูลผังน้ำและเกณฑ์ที่ทางที่ปรึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่สามารถสรุปเป็นเกณฑ์การป้องกันน้ำแล้งโดยโดย จังหวัดตรังประกอบด้วยคลองปะเหลียน ตามภาพประกอบ 4-31 และแม่น้ำตรังตามภาพประกอบ 4-32 จังหวัดภูเก็ต จะประกอบด้วยคลองบางใหญ่ ตามภาพประกอบ 4-33 จังหวัดพังงา เส้นน้ำที่มีเกณฑ์จะประกอบด้วยคลองตะกั่วป่า ตามภาพประกอบ 4-34 จังหวัดระนองจะประกอบไปด้วยคลองละอุ่นและแม่น้ำกระบือ ตามภาพประกอบ 4-35 - ภาพประกอบ 4-36 ตามลำดับ โดยจังหวัดสตูลจะมีคลองละงูและคลองดุสนที่มีเกณฑ์พิจารณาน้ำแล้งตามภาพประกอบ 4-37 - ภาพประกอบ 4-38 โดยแม่น้ำที่ยังไม่มีเกณฑ์พิจารณาน้ำแล้งสามารถเกณฑ์พิจารณาเบื้องต้นตามตาราง 4-5

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

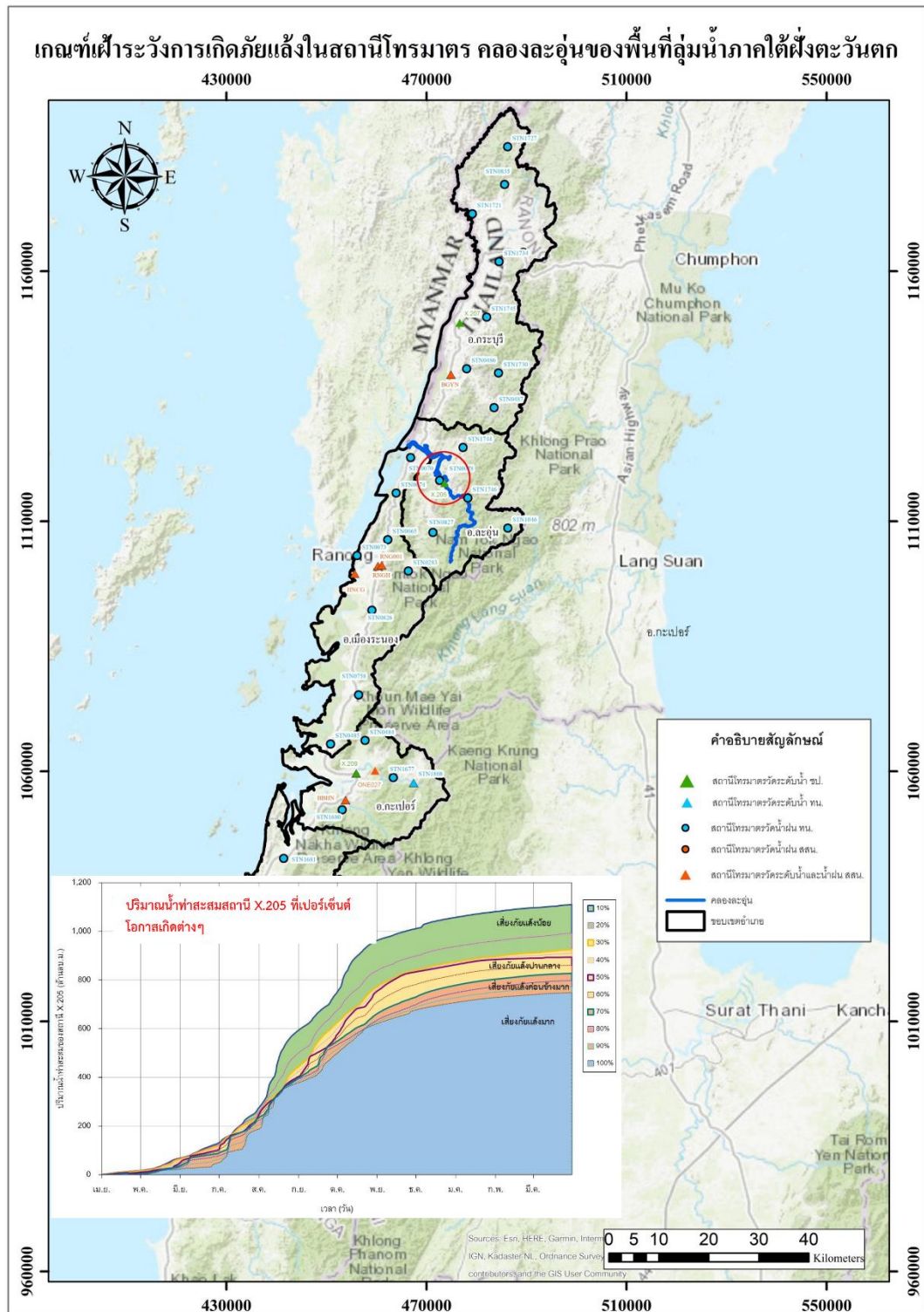
ภาพประกอบ 4-31 แผนที่การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองปะเหลียน

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

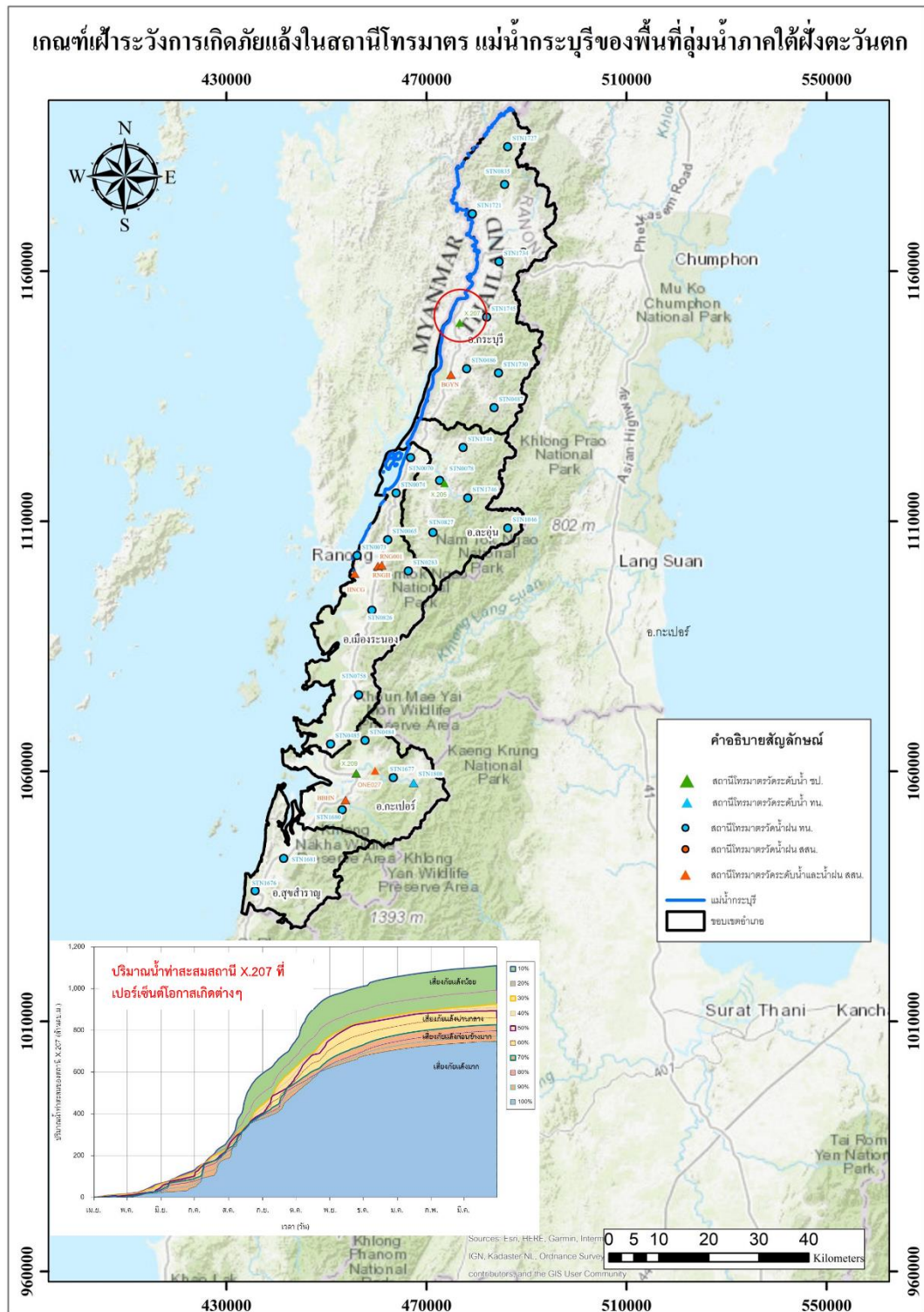
ภาพประกอบ 4-32 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งแม่น้ำตรัง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

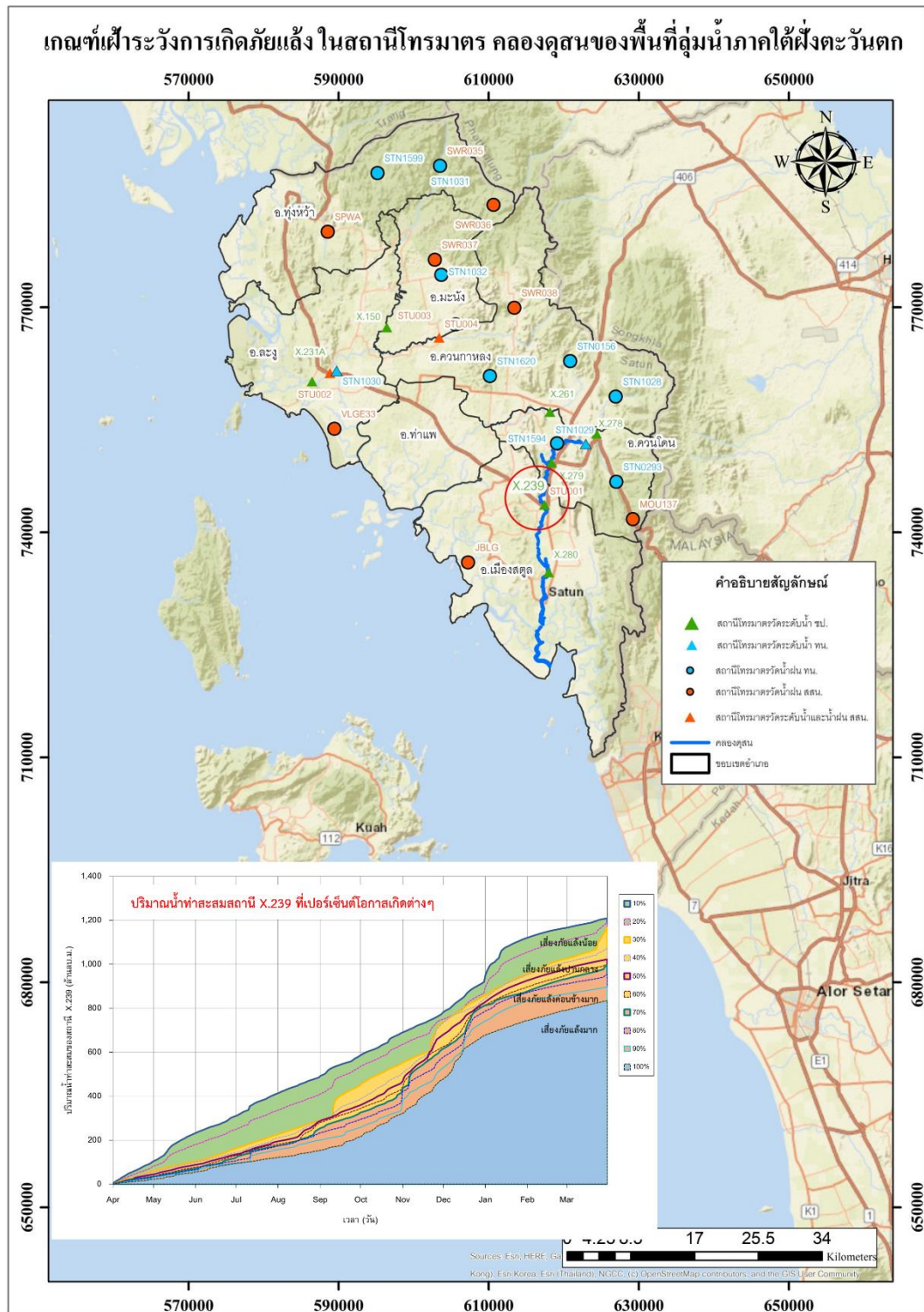
ภาพประกอบ 4-35 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งคลองละอูน

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-36 เกณฑ์การเฝ้าระวังน้ำแล้งแม่น้ำกระบือ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 4-38 เกณฑ์การฝ้าระวังน้ำแล้งคลองคูสน

4.4 การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ

การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรือ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเกี่ยวกับน้ำแล้ง เพื่อเตือนภัยน้ำแล้ง และแจ้งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและสมควรให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมถึงการขอรับความช่วยเหลือในระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้งหรือหลังจากที่ภาวะน้ำแล้งได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อให้ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนจึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2563 ที่กำหนดไว้ ในที่นี้คือ “ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ร่วม (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด)” มีหน้าที่ประสานข้อมูลเหตุการณ์กับส่วนต่างๆ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน และสื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชน โดยให้สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำขอบเขตแผนงาน ภารกิจและโครงสร้างภายในศูนย์ฯ และมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุกระจายเสียง อสมท. จั ง ห ว ัด ชี น ี ใน ท ุ ก จั ง ห ว ัด แ ส ต ง ดั ง ก า พ ป ร ะ ก อ บ 4 - 3 9 ท ้ ง ก ็ อ น ก ิ ด ก าว ะ น้ า แ ล ้ง ร ะ ห ว ่าง ก ิ ด ก าว ะ น้ า แ ล ้ง แ ล ะ ห ล ั ง ก ิ ด ก าว ะ น้ า แ ล ้ง

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

คณะกรรมการลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก
 สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค 4

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

หมายเหตุ : โครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยยึดหลัก
มาตรฐาน เอกภาพในการจัดการ และความยืดหยุ่นของโครงสร้างองค์การการจัดการในภาวะฉุกเฉิน

ภาพประกอบ 4-39 ตัวอย่างโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด

4.5 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่

ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจประกาศกำหนดให้
เขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นเขตภาวะน้ำแล้งหรือเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง แล้วแต่กรณี เพื่อควบคุมปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว

4.5.1 เกณฑ์บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ

การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ โดยทั่วไปจะกำหนดเกณฑ์หลักการของการพัฒนาโค้งกฎการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นเกณฑ์ควบคุมระดับน้ำใน
อ่างเก็บน้ำ (Rule Curve) โดยในช่วงฤดูฝนจะพร่องน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดในปริมาณเท่าใด เพื่อให้มีปริมาตรว่างเพียงพอสำหรับรับปริมาณน้ำหลาก
ที่จะไหลเข้าอ่างเก็บน้ำ โดยไม่เกิดการไหลล้นอ่างเก็บน้ำ ซึ่งจะก่อให้เกิดอุทกภัยในบริเวณด้านท้ายอ่างเก็บน้ำ หรือหากเกิดการไหลล้นอ่างเก็บน้ำ ก็ให้เกิดน้อยที่สุด
ลักษณะเส้นโค้งของกฎการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำเส้นนี้เรียกว่า Upper Rule Curve (URC) สำหรับในช่วงฤดูแล้งจะรักษาปริมาณน้ำไว้ในอ่างเก็บน้ำในแต่ละช่วงเวลา
ที่กำหนดไว้เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำแห้งอ่างเก็บน้ำ ลักษณะโค้งของกฎการปฏิบัติงานอ่างเก็บน้ำเส้นนี้เรียกว่า Lower Rule Curve (LRC)

(1) ระดับควบคุมตอนบน (Upper Rule Curve) คือ ระดับน้ำตอนบนที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานของอ่างเก็บน้ำในแต่ละเดือน จำเป็นต้องรักษาระดับน้ำใน
อ่างเก็บน้ำไม่ให้มีระดับน้ำสูงเกินกว่าระดับควบคุมตอนบน ทั้งนี้เพื่อสำรองปริมาณน้ำที่อยู่ระหว่างระดับควบคุมตอนบนกับระดับเก็บกักสูงสุดไว้สำหรับป้องกันน้ำท่วม

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

(2) ระดับควบคุมตอนล่าง (Lower Rule Curve) คือ ระดับน้ำที่ควบคุมต่ำสุดในอ่างเก็บน้ำของแต่ละเดือนที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานไม่ให้ระดับต่ำกว่าระดับควบคุมตอนล่าง ทั้งนี้เพื่อสำรองปริมาณน้ำที่อยู่ระหว่างระดับควบคุมตอนล่างกับระดับเก็บกักต่ำสุดไว้สำหรับการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งที่มีการขาดแคลนน้ำ

การบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำด้วยโค้งปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำให้เป็นไปตามเกณฑ์การเก็บกักน้ำในอ่าง (Rule Curve) เพื่อไม่ให้เกิดสภาพน้ำล้นอ่างเก็บน้ำ มีข้อพึงระวังที่สำคัญ คือ

- (1) ในช่วงเวลาที่น้ำในแม่น้ำด้านท้ายเขื่อนมีมาก จะต้องระบายน้ำออกจากเขื่อนให้น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น
- (2) ต้องเก็บกักน้ำให้ได้มากที่สุดในช่วงปลายฤดูฝน

ดังแสดงหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำด้วยโค้งปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ ใน

ตาราง 4-7 ซึ่งกลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนตมมีอ่างเก็บน้ำ 10 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองพุดเตย อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองท่าจั่ว อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองแห้ง อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำคลองหย้า อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำเขียว อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำลึก อ่างเก็บน้ำบางกำปรัต อ่างเก็บน้ำบางเหนียวดำ อ่างเก็บน้ำบางวาด และอ่างเก็บน้ำหาดส้มแป้น ซึ่งอยู่ในความดูแลชลประทาน โดยการบริหารจัดการน้ำในอ่างฯ ด้วย Rule Curve

ตาราง 4-7 หลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำด้วยโค้งปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ

เงื่อนไข	สภาพอ่างเก็บน้ำ	เกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ
1	ระดับน้ำเกินระดับเก็บกักปกติ Normal High Water Level (NHWL)	ปล่อยน้ำผ่านทางระบายน้ำล้น (Spillway)
2	ระดับน้ำสูงกว่า URC ในสภาวะปกติ	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำด้านต่าง ๆ ให้เต็มที่
3	ระดับน้ำสูงกว่า URC และมีแนวโน้มจะเกิดสภาวะน้ำหลาก	ปล่อยน้ำเพิ่มทางท่อระบายน้ำ (Outlet Work) ให้เต็มที่ เพื่อเตรียมรับปริมาณน้ำหลาก

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

4	ระดับน้ำอยู่ระหว่าง URC และ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำด้านต่าง ๆ เป็น ผลพลอยได้
5	ระดับน้ำต่ำกว่า LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำเท่าที่จำเป็น ตามลำดับความสำคัญ
6	ระดับน้ำต่ำลงถึงระดับเก็บกักต่ำสุด Minimum Water Level (MinWL)	ไม่มีการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำ

4.5.2 เกณฑ์การระบายน้ำจากอาคารบังคับน้ำ

ตาราง 4-8 เกณฑ์การระบายน้ำจากอาคารบังคับน้ำ

เงื่อนไข	ระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำ	เกณฑ์การปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ
1	ระดับน้ำเกินระดับเก็บกักปกติ Normal High Water Level (NHWL)	ปล่อยน้ำผ่านทางระบายน้ำล้น (Spillway)
2	ระดับน้ำสูงกว่า URC ในสภาวะปกติ	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำด้านต่างๆ ให้เต็มที่
3	ระดับน้ำสูงกว่า URC และมีแนวโน้ม จะเกิด สภาวะน้ำหลาก	ปล่อยน้ำเพิ่มทางท่อระบายน้ำให้เต็มที่ เพื่อ เตรียมรับปริมาณน้ำหลาก
4	ระดับน้ำอยู่ระหว่าง URC และ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการใช้น้ำด้านต่าง ๆ เป็นผล พลอยได้

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

5	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับ LRC	ปล่อยน้ำให้กับความต้องการน้ำเท่าที่จำเป็นตามลำดับความสำคัญ
6	ระดับน้ำต่ำลงถึงระดับเก็บกักต่ำสุด Minimum Water Level (MinWL)	ไม่มีการปล่อยน้ำจากอ่างเก็บน้ำ

4.5.3 วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่

ในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจประกาศกำหนดให้เขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดเป็นเขตภาวะน้ำแล้งหรือเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง แล้วแต่กรณี เพื่อควบคุมปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในเขตพื้นที่ดังกล่าว

(1) การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง

การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้ง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๗ กำหนดให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีมีอำนาจในการประกาศเขตภาวะน้ำแล้ง โดยในการประกาศต้องมีข้อมูลเพียงพอที่จะได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในพื้นที่ใดของกลุ่มน้ำ ทั้งนี้ เมื่อมีการประกาศกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งแล้ว คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดให้กิจการใดสามารถใช้น้ำได้ในปริมาณที่เห็นสมควรได้ เช่น กำหนดให้กิจการเกษตรกรรมที่ต้องใช้น้ำมาก ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าวนาปรัง การปลูกกล้วย การประมงหรือการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นกิจการที่ใช้น้ำได้ในปริมาณที่จำกัด เพื่อให้การใช้น้ำในช่วงที่เกิดภาวะน้ำแล้งเป็นไปอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยต้องทำเป็นประกาศปิดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่ายในเขตภาวะน้ำแล้งนั้น และเมื่อภาวะน้ำแล้งได้พ้นไปแล้ว ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำโดยความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้ง

(2) กรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

การกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 58 กำหนดว่าเป็นกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจหรือการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ นายกรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชอาณาจักรกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงในพื้นที่นั้น และกำหนดวิธีการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณการใช้หรือห้ามการใช้น้ำบางประเภทเกินกว่าจำเป็นแก่การอุปโภคบริโภค กำหนดวิธีการแบ่งปันน้ำ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นใดที่จำเป็นใช้บังคับในพื้นที่เพื่อแก้ไขและบรรเทาภาวะน้ำแล้งนั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและให้ผู้น้ำต้องเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

หากพื้นที่ที่มีประกาศกำหนดให้เป็นเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้เคยมีประกาศกำหนดให้เป็นเขตภาวะน้ำแล้งในกรณีปกติตามมาตรา 57 ให้ถือว่าประกาศของนายกรัฐมนตรีกำหนดเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงมีผลเป็นการยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งตามมาตรา 57 อย่างไรก็ตาม ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศของนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจกำหนดวิธีการใช้น้ำและการแบ่งปันน้ำในพื้นที่ได้เท่าที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เช่น ประกาศกำหนดห้ามมิให้ปลูกข้าวนอกฤดูการทำนาปกติ (ขึ้นอยู่กับพื้นที่) หรือห้ามปลูกพืชไร่หรือทำไร่ ประเภทที่ต้องใช้น้ำมาก ห้ามใช้น้ำเพื่อการปศุสัตว์ เว้นแต่เพื่อการดำรงชีพของสัตว์ หรือให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น กิจการโรงแรม ลดการใช้น้ำหรือจำกัดปริมาณการใช้น้ำลงจากการประกอบกิจการตามปกติ หรือจำกัดการให้บริการแก่ผู้พักหรือหยุดประกอบกิจการไว้ชั่วคราว เป็นต้น และเมื่อภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงได้พ้นไปแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีประกาศยกเลิกเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

นอกจากการควบคุมหรือจำกัดปริมาณการใช้น้ำของประชาชนในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งหรือเกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรงดังกล่าวแล้ว จำเป็นต้องกำหนดวิธีการบูรณาการควบคุมการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ หรือการกักเก็บน้ำร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ก่อนเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ได้แก่ 1) กรมชลประทาน ควบคุมดูแลการใช้น้ำในเขตพื้นที่ชลประทานเพื่อให้มีการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ 2) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ควบคุมการใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำในเขื่อนเพื่อผลิตพลังงาน การระบายน้ำออกจากเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบ 3) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ควบคุมการใช้น้ำหรือกักเก็บน้ำในเขื่อนขนาดเล็กเพื่อผลิตพลังงาน การระบายน้ำออกจากเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดเล็กที่อยู่ในความรับผิดชอบ 4) การประปาส่วนหลวง หรือ 5) การประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดหาน้ำดิบมาเพื่อผลิตเป็นน้ำประปา หรือการจัดสรรน้ำให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภาวะน้ำแล้งให้เป็นธรรมและเหมาะสมกับสถานการณ์

4.6 การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำ

ในกรณีที่พบว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดแคลนน้ำในบางลุ่มน้ำสาขาจากเกณฑ์ที่พิจารณาตัวบ่งชี้ต่างๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้น ในขณะที่บางลุ่มน้ำสาขายังมีน้ำเพียงพอ อาจพิจารณาตั้งสถานีสูบน้ำชั่วคราว เพื่อ นำน้ำจากลุ่มน้ำสาขาที่มีน้ำเพียงพอไปช่วยเหลือลุ่มน้ำสาขาที่ขาดแคลนได้ โดยอาจใช้ระยะสูบน้ำร่วมกับท่อส่งชั่วคราวหรือใช้การสูบน้ำใต้อบทุก เช่น ของกรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

4.6.1 แผนงานแก้ไขปัญหากลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

จากกระบวนการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการ สามารถจัดทำเป็นแผนหลักการบริหารทรัพยากรน้ำและแผนปฏิบัติการ พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (พ.ศ. 2565 – 2580) โดยแต่ละแผนงาน/โครงการ โดยคัดเลือกเฉพาะแผนงานที่เกี่ยวข้องกับระบบประปาในลุ่มน้ำ ซึ่งได้แก่แผนงานที่ 1 แผนการจัดการน้ำอุปโภคบริโภค และแผนงานที่ 2 แผนการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต(การเกษตร การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง) แสดงดัง ตาราง 4-9

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ตาราง 4-9 สรุปจำนวนแผนงาน/โครงการ ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก

กลยุทธ์ และกลุ่มแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	จังหวัด							
		ระนอง	ตรัง	สตูล	พังงา	กระบี่	ภูเก็ต	นครศรีธรรมราช	รวม
1. แผนการจัดการน้ำอุปโภค บริโภค									
1.1 การพัฒนา การขยายเขตระบบประปา การเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน									
1.1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำต้นทุนในการผลิตน้ำประปา ได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำผิวดิน การก่อสร้างน้ำบาดาล	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	20	8	4	19	8	1	0	60
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	9	6	0	10	15	1	4	45
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	1	4	2	0	2	0	0	9
	รวม	30	18	6	29	25	2	4	114
1.1.2 การขยายพื้นที่ให้บริการน้ำประปา	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	10	9	2	6	1	7	5	40
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	1	11	5	2	3	0	4	26
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	4	0	0	0	0	0	4
	รวม	11	24	7	8	4	7	9	70
1.1.3 การก่อสร้างระบบส่งน้ำประปา	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	11	14	7	12	6	6	0	56
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	7	18	6	8	14	2	5	60
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	1	5	0	0	0	1	0	7
	รวม	19	37	13	20	20	9	5	123
1.2 การประหยัสน้ำทุกภาคส่วน									
1.2.1 การจัดหาภาชนะเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในชุมชน	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	6	9	2	6	3	1	1	28
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	6	2	0	3	3	0	1	15
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	8	0	0	0	0	0	8
	รวม	12	19	2	9	6	1	2	51

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

กลยุทธ์ และกลุ่มแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	จังหวัด							
		ระนอง	ตรัง	สตูล	พังงา	กระบี่	ภูเก็ต	นครศรีธรรมราช	รวม
1.2.2 การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	0	0	0	0	0	1	0	1
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	0	0	0	0	0	1	0	1
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	0	0	0	0	0	0	0
	รวม	0	0	0	0	0	2	0	2
1.3 เพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเดิม									
1.3.1 การพัฒนา ปรับปรุง เชื่อมโยงระบบผลิตและระบบจ่ายน้ำประปาเดิม เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	14	23	11	8	6	4	0	66
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	11	29	11	12	9	2	1	75
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	1	3	0	0	0	0	0	4
	รวม	26	55	22	20	15	6	1	145
2. แผนการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (การเกษตร การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง)									
2.1 การจัดหาในในพื้นที่เกษตรน้ำฝน									
2.1.1 การปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ เช่น ขุดลอก เพิ่มระดับ ความสูงคันกั้นน้ำ การปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารบังคับน้ำต่าง ๆ และอาคารอัดน้ำการเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักน้ำในลำน้ำ	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	23	52	16	28	14	11	6	150
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	3	74	20	19	13	1	12	142
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	2	10	0	2	0	2	0	16
	รวม	28	136	36	49	27	14	18	308
2.1.2 การปรับปรุงระบบส่งน้ำ/กระจายน้ำเดิม เช่น การซ่อมแซม ปรับปรุง ระบบส่งน้ำ/กระจายน้ำที่มีอยู่เดิม เป็นต้น	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	3	2	6	0	0	0	1	12
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	1	5	4	1	0	1	0	12
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	0	0	0	0	0	0	0
	รวม	4	7	10	1	0	1	1	24
2.2 การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ /ระบบส่งน้ำใหม่									
2.2.1 การก่อสร้างแหล่งเก็บกักน้ำใหม่	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	33	8	12	26	10	4	3	96

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

กลยุทธ์ และกลุ่มแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	จังหวัด							
		ระนอง	ตรัง	สตูล	พังงา	กระบี่	ภูเก็ต	นครศรีธรรมราช	รวม
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	5	6	2	8	4	0	6	31
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	5	2	22	0	0	1	30
	รวม	38	19	16	56	14	4	10	157
2.2.2 การก่อสร้างระบบส่งน้ำ/กระจายใหม่	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	36	8	4	4	9	2	0	63
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	5	8	13	9	9	9	1	54
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	0	0	0	0	0	0	0
	รวม	41	16	17	13	18	11	1	117
2.2.3 การก่อสร้างแก้มลิง/แหล่งน้ำในพื้นที่สาธารณะ	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	3	5	2	5	3	1	3	22
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	12	2	1	1	0	2	1	19
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	0	0	0	0	0	0	0
	รวม	15	7	3	6	3	3	4	41
2.2.4 การเจาะบ่อบาดาลน้ำตื้น/น้ำลึก	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	1	17	1	2	7	6	1	35
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	3	11	3	0	4	6	11	38
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	6	6	0	1	7	2	0	22
	รวม	10	34	4	3	18	14	12	95
2.3 การพัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ									
2.3.1 การนำน้ำจากแหล่งน้ำนอกพื้นที่เข้ามาเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	0	0	1	0	0	0	0	1
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	0	0	1	0	0	0	1	2
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	0	0	0	0	0	0	0
	รวม	0	0	2	0	0	0	1	3

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

กลยุทธ์ และกลุ่มแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	จังหวัด							
		ระนอง	ตรัง	สตูล	พังงา	กระบี่	ภูเก็ต	นครศรีธรรมราช	รวม
2.4 การเพิ่มผลิตภาพมูลค่าภาคการผลิต (การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการใช้น้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตแต้ใช้น้ำเท่าเดิม)									
2.4.1 การเปลี่ยนการปลูกพืชเพื่อเพิ่มผลผลิต	แผนปฏิบัติการระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2566-2567)	1	0	1	0	0	0	0	2
	แผนปฏิบัติการระยะกลาง (พ.ศ. 2568-2570)	0	0	0	2	0	0	0	2
	แผนปฏิบัติการระยะยาว (พ.ศ. 2571-2580)	0	0	0	2	0	0	0	2
	รวม	1	0	1	4	0	0	0	6

4.7 การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจาก ภาวะน้ำแล้ง

เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้งขึ้นในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ลุ่มน้ำแล้ว ให้มีการประสานความร่วมมือ
ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่และภารกิจในการดำเนินการ ดังนี้

(1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย เนื่องด้วยมีภารกิจโดยตรงในการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย (ภัยแล้ง)
ประกอบกับมีกำลังคนในพื้นที่ในการช่วยจัดหาแหล่งน้ำทดแทน รวมถึงดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่ง
น้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งโดยยานพาหนะของหน่วยงานมายังพื้นที่ดังกล่าวได้ ทั้งนี้
ภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 264-2570 และแผนอื่นที่เกี่ยวข้องภายใต้
บทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 โดยประสานความร่วมมือ
กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก
สะดวกให้แก่เจ้าพนักงานจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยหลักในพื้นที่และทราบข้อมูลในเขตพื้นที่ที่
ประสบภาวะน้ำแล้งที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเองเป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการ
ดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำ การขนส่งน้ำ การจ่ายแจกน้ำร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณ
ภัย และอาจประสานขอความร่วมมือจากกรมทางหลวงและกรมทางหลวงชนบทในการใช้เส้นทาง
สัญจรสำหรับแจกจ่ายน้ำให้แก่ผู้เดือดร้อนในพื้นที่ด้วย

(3) การประสานครหลวง และ 4) การประสานส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานต้องบูรณา
การประสานความร่วมมือระหว่างกันกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น และกิจการประปาชุมชน ในการจัดหาแหล่งน้ำทดแทนและขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทน
มายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง เนื่องจากในภาวะน้ำแล้ง น้ำที่เตรียมจัดหาสำหรับให้ประชาชนอุปโภค
บริโภคนั้น ถ้าหากนำมาจากแหล่งน้ำดิบก็อาจใช้อุปโภคบริโภคทันทีไม่ได้ ต้องมีการทำให้น้ำดิบ
กลายเป็นน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภคได้เสียก่อน ซึ่งการประสานครหลวงหรือการประสานส่วนภูมิภาค
สามารถดำเนินการดังกล่าวได้เนื่องจากมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมสำหรับการดำเนินการผ่านระบบ
ประปาเข้าไปยังเขตพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำแล้ง รวมถึงมีความชำนาญในการสูบส่งสูบน้ำซึ่งเป็น
ภารกิจหลักของการประสานครหลวงหรือการประสานส่วนภูมิภาค

(4) กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพ
ของกลุ่มน้ำให้เพียงพอ และจัดสรรน้ำให้กับผู้ใช้น้ำทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้น้ำได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและ
เป็นธรรม ตลอดจนป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทน
และดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง ทั้งนี้ ภายในขอบเขต
หน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน

(5) กรมทรัพยากรน้ำ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทน และดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ในเขตพื้นที่นอกเขตชลประทานและที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมาย

(6) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล สำรวจ บริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ ฟื้นฟู รวมทั้งควบคุม ดูแล กำกับ ประสาน ติดตาม ประเมินผล และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน จึงมีหน้าที่และอำนาจจัดหาแหล่งน้ำทดแทนใต้ผิวดินและดำเนินการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนดังกล่าวมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้งด้วย ทั้งนี้ ภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจของตนตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับภัยพิบัติจากน้ำแล้งเพื่อให้ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนจึงใช้แนวทางปฏิบัติของโครงสร้างศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2563 ที่กำหนดไว้ ในที่นี้คือ “ศูนย์ประสานการปฏิบัติ (ที่ทำการปกครองจังหวัด)” แสดงดังภาพประกอบ 4-39 ทั้งก่อนเกิดภาวะน้ำแล้ง ระหว่างเกิดภาวะน้ำแล้ง และหลังเกิดภาวะน้ำแล้ง โดยมี 3 ส่วน ทำหน้าที่ดังนี้

(7) ศูนย์ประสานการปฏิบัติ มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชนและภาคประชาสังคมด้านกฎหมาย ธุรกิจและกำลังพล ทั้งนี้ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้ประสานงานด้านกิจการต่างประเทศ

(8) ส่วนปฏิบัติการ มีหน้าที่ปฏิบัติการลดอันตรายที่เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สิน เข้าควบคุมสถานการณ์ ฟื้นฟูสู่สภาวะปกติ ดับเพลิง ค้นหาและกู้ภัย สารเคมีและวัตถุอันตราย บริการการแพทย์และสาธารณสุข คมนาคม รักษาความสงบเรียบร้อย ประสานทรัพยากร และทางทหาร

(9) ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ดังนี้

- 1) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในทุกๆ ด้านที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ การพลังงาน การเกษตร

- ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม การสาธารณสุข ปศุศ
การโยธาธิการและการคมนาคม การฟื้นฟูเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน
- 2) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง
และการรับบริจาค

บทที่ 5

กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งแบบบูรณาการ

5.1 กลไกการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง/คุณภาพน้ำ

5.1.1 การจัดตั้งองค์กร

(1) จัดตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก” เพื่อเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการ “น้ำแล้ง” ในการป้องกันหรือลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

(2) กำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานของ “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก” ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและขับเคลื่อน การดำเนินงานตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง พิจารณากลับกรองในการยกระดับสถานการณ์ และทำหน้าที่สนับสนุน ในการแก้ไขปัญหา ตั้งแต่การป้องกัน เตรียมความพร้อมรับมือ โดยมีคณะทำงานเป็นหน่วยปฏิบัติงานสนับสนุนข้อมูลต่างๆ เพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ กลับกรองและกำหนดมาตรการหรือนโยบายในการแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง

(3) กำหนดแนวทางการทำงานอย่างเป็นระบบ บูรณาการการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานด้านสาธารณสุขให้มีความสอดคล้องส่งเสริมกัน ทั้งในเรื่องการ สั่งการ และอำนวยการภาวะน้ำแล้งระดับต่าง ๆ จนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย

(4) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะน้ำแล้ง โดยการติดตามเฝ้าระวังวิเคราะห์สถานการณ์น้ำและชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงภัยภาวะน้ำแล้ง และกำหนดมาตรการเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหภาวะน้ำแล้ง

5.1.2 การอำนวยการ

เป็นแผนบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้ดำเนินการสอดคล้องเชื่อมโยงกันในทุกมิติ ทั้งมิติของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ จนกระทั่งปลายน้ำ และมิติของหน่วยงานในการดำเนินการตามภารกิจ ตั้งแต่หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านการพยากรณ์ คาดการณ์ สถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการ ติดตามเฝ้าระวัง ดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือภัย รวมถึงมิติของการเชื่อมโยงการดำเนินงานตั้งแต่องค์กรระดับนโยบายสู่องค์กรระดับปฏิบัติจนกระทั่งถึงผู้รับประโยชน์ คือ ประชาชน

ดังนั้น ในการขับเคลื่อนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งให้สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ มีปัจจัยที่มีความสำคัญหลายปัจจัย อาทิ

- (1) ข้อมูลที่ใช้เป็นฐานในการขับเคลื่อนแผน
- (2) ความชัดเจนของแผน และความเชื่อมโยงกับแผนทุกระดับที่มีความเกี่ยวข้อง
- (3) ความเข้าใจในแผน และเป้าหมาย รวมทั้งเข้าใจบทบาทของหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

ร่วมหน่วยงานตนเอง และระบุผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม

- (4) โครงสร้างในการสั่งการมีความชัดเจนในแต่ละสถานการณ์
- (5) การสื่อสารที่ครอบคลุม ทั้งถึง ทันเหตุการณ์
- (6) มีการประเมินและทบทวนผลการดำเนินการตามแผน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง
- (7) หน่วยงานให้ความสำคัญกับแผนและการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 การปฏิบัติการ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดโครงสร้างของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับ ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ และได้จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558 ของทุกจังหวัดแล้ว ซึ่งมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและครอบคลุมกับการเกิดภัยพิบัติทั้งหมด ในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง จึงใช้แนวทางการปฏิบัติการ ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ. 2558 เป็นหลักในการปฏิบัติการ

5.2 โครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบ

การบริหารจัดการน้ำในภาวะน้ำแล้งนั้น จำเป็นต้องกำหนดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ในส่วนต่างๆ เอาไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์น้ำและลดความสับสน ในการทำงาน โดยการกำหนดโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบคณะทำงาน ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกันระหว่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 และแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2558 ทั้งในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนวยการ ระดับปฏิบัติการ และระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ ดังนี้

5.2.1 ระดับนโยบาย

(1) คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนแม่บทเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ พิจารณาและให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งของคณะกรรมการลุ่มน้ำต่าง ๆ เพื่อบูรณาการการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งระหว่างลุ่มน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561

(2) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) มีหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2550 ในปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยอาศัยแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570 ในการรับมือกับสาธารณภัยทุกประเภท

5.2.2 ระดับบัญชาการ

(1) ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ทำหน้าที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ที่ระบุว่า “ในกรณีเกิดปัญหาวิกฤติน้ำจนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อดำรงชีวิตของคนสัตว์ หรือพืช หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐอย่างรุนแรง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ อำนาจการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป ทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งและสนับสนุนการปฏิบัติงาน” ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ภาวะวิกฤติน้ำหรือคาดว่าจะเกิดวิกฤติ (ระดับ 3) โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

- 3) ควบคุม สั่งการ บัญชาการ และอำนวยความสะดวกแก้ไขวิกฤติน้ำเป็นการชั่วคราว จนกว่าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป
- 4) ออกคำสั่งเพื่อการป้องกันแก้ไข ควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากความเสียหายที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ และประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า
- 5) บัญชาการร่วมกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ในกรณีที่เป็นสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำหรือวิกฤติน้ำ

(2) กองอำนาจน้ำแห่งชาติ หน้าที่และอำนาจซึ่งอยู่ในเกณฑ์วิกฤติน้ำรุนแรงหรือคาดการณ์ว่าจะรุนแรง (ระดับ 3) ในการอำนวยความสะดวก รวบรวม บูรณาการ เชื่อมโยง ข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ ติดตาม วิเคราะห์แนวโน้ม ควบคุม กำกับ ดูแลสถานการณ์น้ำ รวมถึงประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารจัดการน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ เพื่อประกาศแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำต่อกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอบภ.ก.) และสร้างการรับรู้ให้แก่สาธารณชน โดยอำนาจและบูรณาการร่วมกับกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอบภ.ก.) เพื่อพิจารณาระดับความรุนแรง สถานการณ์ภาวะวิกฤติน้ำ และออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(3) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่บังคับบัญชา อำนาจการ ควบคุม กำกับ ดูแล และประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองอำนาจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับ

มอบหมาย เป็นผู้ควบคุม สั่งการ และบัญชาการ รับผิดชอบ บังคับบัญชา อำนวยการ วินิจฉัยสั่งการ ควบคุมและประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการสาธารณภัยตามความรุนแรง ระดับ 3 และระดับ 4

5.2.3 ระดับอำนวยการ

(1) คณะกรรมการลุ่มน้ำ หน้าที่และอำนาจ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ดังนี้

- 1) มาตรา 35 (2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เสนอ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ
- 2) มาตรา 62 เมื่อคณะกรรมการลุ่มน้ำได้จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นแล้ว ให้เสนอต่อ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนดังกล่าวไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและดำเนินการ ในการนี้ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจัดสร้างหรือเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างหรืออุปกรณ์นั้นหรือดำเนินการใดๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งได้ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเสนอเรื่องต่อ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป
- 3) มาตรา 63 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งที่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติให้ความเห็นชอบและทบทวนแผนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะดำเนินการได้เมื่อเกิดภาวะน้ำแล้ง

(2) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งบูรณาการข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน โครงการ งบประมาณ บริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- 1) เป็นหน่วยงานหลักในการศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อเสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและประสานให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติ

- 2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำและกรอบงบประมาณของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 3) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้
- 4) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการที่ได้กำหนดไว้
- 5) ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 6) ดำเนินการให้มีศูนย์เฉพาะกิจชั่วคราวในกรณีจำเป็นฉุกเฉิน เพื่อแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตน้ำ
- 7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานหรือตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(3) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอป.ก.)

กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ดังนี้

- 1) ภาวะปกติ ประสานงาน และบูรณาการข้อมูลและการปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เครื่องมืออุปกรณ์ แผนปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสาธารณภัยทั้งระบบ
- 2) ภาวะใกล้เกิดภัย เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ และแจ้งเตือนภัยพร้อมทั้งรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีตามแต่ระดับการจัดการสาธารณภัย เพื่อตัดสินใจในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น โดยเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการประกอบกำลังเริ่มปฏิบัติการ
- 3) ภาวะเกิดภัย อำนาจการและบูรณาการประสานการปฏิบัติ ในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดเล็ก (ระดับ 1) และขนาดกลาง (ระดับ 2) โดยและให้ กอป.ก. รับผิดชอบในการอำนาจการ ประเมินสถานการณ์ และสนับสนุนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแต่ละระดับ รวมถึงติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ รายงานสถานการณ์ และแจ้งเตือน พร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นต่อผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อตัดสินใจระดับในกรณีการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) และนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในกรณีการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงยิ่ง (ระดับ 4)

5.2.4 ระดับปฏิบัติการ

(1) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ตามข้อ
13 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานทรัพยากรน้ำ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ดังนี้

- 1) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ และคาดการณ์ข้อมูลอากาศ รวมทั้งพยากรณ์สถานการณ์น้ำ เพื่อสนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 2) ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบคลังข้อมูลบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดมาตรฐานข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน การบริหารทรัพยากรน้ำและการตัดสินใจของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- 3) เป็นศูนย์อำนวยการข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อติดตาม ฝ้าระวัง ป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ
- 4) ติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน
- 6) จัดทำผังน้ำ และฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิสารสนเทศผังน้ำ
- 7) ให้คำปรึกษาและขอเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังน้ำแก่หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 8) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลภูมิสารสนเทศทรัพยากรน้ำ เพื่อใช้ในการสื่อสาร การนำเสนอข้อมูล และสนับสนุนการบริหารทรัพยากรน้ำ
- 9) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และออกแบบการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนแหล่งน้ำทะเบียนผู้ใช้น้ำประเภทต่างๆ และทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 10) ศึกษาวิจัย และพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำเพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรน้ำดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำเดียวกัน

ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติต้องปฏิบัติงานร่วมกับคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการข้อมูลติดตามประเมินวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์คาดการณ์สถานการณ์น้ำทั้งในภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติและศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจตั้งแต่ก่อนเกิดภัยจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย ทั้งนี้มีหน่วยงานภายใต้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติสนับสนุนเสริมการปฏิบัติงาน

(2) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ท้องถิ่น)กระทรวงมหาดไทย
รับผิดชอบอำนวยการควบคุมสนับสนุนและประสานการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใน
เขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ที่
รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ทุกขั้นตอนตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(3) หน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีหน้าที่สนับสนุนการ
ปฏิบัติงานตามภารกิจพร้อมจัดเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อสนับสนุนการทำงานของกองอำนวยการน้ำ
แห่งชาติ และศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเมื่อเกิดภาวะวิกฤติน้ำหรือมีการร้องขอ

5.2.5 ระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ

การดำเนินงานในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำ เห็นควรให้แต่งตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำ
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก” เพื่อขับเคลื่อนแผนการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง โดยมีองค์ประกอบ
หน้าที่และอำนาจดังนี้

องค์ประกอบ

ประธานกรรมการลุ่มน้ำ	ผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	รองผู้อำนวยการ
ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค	กรรมการและเลขานุการหลัก
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต	กรรมการและเลขานุการร่วม
ส่วนราชการในพื้นที่ลุ่มน้ำ	กรรมการและเลขานุการร่วม

หน้าที่และอำนาจ

(1) บูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
รวมถึงวิเคราะห์แนวโน้มภาวะน้ำแล้งที่อาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ

(2) บริหารจัดการ บูรณาการ กำหนดมาตรการ จัดทำแผนปฏิบัติการ และเสนอขอรับ
การสนับสนุนงบประมาณ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานการปฏิบัติกับ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการน้ำ

(3) บริหารจัดการและบูรณาการร่วมกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
จังหวัด

(4) พิจารณาเสนอการกำหนดระดับความรุนแรงสถานการณ์ภาวะน้ำแล้งต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ หรือกองอำนวยการน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาตามหน้าที่และอำนาจ

(5) ออกหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูลหรือเอกสาร หลักฐาน หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

(6) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นอย่างน้อยต้องมีคณะทำงานด้านบริหารจัดการน้ำ ด้านการให้ความช่วยเหลือและด้านสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์

(7) บูรณาการ ติดตามการดำเนินงาน ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง รวมทั้งเสนอแนวทางการทบทวนแผนดังกล่าว ต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ

(8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ หรือรองนายกรัฐมนตรี มอบหมาย

5.3 แนวทางการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ

5.3.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำ

ในอดีตการจัดการสาธารณสุขด้านน้ำอาศัยกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องของการลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก ต่อมาภายหลังมีการจัดตั้ง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ขึ้นมา ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติมีความเป็นเอกภาพ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนป้องกัน แนวทางมาตรการในป้องกันและแก้ไขเป็นการล่วงหน้า โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนเสริมให้กับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นสาธารณสุขด้านน้ำ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพรับมือกับน้ำแล้ง ตั้งแต่การป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรับมือ และการเยียวยา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะเกิดเหตุที่จะใช้ควบคุม กำกับ แก้ไข การบริหารจัดการ “น้ำแล้ง” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการร่วมกันระหว่าง สทนช. และ กระทรวงมหาดไทย ในภาวะน้ำแล้งนั้น ควรเริ่มตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย จัดทำแผน กิจกรรม งบประมาณ แนวทางมาตรการในขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง ตลอดจนกระบวนการพัฒนาเครื่องมือกลไกต่าง ๆ การจัดการองค์ความรู้ด้านทรัพยากรน้ำ การบูรณาการข้อมูล การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในกระบวนการแก้ไขปัญหา น้ำแล้ง และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เทคโนโลยีสารสนเทศ

สนับสนุนการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหา ให้ทันต่อสถานการณ์น้ำ และเกิดการบูรณาการรับมือ การป้องกัน บรรเทา ปัญหาน้ำแล้ง อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

นอกจากนโยบายที่ได้กำหนดสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวมแล้ว จำเป็นต้องมีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการน้ำแล้งของประเทศไทยนั้น โดยเฉพาะในภาวะน้ำแล้งปกติ ภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติ จำเป็นต้องมีศูนย์กลางการบัญชาการหรือศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อรับภาวะเหตุฉุกเฉินระดับต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวมทั้งต้องมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบช่วยการตัดสินใจให้กับผู้บัญชาการสถานการณ์หรือผู้อำนวยการสถานการณ์ และในมิติของผู้บัญชาการหรือผู้อำนวยการ ที่เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในปฏิบัติการ ประกอบด้วยการใช้เงื่อนไขใดในการตัดสินใจต่อสถานการณ์น้ำระหว่างเงื่อนไขด้านความพร้อม กำลังความสามารถ และความรุนแรงของสถานการณ์

ทั้งนี้หากพิจารณาถึงหลักสากล การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่เริ่มต้นจากการป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention and Mitigation) การเตรียมความพร้อม (Preparedness) การเผชิญเหตุบรรเทาทุกข์ (Response and Relief) และ ฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง (Rehabilitation and Reconstruction) แล้ว สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือกับสาธารณภัยจากภาวะน้ำแล้งได้ทุกขั้นตอน ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.2561 ดังแสดงในภาพประกอบ 5-1 และ ตาราง 5-1

ภาพประกอบ 5-1 การจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำที่เพิ่ม
ประสิทธิภาพขึ้นโดย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ตาราง 5-1 หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะน้ำแล้ง

	พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 “มวลน้ำ”	พ.ร.บ. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 “มวลชน”
1. ป้องกันและลดผลกระทบ	<ul style="list-style-type: none"> - บริหารจัดการและจัดสรรน้ำตามเกณฑ์การบริหารอย่างเหมาะสม ในภาวะปกติ (หมวด 4) - จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม/ภาวะน้ำแล้ง จัดทำแผนจัดการความเสี่ยงภัยจากน้ำ พร้อมมาตรการ (ม.57, ม.64) - ประกาศผังน้ำ ทางน้ำหลาก แหล่งน้ำ ฯลฯ (ม.56) - บูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาระบบคาดการณ์เตือนภัยที่แม่นยำ (ม.23) - จัดทำเกณฑ์เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ ณ สถานีควบคุม ตามหลักวิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนปฏิบัติการ แผนเผชิญเหตุ และฝึกซ้อมแผน - เตรียมสรรพกำลัง เครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับการรับมือ ฯลฯ - หลักเกณฑ์/แนวทาง/มาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัย - ประสานงาน บูรณาการข้อมูลสถานการณ์น้ำ
2. เตรียมความพร้อม	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเขตภาวะน้ำแล้งล่วงหน้า (ม.57) - แผนเตรียมกรณีน้ำท่วมฉุกเฉิน (ม.64) - ติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ประเมินพื้นที่เสี่ยงวิกฤติน้ำ ระดับความรุนแรง และผลกระทบ (impacts) ที่อาจจะเกิดขึ้น - แจ้งเตือนประชาชน และหน่วยปฏิบัติเพื่อรับมือและเตรียมความพร้อมโดยประสานไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจในพื้นที่เสี่ยง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจในพื้นที่เสี่ยงประสานการปฏิบัติเพื่อรับมือกับภัย - เตรียมการเผชิญเหตุ รับมือ อพยพ ฯลฯ - ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์อย่างใกล้ชิด
3. รับมือ	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศเขตภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง (ม.58) และมาตรการ (ม.60) - ผันน้ำข้ามลุ่มเพื่อบรรเทาภาวะน้ำแล้ง (ม.59) ภาวะน้ำท่วม (ม.65) - เจ้าหน้าที่ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ (ม.24) และพนักงานเจ้าหน้าที่ (ม.66) มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาวิกฤติน้ำ ภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำแล้ง ได้ - บัญชาการและอำนวยการแก้ไขปัญหาล่วงหน้าปัญหาวิกฤติน้ำจะผ่านพ้นไป (ม.24) 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2564-2570
4. ฟื้นฟูเยียวยา	<ul style="list-style-type: none"> - ชดเชยเยียวยา (ม.60, ม.66, ม.67) - รวบรวมข้อมูลความเสียหาย พื้นที่วิกฤติน้ำ วางแผนการป้องกันและแก้ไขระยะยาว 	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัย ชุมชน สาธารณูปโภค ฯลฯ ที่ได้รับผลกระทบให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ตามหลักเกณฑ์

ที่มา: กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.3.2 ระดับการจัดการภาวะน้ำแล้ง

การจัดการภาวะน้ำแล้ง ได้แก่ ภาวะน้ำแล้งปกติ ภาวะน้ำแล้งรุนแรง และภาวะน้ำแล้งวิกฤติ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับระดับการจัดการสาธารณสุข ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2558 ที่มีการแบ่งสาธารณสุขออกเป็น 4 ระดับ ซึ่งที่ผ่านมามีการพิจารณายกระดับสาธารณสุขจะคำนึงถึงขนาดพื้นที่ประสบภัย จำนวนประชากร ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือความสามารถในการรับมือเผชิญเหตุด้วยทรัพยากรที่แต่ละพื้นที่มีอยู่เป็นหลัก ส่วนการจัดการภาวะน้ำแล้งหรือสาธารณสุขด้านทรัพยากรน้ำนั้น มีปัจจัยสาเหตุมาจากสภาวะอากาศเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันระบบข้อมูลตรวจวัด ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีคาดการณ์สถานการณ์น้ำความก้าวหน้าไปมาก สามารถประเมินแนวโน้มของภาวะน้ำแล้งได้แม่นยำกว่าในอดีต และแจ้งเตือนหน่วยปฏิบัติได้ดี ทั้งนี้การกำหนดระดับสถานการณ์ภัยเพื่อการบริหารจัดการควรคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) สภาพอากาศ เป็นการประเมินจากการคาดการณ์สภาพอากาศในระยะสั้น กลาง ยาว และนาน รวมถึงสภาพอากาศปัจจุบัน เพื่อพิจารณาถึงปรากฏการณ์หรือสภาวะที่ส่งผลให้มีแนวโน้มผิดปกติ

(2) สถานการณ์น้ำในปัจจุบัน เป็นการประเมินสถานการณ์น้ำท่า ระดับน้ำ ปริมาณน้ำไหลผ่านและคุณภาพน้ำ จากสถานีหลัก รวมถึงปริมาณน้ำในเขื่อน ที่มีแนวโน้มเกิดภัยแล้ง และปัญหาคุณภาพน้ำ ซึ่งในอนาคตจะมีการกำหนด “สถานีอุทกวิทยาหลักแห่งชาติ” เพื่อเป็นจุดเฝ้าระวังสำคัญ

(3) ความซับซ้อนของสถานการณ์ ประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และการให้ความช่วยเหลือ การคาดการณ์การขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อไป ระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ

(4) ผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทรัพย์สิน ชีวิตอยู่ในระดับรุนแรง ศักยภาพในการรับมือ

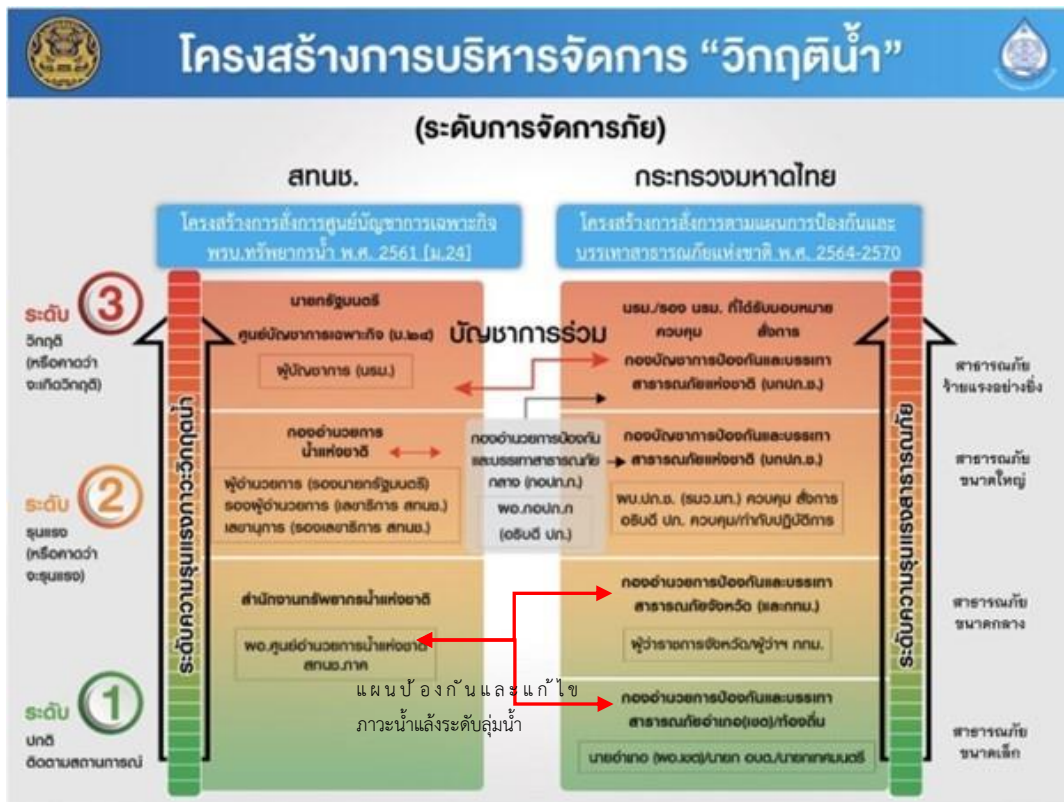
(5) ดุลยพินิจของผู้บัญชาการ พิจารณาผลจากทุกปัจจัยดังกล่าวข้างต้น มาประเมินพิจารณาตัดสินใจ

ดังนั้น เพื่อเป็นการจัดโครงสร้างการสั่งการ บัญชาการ และอำนวยความสะดวกระหว่างสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทย จึงแบ่งระดับสถานการณ์ในกรณีของภาวะน้ำแล้งได้เป็น 3 ระดับ ให้สอดคล้องกัน

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานในเขตลุ่มน้ำ จำเป็นต้องบูรณาการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ในกรณีสาธารณสุขด้านน้ำ แบ่งได้ 3 ระดับ โดยระดับที่ 1 ภาวะปกติ และระดับที่ 2 ภาวะฉุกเฉิน ตามเกณฑ์ที่กำหนด ศูนย์บริหารสถานการณ์น้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ภายใต้ กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ มีหน้าที่ติดตาม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์น้ำของประเทศ เพื่อเฝ้าระวังป้องกัน และเตือนภัยสถานการณ์น้ำ โดยอำนวยการและบูรณาการร่วมกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์

จังหวัด ภายใต้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) และมีคณะทำงานช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ แต่ในกรณีที่มีความรุนแรงนั้นถูกยกระดับเป็นระดับที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ จะถูกยกระดับพิจารณาเสนอจัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ เหตุการณ์ภาวะวิกฤติน้ำอย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ไขปัญหาจนกว่าเหตุการณ์จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ

โดย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะทำงาน จะเป็นผู้วิเคราะห์สถานการณ์ รายงาน กองอำนวยการน้ำแห่งชาติแล้วแจ้งเตือนไปยัง กอปก.ก. และหน่วยปฏิบัติอื่นๆ เพื่อรับทราบข้อวิเคราะห์คาดการณ์ พื้นที่เป้าหมายในการปฏิบัติการ รวมทั้งแนวโน้มความรุนแรงเป็นการล่วงหน้า ดังนั้น การยกระดับ 3 ระดับของ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ จะมีลักษณะเป็น “เชิงรุก” กล่าวคือจะยกระดับภัยก่อนกระทรวงมหาดไทยหากคาดว่าจะเกิดสถานการณ์ จากนั้นจะประสานงาน อำนวยการร่วม และบัญชาการร่วมกันจนกว่าจะพ้นวิกฤติ แสดงดังภาพประกอบ 5-2

ภาพประกอบ 5-2 การเปรียบเทียบระดับการจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ระหว่าง
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทย
ที่มา: ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.3.3 ความเชื่อมโยงและการประสานการปฏิบัติ

ในกรณีของสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ความเชื่อมโยงระหว่างพระราชบัญญัติ
ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ที่ได้มีการ
จัดองค์กรหรือส่วนงานต่างๆ เพื่อรับผิดชอบทั้งในระดับนโยบาย ระดับบัญชาการ ระดับอำนาจการ
และระดับปฏิบัติการ ตามระดับภัยต่าง โดยในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน สาธารณภัยอยู่ในระดับ
1-2 และในกรณีที่สาธารณภัยร้ายแรงอยู่ในระดับ 3-4 โดยความเชื่อมโยงจะแสดงอยู่ในภาพประกอบ
5-3 ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งสามารถนำมาใช้
เป็นแนวทางในการประสานการปฏิบัติในกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งได้ ทั้งนี้การประสานการปฏิบัติยังคง
ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนด้วยเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน

ภาพประกอบ 5-3 ความเชื่อมโยงและการประสานงานเพื่อจัดการสาธารณภัยด้านทรัพยากรน้ำ
ที่มา: ศูนย์อำนาจการน้ำแห่งชาติ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5.3.4 เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจระดับสาธารณภัยด้านน้ำ

การตัดสินใจระดับสาธารณภัยด้านน้ำ ให้ใช้ดุลพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไข
ต่างๆ ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด พ.ศ.2558 ดังแสดงรายละเอียดในตาราง
5-2

ตาราง 5-2 เกณฑ์การพิจารณาตัดสินใจระดับสาธารณภัยด้านน้ำ

เกณฑ์/เงื่อนไข	ข้อมูลที่ใช้ระบุเงื่อนไข
1. พื้นที่	พื้นที่ใช้สอยในลักษณะต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบและความเสียหาย 1.1 พื้นที่ทางการเกษตรและปศุสัตว์ 1.2 พื้นที่ธุรกิจ อุตสาหกรรม และประกอบการ 1.3 พื้นที่อยู่อาศัย (จำนวนหลังคาเรือน) 1.4 พื้นที่ทางธรรมชาติ
2. ประชากร	จำนวนและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ 2.1 จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ 2.2 จำนวนผู้อพยพ 2.3 จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
3. ความซับซ้อน	ความยากง่ายสถานการณ์แทรกซ้อน และเงื่อนไขทางเทคนิคของ สถานการณ์ 3.1 ความรุนแรงของภัย ความเฉพาะเจาะจงทางเทคนิคของภัยการเกิด ภัยต่อเนื่อง 3.2 ความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสาธารณูปโภคพื้นฐาน สถานที่สำคัญ และ เส้นทางการให้ความช่วยเหลือ 3.3 การคาดการณ์ขยายตัวของภัย พื้นที่ที่จะเสียหายต่อระยะเวลาที่ การดำเนินกิจกรรมปกติที่ต้องหยุดชะงัก ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการ ตอบสนองต่อสถานการณ์ และระยะเวลาที่ต้องช่วยฟื้นฟูเบื้องต้น
4. ศักยภาพด้านทรัพยากร	ความสามารถในการปฏิบัติงานจากทรัพยากร 4.1 กำลังคน ทั้งของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน พร้อมทั้ง อาสาสมัครหน่วยงานต่างๆ 4.2 เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์พิเศษต่างๆ ที่ต้องใช้ ตามแต่ลักษณะทางเทคนิค 4.3 แหล่งที่มาและจำนวนเงินงบประมาณจากหน่วยงานในพื้นที่
5. การพิจารณาตัดสินใจ ของผู้อำนวยการ	ดุลพินิจจากการประเมินสถานการณ์จากเงื่อนไขต่างๆ 5.1 ขอบเขตการปกครอง 5.2 การประเมินศักยภาพในการจัดการสาธารณภัย

5.4 การจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงลักษณะของแผนปฏิบัติการช่วงฤดูแล้งและหลังฤดูแล้ง โดยในลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ช่วงฤดูแล้งจะอยู่ในช่วง 1 พฤษภาคม - 30 เมษายน และช่วงหลังฤดูแล้งจะอยู่ในช่วง 1 พฤษภาคม - 31 ตุลาคม ซึ่งในบางมาตรการจำเป็นต้องทำกระทันหันในช่วงฤดูแล้งและหลังฤดูแล้ง ดังในแสดงในตาราง 5-3 โดยสามารถปฏิบัติตามมาตรการรองรับฤดูแล้งได้ดังนี้

- (1) เร่งเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภท
- (2) ฝักระวังและเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรอง พร้อมวางแผน เตรียมเครื่องจักรเครื่องมือในพื้นที่ฝักระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ
- (3) ปฏิบัติการเติมน้ำ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวง รองรับพื้นที่ฝักระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ
- (4) กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน
- (5) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร
- (6) เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการสนับสนุนจัดสรรน้ำเตรียมแปลงเพาะปลูกนารอบที่ 1 (นาปี)
- (7) ฝักระวังคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึง แหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และชุมชน
- (8) เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน
- (9) สร้างการรับรู้ประชาสัมพันธ์
- (10) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

SUPPLY
น้ำต้นทุน

1 เร่งเก็บกักน้ำ
ในแหล่งน้ำทุกประเภท

2 เฝ้าระวังและเตรียมจัดหา
แหล่งน้ำสำรอง พร้อมวางแผน
เตรียมเครื่องจักรเครื่องมือ
ในพื้นที่มีภาวะวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ

3 ปฏิบัติการเติมน้ำ
ให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร และพื้นที่
เมืองที่เสี่ยงเสี่ยงขาดแคลนน้ำ

DEMAND
ความต้องการใช้น้ำ

4 กำหนดแผนจัดสรรน้ำและ
พื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง
โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับ
ปริมาณน้ำต้นทุน

5 เพิ่มประสิทธิภาพ
การใช้น้ำภาคการเกษตร

6 เตรียมน้ำสำรอง
สำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง
โดยกระจายสนับสนุนจัดสรรน้ำเสริมแปลง
เพาะปลูกนาปรัง 1 (นาปี)

7 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ
ในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสาขารอง
และเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับกรณีเกิดปัญหา
และแจ้งเตือนพื้นที่เสี่ยง

**10 มาตรการ
รองรับฤดูแล้ง
2565/2566**

ค.ร.ม. มีมติเห็นชอบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2565/66
เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565
QR CODE จากคณะรัฐมนตรี

MANAGEMENT
การบริหารจัดการน้ำ

10 ติดตามและประเมิน
ผลการดำเนินงาน
ให้เป็นไปตามแผน รายงานผล
การให้ความช่วยเหลือ

9 สร้างการรับรู้
ประชาสัมพันธ์
สถานการณ์และ
แผนบริหารจัดการน้ำ

8 เสริมสร้างความร่วมมือ
ด้านการบริหารจัดการน้ำ
ของชุมชน
ให้น้ำดื่มสะอาด สำหรับอุปโภคบริโภคและภาคเกษตร
ปลอดภัย

หมายเหตุ
1. มาตรการที่ 4 ขยายมาจากมาตรการที่ 4 และ 5
ใน 9 มาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำ ช่วงฤดูแล้ง ปี 2564/2565
2. เริ่มเดิม 2 มาตรการ คือ มาตรการที่ 6 และ 8
จัดทำโดย กองบริหารการลุ่มน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ภาพประกอบ 5-4 10 มาตรการรองรับฤดูแล้ง 2565/2566

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ดังในตาราง 5-3 เป็นตารางที่แสดงแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรการรับมือฤดูแล้งแยกตามกิจกรรมของแต่ละมาตรการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามช่วงระยะเวลาในรอบ 12 เดือน

ตาราง 5-3 แนวทางปฏิบัติของหน่วยงาน

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน														
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
1. เร่งเก็บกักน้ำ ในแหล่งน้ำทุก ประเภท	1.1	เร่งเก็บน้ำ	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 การประปาส่วนภูมิภาคเขต 4, 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น															
	1.2	สูบน้ำส่วนเกินในช่วงปลายฤดูฝน ไว้ใช้ในฤดูแล้ง	ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยเขต 12 การประปาส่วนภูมิภาคเขต 4, 5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10															
	1.3	บริหารจัดการอ่างเก็บน้ำ/แหล่งน้ำ ตามเกณฑ์ปฏิบัติการอ่างเก็บน้ำ(Rule Curve) หรือเติมศักยภาพเก็บกัก	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16															
2. ฝักระวังและ เตรียมจัดหา แหล่งน้ำสำรอง พร้อมวางแผน เตรียมเครื่องจักร	2.1	คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่ฝักระวังเสี่ยง ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค การเกษตร -กระบี่ 1 ตำบล 1 อำเภอ -พังงา 2 ตำบล 2 อำเภอ	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10															

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
 กลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน												
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
		และเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวัง เสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์ สำนักชลประทานที่ 14 จำนวนเครื่องสูบน้ำ 29 เครื่อง รถบรรทุกน้ำ 3รถแบคโฮ 2 คัน (ระนอง) สำนักชลประทานที่ 15 จำนวนเครื่อง 40 เครื่อง (กระบี่ พังงา ภูเก็ต) สำนักชลประทานที่ 16 จำนวน 14 เครื่อง (ตรัง สตูล)														
	2.6	เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวัง เสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์ ในความรับผิดชอบของสำนักทรัพยากรน้ำ ที่ 8 สงขลา 1.เครื่องสูบน้ำ ขนาด 10 นิ้ว จำนวน 1 เครื่อง 2.เครื่องสูบน้ำ ขนาด 12 นิ้ว จำนวน 20 เครื่อง 3.เครื่องสูบน้ำ ขนาด 24 นิ้ว จำนวน	สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10													

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม	หน่วยงาน	เดือน												
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
	2 เครื่อง 4.เครื่องสูบน้ำ ขนาด 30 นิ้ว จำนวน 1 เครื่อง 5.รถบรรทุก 6 ล้อ ขนาด 3 ตัน จำนวน 1 คัน 6.รถบรรทุก 6 ล้อ ติดตั้งเครน จำนวน 1 คัน 7.รถบรรทุก 10 ล้อ ติดตั้งเครน จำนวน 1 คัน 8.รถบรรทุกน้ำขนาด 6,000 ลิตร จำนวน 2 คัน														
2.7	เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวัง เสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์ โดยมีเครื่องสูบน้ำในความรับผิดชอบ ของ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 6 สงขลา 1.ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (บ่อปกติ) 8 ชุด 2.รถบรรทุกน้ำ (ใช้ประจำชุดเจาะบ่อ น้ำบาดาล) 8 คัน	สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 6 ตรัง													

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน											
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
		3.ชุดซ่อมระบบประปา-เครื่องสูบ 3 ชุด 4.ชุดสำรวจธรณีฟิสิกส์อุทกธรณีวิทยา 2 ชุด 5.เครื่องหยั่งธรณีหลุมเจาะ 1 ชุด													
3.ปฏิบัติการเติมน้ำ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวง รองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ	3.1	จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงรองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ และปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตรและพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม	กรมฝนหลวงและการบินเกษตร												
	3.2	จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการเติมน้ำใต้ดินในพื้นที่ที่มีศักยภาพ (ดำเนินการช่วงปลายฤดูฝนถึงต้นฤดูแล้ง)	สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 6 ตรัง												

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน														
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
4.กำหนดแผน จัดสรรน้ำและ พื้นที่เพาะปลูก พืชฤดูแล้ง ให้ สอดคล้องกับ ปริมาณน้ำ ต้นทุน	4.1	กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้ สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน และ แจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทยและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและ ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10 สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 6 ตรัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น															
	4.2	กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและ ขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุพื้นที่ คาดการณ์เพาะปลูกและแหล่งน้ำที่ นำมาใช้ให้ชัดเจนในรูปแบบแผนที่ เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับ ปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนด มาตรการป้องกันและแก้ไขการ เพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ ที่ไม่สามารถสนับสนุนเพื่อการ เพาะปลูกได้	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 กรมส่งเสริมการเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10															
	4.3	ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำ ตอนบนให้เป็นไปตามแผน และมี ประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ การขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภค ของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่าง และ	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น															

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน												
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
	มอบหมายกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อควบคุมการส่งน้ำให้ตรงตามวัตถุประสงค์															
4.4	สำรวจ ตรวจสอบ คั่นคลอง เขื่อน ป้องกันตลิ่ง ในพื้นที่ที่อาจเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ		สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัด													
4.5	สำรวจ ตรวจสอบ ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำ ตลิ่ง ในพื้นที่ที่อาจเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ		สำนักทางหลวงที่ 16, 17 สำนักทางหลวงชนบทที่ 12, 14 สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16													

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม	หน่วยงาน	เดือน													
			ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
5.เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร	5.1 สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอดเผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ														
	5.2 ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเพื่อลดการใช้น้ำและเพิ่มรายได้ในพื้นที่น้ำร่อง อาทิปลูกพืชใช้น้ำน้อย ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืช นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น พร้อมจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนปลูกพืชใช้น้ำน้อย	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานพัฒนาที่ดิน														
6.เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการ	6.1 เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการสนับสนุนจัดสรรน้ำเตรียมแปลงเพาะปลูกนารอบที่ 1 (นาปี)	-														

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน												
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
สนับสนุนจัดสรร น้ำเตรียมแปลง เพาะปลูกนาปรัง ที่ 1 (นาปี)	6.2	จัดทำแผนการรับน้ำเข้า-ออกพื้นที่ลุ่ม ต่ำในกาเพาะปลูกพืชและเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	-													
7.เฝ้าระวัง คุณภาพน้ำใน แม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึง แหล่งน้ำ ที่รับน้ำจาก ภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และ ชุมชน	7.1	เฝ้าระวัง ตรวจวัด และควบคุม คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำ สายรอง รวมถึงแหล่งน้ำที่รับน้ำจาก ภาคอุตสาหกรรม การเกษตร และ ชุมชน รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการ รองรับกรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือน พื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ	กรมควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประปาส่วนภูมิภาคเขต 4 5 สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย													
8.เสริมสร้าง ความ เข้มแข็ง ด้านการ บริหาร จัดการน้ำของ ชุมชน	8.1	เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการ บริหารจัดการน้ำของชุมชนที่เสี่ยง ขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความ เข้าใจในการวางแผนการใช้น้ำจาก แหล่งน้ำที่มีอยู่ การเตรียมจัดหา สำรอง และการกักเก็บ ให้มีน้ำ เพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภคและ/ หรือการเกษตรตลอดฤดูแล้ง รวมทั้ง	สำนักงานชลประทานที่ 14, 15, 16 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 8 สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ													

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

มาตรการ	กิจกรรม		หน่วยงาน	เดือน														
				ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
		พัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน	ภาค 4 มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ															
9. สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์	9.1	สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ สถานการณ์และแผนบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด และเป็นไปตามแผนที่กำหนด	ประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 4															
10. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน	10.1	ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รายงานผลการให้ความช่วยเหลือ และหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้งให้รายงานมายังกองอำนวยการน้ำแห่งชาติและคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 4 และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง															
	10.2	ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ พร้อมสรุปทเรียนเพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 4 และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง															

บทที่ 6

รูปแบบรายงานผล

6.1 ภาวะปกติ

จากปฏิทินการบริหารจัดการน้ำในบทที่ 5 ได้มีการกำหนดช่วงเวลาที่จะเริ่มมีการวิเคราะห์ คาดการณ์ และติดตามสภาพอากาศ ฝน น้ำท่า อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำธรรมชาติไว้ โดยในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ยังไม่พบว่าเกิดภัยน้ำแล้ง การรายงานผลจะมีเฉพาะส่วนของข้อมูลน้ำเป็นหลัก โดยยังไม่มีข้อมูลพื้นที่ประสบภัย การรายงานผลในส่วนนี้จะดำเนินการร่วมกับการจัดทำระบบเตือนภัยน้ำแล้งและคุณภาพน้ำ และการเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ ซึ่งก็จะเป็นหน่วยงานเดียวกับที่จัดทำระบบเตือนภัยได้แก่

(1) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ศูนย์อำนวยความสะดวกน้ำแห่งชาติ และ กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ)

(2) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(3) กรมชลประทาน

(4) กรมทรัพยากรน้ำ (ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ และ สำนักวิจัย พัฒนา และอุทกวิทยา)

เนื้อหาของการรายงานผลในกรณีที่ยังไม่เกิดภาวะน้ำแล้ง อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลบ่งชี้การเกิดภาวะน้ำแล้ง ได้แก่

(1) ปริมาณฝน

(2) ระดับน้ำในลำน้ำ

(3) ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ

โดยอาจพิจารณานำเสนอเฉพาะบางสถานี หรือบางอ่างเก็บน้ำที่มีขนาดใหญ่ หรือ ควรนำเสนอ ภาพรวมของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเป็นรายภาค เพื่อความกระชับตามตัวอย่างในภาพประกอบ 6-1 และอาจมีข้อมูลด้านการบริหารที่คาดว่าจะดำเนินการเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย นอกจากนี้ ในกรณีของแม่น้ำที่มีภาวะการรุกตัวของน้ำเค็มอาจเพิ่มเติมข้อมูลการรุกตัวของน้ำเค็ม เมื่อระดับความเค็มเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น จนอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการใช้

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

สถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ

ประจำวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564 (08.00 น.) 02 554 1800 www.onwr.go.th

สภาพอากาศ : บริเวณความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นกำลังแรงจากประเทศจีนแผ่ปกคลุมประเทศไทยตอนบน ลักษณะเช่นนี้ทำให้ประเทศไทยตอนบนอุณหภูมิจะลดลง 1-3 องศาเซลเซียสกับมีอากาศเย็นกับมีลมแรง สำหรับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทย ภาคใต้ และทะเลอันดามันมีกำลังแรงขึ้น ทำให้ภาคใต้มีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง

ปริมาณฝนตกสูงสุด 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา (ม.ม.) : มีฝนตกปานกลางถึงหนักมาก บริเวณ จ.นราธิวาส (62) จ.เพชรบุรี (57) จ.ประจวบคีรีขันธ์ (57)

คาดการณ์ฝน : ในช่วงวันที่ 9 - 15 พ.ย. 64 บริเวณความกดอากาศสูงหรือมวลอากาศเย็นกำลังค่อนข้างแรงจากประเทศจีนยังคงแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยตอนบนและทะเลจีนใต้ ทำให้บริเวณประเทศไทยมีอากาศเย็นถึงหนาวกับมีลมแรง อุณหภูมิจะลดลง 2-4 องศาเซลเซียส สำหรับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้จะมีกำลังแรงขึ้น ทำให้ภาคใต้ยังคงมีฝนตกต่อเนื่องและมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางแห่ง

แหล่งน้ำต้นทุน :

ภาค	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		การคาดการณ์ล่วงหน้า 3 วัน (ล้าน ลบ.ม.)
	ปริมาณน้ำใช้การ (ล้าน ลบ.ม.)	%	ปริมาณน้ำใช้การ (ล้าน ลบ.ม.)	%	ปริมาณน้ำใช้การ (ล้าน ลบ.ม.)	%	ปริมาณน้ำใช้การ (ล้าน ลบ.ม.)	%	
เหนือ	7,921	43	1,041	84	572	53	9,535	56	91
ตะวันออกเฉียงเหนือ	6,095	89	1,768	94	1,473	62	9,377	84	70
ตะวันออก	1,291	91	1,079	102	368	77	2,738	93	51
กลาง	1,280	105	137	100	299	47	1,716	86	11
ตะวันตก	11,426	80	295	87	88	38	11,810	79	184
ใต้	3,433	63	208	49	272	101	3,913	64	54
รวม	31,447	66	4,529	89	3,073	60	39,048	67	460

ข้อมูล ณ วันที่ 9 พ.ย. 64

ศักยภาพน้ำบาดาลต่อเดือน 3,782 ล้าน ลบ.ม.

แหล่งน้ำที่ต้องเฝ้าระวัง ปริมาณน้ำมากกว่า 100% ปริมาณน้ำเก็บกัก (ข้อมูล ณ วันที่ 9 พ.ย. 64) : บริเวณพื้นที่ภาคเหนือ 33 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 91 แห่ง ภาคตะวันออก 35 แห่ง ภาคกลาง 4 แห่ง ภาคตะวันตก 8 แห่ง และ ภาคใต้ 5 แห่ง

สถานการณ์น้ำในแม่น้ำ :

สถานการณ์น้ำในแม่น้ำต่างๆ ส่วนมากสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อยถึงน้ำปกติ ยกเว้น แม่น้ำยม แม่น้ำยม แม่น้ำสแกกรัง แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำชี แม่น้ำมูล และแม่น้ำป่าสัก ที่มีสถานการณ์น้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำมาก **ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น**

ระดับน้ำทะเลหนุน : สภาวะระดับน้ำบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา คาดการณ์โดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ระดับน้ำ ข้อมูล ณ วันที่ 10 พ.ย. 64 น้ำขึ้นสูงสุด เวลา 12.43 น. สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 2.21 ม.

ติดตามข่าวสาร

โทรสาร : 02-554-1800 ต่อ 101 โทรสาร : 02-554-1800 ต่อ 102

จัดทำโดย : กลุ่มวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์น้ำ ศูนย์ข่าวภาวะน้ำแห่งชาติ

สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้ <http://waterinfo.onwr.go.th>

ภาพประกอบ 6-1 ตัวอย่างการรายงานผล กรณียังไม่เกิดภาวะภัยแล้ง

6.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้ง

6.2.1 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งในระดับภัย 1 และ 2

การรายงานข้อมูลในกรณีนี้ จะมีข้อมูลที่เพิ่มเติมขึ้นจากข้อมูลสถานการณ์และการคาดการณ์น้ำในหัวข้อ 6.1 ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะน้ำแล้งและปัญหาคุณภาพน้ำ ได้แก่ พื้นที่ประสบภัย ผู้ได้รับ ผลกระทบ ฯลฯ รวมทั้งแนวทางการบริหารและบรรเทาภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีทางเลือกเพื่อให้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติได้ใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้รูปแบบของการรายงานผลให้เป็นไปตามที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ กำหนด โดยหน่วยงานรับผิดชอบยังคงเป็นหน่วยงานตามหัวข้อ 6.1 เป็นหลัก สำหรับหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ ก็อาจจัดทำรายงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงานนั้นขึ้นมาด้วย เพื่อเป็นการบูรณาการข้อมูลให้หน่วยงานอื่นๆ ได้รับทราบการดำเนินการด้วย สำหรับในกรณีคุณภาพน้ำนั้น นอกจากความเค็มที่เป็นดัชนีที่ต้องมีการติดตามเฝ้าระวังเป็นประจำในกรณีของลำน้ำที่ได้รับอิทธิพลการขึ้นลงของน้ำทะเลแล้ว ในกรณีที่มีค่าดัชนีบ่งชี้คุณภาพน้ำถึงเกณฑ์เตือนภัย ก็ถือว่าเกิดภาวะภัยขึ้น (เช่น เมื่อตรวจพบว่า DO ในลำน้ำลดลงถึงขั้นเตือนภัย) ก็จะต้องมีการรายงานผลตรวจวัดคุณภาพน้ำเพิ่มเติม ในการรายงานผลด้วย เนื่องจากภัยในระดับ 1 : ปกติ และ ระดับ 2 : รุนแรง หรือ คาดว่าจะรุนแรง จะมีโครงสร้าง การบัญชาการและอำนวยการอยู่ที่ระดับกองอำนวยการน้ำแห่งชาติ/สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามโครงสร้างในบทที่ 3 หัวข้อ 3.3 โดยไม่มีการตั้งศูนย์บัญชาการน้ำเฉพาะกิจ ทั้งนี้ สททช. ก็เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่บูรณาการข้อมูลและจัดทำรายงานตั้งแต่สภาวะก่อนเกิดภัยอยู่แล้ว ดังนั้น ในระดับภัย 2 ส่วนนี้จึงไม่มี การจัดทำรายงานสรุปเพิ่มเติมเหมือนกรณีภัยระดับ 3 ตัวอย่างการรายงานผลในกรณีภัยระดับ 1 และ 2 ของ สททช. แสดงไว้ในภาพประกอบ 6-2

6.2.2 กรณีเกิดภาวะน้ำแล้งในระดับภัย 3

ในกรณีที่เกิดภัยในระดับที่ 3 : วิกฤติ โครงสร้างการบัญชาการ อำนวยการ ปฏิบัติการ จะ เปลี่ยนไปจากภัยระดับ 1 และ 2 โดยจะมีการตั้ง “ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ” ขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการ

ดังนั้นในส่วนของการรายงานผลนอกจากจะมีการดำเนินการในลักษณะเดียวกับภัยระดับ 1 และ 2 แล้ว อาจต้องมีการเพิ่มรายงานสรุปสถานการณ์น้ำและทางเลือกในการบรรเทาวิกฤติน้ำ ในกรณีที่สภาพปัญหารุนแรงเกินกว่าเกณฑ์การบริหาร เช่น อาจมีปัญหาเขื่อนขนาดใหญ่หรือขนาดกลางบางแห่งชำรุดร่วมด้วย เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประกอบการตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี ในการบัญชาการสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่สุด รวมทั้งอาจต้องมีการรายงานผล การติดตามข้อสั่งการของศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจด้วย

สรุปสถานการณ์น้ำภาพรวมของประเทศ กองอำนวยการ แห่งชาติ

02 เม.ย. 64 เวลา 07.00 น. 02 554 1800 www.onwr.go.th

พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ ห่วงใยประชาชนลุ่มน้ำวังตอนล่าง มอบหมายให้หน่วยงานเร่งแก้ปัญหาภัยแล้ง

สภาพอากาศ

- หัย่อมความกดอากาศต่ำกำลังแรงปกคลุมบริเวณทะเลอันดามัน ทำให้ภาคใต้มีฝนตกหนัก
- 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา มีฝนตกหนักมากบริเวณ อ.ตะกั่วทุ่ง (79 มม.) และ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา (73 มม.)

การบริหารจัดการน้ำ

พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี มีความห่วงใยประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งบริเวณลุ่มน้ำวังตอนล่าง มอบหมายหน่วยงานเร่งหารือแผนแก้ปัญหา โดย สททช. ร่วมกับจังหวัดลำปาง จัดประชุมคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดลำปาง ครั้งที่ 2/2564 (นัดพิเศษ) (วันที่ 1 เม.ย. 64) ที่ประชุมเห็นชอบแนวทางแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ลุ่มน้ำวังตอนล่าง แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- ระยะเร่งด่วน** มอบหมายกรมชลประทานระบายน้ำจากเขื่อนกิ่วลมเพื่อสนับสนุนน้ำอุปโภค-บริโภคในลุ่มน้ำวังตอนล่าง เดือนเมษายนนี้ ระบาย 15 ล้าน ลบ.ม. แบ่งเป็น จ.ลำปาง 10 ล้าน ลบ.ม. และ จ.ตาก 5 ล้าน ลบ.ม. เริ่มระบายน้ำวันที่ 6 เม.ย. 64 โดยที่ประชุมได้กำหนดมาตรการ เพื่อให้ปริมาณน้ำที่ระบายเดินทางถึง จ.ตาก ช่วยเหลือประชาชนได้ตามแผน
- แผนระยะกลาง** มอบหมายหน่วยงานเกี่ยวข้องเสนอแผนงานโครงการระบบอาคารบังคับน้ำ แก้มลิง ในลุ่มน้ำวัง เพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด
- ระยะยาว** ลุ่มน้ำวังมีแผนการพัฒนาแหล่งน้ำรวม 20 โครงการ โดยมี 10 โครงการ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) แล้ว สามารถเริ่มดำเนินการในช่วงปี 2565 - 2566 ทั้งนี้ ให้หน่วยงานติดตามผลการส่งน้ำอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับแผนการจัดสรรน้ำในแม่น้ำวังให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

สถานการณ์น้ำท่า

- ระดับน้ำแม่น้ำสายหลัก
 - ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้ **น้ำน้อยถึงปกติ มีแนวโน้มลดลง**
 - แม่น้ำโขง **น้ำน้อยถึงปกติ มีแนวโน้มทรงตัว**
- คุณภาพน้ำ ณ จุดเฝ้าระวัง แม่น้ำสายหลัก
 - น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค แม่น้ำเจ้าพระยา ณ สถานีสูบน้ำสำแล จ.ปทุมธานี
 - ค่าความเค็ม 0.16 กรัมต่อลิตร อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐานไม่เกิน 0.25 กรัมต่อลิตร)
 - ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ 4.65 มิลลิกรัมต่อลิตร อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (มาตรฐานไม่ต่ำกว่า 2.0 มิลลิกรัมต่อลิตร)
 - น้ำเพื่อการเกษตร **แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำบางปะกง**
 - ค่าความเค็ม **เกินเกณฑ์มาตรฐาน** บริเวณปากแม่น้ำ (มาตรฐานไม่เกิน 2.0 กรัมต่อลิตร)
 - ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

ติดตามข่าวสาร

วีดิทัศน์สถานการณ์น้ำภาคใต้

วีดิทัศน์งานบริหารการน้ำภาคใต้

จัดการโดย: นางสาวบุษยา ฝั่งท่า, นางสาวศุภิศา พงศา, นายเจษฎาภรณ์ นิลอก, นางสาวนันทิพย์ โสภกิจ

จัดทำโดย: นักศึกษาดูงานสำนักงานการพิชชช, นักศึกษาดูงานปฏิบัติการ, วิทยาลัยประมงบ้านไร่พิชชช, นักศึกษาดูงานปฏิบัติการ

มาตรการและการให้ความช่วยเหลือ

กอนช. มอบหมายให้หน่วยงานช่วยเหลือพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

- กรมชลประทาน ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ในพื้นที่ อ.เมือง จ.ตรัง
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ติดตั้งเครื่องสูบน้ำระยะไกล เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาหน้าเค็มรุกกล้าพื้นที่ การเกษตรในพื้นที่ อ.กระทุ่มแบน และอ. บ้านแพ้ว จ. สมุทรสาคร
- กองบัญชาการกองทัพไทย แจกจ่ายน้ำอุปโภค-บริโภค เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ในพื้นที่ อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ

ภาพประกอบ 6-2 ตัวอย่างการรายงานผล กรณีเกิดภาวะภัยน้ำแล้ง

บทที่ 7

บทสรุป

ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 35 (2) คณะกรรมการลุ่มน้ำมีหน้าที่และอำนาจ จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ มาตรา 61 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้า โดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำแล้งในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีที่เกิดภาวะน้ำแล้งอย่างรุนแรง

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- (2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง
- (4) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (5) วิธีการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่
- (6) การหาแหล่งน้ำทดแทนและการขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำทดแทนมายังพื้นที่ซึ่งเกิดภาวะน้ำแล้ง
- (7) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำแล้ง

มาตรา 64 ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมขึ้นไว้เป็นการล่วงหน้าโดยให้จัดทำเป็นแผนเพื่อเตรียมการรองรับทั้งกรณีปกติซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าจะเกิดภาวะน้ำท่วมในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งเป็นประจำ และกรณีฉุกเฉินที่มีน้ำท่วมเกิดขึ้นโดยฉับพลัน โดยในการจัดทำแผนต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ฝั่งน้ำ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่นั้นประกอบด้วย

แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน
- (2) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (3) การจัดเตรียมข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
- (4) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วม
- (5) การจัดทำระบบเตือนภัยน้ำท่วม
- (6) การเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบ
- (7) วิธีการระบายน้ำที่รวดเร็วและถูกต้องตามหลักวิชาการให้น้ำระบายไปตามแนวทางที่กำหนด

(8) วิธีการกักเก็บน้ำเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

(9) การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่อาจได้รับ
ภัยพิบัติจากน้ำท่วม

มาตรา 61 วรรคสอง และมาตรา 64 วรรคสอง กำหนดให้ในการจัดทำแผนป้องกัน
และแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม ให้มีการบูรณาการร่วมกับแผนการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นจาก
หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในเขตลุ่มน้ำตามความ
เหมาะสม

โดยผลการดำเนินงานโครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผน
ป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก ได้ดำเนินการตามองค์ประกอบหลักดังกล่าว
ข้างต้นประกอบด้วย

(1) ทบทวนจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะ
น้ำท่วมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 61
และ มาตรา 64 ให้สอดคล้องกับบริบทลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกและองค์ประกอบในการบริหารจัดการ
น้ำ

(2) นำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมใน
เขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตกให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยได้ดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในวันที่ 2
มิถุนายน 2566 ณ ห้องประชุมพระยารัษฎา ศาลากลางจังหวัดตรังโดยมีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง
เป็นประธานในการประชุม และมีผู้เข้าร่วมให้ความคิดเห็นทั้งในระบบออนไลน์ และเข้าร่วมในห้อง
ประชุมทั้งสิ้น 40 คน ดังแสดงในภาพประกอบ 7-1

(3) นำแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วมลุ่มน้ำ
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำใช้แผนดังกล่าวเป็นกรอบในการติดตามการดำเนินการ
ให้เป็นไปตามแผน โดยได้นำเข้าวาระการประชุมวันที่ 27 มิถุนายน 2566 ณ ศาลากลางจังหวัดตรัง
ผลการประชุม ที่ประชุมได้พิจารณารับแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไข
ภาวะน้ำท่วมลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก เพื่อใช้ในการติดตามการดำเนินงานและนำเสนอต่อ
คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

โครงการทบทวนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้งและแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม
ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันตก (แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง)

ภาพประกอบ 7-1 การประชุมรับฟังความคิดเห็น

ภาคผนวก

QR Code สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม

